VASILE TALPOŞ
PROPOVADUIREA CUVÎNTULUI LUI DUMNEZEU

VASILE TALPOŞ
PROPOVADUIREA CUVÎNTULULUI LUI DUMNEZEU
Domnul Isus a zis:
„Duceţi-vă ... şi propovăduiţi Evanghelia
la orice făptură ..."(Marcu 16:15)
EDITURA LUMINA LUMII 1994
Dedicare:
Dedic această carte, din toată inima, tuturor celor ce şi-au dedicat viaţa lor proclamării Cuvîntului lui Dumnezeu.
Autorul: *Dr. Vasile Talpoş*

CUVINT ÎNAINTE

în timp ce am revizuit prezentul minuscris şi făcîndu-1 gata pentru tipar, mi-am adus aminte de cei patru ani (1961-1965) petrecuţi la Seminarul Teologic Baptist din Bucureşti. Homiletica am avut-o cu directorul Seminarului, fratele Alexa Popovici.
Erau ore plăcute şi nu. Neplăcerea a constat în faptul că trebuia să scriem mult, aproape nebuneşte. Am inventat prescurtări, ne-a durut mîna, chiar braţul întreg, şi după cîteva săptămîni n-am mai putut descifra propriul nostru scris. Fratele Bokor (profesorul de muzică) ne-a sfătuit să mergem la farmacie, că acolo se descifrează scrieri obscure... Prezentul manual elimină neajunsul acesta complet.
într-un manual de retorică am dat de un moto interesant: „Dacă n-ai ce zice, taci!" Cred că vestitorii Evangheliei au ce zice. Chiar de aceea au nevoie de homiletica. Iată îndemnul nostru: „Citiţi, studiaţi şi aplicaţi cele învăţate!"
Pentru noi ca editură este o cinste şi o datorie să punem în mîna slujitorilor de la amvoane un asemenea manual. Dacă prin studierea şi aplicarea lui creşte nivelul calitativ al fraţilor însărcinaţi cu mesajul Mîntuirii - lucru care-L slăveşte pe Domnul nostru - ne-am realizat menirea.
Adolf Novak Editura Lumina Lumii, 1993

CURRICULUM VITAE

Vasile Talpoş s-a născut la 23 iulie 1942 în comuna Bocşa-Sălaj de lîngă Zalău, unde văzuse lumina zilei şi Simion Bărnuţiu.
Şcoala elementară de 7 clase a făcut-o în satul natal între 1949-1956, după care a continuat la o şcoală de meserii în oraşul Cluj între anii 1956-1959. Tot la Cluj a făcut Liceul seral între anii 1960-1964. în anul 1965 a intrat la Seminarul Teologic Baptist din Bucureşti pe care 1-a absolvit în anul 1969.
A slujit ca pastor la Biserica Creştină Baptistă Nr.3 Cluj-Iris între anii 1969-1974, iar în oraşul Turda din 1975-1980.
între anii 1975-1979 a urmat şi Facultatea de Teologie la Institutul Teologic Protestant, Unic de Grad Universitar din Cluj-Napoca, obţinînd Licenţa în Teologie.
începînd cu anul 1980 a urmat cursurile postuniversitare de doctorat la Southern Baptist Theological Seminary, din Louisville, Kentucky, U.S.A. şi a obţinut doctoratul, Ph. D. în Dec. 1983.
întors acasă s-a înrolat din nou în lucrarea lui Dumnezeu din ţară. De îndată a început să predea la Seminarul din Bucureşti. între anii 1984-1988 a servit şi ca Secretar General al Uniunii Baptiste şi ca vicepreşedinte, preşedinte şi apoi fost-preşedinte al Federaţiei Baptiste Europene.
în anul 1988 a fost ales director al Seminarului, iar în anul 1990 a organizat transformarea Seminarului din Bucureşti în Institutul Teologic Baptist de grad Universitar din România şi de atunci îndeplineşte funcţia de rector al acestui Institut.
începînd cu anul 1991 deţine şi funcţia de decan al Facultăţii de Teologie Baptiste din cadrul Universităţii Bucureşti şi serveşte ca profesor la această facultate.

CUPRINS

PREFAŢĂ

CAPITOLUL INTRODUCTIV
1.1. Definirea homileticii
1.2. Importanţa predicării
1.2.1. Natura omului
1.2.2. Natura Evangheliei
1.2.3. Instrumentul răscumpărării folosit de Dumnezeu
1.2.4. Predicarea este transmiterea adevărului

1.2.5. Predicarea este temelie pentru activitatea pastorală
1.3. Avertizări privind predicarea Cuvîntului
1.3.1. în afara bisericii
1.3.2. în cadrul bisericii
1.3.3. în viaţa şi activitatea păstorului
1.4. Scurt istoric al predicării
1.4.1. Surse ale predicării creştine
1.4.2. Perioade ale predicării creştine
1.5. Mesagerul Evangheliei lui Isus Hristos
1.5.1. Chemarea divină
1.5.2. înzestrarea naturală
1.5.3. Dependenţa totală de Duhul Sfînt
1.5.4. Experienţa vitală a trăirii creştine
1.5.5. Cunoştinţele şi studiul continuu
1.5.6. Sănătatea fizică şi psihică
1.6. Mesajul predicatorului
1.6.1. Motive pentru care Biblia este sursa predicării creştine
1.7. Interpretarea Cuvîntului lui Dumnezeu
1.7.1. Metode greşite de interpretare
1.7.2. Cauze din care se ajung la grave greşeli de interpretare
1.7.3. Sugestii pentru o corectă interpretare a textelor biblice
1.7.4. Un exemplu practic de interpretare
CAPITOLUL 2
ELEMENTE
DE BAZA ALE PREDICII
2.1. Textul predicii
2.1.1. Folosirea textului pentru predică
2.1.2. Alegerea textului pentru predică
2.1.3. Cîteva sugestii practice pentru fiecare predicator
2.1.4. Felurile textului
2.2. Scopul predicii
9
11 11 12 12 13 13 14 17 18 19 19 20 21 21 23
24 25 26
28
29 31
34
34 34 35 38 39 40
2.2.1. Clasificarea scopurilor de predică
2.2.2. Caracteristicile scopului
2.2.3. Calităţile scopului predicii
2.3. Subiectul predicii
2.3.1. Definiţia subiectului de predică
2.3.2. Semnificaţia şi importanţa subiectului
2.3.3. însuşirile subiectului de predică
2.3.4. Forma gramaticală a subiectului
2.3.5. Relaţia subiectului cu textul predicii
2.3.6. Surse ale subiectului de predică
2.3.7. Recomandări practice privind alegerea subiectului
2.3.8. Atitudinea faţă de subiect în predică
2.4. Sumarul sau esenţa predicii
CAPITOLUL 3
ELEMETELE
3.1.
FORMALE ALE PREDICII
Cuprinsul predicii
3.1.1. Punctele principale
3.1.2. Punctele secundare
3.2. încheierea predicii
3.2.1. Definiţia încheierii
3.2.2. Principii de bază pentru încheierea predicii

3.2.3. Cîteva tipuri de încheiere
3.3. Introducerea predicii
3.3.1. Definiţia şi scopul
3.3.2. Surse şi tipuri de introduceri
3.3.3. Calităţile unei bune introduceri CAPITOLUL 4
CLASIFICAREA PREDICILOR
4.1. Clasificare după structură homiletică
4.1.1. Predici expoziţionale sau exegetice
4.1.2. Predici textuale
4.1.3. Predicile deductive
4.1.4. Predici subiective
4.1.5. Predici subiectiv - textuale
4.2. Clasificarea predicilor după conţinut
4.2.1. Predici doctrinare
4.2.2. Predici etice, morale
4.2.3. Predici de evanghelizare
4.2.4. Predici biografice
4.2.5. Predici ocazionale
CAPITOLUL 5
ELEMENTELE
5.1. Explicaţia
FUNCŢIONALE ALE PREDICII
40 41 42 43 43 43 44 46 47 48 50 51 51
54
55 55 71 76 77 78 80 82 82 84 86
88
94 98 100 103 103 104 106 108 109 112
118 118
5.1.1. Explicaţia în general
5.1.2. Explicaţia textului predicii
5.2. Argumentarea
5.2.1. Argumentarea prin mărturisire
5.2.2. Argumentarea prin inducţie
5.2.3. Argumentarea prin deducţie
5.2.4. Argumentarea prin analogie
5.2.5. Sugestii practice privind argumentarea
5.3. Aplicaţia
5.3.1. Aplicaţia propriu-zisă
5.3.2. Sugestii practice
5.3.3. Apelul pentru un răspuns corect, convingere
5.4. Ilustraţia
5.4.1. Funcţiunile ilustraţiilor
5.4.2. Tipuri de ilustraţii
5.4.3. Surse de ilustraţie
5.4.4. Sugestii finale
CAPITOLUL 6
STILUL PREDICII .
6.1. Importanţa stilului
6.1.1. Predica este o comunicare orală cu ascultătorii
6.1.2. Importanţa stilului
6.1.3. Predicarea este o comunicare către generaţia prezentă
6.2. Stilul verbal, predicatoricesc (homiletic)
6.2.1. Stilul verbal prin cuvinte simple
6.2.2. Stilul verbal prin cuvinte specifice
6.2.3. Stilul verbal prin un număr mic de cuvinte
6.2.4. Stilul verbal prin fraze scurte
6.3. Caracteristicile
6.3.1. Claritate
6.3.2. Stilul eficient este stilul captivant
6.3.3. Energia stilului
6.3.4. Frumuseţea stilului

6.4. Dezvoltarea stilului
6.4.1. Lectura
6.4.2. Studiul
6.4.3. Scrierea
CAPITOLUL 7
PREGĂTIREA PREDICII
7.1. Pregătirea generală
7.1.1. Pregătirea generală a predicatorului
7.1.2. Locul de studiu al predicatorului
7.1.3. Biblioteca predicatorului
119 121 128 129 129 130 130 131 131 132 133 133 136 137 138 139 141
143
143 144 144
145 145 145 146 146 146 147 147 148 150 151 156 156 157 157
158
158 159 159 160
7.1.4. Timpul de studiu 7.2. Pregătirea specială a predicii
CAPITOLUL 8
SUSŢINEREA PREDICII
8.1. Personalitatea predicatorului
8.2. Vocea predicatorului
8.3. Ţinuta, folosirea mădularelor de către predicator
8.3.1. Aparenţa
8.3.2. Poziţia
8.3.3. Gesturile
8.3.4. Metoda de susţinere a predicii
CAPITOLUL 9
DEZVOLTAREA UNUI PROGRAM DE PREDICARE
9.1. Expunerea consecutivă a textului biblic
9.2. Urmărirea nevoilor bisericii
9.3. Urmărirea perioadelor anului
9.3.1. Determinarea anului
9.3.2. împărţirea anului creştin
9.3.3. Folosirea unui dosar cu filă
9.3.4. Determinarea datelor calendaristice
9.3.5. Completarea filei din planul de predicare
CAPITOLUL 10
EVALUAREA PREDICII
10.1. Organizarea predicii
10.1.1. Introducerea
10.1.2. Structura
10.1.3. încheierea
10.2. Conţinutul predicii
10.3. Stilul predicii
10.4. Susţinerea predicii
10.4.1. Consideraţii generale
10.4.2. Consideraţii orale
10.4.3. Consideraţii fizice
10.5. Eficienţa generală a predicii
BIBLIOGRAFIE BIBLIOGRAFIE CONSULTATĂ
160 160
165
165 166 168 168 169 170 171
176
177 179 180 180 181 181 181 181
183
184 184 184 184 185 185 185 185 185 186 186
187 189

PREFAŢĂ

Printre puţinele mandate de importanţă şi valoare crucială în măreaţa operă Missio Dei (Misiunea lui Dumnezeu) de mîntuire a păcătoşilor şi de pregătire a Miresei lui Hristos pentru revenirea Sa în slavă,

este mandatul propovăduirii Cuvîntului divin. Dumnezeul cel Atotputernic care are o singură soluţie - Hristos - pentru mîntuirea omului şi mijloace unice pentru primirea acesteia, a hotărît să lege această nemaipomentă operă de actul proclamării Evangheliei, încredinţat mesagerilor săi de pe pămînt. De aceea nici un efort nu-i prea mare şi nici o jertfă nu trebuie precupeţită în vederea îndeplinirii cît mai competente a acestei încredinţări.

Ca unul care a experimentat fiorii dulci ai atingerii mesajului predicat şi care a înţeles chemarea divină spre a transmite mai departe vestea bună a mîntuirii, autorul s-a preocupat mult de secretele transmiterii Cuvîntului. Prezenta carte este, pe de o parte, rezultatul cercetării îndelungate şi stăruitoare din timpul celor doisprezece ani de studii teologice: la Seminarul Teologic Baptist din Bucureşti, la Institutul Teologic Protestant de Grad Universitar din Cluj-Napoca şi din timpul studiilor de doctorat, Ph.P. în teologie, la Southern Baptist Theological Seminary din Louisville, Kentucky SUA. Pe de altă parte, cartea constituie şi rezultatul cercetării şi aplicării regulilor homiletice, atît în activitatea de peste treizeci de ani de predicare, cît şi în activitatea de instruire a mai multor promoţii de studenţi ai Seminarului Teologic Baptist din Bucureşti, dintre care mulţi au devenit buni păstori şi distinşi predicatori.

Izvorîtă şi din durerea şi nemulţumirea acută, provocată de lipsa de cărţi şi manuale de homiletică în limba română, prezenta carte este oferită pentru a fi folosită şi ca manual de homiletică, prezentînd elemente şi principii de bază referitoare la regulile de predicare a Cuvîntului lui Dumnezeu.

în capitolul introductiv, este definit termenul „homiletică", este arătată importanţa predicării şi este prezentat un scurt istoric al acesteia. Apoi se face o scurtă trecere în revistă a imaginii mesagerului şi o prezentare sumară a regulilor de studiere şi de interpretare a Cuvîntului Scripturilor. Urmează capitolele: *Elementele de bază ale predicii; Elementele formale sau structurale; Clasificarea predicilor; Elementele funcţionale; Stilul; Pregătirea predicii; Susţinerea predicii; Evaluarea predicii, precum şi Construirea unui plan de predicare pe termen mai lung.*

în timp ce structura cărţii este apropiată de cea a cărţilor care se ocupă de regulile homileticii, în general, un accent deosebit se pune pe prezentarea de exemple, atît culese din diferite cărţi de specialitate, cît şi din cele pregătite de autor.

Reformatorii au enunţat în mod impunător unicitatea căilor prin care se poate primi harul lui Dumnezeu şi se poate ajunge la mîntuire, prin faimoasa trilogie a Reformaţiei: Sola Gratia (numai prin har), Sola Scriptura (numai prin Biblie) şi Sola Fide (numai prin credinţă).

Deosebită recunoştinţă se cuvine Prof. Dr. Alexa Popovici care a îndrumat primii paşi ai autorului în cunoaşterea frumoasei homiletici. Tot astfel, se cuvine mulţumire tuturor instructorilor în predicarea Cuvîntului, la diferite niveluri de pregătire a prezentului autor: în mod special, Prof. Dr. Lewis A Drummond din SUA, îndrumătorul studiilor şi coordonatorul lucrării de doctorat a autorului; totodată, şi distinşilor profesori în homiletica de la Southern Baptist Theological Seminary, care s-au adăpat de la izvorul cunoaşterii homiletice al ilustrului profesor Johan A Broadus (căruia i-au revizuit de mai multe ori cartea *On the Preparation and Delivery of Sermons),* acesta constituind şi un prim izvor de inspiraţie pentru această lucrare.

Se cuvin mulţumiri sorei Mariana Tambulescu, profesoara de limba română, de la Institutul Teologic Baptist de Grad Universitar din România, care a depus o muncă migăloasă citind, corectînd, şi recitind manuscrisul din punct de vedere lingvistic, şi mai ales, fratelui Rev. Adolf Novak de la editura „Lumina lumii", din Germania, căruia îi aparţine încurajarea prin promisiunea ajutorului tipăririi cărţii.

Fie ca prin călăuzirea şi iluminarea Duhului Sfînt, formele homiletice puse în această carte să servească multora în instruirea pentru slujba măreaţă de conlucrător cu Dumnezeu prin propovăduirea Cuvîntului.

Autorul: Prof. Dr. Vasile Talpoş
Rectorul Institutului Teologic Baptist de Grad Universitar
din Bucureşti.

Dr. Alexa Popovici (actual, păstor senior al Bisericii Creştine Baptiste din Chicago) a fost unul dintre distinşii profesori ai Seminarului Teologic Baptist din Bucureşti şi directorul acestuia pînă în anul 1964. El s-a evidenţiat ca un bun orator şi vestit homiletician. în 1965, cina autorul acestei cărţi a început studiile la Seminarul Teologic din Bucureşti, fratele Alexa Popovici era destituit din slujba de păstor şi profesor de către regimul de dictatură comunistă. Cei şase seminarişti ai promoţiei 1965-1969 ara avut însă harul ca timp de aproape doi ani, cît fratele Alexa a mai stat în ţară şi a locuit la Seminar, să fim îndrumaţi de către distinsul profesor, în ascuns, în tainele homileticii. Dr. Alexa Popovici a inoculat pentru prima data în sufletul autorului dragostea pentru frumuseţea vorbirii organizate, a predicării homiletice, sentiment ce a continuat de atunci să ardă neîncetat în inima autorului şi a fost trasmis mai departe generaţiilor de slujitori ai Cuvîntului.

CAPITOLUL INTRODUCTIV **1.1. Definirea homileticii**

Homiletica este o ramură a Teologiei practice şi poate fi definită în mai multe feluri: 1. Homiletica este ştiinţa propovăduirii Cuvîntului. Expresia vine de la cuvîntul grecesc homilia. folosit pentru denumirea vorbirii explicative sau a transmiterii Cuvîntului lui Dumnezeu de la gîndire la gîndire, de la inimă la inimă. 2. „Homiletica este ştiinţa care tratează natura, clasificarea, analiza, construcţia şi compoziţia

unei predici". 3. „Homiletica este ştiinţa pregătirii şi predării unui discurs bazat pe Scriptură".
Toate aceste definiţii sînt importante, însă par simpliste şi nu sînt destul de cuprinzătoare pentru a defini cu adevărat ceea ce este „Homiletica". Din fiecare lipseşte referirea cu privire la mesagerul care este un deosebit de important element în propovăduirea Cuvîntului Domnului. Astfel, o mai completă definiţie ar putea fi: *Homiletica este ştiinţa teologică (ramură a teologiei practice) care se preocupă de: mesajul, mesagerul şi transmiterea mesajului lui Dumnezeu către neamul omenesc, în vederea cunoaşterii lui Dumnezeu, a obţinerii mîntuirii prin credinţa în Isus Hristos, a trăirii vieţii creştine şi a edificării Bisericii lui Hristos, în procesul de sfinţire spre slava lui Dumnezeu.*
Mesajul care trebuie transmis este Cuvîntul lui Dumnezeu, mesagerul este predicatorul sau propovăduitorul Sfintei Scripturi, iar transmiterea mesajului cuprinde un întreg complex de cercetare, pregătire şi formulare a acestuia în predică, cu toate elementele necesare: metodele şi condiţiile în care acesta este predat ascultătorilor.
O simplă privire a definiţiei ne face să înţelegem că homiletica este o parte nespus de importantă în cadrul ştiinţelor teologice şi în pregătirea pentru slujirea Evangheliei. Homiletica ajută pe predicator să se echipeze cu cele mai importante elemente privind nobila sa chemare.
Predicatorul, mai întîi, este un vrednic recipient al mesajului primit din partea lui Dumnezeu - izvorul nesecat al Acestuia - prin intermediul Scripturilor inspirate şi prin părtăşia cu Dumnezeu în Isus Hristos - Cuvîntul întrupat şi proslăvit sub iluminarea şi călăuzirea Duhului Sfînt (Ier. 1:9-10). Homiletica oferă predicatorului reguli privind pregătirea şi expunerea predicilor potrivit timpului, nevoilor şi împrejurărilor în care Cuvîntul trebuie transmis din partea lui Dumnezeu. Predicatorul este asemenea maestrului cofetar care, din materialele atît de felurite şi valoroase, dar neprelucrate, printr-o cunoştinţă şi îndemînare aleasă (potrivit cu iluminarea Duhului Sfînt), combină componentele într-o prăjitură atrăgătoare şi gustoasă.
Alexa Popovici,*„Homiletica",* curs predat la Seminarul Teologic Baptist, Bucureşti, 1949, p. 2
Johan A. Broadus, *On the Preparation and Delivery of Sermons,* Fourth Edition Revised by Vernon L. Stanfield (San Francisco: Harper & Row, Publishers, 1979), p. 11
De aceea fiecare student în teologie sau predicator trebuie să acorde o deosebită importanţă studiilor homiletice. Predicarea Cuvîntului este o artă a cărei tehnică poate şi trebuie să fie permanent îmbunătăţită. Fiecare trebuie să facă totul pentru a obţine cele mai adecvate mijloace pentru transmiterea mesajului divin.
Homiletica îşi primeşte importanţa tocmai de la faptul că oferă reguli pentru cea mai glorioasă lucrare de pe pămînt - proclamarea Cuvîntului -lucrare pentru care îngerii din ceruri par să invidieze pe predicatori (lPet. 1:12). Mai precis, homiletica este acea ştiinţă care ajută pe predicator să devină ordonat în gîndire, cu succes în pregătire, clar în expunere, cald în prezentarea adevărurilor divine, variat în ceea ce priveşte formele şi materialul prezentat şi mereu proaspăt şi inepuizabil, hrănind spiritual pe cei ce-1 ascultă.
Aşa cum menţionează homileticianul Broadus, în cadrul studierii homile-ticii se recomandă: citirea cărţilor de specialitate, citirea şi analizarea predicilor tipărite, ascultarea altor predicatori, ascultarea predicilor înregistrate pe casete şi discutarea acestora. Pentru o bună evaluare şi pentru un profit maxim din cercetarea unei predici, aceasta trebuie să fie judecată prin prisma întrebărilor: „Care sînt punctele tari şi punctele slabe ale predicii?"; „Este predica bazată pe Sfînta Scriptură şi care este legătura ei cu textul biblic?"; „Care este subiectul?"; „Care este întroducerea şi care-i încheierea?"; „Cum sînt folosite ilustraţiile?"; „Cum sînt expunerea şi tonul predicii?"
Alte surse de studiu homiletic sînt criticile instructorului sau ale a-scultătorilor, în discuţie cu studentul sau predicatorul. Studentul predică, iar instructorul evaluează predica, atît din punct de vedere al conţinutului, cît şi ca formă şi ca expunere. Predicatorul trebuie să aibă totdeauna urechea deschisă la comentariile ascultătorilor (mai ales la comentariile celor ce le fac în mod public). El poate închide gura criticii, deschizînd bine urechea la comentariile din jur. în privinţa laudei, urechea predicatorului trebuie să fie închisă. Străduinţa de a repara greşelile şi de a îmbunătăţi propria lucrare este o îndatorire permanentă pentru fiecare predicator cinstit. în condiţiile moderne, una din cele mai bune metode pentru evaluarea unei predici este prin susţinerea şi înregistrarea acesteia pe casetă-video şi apoi vizionarea ei, împreună cu instructorul, la videocasetofon. în felul acesta nu va scăpa neobservată nici una din laturile predicii, privind conţinutul, susţinerea, mimica şi gesticulaţia. Pînă în prezent această metodă oferă cele mai bune şanse de corectare în toate privinţele.
Prezenta carte de homiletica este oferită spre a servi ca un ghid iniţierii tinerilor studenţi pentru predicarea eficientă, cît şi predicatorilor, pentru îmbunătăţirea predicării. Este menită, de asemenea, să deschidă şi noi orizonturi de cercetare în vastul cîmp al studiilor homiletice.

1.2. Importanţa predicării

Avînd în vedere faptul că însuşi Dumnezeu a plasat predicarea creştină pe poziţie centrală în măreaţa operă de salvare a oamenilor (Rom. 10:14-17), înseamnă că i-a acordat o importanţă care necesită şi merită a fi considerată. Dar ce este predicarea în sine însăşi? Este aceasta importantă? Şi de cînd se

cunoaşte? Unde îşi are originea? Şi în ce constă?
Broadus, vorbind despre natura predicării creştine, evidenţiază unele din cele mai importante definiţii ale predicării, menţionînd autori cu vază, astfel: Henry Ward Beecher a considerat predicarea „arta mutării omului de la un nivel mai jos la un nivel mai înalt de trăire"; David Smith a conceput predicarea în termenii „întrupării", în sensul că atunci cînd spiritul unui om credincios este aprins de suflarea cerească, acesta insuflă altora, prin predicare, aceeaşi aprindere a spiritului. El menţionează şi pe Philips Brooks, care consideră că predicarea este comunicarea adevărului către oameni prin om sau transmiterea adevărului prin personalitate.
Ţinînd cont de toate acestea, Broadus declară: „Predicarea este proclamarea mesajului lui Dumnezeu prin personalitatea unui om ales al lui Dumnezeu, pentru a satisface nevoile umanităţii". Astfel, reiese că adevărata predicare este o acţiune divină complexă, care are de-a face cu mesajul lui Dumnezeu, cu mesagerul, cu nevoile sufleteşti ale oamenilor şi cu satisfacerea acestora.
Este cunoscut faptul că dorinţa lui Dumnezeu a fost întotdeauna de a comunica cu omul, chiar de îndată după căderea acestuia (Gen. 3:9). Apoi El a comunicat cu fiinţa umană în multe feluri şi-n multe rînduri, dar cel mai caracteristic mod de comunicare a lui Dumnezeu cu omul - creaţia mîinilor Sale - a fost prin om. în vechime, Dumnezeu a chemat pe Moise pentru a-1 trimite la Faraon să-1 scoată pe Israel din robie (Ex. 3:10). Mai tîrziu, cînd Israel era decăzut în idolatrie, Dumnezeu a ridicat pe Samuel, care a ştiut să asculte şi apoi să vorbească pentru Dumnezeu (lSam. 3:10). în sec. al VIII-lea înainte de Hristos, Dumnezeu a vorbit lui Amos şi 1-a trimis să vorbească poporului (Am. 3:8; 7:14-15). Ceva mai tîrziu El a chemat şi pe Isaia, cu acelaşi scop (îs. 6:8). în sfîrşit, Dumnezeu însuşi s-a făcut om prin întruparea Domnului Isus Hristos, ca să poată prezenta mai bine oamenilor, pe Tatăl. El se declară pe Sine ca fiind trimis să predice (Luca 4:18-19). Astfel, în sinagogi şi templu, pe munte, în sate şi în Ierusalim, între ucenicii Săi şi mijlocul mulţimii, pe malul mării şi în pieţe, Isus neobosit a predicat Evanghelia. Iar atunci cînd alte lucruri tind să-L împiedice de la această lucrare El dovedeşte clar că predicarea este prima lui prioritate. „El le-a răspuns: „Haidem să mergem în altă parte, prin tîrgurile şi satele vecine, ca să propovăduiesc şi acolo; căci pentru aceasta am ieşit". Şi s-a dus să propovăduiască în sinagogi,
[5]Ibid.
4
[6]Ibid, p. 2 [7]Ibid, p. 3
prin toată Galilea; şi scotea dracii" (Marcu 1:38-39). Importanţa pe care El o atribuie predicării se vede clar şi din faptul că a ales doisprezece ucenici, i-a învăţat timp de trei ani şi apoi i-a trimis să predice. Chemarea de a predica, apostolul Pavel o plasează asupra oricărei alte laturi a chemării sale (ICor. 1:17). Iar după învierea Sa, Domnul Isus, ca unul care a pornit în marea Lui campanie de cucerire a lumii pentru împărăţia lui Dumnezeu, trimite pe ucenicii Săi în lume, încredinţîndu-i cu cea mai măreaţă încredinţare posibilă: de a propovădui Evanghelia (Matei 28:18-20; Marcu 16:15-16).
în ziua Cincizecimii, cu ocazia împlinirii făgăduinţei Domnului Isus, cînd Duhul Sfînt a fost revărsat asupra ucenicilor pentru a-i echipa cu abilitatea şi puterea de sus (de a fi pe pămînt martorii Domnului înălţat în slavă), predicarea a şi devenit mijlocul central în îndeplinirea misiunii acestora. Ei au predicat pe Domnul Isus: Persoana, lucrarea, moartea, învierea şi înălţarea Lui în slavă. Cuvîntul predicat a străpuns inimile şi trei mii de suflete au năvălit în împărăţia lui Dumnezeu prin poarta deschisă prin predicare.
De-a lungul istoriei, Dumnezeu a continuat şi continuă să cheme oamenii care s-au evidenţiat în predicarea Evangheliei. De ce? Datorită imensei importanţe a predicării. Astăzi, cînd este tot mai evident că prin predicare oameni de toate felurile sînt strămutaţi din moarte la viaţă, cînd indivizi şi societăţi, chiar naţiuni înnoite prin Evanghelie stau drept mărturie în favoarea predicării, cînd predicarea devine tot mai mult un fenomen de masă şi mii şi mii de oameni îşi schimbă radical mersul vieţii lor datorită predicării, cînd noi biserici se nasc şi cele existente se revitalizează tot prin predicare; cînd lipsa de predicare adînceşte unele aşa-numite biserici în dezastre „laodiceie-ne", cînd cele mai moderne mijloace de în masă sînt convertite spre a servi misiunii de predicare, nu este prea greu de constatat cît de importantă este predicarea.
în cartea sa, *Principiile şi Practica Predicării,* Ilion T. Jones arată, într-un mod deosebit de profund şi sistematizat, cum importanţa predicării rezultă din natura omului, natura Evangheliei, din faptul că predica este instrument al răscumpărării, este transmiterea adevărului şi constituie bază comună şi motivaţie reciprocă pentru activitatea de predicare.[5] Precizările merită urmărite:
1.2.1. Natura omului
Oamenii sînt creaţi în aşa fel, încît comunică între ei prin vorbirea articulată. Vorbirea pare să fie cel mai mare dar între toate darurile oferite de Dumnezeu omului. Noi sîntem învestiţi, dotaţi cu capacităţi alese pentru a putea produce cuvinte, pentru a le putea asculta, precum şi pentru a putea reacţiona la ele. Cuvintele sînt cele mai puternice dintre toate forţele
[8]Ilion T'. Jones, *Principles and Practice of Preaching,* (Nashville: Abingdon, 1956), pp. 13-32 6

naturale. O predică este o adresare, o vorbire care poate să mişte sentimentele, emoţiile, raţiunea şi voinţa omului. Textul din Prov. 25:11 a fost tradus literal: „un cuvînt pe roate...". De aceea este foarte important cum folosim vorbirea. Uneori, vorbirea a fost folosită în scopuri distructive. Hitler, prin vorbirea sa puternică, a manevrat pe mulţi din poporul german la unele dintre cele mai josnice simţăminte şi acţiuni şi a tărît Germania şi Europa în unul din cele mai teribile războaie. Creştinii din primul veac însă au cucerit Imperiul Roman prin predicarea lor. Reformatorii au reformat creştinismul medieval amorţit şi au întors cursul istoriei.

Marea diferenţă dintre predicarea creştină şi alte feluri de vorbire constă în scopul acesteia. Predicarea creştină constituie cel mai nobil fel de folosire a puterii de vorbire pentru transmiterea Evangheliei. De aici decurge marea responsabilitate a predicatorului de a folosi puterea lui de vorbire potrivit cu măreţele scopuri ale lui Dumnezeu; deci mare atenţie la folosirea Cuvîntului.

1.2.2. Natura Evangheliei

Un alt factor din care decurge importanţa predicării este şi conţinutul sau natura celor predicate. Ceea ce este transmis prin predicarea creştină este Evanghelia. Domnul Isus însuşi a predicat Evanghelia (Marcu 1:14). El a trimis pe ucenicii Săi să predice Evanghelia (Matei 10:5-7; 28:19; Fapte. 1:8). Ucenicii, împrăştiaţi din pricina prigonirilor, au predicat şi ei Evanghelia (Fapte 8:4). Predicarea nu este o simplă folosire a vorbirii, ci este o adevărată artă a folosirii cuvintelor pentru proclamarea Evangheliei lui Isus Hristos Domnul (Fapte. 8:35): „Vestea bună a lui Isus Hristos". Dar, de fapt, ce este Evanghelia? Ceva s-a întîmplat. Dumnezeu s-a revelat pe Sine, la un moment dat, prin întruparea lui Isus Hristos. Faptul venirii Lui în istorie, spre a-şi dezvălui caracterul iubirii Lui, scopul Lui cu omul, iertarea păcatelor, însoţirea oferită prin Duhul Sfînt pînă la împlinirea destinului divin - sînt toate fapte cuprinse în Evanghelie. Pentru „Evanghelie" sînt cîteva cuvinte folosite în original: Euanghelion („Vestea Bună"). Evanghelia este „Vestea Bună" de la Dumnezeu despre: Dumnezeu, om, viaţă, lume, răscumpărare. Predicarea Evangheliei - în Noul Testament - a însemnat: „A informa" oamenii despre această „Veste Bună"; „a spune"; „a mărturisi"; „a proclama"; „a evangheliza". Toate acestea înseamnă a publica această „Veste Bună .

Un alt cuvînt folosit este Keriugma („proclamare") care are mai mult de-a face cu conţinutul mesajului transmis. Prin predicare, Noul Testament scris prin revelaţia lui Dumnezeu, a păstrat evenimentul care cuprinde: naşterea, viaţa, învăţătura şi lucrarea plină de har ale Domnului Isus. Alături de acestea a păstrat şi adevărul despre moartea Sa ispăşitoare şi învierea Sa biruitoare dintre cei morţi, cît şi continua prezenţa a Sa cu ucenicii Lui, prin Duhul Sfînt, după ce S-a înălţat la dreapta Tatălui. Prin această prezenţă s-a realizat stabilirea bisericii pe pămînt, iar Evanghelia conţine şi_ frumoasa făgăduinţă a revenirii Lui în curînd, pentru a împlini total scopul împărăţiei Sale manifestate deplin pe un cer nou şi un pămînt nou. Suma tuturor acestor
adevăruri este Keriugma sau „proclamarea" propovăduită de către primii creştini şi care trebuie să fie propovăduită de către fiecare predicator (lCor 1-23).

Amîndoi aceşti termeni se referă la mesajul ce trebuie transmis celor nemîntuiţi, pentru ca să-L cunoască pe Isus Hristos şi să poată primi mîntuirea prin El. Alături de aceştia, primii creştini au folosit şi termenul Didache („învăţătură"), care cuprindea învăţăturile menite să edifice şi să crească pe cei mîntuiţi. Aceste două laturi formau „predicarea - în Noul Testament"; de aici decurge importanţa celor ce urmează să fie predicate. Fiecare predicator trebuie să fie pe deplin convins că nu poate să predice orice. El trebuie să predice Evanghelia, pe Isus Hristos, Cuvîntul lui Dumnezeu, potrivit cu nevoile ascultătorilor. De aceea predicatorul, în slujirea predicării, este încărcat cu mare responsabilitate. Dumnezeu avertizează prin profetul Ieremia că este împotriva profeţilor care folosesc propriile lor cuvinte şi îndrăznesc să afirme: „Aşa zice Domnul" (Ier. 23:31).

1.2.3. Instrumentul răscumpărării folosit de Dumnezeu

Predicarea este importantă şi pentru faptul că Dumnezeu a hotărît ca prin aceasta să lucreze la răscumpărarea sufletelor. Apostolul Pavel se considera pe sine şi pe alţi propovăduitori ai Evangheliei „ca ambasadori trimişi, împuterniciţi ai lui Dumnezeu" (2Cor. 5:20). Lucrarea lor era să transmită vestea salvării. Predicarea lor era o continuare a lucrării Domnului Isus (Rom. 10:14-17). Ei nu vorbeau cuvintele lor; şi aşa trebuie să fie cu fiecare predicator, să considere Evanghelia pe care este trimis s-o predice, ca fiind instrumentul şi puterea lui Dumnezeu în acţiune. Pe vremea Domnului Isus, Evanghelia a fost trăită de El însuşi, iar acum este propovăduită tuturor pentru a înfăptui marea minune - salvarea sufletelor, împăcarea lor cu Dumnezeu. Un mare credincios a spus: „A predica nu înseamnă numai a zice ceva, ci şi a face ceva". Predicarea este arena reală în care Hristos însuşi confruntă pe om în judecată şi împăcare. O predică nu este o lectură, un eseu, o discuţie socială sau politică, sau de afaceri, şi nici chiar de instruire morală, ci este un act de apropiere a lui Dumnezeu de sufletele oamenilor. Predicatorii sînt conlucrători cu Dumnezeu în actul continuu al răscumpărării. Asemenea concepţie despre predicare îl va face pe predicator să fie nemulţumit pînă va face o lucrare tot mai bună (Matei 12:36-37). Se gîndesc slujitorii amvoanelor suficient la această realitate?

1.2.4. Predicarea este transmiterea adevărului

Faptul că prin predicare se transmite adevărul divin prin intermediul personalităţii umane, imprimă o deosebită importanţă predicării. în Noul Testament este „depozitată" Evanghelia, însă prin predică aceasta este făcută

proaspătă pentru fiecare generaţie. Predicarea este un pod de legătură între documentele vechi - ce conţin Evanghelia - şi minţile oamenilor moderni (ICor. 2:13,16). Aceasta se face prin activitatea Duhului Sfînt în timpul predicării. Dan Crawford - un mare misionar - a scris cartea *Gîndind în negru*[9], în care el arată cum a petrecut în Africa cîţiva ani ca să înveţe a gîndi aşa cum gîndeau cei între care a mers să lucreze. El, care era un european, a făcut totul pentru a putea „intra" în mintea negrilor din Africa, reuşind să le interpreteze mai uşor Evanghelia. Aşa ar trebui să facă fiecare predicator faţă de ascultătorii săi, pentru a le putea comunica cît mai bine Evanghelia. Mai întîi el trebuie să înţeleagă gîndul lui Hristos, pe care să-1 asimileze pentru sine, şi apoi, prin predică, să-1 transmită minţilor şi inimilor ascultătorilor. Aceasta nu înseamnă nicidecum să domine minţile ascultătorilor cu propriile opinii, aşa cum cineva a scris, (într-o carte) că tatăl şi şase fraţi ai lui s-au făcut predicatori pentru a-şi îndeplini dorinţa lor fierbinte de a-şi exercita autoritatea asupra minţii şi vieţii altora. Predicatorul nu trebuie să dicteze oamenilor ce să facă, ci să-i ajute pe aceştia să gîndească ei înşişi după gîndirea lui Hristos şi să-şi folosească imaginaţia spre a-şi conduce viaţa după viaţa lui Hristos (Fii. 2:5).

Predicatorii care vor să procedeze ca Domnul lor Isus Hristos: să trăiască pentru alţii, trebuie să treacă prin experienţe similare. Este necesar ca un predicator să trăiască cu Hristos, să gîndească asemenea Lui, să aibă comuniune cu El pînă cînd auditoriul său ajunge să-L înţeleagă în termenii propriilor gînduri şi nevoi. Aşa va putea el transmite credinţa în Hristos; de aceea predicarea este punctul central al închinăciunii în servicile divine protestante.

7.2.5. *Predicarea este temelie (în mod reciproc) pentru activitatea pastorală*

Aşa a fost la primii creştini: predicarea a fost bază pentru sfătuirea pastorală, iar activitatea pastorală, bază şi motivaţie pentru predicare; aşa trebuie să fie şi azi. Pastorul trăieşte în mijlocul oamenilor cu multiplele lor probleme (îmbolnăviri, înmormîntări, lipsuri, căsătorii şi bucurii). In aceste situaţii, păstorul se ocupă de fiecare în parte, în activitatea lui pastorală, însă în multe cazuri oamenii au parte de aceleaşi probleme. Aşadar, în predici el se va ocupa de toţi, într-un fel de pastorală comună. Oricum, predica nu trebuie şi nu poate să înlocuiască lucrarea individuală, ci aceste două activităţi trebuie să se stimuleze reciproc. Se spune că în urma predicării lui Hrisostom (Ioan Gură de Aur) contemporanii săi ziceau: „Decît să înceteze Hrisostom să predice mai bine să înceteze Constantinopolul să existe".

Predicarea este o forţă răscumpărătoare şi preventivă, aşa cum în China, în trecut, prima datorie a doctorului era să prevină îmbolnăvirea pacienţilor săi. El era plătit cînd nu avea cazuri de îmbolnăviri şi se reducea salariul cu ocazia îmbolnâvi-

'ibid., p. 21

rilor pacienţilor. Predica stimulează munca pastorală, în sensul că după o predică bună ascultătorii vor veni la predicator cu problemele lor. Tot astfel, activitatea pastorală stimulează predicarea, în sensul că, după vizite pastorale, pastorul va cunoaşte problemele oamenilor şi va putea să le preîntîmpine cu predici corespunzătoare. Fac predicile de astăzi acest lucru? Un creştin a trimis contribuţia sa la biserică, în plic, pastorului Fosdik (Pastor baptist din New York) şi a scris că nu va mai veni la biserică, pentru că predicile îl deranjează, producîndu-i o tensiune din pricina diferenţei dintre starea ideală, despre care el aude predicîndu-se duminica, şi realitatea înconjurătoare din timpul săptămînii. Aşa trebuie să fie o predică bună! Să creeze tensiune între ceea ce sînt oamenii şi ceea ce ar trebui să fie şi să conducă la schimbarea vieţii.

Potrivit cu importanţa nespus de mare a predicării Evangheliei în urma noastră se întinde un istoric glorios al acestei măreţe lucrări. Predicarea este caracteristică creştinismului. Nici o altă religie nu a avut o adunare regulată pentru a instrui din punct de vedere religios şi a insista pentru antrenarea şi implicarea omului în serviciul divin. Iudaismul a avut ceva similar în activitatea profeţilor, apoi în a cititorilor şi a vorbitorilor din sinagogi, însă predicarea nu era partea esenţială în serviciul divin la templu. In lumea greco-romană, filozofii au apelat la oratorie, dar nici unii nu au dat predicării aceeaşi importanţă şi semnificaţie de funcţie primară a bisericii. Mai nou, unii filozofi încearcă să imite pe creştini în predicare, dar creştinii rămîn pionierii şi cei mai buni slujitori ai predicării.

Dar se poate oare afirma pe deplin importanţa predicării şi este aceasta unanim recunoscută? Dacă în diferite timpuri de decădere biserica n-a înţeles importanţa predicării, ajungînd chiar să o scoată din practicile ei, înlocuind-o cu liturghie, tradiţii şi obiceiuri, reformaţia şi mişcările evanghelice au ştiut să aprecieze importanţa predicării şi-n concluzie, să o plaseze în centrul serviciului divin şi al activităţii

bisericii. Pe cînd în unele aşa-zise biserici se afirmă: „Nu există serviciul divin fără preot", practica baptistă incontestabilă este: „Nu există serviciul divin fără predică". Aceasta, potrivit cu practica Domnului Isus^despre care Broadus spune: „în misiunea lui Isus predicarea a fost centrală".
Fără îndoială că aceasta nu înseamnă că întreaga activitate a bisericii ar trebui să se limiteze la predicare. însă toate celelalte (rugăciune, cîntare, părtăşie, ajutorare etc.) trebuie să sprijine predicarea care să fie vrednică de locul ei central.
Cîteva avertizări în această privinţă vor fi bine venite:
[10]lbid., p. 29 [11]Broadus, op. cit., p. 3 10

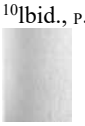

1.3. Avertizări privind predicarea Cuvîntului

Trăim timpuri cînd predicarea Evangheliei se impune să fie cu adevărat eficientă, întrucît aceasta este provocată de forţe împotrivitoare. Biserica creştină a venit la viaţă prin predicarea Cuvîntului, a dăinuit de-a lungul secolelor datorită revitalizării provocate de propovăduire şi se va menţine şi întări prin aceeaşi lucrare: predicarea pozitivă şi declarativă a mesajului sfînt. Astăzi sînt multe aşa-numite „evanghelii" promiţătoare. Evanghelia lui Isus Hristos însă este cea adevărată. Celelalte sînt propovăduite cu putere şi-n mod atrăgător ceea ce derutează pe mulţi. De aceea predicarea adevăratei Evangheliieste nu numai necesară, dar şi trebuie să fie proclamată cu toată competenţa (Rom. 10:17). Predicarea trebuie să aibă prioritate. Avînd în vedere, pe de o parte, nemaipomenitele importanţe ale predicării Evangheliei şi, pe de altă parte, forţele oponente care provoacă propovăduirea, trebuie să veghem în privinţa „elementelor competitive". Există astăzi mai multe asemenea elemente care concurează faţă de predicare de care predicatorul trebuie să ţină seama. Acestea pot fi întîlnite, aşa cum spune Broadus: în afara bisericii, în cadrul bisericii şi chiar în viaţa şi activitatea predicatorului.

1.3.1. în afara bisericii:

Există multe alte metode avansate de comunicare la îndemîna fiecărui om.
Tot mai multe cărţi de toate felurile, radioul sau magnetofonul, casetofonul, televizorul şi videocasetofonul pot determina pe mulţi să desconsidere predicarea. Aceste mijloace de înzestrare ale condiţiilor şi tehnicii moderne nu trebuie ignorate, însă trebuie folosite în sensul stimulării şi ajutorării propovăduirii şi nicidecum pentru a o înlocui. Cuvîntul vorbit prin comunicare directă este destinat de Dumnezeu pentru răspîndirea Evangheliei. Prin contactul direct în predicare nu sînt transmise numai cuvinte, ci şi emoţii şi sentimente. Vocea vie nu poate fi înlocuită cu un ecou (remarcaţi răceala celor care stau şi ascultă serviciile de închinăciune doar la televizor şi radio). Dar cum va trebui să fie predicarea care să reziste în faţa acestor avalanşe?
Tentaţia vremurilor moderne, mai ales în cazul unor persoane plictisite şi supraobsedate de gîndul înlăturării rutinei şi „obiceiurilor vechi", este de a desconsidera predica şi de a încerca să înlocuiască predicarea cu studiul biblic în adunări, în grupuri de discuţii colocviale, „eliberîndu-se" de rînduielile serviciilor divine. In timp ce asemenea practici pot fi organizate şi sînt bine venite ca o urmare a unei predicări provocatoare şi ca mijloace de întreţinere a părtăşiei creştine, acestea nu trebuie nicidecum să înlocuiască predicarea în biserică. Biserica trebuie hrănită ca o turmă a lui Hristos, prin predicare, şi este bine ştiut şi, întotdeauna experimentat în asemenea cazuri, că: „sănătatea spirituală curînd decade unde turma flămîndâ lîncezeşte, nefiind hrănită
11
corespunzător
12

1.3.2. în cadrul bisericii:

Există şi alte lucrări care tind să diminueze importanţa predicării sau să-i ia locul. Programele fastuoase ale tineretului, împodobite cu poezii, coruri, fanfare, orchestre de multe ori de nuanţă tot mai artistică, vor desfăta, într-adevăr, fiinţa auditorului, dornică de frumos şi varietate. însă acestea nu vor putea sătura foamea după mana cerească, Cuvîntul lui Dumnezeu, a sufletului trudit. Dacă de multe ori ele vor ajuta la înălţarea sufletească a oamenilor, nu de puţine ori vor stîrni şi vor folosi firea în detrimentul spiritualităţii şi al creşterii în maturitate a bisericii. Se cer calităţi speciale pentru ca aceste ingrediente ale predicii în serviciul divin să-şi poată îndeplini în mod corespunzător rolul. Desigur, dacă ele vor sprijini şi nu vor diminua predica, dacă vor indica „ spre" şi nu vor distrage atenţia de la predică şi se va păstra proporţia corespunzătoare, toate pot deveni folositoare.

1.3.3. în viaţa şi activitatea păstorului:

Există şi alte lucrări care pot, de asemenea, diminua dedicarea predicatorului pentru predicarea Cuvîntului: învăţare, păstorire, lucrări administrative, slujire şi altele. Cineva a făcut un test cu o mie trei sute de pastori cărora le-a cerut să enunţe în ordinea importanţei, şase roluri şi funcţiuni ale pastorului. Mai mult de şapte sute nu au fost în stare să afirme ordinea reală a funcţiilor pastorului de: 1. Predicator; 2. Păstor; 3. Preot; 4. învăţător; 5. Organizator; 6. Administrator. De asemenea li s-a

cerut să precizeze, în ordine, timpul rezervat fiecărei funcţii. Rezultatul a fost că cei mai mulţi petrec mai mult timp pentru următoarele funcţii: administrator, păstor, preot, organizator, predicator, învăţător. Deşi importante, fiecare dintre celelalte funcţii trebuie să aibă un rol secundar predicării sau să decurgă din predicare, care este principala funcţie. La această concluzie au ajuns şi apostolii: „Cei doisprezece au adunat mulţimea ucenicilor, şi au zis: „ Nu este potrivit pentru noi să lăsăm Cuvîntul lui Dumnezeu ca să slujim la mese. De aceea, fraţilor, alegeţi dintre voi şapte bărbaţi, vorbiţi de bine, plini de Duhul Sfînt şi înţelepciune, pe cari îi vom pune la slujba aceasta. Iar noi vom stărui

[12]R. E. O. White, *A Guide To Preaching* (London: Pickering and English L. T. D. 1973), p. 3

[13]H. C. Brownjr. H. C. Clinard, Jesse J. Northcutt, *Steps to the Sermon* (Nashville, Tennesse-Broadman Press), pp. 10,11; Omul care s-a ocupat cu astfel de statistici a fost Samuei W. Blizzard, profesor asociat de sociologie la Universitatea de Stat din Pensilvania. Este dureros faptul că în urma multor asemenea studii el a ajuns la concluzia că rolul tradiţional de predicator al pastorului îşi pierde din importanţă chiar şi în unele confesiuni protestante. Vezi, T. Jones, op. cit., p. 28

necurmat în rugăciune şi în propovăduirea Cuvîntului." „Cuvîntul lui Dumnezeu se răspîndea tot mai mult, numărul ucenicilor se înmulţea mult în Ierusalim, şi o mare mulţime de preoţi veneau la credinţă" (Fapte. 6:2-4; 6:7), şi astfel au obţinut mari succese în răspîndirea Evangheliei.

O altă piedică în viaţa predicatorului este lipsa de încredere în propria predicare. Pierderea încrederii în această lucrare poate să ducă la dezastruoasa diminuare a predicării. Mulţi predicatori nu se aşteaptă la rezultate reale şi imediate. Se spune că un predicator a venit la Spurgeon şi s-a plîns de faptul că nu are rezultate în predicare. Spourgeon 1-a întrebat dacă se aşteaptă ca după fiecare predică să se întoarcă suflete şi să aibă rezultate vizibile, la care interlocuitorul i-a răspuns că nu s-a gîndit niciodată la aşa ceva. Atunci Spourgeon i-a replicat: „Nici nu te aştepta la rezultate". în urma predicării Cuvîntului lui Dumnezeu predicatorul trebuie să se aştepte la rezultate, pentru că acest Cuvînt are autoritate şi putere (îs. 55:10; Evr. 4:12). Iar prin rugăciune şi puterea Duhului Sfînt trebuie întîmpinate cu curaj pericolele şi elementele competitive.

1.4. Scurt istoric al predicării

Predicarea propriu zisă apare o dată cu creştinismul, cu Ioan Botezătorul (ca premergător) şi cu Domnul Isus, predicatorul prin excelenţă (Matei. 3; Marcu 1). Această activitate cunoaşte avînt deosebit la urmaşii Domnului Isus; mai ales, în ziua Cincizecimii, cînd Duhul Sfînt echipează pe ucenici pentru predicare. După aceasta, predicarea la timp şi nelatimp devine principiu al creştinismului (2Tim. 4:2). Religiile păgîne nu au avut şi nu au predicator. Se spune că Iulian Apostatul, din dorinţa de a distruge creştinismul, a poruncit filozofilor săi să imite pe creştini, predicînd în fiecare săptămînă, dar nu a putut imprima în practicile păgîne o tradiţie a predicării. în timpurile moderne, se cunosc încercări în: India, China, Japonia, însă fără rezultate.

1.4.1. Surse ale predicării creştine:

S-a ridicat întrebarea privind sursele care au contribuit la dezvoltarea predicării creştine. Homileticienii citează, în general, trei asemenea surse. Acestea sînt: Oratoria antică, Profeţia evreiască şi Evanghelia creştină. Pentru sute de ani, oratoria antică şi profeţia evreiască au fost practicate cu totul separat, dar la scurtă vreme după instalarea erei creştine, unele elemente ale acestora au fost preluate şi, împreună cu Evanghelia creştină, au dezvoltat predicarea creştină. Pentru a înţelege cum au influenţat acestea predicarea creştină este nevoie să fie urmărite pe scurt:

[K]Ibid., pp. 18-23

1.4.1.1. Oratoria antică

Originea precisă a acesteia nu este cunoscută. Contribuţie destul de importantă în această privinţă au adus naţiunile civilizate din antichitate ca: Egiptul, Asiria, Persia şi, în mod deosebit, oratoriile timpurii mozaice. în istoria antică a poporului evreu găsim cîteva exemple de oratorie. în perioada patriarhală, Enoh a fost cunoscut ca un mare orator. Lucrul acesta reiese şi din singurele cuvinte atribuite lui, în Iuda 14. Noe este considerat ca predicator (2Pet. 2:5; Evr. 11:7). Alte exemple de oratorii întîlnim la Isaac (Gen. 27:27-29) şi Iacov (Gen. 49:2-27). Vorbirea lui Iuda înaintea lui Iosif este o excelentă cuvîntare, bine organizată, cu patos, simplă şi emoţionantă -un caracteristic exemplu de oratorie antică. Autorul cărţii „Iov" a fost un bun cunoscător al oratoriei, în acele vremuri străvechi, iar vorbirile lui Moise, în cartea „Deuteronom" şi ale lui Iosua către popor - sînt, de asemenea, exemple de excelente oratorii. Contribuţia majoră a oratoriei antice la predicarea Evangheliei s-a realizat însă prin retorica greco-romană, în care oratoria s-a dezvoltat ca disciplină mentală.

Spre sfîrşitul secolului al IV-lea î. H., Grecia cucereşte lumea şi-şi impune limba şi metodele de educaţie în întregul Imperiul Roman. Prin mari filozofi ca Demostene şi Aristotel, se dezvoltă retorica greacă, care a influenţat puternic predicarea creştină de mai tîrziu. Trebuie precizat faptul că influenţa retoricii asupra predicării creştine s-a limitat, în speţă la forma şi stilul predicării.

1.4.1.2. Profeţia evreiască

A influenţat predicarea creştină mai mult din punct de vedere spiritual, pregătind astfel, în mod special, calea pentru aceasta. Biblia prezintă bărbaţ'i ca: Samuel, Natan, Ilie, Elesei, Amos, Osia, Ioel, Mica, Isaia, Ieremia, Ezechiel, Daniel şi Maleahi, care au auzit şi au primit Cuvîntul din partea Domnului şi l-au transmis israeliţilor. După exilul babilonean, aspectul scopul şi practicile sistemului sinagogal au constituit una dintre cele mai puternice influenţe şi au creat mediul în care s-a dezvoltat predicarea creştină. încă de atunci, predica devine acţiune recunoscută în serviciul de închinăciune. în sinagogi au început să predice Domnul Isus şi apostolii (în special, apostolul Pavel).

1.4.1.3. Evanghelia creştină

în sfîrşit, principala sursă a predicării creştine a fost Evanghelia. în perioada descrisă în Noul Testament, predicarea este evidenţiată la: Ioan Botezătorul, Isus Hristos şi apostoli. Ioan a fost profetul dintre vremi, proclamîndu-L pe Cel ce venea după el şi anunţînd astfel apropierea împărăţiei lui Dumnezeu. Cu venirea Domnului Isus, „piatra unghiulară" a predicării este aşezată. El a fost fondatorul şi primul predicator al creştinis-

mului. El a fost predicator prin excelenţă, fiind atît mesagerul, cît şi mesajul lui Dumnezeu trăit în mijlocul oamenilor (Marcu 1:14,39). El a predicat prin fapte, prin pilde (Matei 13) şi învăţături (Matei 4:17; 7:29; 9:35). în timpul predicării Sale, Domnul Isus şi-a ales ucenici pe care i-a pregătit şi i-a trimis să predice Evanghelia (Matei 10; 28; Marcu 16). Menirea lor era să ducă Evanghelia pînă la marginea pămîntului (Fapte. 1:8), prin ceea ce devine predicarea creştină propriu-zisă.

în istoria creştinismului, predicarea creştină a cunoscut mai multe perioade distincte care sînt prezentate sumar în cartea *Paşi spre predică* a lui H. C. Brown. jr. ş.a., după cum urmează:

1.4.2. Perioade ale predicării creştine:

1.4.2.1. Perioada antică (anii 70-430):

Este cunoscută şi sub denumirea de perioadă patristică. Aceasta cuprinde două etape distincte:

1.4.2.1.1. Perioada marii crize a creştinismului (anii 70-300):

în acest timp a căzut Ierusalimul. Imperiul roman s-a extins vertiginos şi au avut loc mari persecuţii împotriva creştinilor. în perioada de după moartea apostolilor Petru şi Pavel, predicarea scade destul de brusc. Totuşi şi în această perioadă făclia predicării a fost menţinută, arzînd prin predicatori ca: Policarp, Ignatiu, şi Terturian. Forma de predicare era simplă, iar metoda era aceea de a călători din loc în loc, predicînd Evanghelia. Spre sfîrşitul secolului al doilea se resimte o creştere a activităţii de predicare prin munca lui Origen, Clement de Alexandria, Irineu şi Hipolit. Cu Origen începe predica formală sau „oraţiunea sacră", construită după reguli.

în timpul patristicilor s-au evidenţiat trei feluri de predicatori: a. Părinţii apostolici, persoane care fuseseră ucenici ai apostolilor. Dintre aceştia menţionăm pe: Ignatiu, Policarp şi Clement de Roma. b. Apologeţii (bărbaţii care au apărat cauza şi credinţa creştină prin scrierile lor) ca: Dionisie, Iustin martirul, Tatian şi Terturian. c. Teologii ca: Origen, Clement de Alexandria, Lucian Diodorus - în răsărit - şi: Irineu, Hipolit, Terturian şi Ciprian - în apus. Predicatorii din perioada patristică foloseau ca sursă pentru predicile lor Biblia, tradiţia apostolică şi adăugau propria lor contribuţie.

1.4.2.1.2. Perioada înfloririi (anii 300-430): în timpul acesta a avut loc oficializarea creştinismului, fapt care a adus,

15
Ibid., p. 19

16
Ibid., pp. 23-29

în primă instanţă unele binecuvîntări ca: prestigiu social şi posibilităţi de educaţie pentru creştini. Tot în această perioadă s-a încheiat canonul biblic şi s-au stabilit doctrinele bisericii creştine. Predica a devenit mai formală şi s-a stabilit ordinea serviciului divin. Marii predicatori ai acestui timp au fost: Vasile cel Mare, Grigore de Nazianz, Grigore de Nisa, Hrisostom, Ambrozie şi Augustin.

1.4.2.2. Perioada întunecată (anii 430-1095):

în această perioadă devine remarcabilă decăderea bisericii şi corupţia predicatorilor şi astfel predicarea decade vertiginos, cedînd locul ei ceremoniilor şi liturghiilor, iar predicatorul devine preot. în această perioadă, în sînul bisericii au apărut rătăciri doctrinare, iar din afară, creştinismul este ameninţat de hoardele barbare. Datorită harului şi îndurării lui Dumnezeu făclia predicării Evangheliei nu s-a stins nici chiar în aceste timpuri întunecate. între cei care s-au considerat şi au fost cunoscuţi predicatori ai acestor perioade sînt Bernard De Clairvoux şi Francisc de Assisi.

1.4.2.3. Perioada scolastică (anii 1095-1361):

în această perioadă, predicarea s-a înviorat mult. Scolastica a adus un nou curent de învăţătură, orientînd Europa spre cultura orientală. S-a dezvoltat misticismul, care la început a influenţat pozitiv religia coruptă a acelor zile. în timpul acesta, s-au format şi organizat ordinele călugăreşti misionare:

Franciscan şi Dominican, care au propagat dragostea şi caritatea pentru cei lipsiţi; ei au dezvoltat şi predicarea cu scopul convertirii ereticilor.

1.4.2.4. Perioada reformei (anii 1361-1572):

La începutul acestei perioade, s-au ridicat prereformatorii, care au părăsit misticismul scolastic şi au revenit la predicarea Evangheliei. între aceştia s-au evidenţiat: în lumea britanică, John Wicliff; în lumea germană, Jan Huss şi în sferele latine, Savonarola. Prin lucrarea lor, ei au pregătit calea reformei, apoi a venit Reforma propriu-zisă cu principiile biblice ale mîntuirii prin har şi prin credinţă conform cu maximele reformaţiei: Sola Scriptura (numai Biblia), Sola Gratia (numai harul) şi Sola Fide (numai credinţa). Aceste măreţe principii evanghelice au fost propovăduite de către marii reformatori: Luther, Calvin, Zwingli şi Knox etc. în această perioadă predicarea a devenit biblică şi şi-a redobîndit locul preponderent.

1.4.2.5. Perioada puritană:

După ce reformatorii au reformat creştinismul, fără însă a definitiva reforma, limitîndu-se doar la reformarea doctrinelor, fără a urmări reformarea totală a vieţii, spre sfîrşitul sec. al XVI-lea şi începutul sec. al XVII-lea,

16

u apărut mişcarea numită puritanistă - în Anglia sau pietistă - pe continentul european, în Germania, mişcare ce insista pentru definitivarea reformei în biserici, în ceea ce priveşte viaţa practică creştină. în această perioadă şi sub această influenţă s-au ridicat marii predicatori creştini ca: Richard Baxter, John Bunyan, şi Jeremia Taylor, în sec al XVII-lea, precum şi: John şi Charles Wesley, George Whitefield şi Jonathan Edwards. Ei au fost conducătorii marilor treziri spirituale ale timpului, din Anglia şi America. Descendenţii puritanilor au fost şi marii predicatori şi conducători ai trezirilor spirituale din sec al XlX-lea ca: Charles G. Finney, John A. Broadus, D. L. Moody, C. H. Spurgeon etc. Trebuie menţionat şi faptul că mişcarea baptistă s-a dezvoltat pe firul tradiţiei puritan pietistice.

La începutul sec. al XX-lea, în predicare se observă orientări sociale. Aceasta, în mare măsură, din cauza influenţelor liberaliste în tălmăcirea Scripturilor şi a influenţei umanist-materialiste asupra creştinismului în multe părţi ale lumii. în prezent, sarcina mare ce revine predicatorilor creştini contemporani, care în bună parte vor fi predicatorii creştini ai mileniului al III-lea, este de a menţine sau de a readuce predicarea pe făgaşul ei nou-testamentar, trasat de Domnul Isus şi apostoli, în vederea îndeplinirii marii încredinţări date bisericilor creştine (Matei 28:19-20; ICor. 1:23-24).

Cunoscînd importanţa predicării precum şi sursele şi dezvoltarea acesteia de-a lungul secolelor, este important acum să aruncăm o privire, măcar fugară, asupra persoanei pe care Dumnezeu o foloseşte pentru a-Şi transmite mesajul Său neamului omenesc.

1.5. Mesagerul Evangheliei lui Isus Hristos

Cele mai multe dintre cărţile de specialitate în Homiletică trec cu vederea preocuparea pentru mesagerul proclamării divine, avîntîndu-se vertiginos în prezentarea lucrului acestuia. Creştinii evanghelici însă consideră, împreună cu Ilion T. Jones, că: „Predicile nu pot fi separate de persoana care le predică. Ele sînt condiţionate de ceea ce el este, ceea ce el face, ceea ce el gîndeşte şi ceea ce el simte." Toate acestea, pentru că predicatorul este ambasadorul lui Dumnezeu (2Cor. 5:20). El prezintă tainele lui Dumnezeu care 1-a pus ispravnic asupra acestora (ICor. 4:1; Ef. 6:19). El arată condiţiile mîntuirii (Marcu 1:15-16; Fapte. 20:20-21). El urmăreşte cele mai mari lucruri posibile pe pămîntul acesta, ca rezultat al muncii lui: să deschidă ochii oamenilor pentru ca aceştia să se întoarcă de la întuneric la lumină şi de sub puterea satanei la Dumnezeu şi să primească prin credinţa în Domnul Isus iertarea păcatelor şi moştenirea împreună cu cei sfinţi (Fapte. 26:18).

Potrivit cu importanţa predicării şi observînd istoricul frămîntat al acestei glorioase slujiri, se impune stabilirea - pe baza Sfintelor Scripturi - a imaginii

17.

T. Jones, op. cit., p. 49

17

fizice, morale şi spirituale a mesagerului Evangheliei. Trebuie subliniat faptul că predicatorul nu este sursa sau puterea mesajului divin, ci o conductă pentru transmiterea acestuia din partea lui Dumnezeu. El este crainicul şi nu are voie să distorsioneze mesajul, ci să-1 transmită printr-o predicare eficientă. Avînd în vedere acest fapt, fiecare predicator trebuie să-şi disciplineze inima, mintea şi sufletul în scopul îndeplinirii chemării încredinţate.

însuşirile specifice care trebuie să caracterizeze pe un mesager consacrat slujirii Cuvîntului sînt prezentate detaliat în Sfînta Scriptură (ITim. 3:1-7; Tit 1:6-9). Pornind de la acestea, se vede uşor că predicatorul trebuie să fie în mod necondiţionat înzestrat cu următoarele:

1.5.1. Chemarea divină

Predicarea Evangheliei nu este o simplă profesiune. Predicatorii sînt oameni care au o chemare de la Dumnezeu pentru a înfăptui cea mai mare lucrare posibilă pe pămînt (Rom. 1:1). Această chemare nu-i numai pentru apostoli, ci şi pentru fiecare predicator, aşa cum obişnuia Spurgeon să spună: „eu sînt tot

aşa de bine chemat să predic, cum a fost chemat şi apostolul Pavel". Şi aceasta trebuie să poată spune fiecare predicator, sincer, în limitele încredinţării date lui.
Chemarea este personală şi a fost considerată ca una dintre cele mai binecuvîntate mistere şi condiţii de reuşită în lucrarea de predicare. Samuel, Isaia, Ieremia, Pavel, Matei - sînt toţi exemple specifice în această privinţă. Nu contează prea mult ce este cineva în această viaţă. Amos a fost un simplu păstor, apostolul Pavel, cu „universitate" teologică; Ambrozie a fost bogat: Spurgeon a fost un om de rînd; iar Bunyan şi D. L. Moody au provenit din păturile sociale sărace. Important este că fiecare a deţinut în mod clar chemarea divină. Fără chemare de sus, nimeni nu trebuie să pornească în lucrare. Pe cel ce îl cheamă Dumnezeu în această lucrare îl şi înzestrează cu cele necesare pentru a o putea împlini. Spurgeon declara că chemarea la lucrare trebuie să fie clară şi irezistibilă, aşa încît persoana respectivă să nu poată fi nimic altceva (nu să nu fie în stare de altceva), iar dacă cineva poate să fie altceva: doctor, inginer, om de afaceri sau rege - spunea Spurgeon - să meargă imediat să fie, căci nu este chemat la slujirea Evangheliei. Aşadar nimeni nu are voie să predice dacă nu este chemat şi trimis de Dumnezeu (Rom. 10:15; ICor. 9:6-17).
Chemarea la slujirea Evangheliei trebuie să se evidenţieze atît pe plan individual - lăuntric, cît şi pe plan exterior. Pe plan lăuntric, aceasta constă într-o deosebită vizitare a Duhului Sfînt, în care candidatul a auzit în sufletul său chemarea: „Vino după Mine şi te voi face pescar de oameni". Iar hotărîrea de a urma această chemare să fie în aşa fel încît nimeni să nu-i poată rezista. Pe plan extern, cel chemat va predica Evanghelia pretutindeni. Chemarea se vede din ceea ce face necondiţionat. Cineva spunea: „Dacă nu eşti o persoană care predici oriunde mergi, degeaba ai merge undeva să predici'. Evidenţele exterioare ale chemării constau în acele calificări speciale, văzute de biserică, cu care Dumnezeu înzestrează pe cei chemaţi pentru slujire şi corespund cu cerinţele Cuvîntului lui Dumnezeu (ITim. 3:2-7; Tit 1:6-9).
1.5.2. înzestrarea naturală (talentul)
Talentul este înzestrarea naturală sau calitatea înăscută de a arăta, de a manifesta clar ceea ce gîndeşte o persoană. Un predicator talentat este cel ce dispune de simţăminte alese, care-1 fac receptiv atît la comunicarea adevărului din partea lui Dumnezeu, cît şi la nevoile sufletului uman, ca, astfel, să poată transmite mesajul divin. Talentul este născut şi nu poate fi dobîndit, însă poate şi trebuie să fie dezvoltat şi şlefuit. Nu toţi au acelaş talent, dar fiecare poate să-şi cultive talentul. Toate elementele ce evidenţiază talentul pentru slujba de predicator ca: puterea de a gîndi cu claritate sau clarviziunea, puterea de a vorbi temeinic şi convingător şi de a simţi cu profunzime - sînt capacităţi înnăscute ce trebuie cultivate. Sînt multe exemple de oameni care nu au fost prea promiţători în copilărie. Henry Ward Beecher a fost un asemenea caz, dar învăţînd de la un matematician să gîndească clar şi să urmărească soluţia problemei pînă la capăt, de la un învăţător de elocuţie, să vorbească corect şi cursiv, el a devenit primul orator al amvoanelor americane . Calea cea mai bună de a cultiva talentul dăruit de Dumnezeu este prin: rugăciune, studiu, disciplină şi aplicaţie sau exerciţiu. Spurgeon spunea studenţilor săi că predicatorul învaţă să predice predicînd, ca şi înotătorul, înotînd. Tot aşa insistă şi apostolul Pavel (2Tim. 2:1-2). Predicatorul trebuie să facă totul ca talentul său să strălucească şi să nu rămînă ca un diamant închis în zgură.
1.5.3. Dependenţă totală de Duhul Sfînt
Printre însuşirile predicatorului, menţionate de către Broadus în clasificarea sa, este şi dependenţa de Duhul Sfînt. Duhul Sfînt a venit pe pămînt să continue lucrarea Domnului Isus Hristos. Prezenţa Lui în viaţa ucenicilor a fost nu numai un minunat dar pentru ei, ci şi condiţia indiscutabilă pentru a se implica în lucrarea de propovăduire a Evangheliei (Luca 24:49; Fapte.
[18]Lewis O. Brostow, *Reprezentativ Modern Preachers,* (New York: **Macmillian Co., 1904), p. 402** [19]Broadus, op. cit., p. 14
[20]Ibid., p. 15 [21]Ibid,, p. 16
18
19
1:8). El este cel ce îndreptăţeşte pe predicator pentru lucrare, ilumineză spiritul cercetătorului Scripturii şi aprinde focul sacru al mesajului ce trebuie transmis. Tot Duhul Sfînt (şi numai El) creează în ascultător pocăinţa, credinţa şi maturitatea creştină. El cheamă pe predicator în lucrare. El produce evlavia în viaţă, care este atît de necesară predicatorului. Numai trăirea şi evlavia transformă vorbirea în predică şi imprimă putere (Matei 7:29). Pentru predicatorul Evangheliei nu este valabil proverbul: „Să faci ce zice popa, dar nu ce face el", ci el trebuie să fie exemplu înainte mergător potrivit cu declaraţia apostolului Pa vel: „Călcaţi pe urmele mele, întrucît şi eu calc pe urmele lui Hristos" (ICor. 11:1). Duhul Sfînt conduce pe predicator în alegerea textului şi stabilirea subiectului, în construirea adevăratei predici şi înflăcărează pe acesta la amvon. Nici un predicator, oricît de priceput homiletician ar fi, nu trebuie să uite niciodată ceea ce afirmă Broadus: „Tehnica homiletică mînuită Tn fire', poate amăgi pe mulţi predicatori şi-i poate face să uite de Duhul Sfînt şi astfel să nu poată aduce rezultatele scontate". Predicatorul trebuie să depindă permanent de Duhul Sfînt, lăsîndu-L să-i umple viaţa şi să i-o călăuzească în toate privinţele.

1.5.4. Experienţa vitală a trăirii creştine

Aceasta înseamnă că predicatorul este chemat mai întîi la ucenicie şi numai apoi la slujirea Evangheliei. La fel s-a întîmplat şi cu cei doisprezece ucenici. Ei au petrecut un timp cu Domnul Isus, au învăţat de la El şi apoi au fost trimişi de El în lucrare. Aşa trebuie să se petreacă lucrurile cu fiecare predicator credincios. John Wesley a fost ordinat ca pastor în 1725, dar pînă în 1738, cînd a experimentat totala predare sub controlul Duhului Sfînt, el a lucrat fără nici un rezultat. Predicatorul nu trebuie să se mulţumească cu experienţele iniţiale în privinţa umplerii cu Duhul Sfînt. El trebuie să se angajeze în permanenţă în rugăciune privată şi publică, să slujească pe cei ce sînt sub păstorirea sa, să ia parte la acţiunile bisericii, ca mădular al trupului lui Hristos, deci să trăiască o viaţă sfîntă. în felul acesta, Duhul Sfînt îl va umple continuu şi-1 va face capabil pentru sfînta slujire. Opinia justă a lui Spurgeon era că cel ce nu are chemarea pentru a duce o viaţă sfîntă, nu este chemat nici la propovăduirea Evangheliei. Fiecărui predicator i se potriveşte rugăciunea distinsului George Whitefield: „O, Doamne, dă-mi şi mie o inimă caldă". Profesorul Alexa Popovici afirmă că evlavia personală lucrată de Duhul Sfînt în viaţa predicatorului este aceea care-1 inspiră şi-1 înflăcărează pentru slujirea Evangheliei: „numai pietatea transformă cuvîntarea în

[22]Ibid., p. 17 [23]Ibid., p. 14 [24]Ibid., p. 15

piedică". De aceea o viaţă devoţională concretă (de rugăciune şi studiere a Cuvîntului, în mod regulat, pentru sine), cît şi o trăire concretă a Sfintelor Scripturi, în fiecare domeniu al persoanei şi al vieţii, se impune fiecărui predicator. Răstignirea şi consacrarea de sine trebuie să fie realitate indiscutabilă (Gal. 2:20).

7.5.5. *Cunoştinţele şi studiul continuu*

O bună şi reală predicare nu se poate realiza fără cunoştinţe adecvate. Predicatorul trebuie să cunoască adevărurile Bibliei - ale Cuvîntului scris -, calea mîntuirii, lucrurile vieţii veşnice. Evlavia este aceea care dă putere predicii, talentul îi dă aripi, iar cunoştinţa îi oferă materialul necesar. Pentru a ţine pas cu timpul, predicatorul are nevoie de autodisciplină. Autodisciplina este procesul caracterizat de stăpînire de sine (de autocontrol). Predicatorul trebuie să aibă un program de lucru cu listă de priorităţi. De asemenea, trebuie să aibă un timp anume pentru studiul Bibliei, al cărţilor teologice şi al altor cărţi ajutătoare. Biblia trebuie citită sistematic; o dată pe an trebuie citită în întregime, iar capitolele importante, repetate de mai multe ori. Pe lîngă cunoştinţă, se cere şi capacitatea de a folosi cu înţelepciune ceea ce a acumulat prin studiu.

1.5.6. Sănătate fizică şi psihică

O bună sănătate este foarte importantă pentru predicator. Aceasta nu numai că-1 ajută să-şi îndeplinească bine slujba, dar îi influenţează şi buna dispoziţie, atitudinea optimistă, gîndirea clară şi vitalitate. Urarea apostolului loan adresată preaiubitului Gaiu „preaiubitule, doresc ca toate lucrurile tale să-ţi meargă bine, şi sănătatea ta să sporească tot aşa cum sporeşte sufletul tău", (3Ioan 2) este potrivită pentru fiecare slujitor al Cuvîntului. Predicatorul Evangheliei nu va putea trece cu vederea faptul că lucrarea Evangheliei este o misiune grea şi pretenţioasă. Samuel Jones a spus: „ Nu, domnule, lucrarea nu este uşoară şi eu nu-1 invidiez pe cel ce o face cu uşurinţă". De aceea lungile ore de studiu trebuie să alterneze cu relaxare, exerciţiu şi să fie însoţite de o dietă alimentară corectă. Plimbările sînt foarte recomandate, nu numai pentru relaxare, ci şi pentru că pot să aibă şi rol pastoral şi de meditaţie. Fiecare pastor trebuie să aibă o zi liberă pe săptămînă, în care să se odihnească, să se recreeze şi să mediteze. Să nu uităm că pe pămînt sîntem suflete şi trupuri, şi că trupul nostru este templul Duhului Sfînt (ICor. 6:19-20). însă cînd predicatorul lucrează trebuie să lucreze din greu şi cu interes

[25]Popovici,C«/s *de Homiletică,* p. 4 [26]S. Jones, op. cit., p. 49

profund. Să nu piardă timpul şi să ştie a fructifica în scopul pregătirii predicilor, orele cele mai roditoare din zi, în speţă, cele de dimineaţă. De o deosebită importanţă este să nu se lase distras de nimeni şi nimic de la munca sa specifică de pregătire a mesajului divin. Astfel va avea şi succes în pregătire şi-şi va putea şi permite timp de odihnă şi relaxare. A devenit proverbială expresia lui Spurgeon care, fiind reţinut prea mult cu vorba de către cineva, n-a ezitat să-i spună, „acum du-te, dragul meu prieten, că încep chinurile predicii mele".

Predicatorul înţelept va şti, de asemenea, că nu este chemat să facă doar el toate lucrurile, chiar şi în ceea ce priveşte propovăduirea în biserică. încon-jurîndu-se de membri capabili, cărora să le poată încredinţa diferite slujiri, păstorul nu numai că îşi va asigura rezistenţa, dar va avea parte şi de odihna necesară, şi de adevărată reîncărcare spirituală pentru slujire, ascultînd sincer şi predica altuia. Slujitorul Cuvîntului trebuie să aibă grijă şi de sănătatea sa mentală, spirituală şi psihică. El este chemat să poarte pe inima sa problemele membrilor bisericii, plîngînd cu cei ce plîng şi bucurîndu-se cu cei ce se bucură. Va trebui însă să se ferească de tulburări emoţionale şi să trăiască cu deplină încredere în Dumnezeu, fără a cădea în extrema îngrijorării (Fii. 4:6-7). Va trebui să fie sigur de el şi să

experimenteze în permanenţă făgăduinţa Domnului care 1-a încredinţat în lucrare: „ ...şi iată că Eu sînt cu voi în toate zilele, pînă la sfîrşitul veacului" (Matei 28:20b).
în încheiere, vorbind despre calităţile predicatorului trebuie să se menţioneze si cîteva pericole pe care el trebuie să le evite cu insistenţă. Predicatorii sînt ispitiţi: a. Să înlocuiască fondul cu forma, adică să rostească predici cu formă homiletică, dar care sînt goale ca şi conţinut, adică nu spun nimic important. Asemenea predicator va secătui biserica şi va pierde popularitatea. Este importantă şi forma, dar mai presus este fondul, după cum mai importantă este marfa decît ambalajul, b. Imitarea altor predicator este un alt pericol posibil. Aceasta poate fi atît conştientă, cît şi inconştientă şi se poate observa în domeniul gesturilor, al cuvintelor sau chiar al stilului de expunere a predicii. Să reţinem că Dumnezeu ne-a făcut pe fiecare o individualitate, unicat şi vrea să ne folosească pe fiecare în parte. Un predicator care imită, este pe post „de maimuţă", pierde atît valoarea şi popularitatea sa, cît şi propria personalitate. Deosebit de periculos şi păcătos este obiceiul de a copia conţinutul predicii altuia. Aceasta se face din spiritul de lene şi din dorinţa de a cîştiga faimă ieftină, şi de a apărea altceva decît ceea ce el este. Asemenea practică are nefastul dar de a-1 deforma pe predicator în scurtă vreme, de a-1 face incapabil să se mai pregătească şi în scurt timp nu va mai putea predica, c. Un alt pericol este artificialitatea. Predicatorul trebuie să se ferească de a fi artificial în gîndire, exprimare şi gesturi. Lipsa de naturaleţe este atunci cînd în viaţa de toate zilele cineva

27

Popovici, lucr. cit., p. 5

vorbeşte şi se comportă într-un fel, iar la amvon, într-un cu totul alt fel. Modificarea intenţionată a vocii se cheamă „graiul Canaanului" şi nu are ce căuta la amvon. Să nu uităm că sîntem crainici trimişi de Dumnezeu şi să facem totul ca El să poată vorbi prin noi. d. Un alte pericol este superficialitatea. De multe ori predicatorul este ispitit să se mulţumească cu cîteva gînduri de suprafaţă, să treacă timpul de predică şi să încheie. Sfatul Domnului Isus către Petru a fost să îndepărteze corabia în adînc şi să arunce mrejile pentru pescuit. în felul acesta s-a produs pescuirea minunată.
Insistînd asupra preocupării, cu propria sa fiinţă şi chemare, cu propriile sale înzestrări şi încredinţări şi veghind asupra pericolelor ce apar în lucrarea sa, spre a le birui prin puterea Duhului Sfînt, predicatorul va putea fi ceea ce este chemat să fie - mesagerul Evangheliei mîntuirii, al păcii şi al bucuriei. Dar trebuie văzut acum şi ce va predica el.

1.6. Mesajul predicatorului

S-a studiat pînă acum despre predicare şi importanţa acesteia, despre istoricul predicării şi persoana predicatorului. Nu se poate trece mai departe, la partea mai practică, pînă nu se discută, în esenţă, despre mesajul pe care-1 transmite predicatorul. Predicatorul creştin nu are nimic altceva de transmis decît mesajul lui Dumnezeu. Biblia trebuie să fie singura sursă pentru mesajul său. Deoarece predicatorul vorbeşte în locul lui Dumnezeu, el trebuie să se îndrepte spre Biblie, depozitul vorbirii lui Dumnezeu, în care Dumnezeu vorbeşte cel mai clar. Predicarea trebuie în aşa fel să corespundă cu Biblia, încît ea însăşi să fie vorbire din partea lui Dumnezeu. Karl Barth a spus că predicarea este Cuvîntul lui Dumnezeu, pe care El însuşi 1-a vorbit mai întîi.[2S] Mesajul predicatorului este un mesaj care a fost dat; el nu trebuie să încerce să-1 creeze. Fiecare idee pe care o are de transmis a fost dată. El are doar de interpretat Scripturile, de ilustrat, pentru a putea fi mai bine înţeles, şi de aplicat, nicidecum nu are de creat mesajul. Predicarea nu este altceva decît a da voce Bibliei şi a-1 lăsa pe Dumnezeu să vorbească prin Cuvîntul său. în Biblie, predicatorul va avea materialul lui de bază pentru predică, pentru toată viaţa lui. O viaţă întreagă nu este suficientă pentru studierea şi predicarea întregii Biblii. Mai mulţi oameni ai lui Dumnezeu s-au evidenţiat ca predicatori tocmai prin aceea că au predicat Biblia, verset cu verset de la un capăt la altul. Dr. W. A. Criswell, păstor al primei Biserici baptiste din Dallas (Texas), declară că timp de optzeci de ani a predicat Biblia, începînd cu primul verset din „Genesa" şi sfîrşind cu ultimul din „ Apocalipsa". El afirmă că Dumnezeu a

[28]John A. Broadus, *On Tlie Preparation andDetivery ofSennons* (San Francisco: Harper & Row, Publishers, 1979) p. 18; apud: Karl Barth, *The Preaching of the Gospel* (Filadelphia: Westminster, 1963), p. 9

22

23

binecuvîntat această metodă chiar mai mult decît şi-ar fi putut închipui.

1.6.1. Motive pentru care Biblia este sursa predicaţii creştine Biblia este sursa predicării pe baza unor motive obiective:

1.6.1.1. Mesajul biblic face ca predica să fie cu adevărat homiletică.

S-a stabilit prin definiţie că homiletică este ştiinţa care se ocupă de transmiterea Cuvîntului. Ea nu are în vedere numai forma, ci şi conţinutul. Orice altă vorbire poate să aibă multe şi frumoase calităţi, dar nu va fi predică, şi deci nu va fi homiletică. Biblia - conţinutul biblic - dă putere şi autoritate predicii.

1.6.1.2. Biblia oferă predicatorului ceva spiritual relevant de proclamat. Nicăieri în altă parte nu sînt ascunse comorile adevărului ca în Biblie.

Motivul pentru care ascultătorii vin la biserică, este să asculte Cuvîntul lui Dumnezeu. Numai predicînd Biblia, predicatorul va putea întîmpina marile nevoi sufleteşti ale oamenilor, într-un mod corespunzător.

1.6.1.3. Folosirea Bibliei va scuti pe predicator de inutila pierdere de vreme.

El nu va fi pus în situaţia de a pierde timpul, căutînd ceva bun de predicat. El ştie că ceea ce are în faţă este Cuvîntul bun şi sfînt al Tatălui ceresc. Aşa că el va petrece timpul explorînd, făcînd exegeza pasajului biblic; va găsi subiectul predicii, va adăuga ilustraţiile şi aplicaţiile, apoi, introducerea şi încheierea. Avînd această convingere şi urmînd această practică, va putea începe lucrul său în fiecare săptămînă, încă de luni dimineaţa.

1.6.1.4. Folosirea Bibliei asigură creşterea predicatorului în har şi cunoştinţă. Pentru a putea contribui la creşterea spirituală a bisericii, predicatorul

însuşi trebuie să aibă parte de o continuă creştere sufletească. El trebuie să crească atît în cunoştinţă, cît şi în har. Predicatorul care va studia sincer, stăruitor şi sistematic, Biblia, va avea parte mai întîi de o hrănire corespunzătoare a propriului suflet, maturizîndu-se în timp ce se pregăteşte pentru a contribui la creşterea altora.

1.6.1.5. Folosirea Bibliei oferă suficientă varietate în predicare.

Variaţia în predicare constituie unul dintre marile secrete ale succesului de lungă durată în slujirea Cuvîntului lui Dumnezeu. în Biblie găsim tot felul de stări şi situaţii de gînduri teologice, date şi fapte şi de fapt tot ce este nevoie

29

Ibid., p. 23 °Ibid., pp. 19-23

pentru sufletul omenesc. De aceea apostolul Pavel a îndemnat pe colaboratorul său Timotei: „Propovăduieşte Cuvîntul ..."Predicînd Biblia, vom oferi ascultătorilor exact Cuvîntul lui Dumnezeu, care le vorbeşte despre multiplele lor stări şi situaţii şi le soluţionează marile lor probleme şi nevoi.

1.6.1.6. Biblia oferă predicatorului subiecte alese şi delicate, care sînt transmise cu înţelepciune divină.

în nici o altă carte nu găsim o aşa varietate de gînduri şi stări şi care să fie atît de corespunzătoare cu trăirea oamenilor pe pămînt. Prejudecata, mîndria spirituală, integritatea, curvia, banii, divorţul, căsătoria, etc. - sînt toate subiecte biblice, prezentate prin inspiraţia Duhului Sfînt. Nici una din laturile vieţii nu este ocolită de Sfînta Scriptură. Biblia este Cartea vieţii.

1.6.1.7. Folosirea Bibliei ajută pe predicator şi pe ascultător să reţină predica. Cînd predicatorul studiază cu multă grijă şi în mod corespunzător un text

ales, apoi îl pune în predică şi-1 expune, nu-1 va mai uita niciodată. Lucrul acesta duce la o deosebită satisfacţie pentru ascultători, ajutîndu-i să ţină minte atît textul biblic, cît şi predica.

1.6.1.8. Folosirea Bibliei întăreşte autoritatea predicatorului.

Cînd acesta predică Biblia, toţi ştiu că el nu vorbeşte de la sine. „Aşa spune Domnul" sau „Dumnezeu zice", sau „Biblia declară" - sînt expresii care arată deplină autoritate. Deci trebuie să folosim Biblia şi să-L lăsăm pe Dumnezeu să vorbească ascultătorilor.

1.6.1.9. Folosirea Bibliei este plăcută lui Dumnezeu.

El va folosi Cuvîntul Său, sabia Duhului va străpunge inimile, va hrăni sufletele şi astfel se vor vedea rezultate bogate în urma propovăduirii. Aşadar, Biblia trebuie luată de la un capăt la altul, studiată şi predicată în întregime, fiind în întregime inspirată de Dumnezeu (2Tim. 3:16). Astfel, se va putea afirma că predicarea stă sau se prăbuşeşte, depinzînd de credincioşia acesteia faţă de Biblie.[37]

1.7. Interpretarea Cuvîntului lui Dumnezeu

Avînd în vedere faptul că în Biblie predicatorul are asigurat întotdeauna mesajul pe care trebuie să-1 transmită, ceea ce îi revine fiecărui predicator este să interpreteze corect, să împartă drept Cuvîntul adevărului (2Tim. 2:15).

A face o interpretare corectă a pasajului biblic, potrivit semnificaţiei reale

24

[31]J. Daniel Baumann, *An Mroduction to Contempory Preaching* (Michingan: Grand Rapids, 1972), p. 93

25

a acestuia, este o sacră datorie a fiecărui predicator/[2]

Trebuie precizat faptul că în această carte sînt date doar principiile de bază ale interpretării Cuvîntului, în sumar, însă suficient de mult pentru a ajuta pe fiecare predicator să înceapă să lucreze în homiletică. Hermeneutica este ştiinţa teologică care se ocupă, îndeaproape, de regulile de interpretare a textelor biblice.

1.7.1. Metode greşite de interpretare

Pentru ca Biblia să fie predicată cu folos, ea trebuie să fie interpretată corect, să fie bine tălmăcită. Tălmăcirea textului înseamnă explicarea lui spre a fi gustat de către ascultător. Predicatorul interpretează Cuvîntul lui Dumnezeu, îl împarte şi deci trebuie să-L interpreteze corect, adică să dea înţelesul real al textului. Nu este îngăduit să se părăsească înţelesul real în favoarea unuia dedus prin

spiritualizare sau adaptare la condiţiile voite. Datoria sacră a predicatorului este să prezinte exact ceea ce textul şi autorul intenţionează să spună şi să aplice corect textul la ascultătorii contemporani, în cazul cînd predicatorul doreşte să aplice un anumit text, referindu-se la cu totul altă învăţătură, el are datoria de conştiinţă să informeze pe ascultătorii săi despre sensul original al textului şi să justifice motivul pentru care foloseşte textul, pentru a evidenţia alt sens sau să arate că aplică textul, dîndu-i un sens mai larg decît cel intenţionat de către autor. Exemplu: textul din Gal 6:7, poate fi aplicat mai larg decît în sensul stimulării dărniciei, cum este în original. Textul din Am. 4:12, care este o avertizare privind robia ce urma să vină asupra israeliţilor, poate fi aplicat şi la avertizarea pregătirii pentru moarte. Pentru a practica o interpretare corectă a Scripturilor vor fi prezentate mai întîi metodele greşite de interpretare.

Este necesar ca fiecare predicator să fie în gardă în ceea ce priveşte metodele greşite de interpretare. De-a lungul istoriei creştinismului au fost folosite mai multe metode de interpretare, care, adeseori au îndepărtat pe om de sensul real al textului Scripturii. în cartea lui H. Brown, jr. (şi alţii), *Stern to the Sermon,* sînt remarcate toate aceste metode greşite de interpretare. O privire fugara peste acestea va fi suficientă pentru a-1 conştientiza pe fiecare predicator de dezastrele ce urmează din cauza practicării unor astfel de interpretări.

1.7.1.1. Interpretarea alegorică

Această metodă consideră că sensul literal al pasajului este doar vehiculul unui sens mai profund, spiritual. Metoda îşi are originea în filozofia greacă şi a fost aplicată la Scripturi, se pare că din dorinţa de a reconcilia Scripturile

[32]A1 Fasol, *Essentials for Biblical Preaching* (Michingan: Grand Rapids, 1989), p. 41 [33]Brown, jr. «şi ...»,op. cit., pp. 47-53

Vechiului Testament cu filozofia vremii. Origen a fundamentat interpretarea alegorică ca metodă de interpretare în creştinism.

1.7.1.2. *Interpretarea dogmatică*

înţelege apropierea de Scripturi pe baza dogmelor bisericii, a crezului ortodoxiei. Prin folosirea acestei metode Biblia a devenit nu sursă a adevărului religios, ci, mai degrabă, un suport pentru teoriile teologice. Metoda aceasta a impus autoritatea bisericii în interpretarea Scripturii şi a fost folosită cu preponderenţă de către Augustin.

1.7.1.3. Interpretarea mistică

Este metoda care caută mai multe laturi profunde ale semnificaţiei textului. Metoda a fost reacţie radicală împotriva interpretării stricte dogmatice şi a fost folosită şi de către unele cercuri pietistice din perioada de după Reformaţie.

1.7.1.4. Interpretarea raţionalistă

Pornind de la presupunerea că inteligenţa umană este capabilă să înţeleagă Scripturile din aprecierea raţională a ceea ce este fals sau adevărat, a condus la teologia raţionalistă din mijlocul sec. al XlX-lea şi începutul sec. al XX-**lea.** Metoda a stat la baza interpretării liberaliste a Bibliei.

1.7.1.5. Interpretarea naturalistă

Această metodă a respins minunile şi intervenţia divină supranaturală în istorie şi a căutat să explice minunile Domnului Isus pe cale naturală, raţională. Nu se poate aprecia cît de mult a deviat această metodă lucrurile privind adevărul revelat.

1.7.1.6. Interpretarea mitică

A fost promovată de către David Frederich Strauss. Pornind de la presupunerea că ideea de Dumnezeu şi adevărurile creştine s-au dezvoltat în conştiinţa umanităţii şi că nu constituie un rezultat al revelaţiei. Strauss a dezvoltat această metodă. Pentru el, Hristos a fost creaţia mitică a bisericii primare.

1.7.1.7. Teoria acomodării în interpretare

Este tot o teorie care înlătură supranaturalul şi inspiraţia Scripturii.

1.7.1.8. Interpretarea morală

Teorie dezvoltată mai ales de Imanuel Kant, care a urmărit în Biblie doar conţinutul etic (moral), trecînd cu vederea conţinutul teologic.

1.7.1.9. Interpretarea în baza criticismului formal al textului biblic

Metoda concepe Biblia ca fiind rezultatul muncii redacţionale în baza unor surse originale limitate. Interpretul trebuie să distingă aceste surse.

Toate acestea şi încă alte metode ca: Neo-Ortodoxă a lui Rudolf Bultman -sînt metode greşite, care au darul de a discredita textul Sfintei Scripturi şi de a rătăci pe cei ce le acceptă.

1.7.2. Cauze din care se ajunge la grave greşeli de interpretare

S-a constatat că sînt mai multe cauze din care se ajunge la greşeli în interpretarea Cuvîntului. Unele din cele mai frecvente sînt următoarele:

1.7.2.1. Neînţelegerea frazeologiei textului

Se ştie că limba este limitată în redarea faptelor divine. Ţinînd cont că Biblia a fost scrisă în alte

timpuri şi în alte părţi ale lumii, ea conţine fraze greu de tradus în limba şi în structura actuală. Există greutăţi chiar şi în ceea ce priveşte înţelegerea cuvintelor. Pentru a înţelege sensul real al unui text trebuie să vedem ideile din spatele cuvintelor folosite la traducere. Exemplu -cuvintele: suflet, carne, inimă, sînge, frică, credinţă, mîntuire, har, bun, păcătos etc, în Sfînta Scriptură, adeseori, au o semnificaţie mai precisă decît aceea obişnuită. Exemplu: Ioan 3:9: nici chiar Nicodim, (un învăţător, în Israel) n-a înţeles expresia „naştere din nou", folosită de Domnul Isus. în contextul respectiv, expresia înseamnă: „a reîncepe viaţa pentru Dumnezeu şi împărăţia Sa."Tot astfel, în Luca 16:15, cuvintele: „neprihăniţi", „inimile" etc. au o conotaţie precisă şi necesită explicaţie.

1.7.2.2. Neglijarea faptului că unele texte au înţeles relativ şi nu absolut Faptul acesta poate să ducă la grave greşeli de interpretare. Exemplu: Luca
14:26: nicidecum nu este indicată ura pentru cei din familie (pentru a fi ucenicul Domnului Isus), ci mai degrabă, este arătat gradul de devotament pe care trebuie să-1 aibă un ucenic faţă de Domnul Isus. A fi ucenicul Domnului Isus este, o acţiune prioritară vieţii de familie. în Matei 2:18, este citat textul din „Ieremia", care spune că Rahela plîngea pentru plecarea copiilor ei în robie. Contextul vorbeşte despre uciderea copiilor de către Irod, pe vremea naşterii Domnului Isus. Aici Rahela simbolizează „mama israelită". Acelaşi lucru trebuie respectat şi în cazul textului din Matei 9:13 şi în multe, multe alte texte. Dacă nu vom înţelege că aceste texte au un înţeles relativ şi vom căuta să absolutizăm, vom cere oamenilor lucruri grave, care nicidecum nu sînt intenţionate de Duhul Sfînt (Exemplu: Luca 14:12).

1.7.2.3. Spiritualizarea impropie

Sînt în Biblie spiritualizări proprii şi deci legitime. Legătura dintre soţ şi soţie simbolizează raportul dintre Dumnezeu şi Israel sau dintre Hristos şi Biserica Sa. Sara şi Agar - soţia şi respectiv, roaba lui Avraam - simbolizează opoziţia dintre lege şi har (sau dintre lege şi libertatea Evangheliei). Dar aceasta nu ne dă dreptul să spiritualizăm totul şi în mod exagerat (Exemplu: Pilda samariteanului milostiv). Dacă vom încerca să spiritualizăm

fiecare element, vom ajunge să definim măgarul şi să facem pilda inutilă pentru zilele noastre. Trebuie să căutăm deci scopul marelui învăţător, care este şi punctul de echilibru al pildei - învăţătura despre iubirea aproapelui.

1.7.3. Sugestii pentru o corectă interpretare a textelor biblice

La baza unei interpretări corecte a Bibliei stă adevărul că Scripturile sînt inspirate de Dumnezeu, sînt în întregime Cuvîntul lui Dumnezeu, deţinînd adevărul şi autoritatea absolută, care însă au fost transmise prin mijloace umane.

Metoda corectă de interpretare a Bibliei a fost numită „ metoda istorică" sau „metoda gramatical-istorică" şi a fost folosită de către creştinii din primele secole, ca Ioan Hrisostom; de către reprezentanţii Reformaţiei, exemplu: Calvin şi alţii. Metoda poate fi sumarizată, incluzînd următorii paşi sugeraţi şi de către Broadus.

.55

1.7.3.1. Studierea gramaticală a textului

înseamnă: căutarea însemnătăţii cuvintelor, a propoziţiilor, a frazelor. O bună şi corectă interpretare impune fidelitate faţă de intenţia autorului şi a scriitorului. De aceea trebuie căutat înţelesul fiecărui cuvînt, sensul propoziţiilor, al frazelor şi al figurilor de stil, dacă există. Pentru înţelegerea precisă a sensului cuvintelor se va recurge şi la dicţionar.

în vederea practicării se urmăreşte înţelesul esenţial din text. Aproape fiecare text conţine mai multe adevăruri, dar întotdeauna unul trebuie să fie de o deosebită semnificaţie, centrală, iar celelalte sînt materiale complementare. Se vor urmări cuvintele-cheie în text şi cuvintele cu importanţă deosebită. Se va urmări cu ajutorul unei concordanţe, sensul cuvintelor în alte texte (Exemplu: Apoc. 2:10, expresia „cununa vieţii"). Cel mai bine este ca predicatorul să poată face aceasta în limbile originale ale Bibliei: greacă şi ebraică. Dar dacă aceasta nu este posibil va folosi mai multe traduceri, concordanţe şi dicţionare.

1.7.3.2. Studierea cu grijă a tuturor sensurilor figurative ce apar în text

Mare parte din Scriptură este o vorbire figurativă. Trebuie precizat dacă este o afirmaţie sau negaţie, întrebare sau mirare, ironie, pildă, metaforă, epitet ornant, hiperbolă, metonimie, comparaţie etc. Analizînd asemenea figuri de stil şi interpretîndu-le corect, predicatorul va descoperi multe idei care îi vor alimenta imaginaţia.

1.7.3.3. Studierea textului din punct de vedere istoric şi geografic

Naraţiile din Biblie, de multe ori, cuprind un larg teritoriu şi o anumită perioadă de timp, care implică anumite condiţii de viaţă. Se va urmări cine

"ibid., p. 53

[35]Broadus, op. cit., pp. 24-27

a rostit cuvintele respective, către cine sînt adresate, unde au fost rostite, în ce împrejurări de viaţă şi cu ce scop. Cu alte cuvinte: vor fi urmărite atît condiţiile scriitorului sau ale celui ce a rostit cuvintele, cît şi condiţiile cititorului din punct de vedere social, economic, cultural şi al scopului. Vom pune întotdeauna întrebările: „Cine scrie?"; „Către cine scrie?"; „De unde scrie?"; „în ce împrejurări scrie?" şi „Cu ce scop scrie?". Exemplu: „Iartă-i că nu ştiu ce fac!" Expresia va căpăta o cu totul altă însemnătate, analizînd-o prin prisma întrebărilor amintite. De asemenea se va studia şi situaţia personajelor şi a relaţiilor dintre ele. (Exemplu: Pavel şi Iacov, privind accentuarea Harului şi a Legii).

1.7.3.4. Studierea textului, în contextul apropiat şi îndepărtat

Vor fi luate în considerare versetele aşezate înainte şi după textul ales, apoi se va examina contextul respectiv, capitole înconjurătoare, legătura cu alte texte, în alte cărţi din Biblie şi-n alte împrejurări. Cu aceasta se va încerca să se observe conexiunile, din punct de vedere logic, ale conţinutului şi ale personajelor. Lipsa de studiere cu grijă a contextului duce la mari greşeli de interpretare. Exemplu: Col. 2:21, care pare a indica totală abstinenţă; studiat în contextul său, se vede clar că textul vorbeşte, dimpotrivă, despre libertatea maturităţii creştine. La fel, textul din Ioan 12:32 - nu se referă la înălţarea la cer a Domnului Isus; contextul arată că este vorba de înălţarea lui pe cruce. Nu se poate accentua îndeajuns cît de necesară şi importantă este studierea textului în contextul biblic.

1.7.3.5. Studierea textului în raport cu învăţătura generală a Scripturilor Trebuie reţinut faptul că, oricare ar fi rezultatul analizei gramaticale a

textului, Biblia este totdeauna consecventă şi în perfectă armonie. Potrivit acestui principiu de bază va fi explicat fiecare verset. Dacă un text pare să aibă două semnificaţii, interpretarea care trebuie acceptată, este aceea care corespunde cu sensul general al Scripturii (Exemplu: Textele referitoare la băuturile alcoolice). Să nu uităm că revelaţia a fost progresivă şi că de la Avraam la Moise avem un plus de cunoştinţe. La fel şi de la Moise la profeţi şi de la profeţi la Domnul Isus - care este culmea revelaţiei. Potrivit acestui principiu, vom interpreta textele biblice atît în ceea ce priveşte teologia, cît şi în privinţa eticii. Exemplu: învăţătura despre căsătorie o găsim într-un fel în „Genesa", altfel în „Deuteronom" şi în alte texte şi în mod diferit la Domnul Isus. Domnul Isus reprezintă punctul culminant şi deplin al revelaţiei.

învăţătura Vechiului Testament trebuie tălmăcită în lumina Noului Testament, iar folosirea textelor pentru documentare trebuie făcută cu multă grijă. Orice text trebuie analizat în lumina întregii revelaţii (Exemplu: „Psalmii" în care sînt rostite blesteme în raport cu învăţătura iubirii vrăjmaşului). Unele afirmaţii din cărţile: „Iov" şi „Eclesiastul" sînt exprimarea eforturilor în lupta cu necredinţa, în condiţii specifice de viaţă (Iov 14). în scopul acesta va fi folosită citirea textelor biblice după trimiteri şi mai ales după concordanţe, dicţionare şi comentarii, pentru a urmări folosirea anumitor cuvinte în circumstanţe diferite.

1.7.3.6. Studierea textului în mod practic

Predicatorul sincer trebuie să-şi pună faţă de fiecare text următoarele întrebări: „Ceea ce este scris în text este posibil să fie practicat şi trăit sau nu?" „Eu personal - predicatorul - pot trăi aceasta sau nu?" „Care ar fi înfăţişarea lucrurilor şi a vieţii în cazul aplicării stricte în viaţă sau a neaplicării acestui text?". Predica şi interpretarea Scripturii trebuie să fie practică şi aplicativă nu numai teoretică sau să fie poveste irealizabilă. Altfel totul este zadarnic.

1.7.4. Un exemplu practic de interpretare

Exemplul care urmează, evidenţiază aceeaşi procedură, indicînd cinci paşi sau reguli pentru interpretarea textului biblic.

1.7.4.1. Descoperirea semnificaţiei literale pe care o transmite scriitorul Se vor considera textele: Ps. 119:105; Matei 7:3-4; Marcu 9:33-37.

Aşa cum s-a văzut, unii au părăsit înţelesul sau sensul literal al textului pentru a urmări unul alegoric („spiritual"), printr-o spiritualizare exagerată. Astfel s-au făcut mari greşeli. Interpretul cinstit va trebui să se limiteze la alegorizarea făcută de Scripturi.

Pentru a descoperi semnificaţia literală a textului se va proceda la analiza sensurilor cuvintelor, a propoziţiilor, şi frazelor, a părţilor de propoziţie şi de vorbire etc. Pentru această analiză, cunoaşterea limbilor biblice, originale este de un real folos.

Tot pentru înţelegerea semnificaţiei literale se va proceda la interpretarea figurilor de stil (Exemplu: Ps. 91:4). A crede că Dumnezeu are aripi şi pene ar fi blasfemie. Metafora indică dragostea şi grija lui Dumnezeu pentru cei ce se încred în El, potrivit cu exemplul păsării care îşi ocroteşte puişorii. Se vor urmări, în sensul acesta, toate cele trei texte de mai sus. De reţinut că fiecare text are un singur sens sau înţeles literal. (Aplicaţii pot fi mai multe, respectînd cu decenţă sensul literal. Exemplu: Ef. 4:32 - motivaţia iertării este una singură - iertarea lui Dumnezeu).

1.7.4.2. Urmărirea contextului

Se vor considera textele: Luca 10:25-37; Ioan 9:3; Fii. 4:4. „Context" înseamnă pasajul în care se găseşte textul de interpretat: versetele dinainte şi după (se mai numeşte context apropiat). în continuare, „context"

[36]Thomas D. Lea, *A Guide {or the Joumey: Survival Kid3 a Practicai Guide to Help Christians Stude and Understand the Bible* (5131 - 35 Ux Convention Press, 1986), pp. 22-33. Metoda a fost practicată de autor în urma participării la cursul de specializare: „Maşter - Life", în Anglia, 1987

30

31

mai înseamnă: cartea în care se află textul, alte cărţi şi Biblia întreagă (acesta se numeşte „contextul îndepărtat"). Pentru o bună interpretare se va urmări contextul în baza principiului revelaţiei progresive. Astfel vom înţelege învăţătura despre căsătorie, alcool etc. numai urmărind tot ce scrie Biblia despre acestea.

Tot „context" înseamnă împrejurările culturale, sociale, istorice şi politice, în care s-a scris textul. Pentru a urmări textul în acest fel de context, se vor pune următoarele întrebări şi se va răspunde la ele: „Cine scrie? ; „De unde scrie?"; „Către cine scrie?"; „în ce împrejurări scrie?"; „Cu ce scop scrie?". Exemplu: Ioan 9:3, nu evidenţiază nicidecum o familie fără păcat; urmărind contextul (versetele 1,2), vedem că nu este vorba de absenţa păcatului din viaţa acelei familii, ci se pune problema dacă orbirea orbului din naştere s-a datorat sau nu păcatului cuiva. Alt exemplu este în Luca 14:26; 14:15-35. Domnul Isus, fiind în drum spre cruce, sugerează ucenicilor Săi: care trebuie să fie gradul de devoţiune şi care este costul uceniciei, în termenii respectivi.

Contextul mai înseamnă şi geografia, istoria şi obiceiurile ce sînt implicate în text. Exemplu: Fii. 4:4 şochează cînd ne dăm seama, cînd cunoaştem că textul este scris din temniţă. Iar în Luca 10:30-37, a fost şocant pentru ascultători să audă că un samaritean a fost cel virtuos, considerînd optica evreilor faţă de samariteni.

Aşadar, urmărind contextul din toate punctele de vedere, va fi mult mai bine înţeles textul ce trebuie tălmăcit.

1.7.4.3. Determinarea tipului de scriere

Se vor considera textele: îs. 1:16; Fapte. 3:7; Col. 4:3; Apoc. 13:1.

Biblia conţine multe tipuri de scriere: poezie evreiască (mai ales în „Iov", „Psalmi", „Profeţi"), scrieri profetice (în „Profeţi", „Apocalipsa"), naraţiuni, epistole, etc. Sînt cărţi în Biblie care conţin mai multe feluri de material (exemplu: „Profeţii").

în interpretare se va considera faptul că scrierile poetice şi profetice conţin multe figuri de stil (Exemplu: îs. 1:16 este text poetic). Singura soluţie, avînd în vedere situaţia în care se afla Israelul, cum reiese din context, este spălarea. însă nu-i vorba de vană şi săpun. Este vorba de spălarea spirituală, prin pocăinţă, de îndepărtarea păcatului şi a neascultării, ca pe un gunoi şi murdărie. Textul din Apoc. 13:1, care este un text apocaliptic, nu ne conduce în zoologie. în textele apocaliptice, o fiară este simbolul unei puteri (atunci, puterea romană; în zilele de pe urmă, o putere ce se va ridica). Fapte. 3:7 este un text narativ şi arată clar că prin puterea Domnului Isus înviat a fost literalmente posibil miracolul vindecării ologului de la poarta templului. în Col. 4:3 este un text epistolar care cuprinde şi figuri de stil („uşă" = acces sau opurtunitate pentru a predica)

1.7.4.4. Biblia se tălmăceşte prin Biblie

Se vor considera textele: Matei 21:22; Ioan 14:13; Iacov 4:3; lloan 5:14-15. Multe subiecte sînt discutate în diferite părţi din Biblie; în unele locuri, mai

32

pe scurt, în altele mai pe larg. O singură menţiune este suficientă pentru a crede, dar poate, insuficientă pentru a înţelege. De aceea, pe baza pasajelor mai grele şi neclare, nu ne vom grăbi să stabilim doctrine (Exemplu: botezul pentru morţi - ICor. 15:29). Ca să înţelegem doctrina botezului vom citi textele care vorbesc despre botez: Matei 28; Fapte. 8:36; Rom. 6; lPet. 3:21. Iar pentru stabilirea doctrinei despre cei morţi vor fi citite acele texte care discută pe larg aceasta (Exemplu: ICor. 15; despre credinţă: Evr. 11).

Citind Matei 21:22, cineva poate uşor ajunge la concluzia că e suficient doar să se roage şi va primi orice. Pentru a înţelege ce spune textul trebuie folosită Biblia. Adică trebuie citite şi restul textelor care tratează despre rugăciune, pentru a avea clarificarea necesară. Matei 21:22 spune că este importantă credinţa cînd cineva se roagă. Iacov 4:3 indică faptul că este necesară de asemenea o motivaţie bună, nu egoistă, atunci cînd cineva se roagă. Apoi, în Ioan 14:13 se arată că este important să se ceară în Numele Domnului Isus şi, în sfîrşit, în lloan 5:14-15, se arată că ascultarea rugăciunii mai este legată şi de faptul că rugăciunea trebuie să fie după voia Lui. Fiecare text atinge doar o latură a ascultării rugăciunii. A interpreta un text, izolîndu-I de restul textelor, va cauza întotdeauna greşeli păgubitoare.

1.7.4.5. Acceptarea limitei revelaţiei

Se vor considera textele: Marcu 13:32; 2Cor. 12:9-10; lPet. 3:1.

Ceea ce afirmă Dumnezeu în Biblie este real şi adevărat. însă Biblia nu descoperă toate lucrurile, sînt anumite limite. Scopul central al Bibliei este descoperirea planului lui Dumnezeu de răscumpărare, în Isus Hristos. Biblia iiu este o carte detaliată de medicină sau ştiinţă. De exemplu, ea nu prezintă detaliat sfîrşitul. Interpretul va trebui să fie mulţumit cu ceea ce Biblia prezintă, acceptînd limitele revelaţiei.

„Lucrurile descoperite sînt ale oamenilor, iar cele ascunse sînt ale lui Dumnezeu". Trebuie reţinut că în Biblie este arătat tot ce este necesar, dar nu tot ceea ce ar dori oamenii să ştie. Biblia arată că Domnul Isus va reveni (Tit 2:12-13; ITes. 4:13-18), dar nu se ocupă cu cronologia venirii, nu ne arată cînd va veni. Este absolut interzis ca interpretul să umble cu presupuneri ieftine. în 2Cor. 12:9-10, apostolul Pavel ştie că va trebui să sufere pînă la sfîrşitul vieţii şi că va avea har în aceasta, dar nu cunoaşte restul amănuntelor. în lPet. 3:1, este arătat scopul pentru care femeile credincioase să fie supuse bărbaţilor necredincioşi: spre a-i cîştiga pentru Dumnezeu. Dar nu este arătat pînă cînd sau dacă îi vor cîştiga. Aşadar, analizînd textul biblic după aceste reguli: făcînd o analiză corectă literală, urmărind cu atenţie contextul în toate privinţele, considerînd tipul scrierii şi tălmăcind Biblia prin Biblie, acceptînd limitele puse de către Dumnezeu în revelaţie, predicatorul va descoperi semnificaţia reală a textului, va înţelege mesajul acestuia şi va putea trece la pregătirea predicii, în cadrul căreia va aplica contemporanilor săi ceea ce va comunica textul predicii. în felul acesta, predicatorul Evangheliei va transmite, prin iluminarea Duhului Sfînt, mesajul real a lui Dumnezeu şi va fi adevărat crainic al celui ce 1-a trimis.

CAPITOLUL 2

ELEMENTELE DE BAZĂ ALE PREDICII

Predica apare ca o construcţie care are şi ea fundaţie, sau elementele pe care se bazează. Cei mai mulţi specialişti în homiletică consideră ca elemente de bază ale homileticii următoarele: textul predicii, scopul predicii, subiectul predicii şi sumarul predicii. O privire asupra fiecăruia dintre aceştia va adăuga mult la înţelegerea lor.

2.1. Textul predicii

Textul este pasajul biblic care sugerează predica sau pe baza căruia se construieşte aceasta. Cuvîntul vine de la latinescu texere („a ţese"), care, figurativ, înseamnă „a pune împreună", „a construi", „a compune", adică; a exprima gînduri într-o vorbire sau scriere continuă.

2.7.7. *Folosirea textului pentru predică*

Se ştie că la originea ei, predica, la creştinii din primul veac, a fost ex-poziţională. Ei vorbeau de obicei pe baza unui pasaj biblic considerabil. Exemplu: Domnul Isus a predicat la Nazaret, folosind textul din îs. 61:1-3 (Luca 4:16-30). Apostolul Petru în ziua Cincizecicimii, a predicat în baza textului din Ioel 2:28-29 (Fapte. 2:14-36). Mai tîrziu, predicatorii s-au orientat spre practica folosirii textelor mai scurte, iar în timpurile moderne există tendinţa chiar de a predica fără un text biblic. însă ca regulă generală: Scopurile predicii sînt mai bine atinse cînd predica este bazată pe un text biblic bine ales. Atît Domnul Isus cît şi primii creştini sînt un exemplu pentru predicatorii de astăzi şi în această privinţă. Iată cîteva motive care justifică folosirea unui text:

2.1.1.1. Respectarea onoarei bisericii

Lipsa textului ar expune biserica la bunul plac al predicatorului, pe cînd textul este o bază comună pentru predicator şi pentru ascultător. Predicatorul va trebui să nu uite niciodată că oamenii vin la biserică să asculte Cuvîntul lui Dumnezeu. Mai mult, prin textul biblic, predicatorul este supus unei discipline morale de a nu prezenta în predică propria sa înţelepciune, ci Cuvîntul Celui ce 1-a trimis, iar biserica, numai în felul acesta este edificată
spiritual. Ar fi un adevărat abuz, un sacrilegiu din partea predicatorului **faţă** de ascultătorii săi, să le prezinte cuvîntul, său în loc să prezinte Cuvîntul lui Dumnezeu. Greu s-ar putea considera o vinovăţie mai mare. Numai folosind un text ca bază la predică, nevoile ascultătorilor sînt întîlnite şi soluţionate, iar edificarea spirituală este asigurată. Textul dă astfel linişte predicatorului, îi conferă autoritate şi-1 scuteşte de reproşuri. Fiecare predicator trebuie să poată spună oricînd: „Am vorbit cuvintele lui Dumne-

2.1.1.2. Uşurarea muncii predicatorului

Şi din punctul său de vedere predicatorul va avea mult de beneficiat, folosind text biblic la baza predicii sale. Textul îl va ajuta pe predicator să stabilească un scop biblic pentru fiecare predică, care apoi merită să fie urmărit pînă la capăt. Exemplu: Folosind textul din Ioan 16:13a care vorbeşte despre Duhul Sfînt, în mod specific, predicatorul va putea să-L prezinte pe Duhul Sfînt ca pe învăţătorul. Astfel, predicînd pe baza unui text, predicatorul va putea urmări în mai multe predici laturi diferite ale aceleiaşi teme generale.

Chiar şi mai mult, textul este acela care oferă predicatorului material biblic pentru predica sa. Aici, predicatorul are cîmp de explorare, de extragere a ideilor şi concluziilor, de prezentare a argumentelor şi temei, pentru aplicarea lor la vieţile ascultătorilor.

2.1.1.3. Atmosferă spirituală

Textul biblic este acel care creează atmosfera spirituală atît de necesară pregătirii şi susţinerii predicii. Cuvîntul este al lui Dumnezeu şi este singurul folosit de Duhul Sfînt, pentru a-1 încălzi pe predicator, pentru a-i aprinde imaginaţia şi a-i mobiliza raţiunea, sentimentele şi voinţa. Prin text, cărbunele sfînt

se atinge de buzele predicatorului (îs. 6).
De asemenea, din text, decurge adevărata influenţă asupra ascultătorilor. Textul este acela care stîrneşte curiozitatea şi trezeşte interesul. Textul convinge pe ascultător, şi prin text Duhul Sfînt produce rezultatele pocăinţei, credinţei, naşterii din nou, vieţii spirituale şi creşterii în har. Pomul vieţii creştine adevărate creşte numai lîngă un izvor de apă nesecată - izvorul apelor vii (Ps. 1:1-3).

2.7.2. *Alegerea textului pentru predică*

O deosebită grijă trebuie să manifeste predicatorul în alegerea textului de

[J]Popovici,curs cit., p. 11; Broadus, op. cit., p. 30

Andrew W. Blackwood, *The Preparation of Semion* (New York, Abingdon Press,1948), p. 47

'ibid., p. 46

predică. De multe ori, unul dintre cele mai grele lucruri este tocmai găsirea unui text de care să se lege inima predicatorului, de care să se îndrăgostească şi care să-1 obsedeze, obligîndu-1 astfel să-1 predice. Aceasta trebuie să fie o preocupare permanentă în viaţa fiecărui predicator, căci un text bine ales va genera o predică bună.

Prezentăm mai jos cîteva reguli privind alegerea unui text bun de predică:[4]

2.1.2.1. Textul de predică trebuie să fie clar

Dacă textul şi semnificaţia lui nu sînt clare, ascultătorii pot fi puşi în încurcătură şi mai puţin predicatorul. O deosebită grijă va trebui să aibă predicatorul în cazul textelor grele. Cînd predicatorul se simte în stare să explice şi un text mai greu, obscur, trebuie s-o facă cu deosebită grijă, respectînd cu stricteţe regulile tălmăcirii Cuvîntului şi totodată să atenţioneze biserica despre faptul că textul cuprinde adevăruri de valoare. Textul trebuie să fie instructiv şi folositor. Este necesar să se ia în considerare exactitatea traducerii. Cunoaşterea limbilor originale sau folosirea mai multor traduceri este nespus de importantă. De exemplu, privind textul din Gal. 3:24: traducerea românească, din 1873, spune că Legea ne-a fost un „învăţător spre Hristos"; D. Cornilescu foloseşte un cuvînt mai precis, spunînd că Legea ne-a fost „un îndrumător spre Hristos", iar la subsolul textului pune cuvîntul original pedagoges care, în societatea romană, era sclavul ce ducea copilul stăpînului la şcoală. Numai avînd o claritate deplină asupra semnificaţiei texului biblic, predicatorul va putea apoi să-1 folosească degajat în pregătirea şi susţinerea predicii sale.

2.1.2.2. Textul să fie potrivit pentru edificarea ascultătorilor

Să fie potrivit cu situaţia prezentă a ascultătorilor şi sugestiv pentru învăţături practice. Aceasta, în toate împrejurările, dar mai ales la predici ocazionale. Un text bine ales în această privinţă va deschide larg accesul la inimile ascultătorilor. Este un mare secret al succesului în predicare şi se cere dibăcie sub călăuzirea Duhului Sfînt pentru asemenea realizare. Autorul prezentei cărţi a fost invitat odată să predice la catafalcul unei mame în urma căreia au rămas trei copii, dintre care cel mai în vîrstă avea cea optsprezece ani. Dumnezeu 1-a îndreptat pe autor să predice din textul din Gen. 48:20-21, unde Iacov zice fiului său Iosif: „ Iată că în curînd am să mor! Dar Dumnezeu va fi cu voi ...". Dumnezeu a binecuvîntat mesajul şi a fost bine primit de către ascultători. După cea doi ani, autorul a fost invitat din nou să predice la căsătoria celui mai mare copil care-şi pierduse mama. Serviciul divin s-a desfăşurat în acelaşi cadru, în ceea ce priveşte ascultătorii. Sub călăuzirea Duhului Sfînt s-a predicat din Gen. 24:67: „Isaac a dus pe Rebeca în cortul

4

Broadus sugerează cîteva indicaţii deosebit de valoroase privind alegerea textului potrivit pentru predică, op. cit., pp. 31-35. Urmărirea acestora va deschide un orizont deosebit de clar şi un cîmp deosebit de fertil în lucrarea fiecărui predicator.

de

mamei sale, Sara; a luat pe Rebeca, ea a fost nevasta Jui, şi el a iubit-o. Astfel ii fost măngîiat Isaac pentru pierderea mamei sale". încă de la citirea textului inimile ascultătorilor s-au dovedit deosebit de receptive, avînd în vedere textul potrivit ales pentru această ocazie. Predicarea a fost o adevărată delectare. De iisemenea, textul să nu fie obscur ca: Rom. 7:9-25; lPet. 3:18-22 etc. Pentru ;i predica din asemenea texte, mai obscure, este necesară o mai profundă pregătire şi o explicaţie a textului în faţa ascultătorilor. Apoi textul să fie pozitiv, nu negativ; să fie determinant, ca de exemplu: Gal. 3:1. Un text cu aplicaţie directă este mai eficient. Exemplu: Un predicator a predicat, într-o biserică cu partide, din ICor. 11:18 (unde apostolul spune că a aflat de la ai Cloiei că între corinteni erau certuri) şi a trecut direct la aplicarea textului pentru ascultătorii săi.

Repetarea prea des a unui text aduce pagube în predicare. In alegerea textului, predicatorul trebuie să ţină cont de nevoile celor ce-1 ascultă. Predica nu trebuie să fie orientată asupra subiectului ei, ci asupra nevoilor ascultătorilor.

2.1.2.3. Textul să nu aibă aspecte ciudate şi să nu producă ilaritate

în Biblie sînt şi texte care, citite în biserică, ar produce ilaritate (Osea 7:8; 2Împ. 18:27-35). Unele pasaje din „Cîntarea Cîntărilor", care, în aparenţă, prezintă amorul lui Solomon, textul care vorbeşte

concret despre păcatul lui David etc. - citite în biserică, vor produce ilaritate în mintea tinerilor sau simţăminte de ruşine în mintea celor mai în vîrstă. Unora poate să le sugereze chiar gînduri păcătoase. De aceea acestea vor imobiliza pe predicator, vor stinge atmosfera spirituală din biserică. Nu este indicat ca asemenea texte să fie citite la serviciul divin.
Deşi în vest comicul este tot mai mult folosit la amvon, noi credem că în predică, mai ales în împrejurările în care noi trăim, comicul nu are ce căuta la amvon, deoarece acesta va distrage atenţia ascultătorilor de la seriozitatea mesajului de transmis.
Totodată, nu este îngăduit să se folosească la amvon texte care ar fi îndreptate tendenţios spre anumite persoane şi ar degrada astfel serviciul divin. Exemplu: Se spune că un predicator care trebuia să se mute la o altă biserică, a salutat biserica din care pleca şi pe cel ce îl înlocuia cu textul din Gen. 22:5: „Şi Avraam a zis slugilor sale: 'Rămîneţi aici cu măgarul; eu şi băiatul ne vom duce pînă colo să ne închinăm, şi apoi ne vom întoarce la voi'". Un altul plecînd la închisoare a salutat biserica cu Ioan 14:2-3.
2.1.2.4. Textul trebuie să aibă legătură clară cu subiectul
Cel mai fericit caz este atunci cînd subiectul apare în mod natural din textul de predică. în cazul că predicatorul are pus în inima sa de către Duhul Sfînt un subiect pe care doreşte să-1 predice, atunci va căuta cu multă stăruinţă un text deosebit de potrivit pentru subiectul respectiv. Trebuie reţinut şi faptul că dintr-un text pot să fie formulate mai multe subiecte; depinde de cugetarea şi de imaginaţia fiecăruia. Exemplu: Cineva a predicat
36

din Ps. 23:1 („Domnul este Păstorul meu nu voi duce lipsă de nimic"), cincisprezece subiecte; din Rom. 8:24, patrusprezece subiecte; din Ioan 3:16, optesprezece subiecte.
2.1.2.5. Textele binecunoscute nu trebuie să fie evitate
Unii predicatori evită textele clasice, pentru că sînt foarte cunoscute. Cu toate acestea, asemenea texte sînt nespus de importante şi deosebit de potrivite pentru predică. Exemplu: Ioan 3:16 - Luther obişnuia să-1 numească „Biblia mică". Este un text cu adevărat inepuizabil, iar ca importanţă este prioritar în toate privinţele. Este ştiut că toţi marii predicatori obişnuiesc să predice frecvent din textele clasice bine cunoscute, subiecte deosebit de bune.
Să nu fie neglijate din principiu anumite părţi din Biblie. Toată Scriptura este insuflată de Duhul Sfînt şi Dumnezeu a pus adevăruri profunde în toate cărţile de la „Genesa" la „Apocalipsa"; (în „Vechiul Testament", ca şi în „Noul Testament"). „Cartea Proverbelor" şi „Eclesiastul" sînt importante comori ale adevărului. Acestea nu pot fi evitate din predică.
Desigur că predicatorul va trebui să aibă în vedere, la alegerea textului său, şi scopul predicii sale precum şi ocazia în care aceasta va fi susţinută. Anumite texte ajută într-un mod diferit la urmărirea anumitor scopuri. în ceea ce priveşte ocazia, predicatorul va ţine cont de: sezonul din an în care predică, locul, tipul de serviciu divin, şi va avea grijă să fie cît mai variat chiar în cazul prezentării aceluiaşi subiect.
2.1.3. Cîteva sugestii practice pentru fiecare predicator
- Faceţi-vă obiceiul de a discuta cu Dumnezeu în rugăciunile voastre despre textul pentru fiecare predică. Duhul Sfînt este gata să inspire pe predicator şi în această muncă deosebit de grea şi pretenţioasă, de alegere a unui text potrivit pentru fiecare predică. Nici un adevărat predicator al Evangheliei nu-şi poate permite să ia la întîmplare un text din Sfînta Scriptură şi să abuzeze astfel de buna credinţă şi timpul ascultătorilor săi.
- Preocupaţi-vă, în mod permanent, de descoperirea textelor „bune" de predică pentru diferite ocazii. în scopul acesta este bine să se ţină un caiet sau carnet, în care să se întocmească o listă de texte procurate din citirea personală a Bibliei, a cărţilor de teologie, a unor colecţii de predici etc. Ascultînd şi pe alţi predicatori, citind biografiile oamenilor lui Dumnezeu, comunicînd cu alţi slujitori ai Cuvîntului moduri de pregătire a mesajelor, fiecare predicator va putea să adauge la lista sa personală o mulţime de texte potrivite pentru anumite predici. O dată cu textul se pot nota în carneţel cîteva gînduri (în vederea păstrării inspiraţiei ce a sclipit la alegerea textului) şi ocazia pentru care este potrivit textul respectiv. Toate acestea ar trebui să
Blackwood, op. cit., pp. 48-50 38
devină o practică permanentă a predicatorilor.
- Faceţi în aşa fel ca textul să vă stăpînească! Mai degrabă trebuie ca textul s:i-l aleagă pe predicator decît predicatorul, pe text şi să ajungă ca acesta să-1 obsedeze. Lucrul acesta este posibil printr-o meditaţie serioasă asupra Bibliei, sub călăuzirea Duhului Sfînt şi sub impulsul întrebării: „Ce doreşte Dumnezeu să predic?". în felul acesta, chiar textele Scripturii parcă se vor ridica în faţa predicatorului spunînd: „Foloseşte-mă pe mine, foloseşte-mă pe mine! . Textele alese astfel, îl ajută pe predicator, îl conduc la rezultate sigure şi-i aduc satisfacţii. Asigurîdu-se în felul acesta cu texte pentru predică, predicatorul sincer nu va fi mereu chinuit de întrebarea: „Ce să mai predic? , ci mai degrabă va fi preocupat de întrebarea: „Cînd să predic toate aceste frumoase subiecte?".
2.1.4. Felurile textului
2.1.4.1. Din punctul de vedere al rolului pe care-l are textul faţă de predică, textele pot fi:
2.1.4.1.1. Texte inspirative
Textul inspirativ este pasajul mai amplu ce cuprinde şi textul propriu-zis de predică şi care se citeşte în mod formal în cadrul serviciului divin. Textul inspirativ nu trebuie să fie prea lung (15-20 versete maximum sînt suficiente).
2.1.4.1.2. Texte exvlorative
Textul explorativ este fragmentul, de obicei mai scurt, din care sînt extras" adevărurile predicii pe baza exegezei.

Textul explorativ trebuie să aibă lbgătura cea mai directă cu subiectul predicii şi cu gîndurile principale ale acesteia.

2.1.4.2. După extinderea lor textele de predică sînt:

2.1.4.2.1. Texte simple

Sînt textele formate dintr-un singur verset sau uneori chiar dintr-un singur fragment al unui verset. (Exemplu: Luca 6:20; 24:29; Ps. 96:1; Apoc. 2:10b) Predicatori pricepuţi şi cu multă îndemînare şi practică pot să-şi construiască predica chiar în baza unui text format dintr-un singur cuvînt. (Exemplu: Matei 11:28 - „veniţi") Asemenea texte vor fi recitite chiar la începerea predicii şi ascultătorii vor fi puşi în gardă în privinţa folosirii cuvîntului. Ele dau o notă de mare curiozitate.

2.1.4.2.2. Textele compuse

Sînt acelea care cuprind mai multe versete, de unde se scot ideile predicii. Acestea pot fi un grup de versete din acelaşi capitol sau din

capitole consecutive. (Gal. 4:21-5:1) Acele texte compuse din versete ce aparţin unor capitole consecutive sînt veritabile, la care, în timpul citirii, nu se sesisează uşor trecerea de la un capitol la altul; este tratată aceeaşi idee în ambele părţi ale textului.

2.1.4.2.3. Texte conexate

Sînt texte formate din două sau mai multe pasaje luate din diferite părţi ale Scripturii, care au comuniune de idei (Exemplu: îs. 53:1-10; lPet. 2:21-25). în folosirea unui asemenea text, predicatorul va trebui să aibă deosebită grijă pentru ca ambele texte conexate să trateze, într-adevăr acelaşi subiect şi totodată va avea grijă să nu fie prea lungi pentru a fi citite în cadrul aceluiaşi serviciu divin.

2.2. Scopul predicii

Un alt element de bază al predicii este scopul, care nu are de-a face cu forma sau conţinutul acesteia, ci mai degrabă, cu rezultatele ei.[6]Scopul predicii implică întrebarea: „Ce schimbări în viaţă ar rezulta din ţinerea acestei predici?" Adică scopul predicii este ceea ce doreşte predicatorul să realizeze cu predica sa, ceea ce intenţionează el, prin călăuzirea Duhului Sfînt, să se petreacă prin puterea Duhului Sfînt în vieţile ascultătorilor săi. Spre acest punct vor fi îndreptate toate ideile, argumentările şi imaginaţiile folosite în predică. Marea greşeală a multora este că predică fără scop sau cu un scop confuz, nedefinit. Iar alţii confundă scopul cu subiectul predicii, care este cu totul altceva. Exemplu: O predică cu subiectul „Calea mîntuirii", ar putea avea scopul de a-i determina pe ascultători să intre pe această cale. Sau scopul de a-i învăţa pe cei credincioşi să umble pe această cale a mîntuirii. Domnul Isus, în sinagoga din Nazaret, predicînd despre „servul Domnului" din îs. 61:1-3, avea scopul să-i convingă pe ascultătorii Săi că El este Hristosul. Petru, la sărbătoarea Cincizecimii, predicînd despre „Isus Hristos înviat din morţi", avea scopul să-i determine pe ascultători să creadă în El şi să fie mîntuiţi.

2.2.7. *Felurile scopurilor predicii*

Din punct de vedere practic scopurile predicii pot fi:

2.2.1.1. Scop pedagogic

Predicatorul va predica o predică cu scop pedagogic sau de învăţătură, atunci cînd el urmăreşte să-i facă pe ascultători să înţeleagă, să îi înveţe să

ştie anumite lucruri. Astfel, el va pregăti o predică de învăţătură - fie doctrinară, evanghelistică, biografică sau de altă natură - prin care îi va învăţa pe ascultători în domeniul respectiv. Scopul va fi ca mai ales ascultătorii să înţeleagă, să ştie cele prezentate.

2.2.1.2. Scop devoţional

Predicile cu scop devoţional sînt acelea în care predicatorul intenţionează să îi determine prin harul lui Dumnezeu, pe ascultători, să ia anumite decizii. Pentru aceasta el va apela mai mult la sentimentele şi voinţa ascultătorilor -mai mult la inimă decît la cap - încercînd să-i determine să ia acele decizii. Şi scopul devoţional poate fi urmărit prin diferite feluri de predici: doctrinare, biografice, etico-morale, dar mai ales, de evanghelizare. Scopul acestor predici va fi, îndeosebi, să-i determine pe ascultători fie să accepte, fie să facă anumite lucruri.

2.2.1.3. Scop moralizator

Predicile cu scop moralizator sînt acelea prin care predicatorul caută să îndrepte pe ascultătorii săi din anumite greşeli ori abateri sau să îi motiveze pentru anumite virtuţi. Acest scop poate să fie, de asemenea, urmărit în predici doctrinare, biografice, didactice şi mai ales, etico-morale. Predicatorul va folosi scopul moralizator cu multă rugăciune, cu o deosebită tactică şi umilinţă, în special în cazurile în care ceea ce el urmăreşte este general valabil pentru majoritatea ascultătorilor.

Oricare ar fi felul scopului, fiecare predică trebuie să aibă un scop precis, care să izvorască din dorinţa de salvare a păcătoşilor sau dorinţa de păstrare a fiinţelor în har, de edificare a Bisericii lui Hristos în procesul de sfinţire.

2.2.2. Caracteristicile scopului

în sens general scopul predicii trebuie să aibă următoarele caracteristici :

2.2.2.1. Să placă lui Dumnezeu

Predicatorul nu trebuie nicidecum să uite că el este în slujba lui Dumnezeu, iste important ca predica lui

să placă şi ascultătorilor. Dar şi mai important ste ca predica lui să placă lui Dumnezeu. Fiecare predică este mai întîi o îrtfă oferită lui Dumnezeu; de aceea, ea trebuie să fie „o jertfă de bun liros", care este bine primită înaintea lui Dumnezeu. Apostolul Pavel a declarat categoric că el nu caută să placă oamenilor, ci lui Dumnezeu, şi 1-a învăţat şi pe colaboratorul său mai tînăr (Timotei) că el trebuie „să placă Celui ce 1-a înscris la oaste".

Broadus, op. cit., p. 49 40

'ibid., pp. 49-50

41

2.2.2.2. Să aibă în vedere mîntuirea sufletelor

Acesta este scopul central al lui Dumnezeu. Pentru aceasta a părăsit Domnul Isus slava cerurilor (Luca 19:10). Predicatorul este mesagerul Său trimis cu vestea bună a mîntuirii sufletelor (Rom. 1:16); deci şi el trebuie să aibă acelaşi scop (Ioan 10:10).

2.2.2.3. Să ducă la edificarea sufletească a credincioşilor

Prin predică, predicatorul va căuta să conducă la maturitate pe membrii bisericii sale şi la sfinţire, în toate privinţele. De aceea, predicatorul trebuie să fie foarte atent în ceea ce priveşte scopul predicii sale. De aceasta va depinde moartea sau viaţa unor suflete, sărăcia sau bogăţia, maturitatea unor credincioşi, de care el este răspunzător înaintea lui Dumnezeu. Fiecare predică trebuie să aibă un scop. Cine nu urmăreşte nimic în predica lui nici nu va realiza nimic cu ea.

2.2.3. Calităţile scopului predicii

Din punctul de vedere al calităţii, scopul predicii trebuie să fie:

2.2.3.1. Bine definit

Predicatorul trebuie să ştie precis ce doreşte să se realizeze prin fiecare predică a sa. De fapt, aceasta este prima condiţie a unei predici eficiente, înainte de fiecare predică, predicatorul, prin profundă meditaţie şi rugăciune, iluminat de Duhul Sfînt al lui Dumnezeu, trebuie să-şi fixeze în mintea lui scopul cel mai potrivit pentru o anumită predică. Singura grijă a lui va fi, apoi, să-1 urmărească pînă la capăt. El nu poate să rătăcească în necunoscut sau în ceaţă, privind scopul. Dacă o va face, va rătăci şi pe ascultătorii săi şi acest fapt este tragic.

2.2.3.2. Limitat

Multe predici sînt slabe din pricina lipsei de claritate a scopului, în această privinţă. De multe ori, predicatorii încearcă să facă prea mult într-o singură predică. Predicatorul nu trebuie să alterneze, urmărind în aceeaşi predică diferite scopuri. Gîndind la un scop central, predicatorul nu va scăpa din vedere că pot exista mai multe scopuri derivate, care ar trebui să fie clarificate - în vederea urmăririi scopului central - într-o predică care să urmeze altor predici. Exemplu: Predicînd despre dărnicie, predicatorul ar putea, mai întîi, într-o predică premergătoare, să arate că toate lucrurile aparţin lui Dumnezeu, avînd drept scop înţelegerea acestui fapt, urmînd ca, într-o altă predică, să determine pe ascultători la dărnicie, urmărind acest scop central.

Scopul bine ales ajută mult pe predicator în pregătirea şi susţinerea predicilor. Scopul va îndeplini rol determinativ, determinînd conţinutul predicii; îl va ajuta pe predicator la selecţionarea materialului ce urmează să

fie pus în predică. De asemenea, scopul are şi rol tipizator. El va tipiza stilul predicii. Dacă predica este polemică, prezentarea ei va fi diferită faţă de o predică de evanghelizare. Tot scopul are şi rol dinamizator (el dinamizează predica), precum şi rol unificator (unificînd-o în jurul subiectului şi făcînd-o eficientă).

Pentru o bună determinare a scopului, predicatorul trebuie să cunoască bine Cuvîntul lui Dumnezeu, precum şi formulările doctrinare şi teologice ale acestuia, pentru că acesta este materialul pe care îl are el de transmis. Trebuie, de asemenea, să cunoască nevoile oamenilor cărora le adresează mesajul său. în sfîrşit, el trebuie să aibă o bună relaţie şi comunicare cu Dumnezeu, singurul care îl poate călăuzi în alegerea bună şi în urmărirea scopului predicii.

2.3. Subiectul predicii

Un alt element de bază, hotărîtor în predicare, este subiectul predicii.

IPentru a pregăti şi a susţine o predică bună este nevoie de un subiect bun de predică.

2.3.1. Definiţia subiectului de predică

Subiectul este ideea centrală a predicii; este ideea, lucrul sau evenimentul despre care urmează să predicăm. Subiectul bine definit îl conduce pe predicator în pregătirea predicii, în organizarea materialului şi în predarea predicii. De asemenea, subiectul ajută pe ascultători la ascultarea predicii şi urmărirea ei pînă la capăt, deoarece le arată despre ce este predica.

Din punct de vedere practic, subiectul de predică poate fi: - o ideie abstractă: „Mîntuirea prin har";- o învăţătură: „Ascultarea de Dumnezeu"; -o împrejurare istorică: „Dărîmarea Ierusalimului'; - un lucru: „Corabia lui Noe"; „Crucea Golgotei"; - o însuşire a unei persoane: „Curajul lui David".

2.3.2. Semnificaţia şi importanţa subiectului

Chiar dacă, după părerea unora, s-ar putea ca o predică să nu aibă un text specific, trebuie, cu orice

chip, ca ea să aibă un subiect. Altfel nu va fi predică! Predica trebuie să prezinte ceva semnificativ; ceva ce are o puternică influenţă în viaţa religioasă a ascultătorilor: o doctrină, un principiu - etic, spiritual, doctrinar, personal sau social - , o nevoie a sufletului omenesc (nevoia de a fi salvat, de a creşte spiritual), o încurajare sau o îndrumare religioasă.
Subiectul este o adevărată pătrundere în adevărul lui Dumnezeu, în relaţie cu experienţa vieţii omului. De aceea predicatorul trebuie să depună o muncă

stăruitoare şi să dea o importanţă cuvenită în alegerea subiectului de predică. El va trebui să aibă permanent un ochi îndreptat înspre Cuvîntul lui Dumnezeu, de unde îşi va extrage subiectul predicii sale şi altul înspre viaţa, starea şi nevoile ascultătorilor săi, către care va îndrepta predica lui. Predica fără un subiect clar nu poate fi nicidecum clară.

2.3.3. însuşirile subiectului de predică

Un subiect bun de predică trebuie să aibă următoarele însuşiri:

2.3.3.1. Să fie creştin

Predicatorul Evangheliei este el însuşi un creştin, urmăreşte scopurile lui Hristos Domnul său şi ale împărăţiei Sale, scopurile adevăratului creştinism, şi deci nu are de predicat decît subiecte creştine. Subiectele: „Cuceritorii munţilor", „Puterea măsurată prin slăbiciune", „Eul necunoscut", „Cucerirea fricii", deşi sînt frumoase ca formulare şi interesante în conţinut, nu sînt destul de religioase sau creştine. însă: „Cuceritorii munţilor prin credinţă", „Eul neascultător al omului neconvertit", „Puterea creştinului măsurată prin slăbiciune", „Cucerirea fricii prin credinţă", sînt, de îndată, mult mai potrivite predicînd subiecte necreştine, predicatorul ar însemna să se tăgăduiască pe sine. Chiar şi atunci cînd ar predica din „cele zece porunci" sau din „darea Legii pe muntele Sinai", el trebuie să privească acestea din perspectiva creştină.

2.3.3.2. Să fie clar

Subiectul predicii trebuie să fie aşa de clar, încît să-1 priceapă toţi ascultătorii. Claritatea subiectului predicii va decurge atît din claritatea în gîndire a predicatorului, cît şi din claritatea semnificaţiei textului biblic, dar, şi din formularea subiectului. Claritatea se obţine, de multe ori, prin păstrarea propoziţiei (care constituie subiectul de predică) cît mai scurte. Exemplu: „Puterea atotputernică a Hristosului nostru viu în vieţile de fiecare zi ale oamenilor ordinari". Din pricina abundenţei de cuvinte, în această formulare, se pierde pur şi simplu ideea. Acelaşi lucru poate fi exprimat clar, astfel: „Puterea lui Hristos cel viu în vieţile oamenilor". Alt exemplu: „Puterea rugăciunii în viaţa credincioşilor", în loc de „Puterea nemaipomenită de la Dumnezeu a rugăciunii fierbinte prin Duhul Sfînt a celor care sînt adevăraţi credincioşi pe pămîntul acesta". Concluzia este evidentă! Predicatorul Evangheliei nu-şi poate permite, de asemenea, să predice numai celor culţi din biserică, după cum nu-şi poate permite nici să ţină biserica tot timpul
numai la nivelul celor mai simpli. El trebuie să hrănească întreaga adunare. Aşa că va face tot posibilul pentru a satisface nevoile tuturor sufletelor.

2.3.3.3. Să fie plăcut

Subiectul de predică trebuie să fie şi plăcut, să încînte auzul (adică, să aibă 0 frumuseţe poetică). Aceasta va ajuta mult la eficienţa predicii. Subiectele grosolane produc, de la început, opoziţie în mintea ascultătorilor. De aceea, predicatorul îşi va da toate silinţele pentru a obţine o formulare cît mai frumoasă, poetică, a subiectelor predicilor sale.

2.3.3.4. Să fie atractiv

Subiectul de predică trebuie să fie atractiv atît din punctul de vedere al conţinutului, cît şi din punctul de vedere al legăturii cu viaţa. în felul acesta, subiectul va stîrni curiozitatea ascultătorilor, le va capta atenţia şi predica le va fi deosebit de utilă. Asta nu înseamnă că subiectul trebuie să fie senzaţional sau vulgar. Un tînăr, care nu după multă vreme a părăsit lucrarea lui Dumnezeu, a îndrăznit să predice subiectul: „Viaţa sexuală a lui Samson". Un predicator bătrîn a îndrăznit să predice subiectul: „O noapte cu vrăjitoarea din Endor", iar un altul a predicat subiectul: „Omul care şi-a pierdut capul la un dans" (Martirajul lui Ioan Botezătorul). Asemenea subiecte sînt deosebit de nepotrivite şi sugestive pentru gînduri străine şi duplicitare. Ele pot produce ilaritate în rîndurile ascultătorilor, ceea ce va păgubi mult predica. Mai mult, asemenea formulări pot foarte bine să dovedească obsedarea străină, păcătoasă, asupra minţii predicatorului. Cînd predicatorul formulează subiectul de predică, el trebuie să aibă o minte curăţită prin sîngele Domnului Isus şi prin Duhul Sfînt, să împărtăşească oamenilor daruri divine, pe care Dumnezeu le-a aşezat în vasul sacru al inimii lui.

2.3.3.5. Să fie specific

Predica nu poate fi adevărată predică dacă subiectul ei nu este specific. într-o predică nu se poate vorbi despre toate lucrurile. Dacă subiectul va fi încadrat între nişte limite specifice, aşa va fi şi predica. Din nefericire, multe predici sînt prea generale, diluate şi ineficiente pentru ascultători. Specificitatea subiectului va decurge din referirea concretă la textul predicii. Trebuie ca să facă orice efort posibil

pentru a fi specific în subiectul predicii sale.
în vederea obţinerii unui subiect bun de predică, care să deţină toate aceste nsuşiri, predicatorul nu trebuie să precupeţească nici un efort, iar munca îi a fi răsplătită. Ca regulă generală, subiectul predicii trebuie să exprime un devăr şi să satisfacă o nevoie; adică, să fie biblic şi să răspundă la nevoile scultătorilor.
Blackwood, op. cit., p. 95 [9]Ibid., p. 94
"ibid., p. 93
44
45
2.3.4. Forma gramaticală a subiectului
Deoarece o predică trebuie să fie unitară, este foarte important ca subiectul să aibă o formă definită din punct de vedere gramatical. Unele predici sînt ca o corabie pe mare, fără cîrmă, a căror soartă e uşor de prezis.
Subiectul trebuie exprimat prin cea mai simplă formă retorică posibilă. Exemplu: „Salvarea prin har", „Plata păcatului", „Bunătatea şi neprihănirea lui Dumnezeu" etc. Din punct de vedere gramatical, subiectul de predică trebuie să fie o propoziţie simplă sau o sintagmă care să aibă un substantiv la nominativ (ca subiect) şi una sau două alte părţi de vorbire (care să lămurească substantivul). Astfel de subiecte pot fi:
2.3.4.1. Subiecte pronominale
Cînd subiectul este o sintagmă cu un substantiv la nominativ şi un altul la genitiv sau dativ, indicînd o posesiune, se cheamă „subiect de predică pronominal". Exemplu: „Corabia lui Noe", „Trecerea Iordanului", „Toiagul lui Moise", „Crucea Golgotei", „Credinţa lui Hristos", etc.
2.3.4.2. Subiecte adjectivale
Sînt acele subiecte în care există o sintagmă formată dintr-un substantiv la nominativ şi un adjectiv, care îl lămureşte. Exemplu: „Hlamida roşie", „Credinţa mare", „Iubire jertfitoare", „Pocăinţa adevărată", „Haine albe" etc. De precizat că propoziţiile simple formate dintr-un substantiv şi un verb: „Isus mergea", „Măria plîngea", „Mîntuitorul lucrează", nu pot fi nicidecum subiecte de predică, deoarece sînt total nedefinite.
2.3.4.3. Subiecte toreene
Sînt subiecte ce se compun dintr-o propoziţie cu scop interogativ. Exemplu: „Ce să fac să fiu mîntuit?"; „Poate oricine să fie mîntuit?"; „Poate omul să fie sfînt?"; „Cum este calea Domnului?". în cazul predicilor toreene, punctele principale constau în înşiruirea de răspunsuri la întrebarea ce constituie subiectul. Cea mai eficientă predică cu subiect de formă toreiană va fi aceea care are ca subiect o întrebare, pe care şi-o pun ascultătorii. Marele secret este ca prin predică să se răspundă la întrebările care frămîntă sufletele ascultătorilor. Trebuie avută grijă ca formularea întrebării să fie de aşa natură, încît răspunsurile să fie veritabile adevăruri.
Un predicator înţelept va folosi alternativ subiecte felurite ca să asigure astfel, atît varietatea, cît şi posibilitatea de a-şi exprima pe o scară largă adevărurile, potrivit naturii acestora. Nu sînt indicate subiectele formate dintr-un singur cuvînt ca: „iertare", „mîngîiere" etc. Asemenea predici ar însemna să fie fără nici o limită. De asemenea, pot să fie folosite alte forme sau chiar alternări ale formelor prezentate, cu condiţia ca ele să exprime clar ideea predicii.
Unii autori consideră că o predică este bine să aibă pe lîngă subiect, şi titlu
m vederea unei reclame, spre a stîrni interes. Exemplu: subiectul: „Crucea Golgotei" ar putea să aibă drept titlu sintagma: „Crucea dintre cruci". Pentru că prea adesea subiectul se identifică cu titlul, o bună formulare a subiectului înlătură necesitatea unui titlu ca reclamă.
2.3.5. Relaţia subiectului cu textul predicii
Subiectul predicii trebuie să aibă o relaţie clară, de nediscutat, cu textul predicii. Textul este acela care exprimă sau sugerează idei vrednice pentru a formula un subiect.
^
Broadus sugerează că textul şi subiectul pot să aibă următoarele relaţii:
2.3.5.1. Relaţia de principiu şi aplicaţie sau de adevăr general şi particular Adică textul exprimă un principiu sau un adevăr general, iar subiectul de
predică este o aplicaţie sau o adaptare a adevărului respectiv la o situaţie concretă. în asemenea cazuri, subiectul este obţinut prin metoda deducţiei. Exemplu: din Ioan 3:7, „Trebuie să vă naşteţi din nou" s-ar putea formula subiectul: „Imperativul naşterii din nou", ori din textul, „ce seamănă omul aceea va secera" (Gal. 6:7) s-ar putea formula subiecte ca: „Dezastrele minciunii", „Urmările curviei" etc. Din Rom. 14:23 - poate proveni subiectul: „Pericolele îndoielii" etc. în toate aceste cazuri, textele exprimă principii generale iar subiectele, aplicaţii deduse pentru ocazii specifice.
2.3.5.2. Relaţia de aplicaţie şi principiu sau de particular şi general
Aceasta este reversul primei, adică textul este un fapt particular ori o judecată, sau o experienţă specifică. Exemplu: Luca 12:19-20 - ar putea genera subiectul: „Deşertăciunea lăcomiei". Din textul cu

experienţa lui Simon din Cirena s-ar putea formula subiectul: „Poveri binecuvîntate".
Predicatorul rugativ sub călăuzirea Duhului Sfînt va găsi nenumărate texte biblice, care sînt exemple particulare de exprimare a puterii divine, a providenţei, a dragostei şi îndurării lui Dumnezeu, ca şi a mîniei şi răscumpărării Lui, asupra cărora va putea induce sau generaliza adevărul - ca subiecte pentru predici. Tot astfel, va afla multe texte care exprimă mari principii, de unde se pot deduce nenumărate subiecte relevante pentru viaţa de credincios.

2.3.5.3. Relaţia analogică dintre text şi subiect

Atunci cînd dintr-un text ce prezintă o situaţie biblică, istorică, se scoate un subiect privitor la situaţiile actuale, asemănătoare. Exemplu: din „Psalmul 137" se poate vorbi despre: „Primejdiile războiului" etc.

2.3.5.4. Relaţia de sugestie

n

Broadus., pp. 36 şi 37

46

47

în cazul în care predicatorul foloseşte textul biblic spre a sugera subiecte potrivite la stările din prezent. Exemplu: un predicator a predicat din textul -din Ioan 20:8 - faimoasa predică: „Influenţa inconştientă". în cazul acesta, legătura cu textul este reală deşi este indirectă. Oricum, cînd relaţia subiectului cu textul este uşor vizibilă, predicatorul va captiva mai puternic pe ascultători.
Pentru a alege subiecte cu o bună relaţie cu textul, predicatorul are nevoie de imaginaţie bogată, de bună judecată, o deplină consideraţie pentru integritatea lui însuşi şi intenţia hotărîtă de a lucra onest cu textul biblic şi cu ascultătorii săi. Diferite circumstanţe vor hotărî dacă textul sau subiectul trebuie ales mai întîi. în cazul cînd subiectul este ales prima dată, predicatorul va căuta un text care se va potrivi exact cu subiectul ales. Dacă textul a fost ales mai întîi, atunci un subiect concret definit trebuie ales din text.

2.3.6. Surse ale subiectului de predică

în dorinţa lui de a oferi hrană potrivită sufletelor, ca un bun ispravnic, predicatorul va căuta această hrană în cele mai adecvate izvoare:

2.3.6.1. Sfintele Scripturi

Sînt cele mai veritabile pentru subiecte de predică. Biblia este revelaţia progresivă, a lui Dumnezeu. Citită atît devoţional, cît şi ca studiu, aceasta va oferi predicatorului frumoase subiecte de predică. El va avea carnetul pentru a însemna textul care îl captivează şi, alături de acesta, va nota subiectele ce se evidenţiază. Subiecte foarte luminoase, la un moment dat, se pot pierde pentru totdeauna, dacă nu sînt notate. Predicatorul va trebui să insiste să găsească subiecte potrivite în toate părţile Scripturii. Biblia este acel diamant preţios al adevărului divin, cu multiplele sale feţe care fiecare adaugă la strălucirea acesteia.

2.3.5.2. Experienţele poporului ascultător

Aşa cum spunea un mare predicator: „problemele concrete şi răspunsurile Evangheliei sînt cele mai bune puncte de plecare ale predicii". Predicarea trebuie să satisfacă nevoile sufletelor oamenilor, aşa că predicatorul trebuie să cunoască nevoile oamenilor. El trebuie să cunoască natura lor, marile întrebări ale oamenilor ca: „Există Dumnezeu?", „Cum arată El?", „Poate omul să-L cunoască?", „Există viaţă după moarte?", „Cum poate omul s-o cîştige?", „Ce este moartea?", „Dar viaţa?", „Este viaţa vrednică de a fi trăită?", „Cum să privim tragediile vieţii?", „Ce este păcatul?", „Ce este vinovăţie?", „Cum poate omul scăpa de acestea?", „Cum să interpretăm frustrările în viaţă?". Predicile sînt menite să răspundă unor astfel de întrebări. Uneori predicatorul este limitat în privinţa cunoştinţelor sau nu are cunoştinţele reale în această privinţă. Datoria lui este să se pună la punct cu acestea, întrucît ele constituie izvor nesecat de subiecte de predică, pe care el

48

Irebuie să le utilizeze.
De asemenea, predicatorul trebuie să ştie nevoile particulare ale unei anumite biserici, la care urmează să predice sau ale unei anumite categorii de ascultători din biserică, cu nevoi specifice ca: tineret, bătrîni, fraţi, surori, vizitatori etc. El trebuie să fie la curent cu anumite crize din societate şi să dispună de soluţiile biblice; exemplu: situaţii de necazuri, sărăcie, naştere, moarte, căsătorie etc. Predicatorul trebuie să se identifice cu poporul şi atunci va găsi subiecte prin care va răspunde la nevoile ce apar în popor, ca la propriile sale nevoi. O activitate pastorală intensă este un nemijlocit ajutor pentru găsirea subiectelor celor mai potrivite de predică. Contactul direct, permanent şi apropiat cu proprii ascultători va oferi mari şanse fiecărui predicator.

2.3.6.3. Planul de programare a predicării

Este, de asemenea, o sursă importantă de subiecte de predică. într-un astfel de program, predicatorul alege dinainte subiectul predicii sale. Unii consideră că un asemenea plan ar trebui să se extindă pe o perioadă de un an. Oricum, perioadele mai scurte sînt avantajoase: trei luni sau o lună. Un asemenea program are următoarele avantaje: scuteşte pe predicator de tensiunea alegerii unui subiect săptămînă

de săptămînă, îi dă mai mult timp de oportunitate să mediteze asupra subiectului, să adune material bogat, în timp ce subiectul creşte în mintea lui. (Reguli detaliate, privind construirea planurilor de predicare, vor fi redate într-un capitol de la sfîrşitul cărţii).

2.3.6.4. Propria experienţă a predicatorului

Este, de asemenea, o sursă de subiecte de predică. Convertirea sa, crizele spirituale prin care a trecut, chemarea sa la lucrare, experienţa proprie în tragedii şi nenorociri, cît şi biruinţele sale în Hristos - constituie cîmp vast pentru subiecte de predică. Folosind această sursă, predicatorul va avea nevoie de o deosebită înţelepciune şi tactică pentru a nu lăsa impresia că se predică pe sine.

2.3.6.5. Citirea sau ascultarea altor predici

Este tot o sursă pentru subiecte. Un gînd de la alt predicator poate fi dezvoltat într-o predică cu mult folos pentru biserică, fără însă a cădea în greşeala plagierii.

2.3.6.6. Meditaţie profundă şi rugăciune cu privire la creaţia lui Dumnezeu si a naturii care ne înconjoară

Natura este o expresie puternică a revelaţiei divine; de aceea, predicatorii au găsit mereu în ea exprimări ale Cuvîntului şi caracterului divin. Exemplu: Domnul Isus, cu crinii şi păsările.

2.3.6.7. Considerarea situaţiei oamenilor ce ne înconjoară

Considerarea situaţiei oamenilor ce ne înconjoară în bucuriile lor, în

necazurile lor, în atitudinile lor religioase sau în aspiraţiile lor.

Exemplu: Domnul Isus predică despre bogatul căruia i-a rodit ţarina, pe baza atitudinii de neînţelegere a doi fraţi asupra moştenirii. Apostolul Pavel predică la Atena despre Dumnezeu, inspirat de starea idolatră din Atena. Predicatorul trebuie să fie ochi şi urechi, căci Dumnezeu vrea să-1 umple cu mesajul Său în fiecare împrejurare, ca pe Ieremia în casa Olarului. Timpul de aşteptare într-o gară, staţie de tramvai, în aeroport - sînt bune ocazii de a observa pe oameni. La fel, participarea într-o sală de judecată sau chiar în alte manifestări sociale, culturale sau de altă natură - toate oferă cîmpuri de exploatare pentru predicatorii credincioşi.

2.3.6.8. Citirea altor cărţi

Citirea altor cărţi de literatură, istorie, biografii, artă, cît şi vizitarea unor muzee, spitale sau alte locuri mai puţin plăcute. Uneori vizitarea cimitirului va oferi iarăşi ocazii pentru descoperirea unor veritabile subiecte de predici.

2.3.7. Recomandări practice privind alegerea subiectului

Următoarele recomandări sînt valoroase în strădania alegerii unui bun | subiect şi a pregătirii unei predici bune:

2.3.7.1. Să realizeze prezenţa lui Dumnezeu

Predicatorul va îngenunchea cu umilinţă, îşi va mărturisi slăbiciunile şi păcatele şi se va încredinţa de iertarea Domnului. Apoi va cere ca numele Domnului să fie sfinţit în predica respectivă, ca împărăţia Sa să vină şi voia Lui să se facă precum în ceruri. Astfel, predicatorul se supune călăuzirii totale a Duhului Sfînt şi numai aşa poate începe o lucrare roditoare.

2.3.7.2. Să vizioneze biserica

Predicatorul trebuie să vadă prin duhul, starea bisericii căreia îi va predica: meritele, lipsurile, dorinţele, neputinţele (exact ca Domnul Isus, în „Apocali-psa"). El va viziona şi starea ideală la care biserica trebuie să ajungă, cît şi calea pentru a ajunge acolo. Predicatorul trebuie să ştie că va predica celor prezenţi. Unii predicatori obişnuiesc să atace situaţia celor absenţi. Aşa se fac două mari greşeli: cei prezenţi sînt văduviţi de mesajul potrivit pentru ei, iar cei absenţi sînt îndepărtaţi de biserică.

2.3.7.3. Să considere capacitatea personală, cît si a ascultătorilor

Este clar că nu oricine este pregătit să dezbată oricînd, orice subiect. De asemenea, nu orice fel de ascultători pot asimila toate subiectele. Apostolul Pavel ştia cînd şi pe cine să hrănească cu lapte sau cu hrană tare. Să nu punem în ieslea girafelor mîncarea pentru oi, era replica „potrivită", a unui profesor de teologie.

2.3.7.4. Să considere utilitatea subiectului respectiv

Noi nu predicăm numai să treacă timpul. Nu facem artă pentru artă, ci urmărim un scop. Aşa că, alegînd cel mai practic subiect, avem cele mai bune şiinse pentru a ne atinge scopul. întotdeauna trebuie să se predice subiectul cel mai actual vieţii. La Crăciun, nu vom predica despre înviere, şi nici la Paşti, despre naşterea Domnului.

2.3.8. Atitudinea faţă de subiect în predică

Subiectul predicii poate fi enunţat în mai multe feluri. Considerînd felul acestuia şi împrejurările, se evaluează următoarele proceduri:

2.3.8.1. Subiectul poate fi enunţat direct:

„Astăzi voi vorbi despre...". „Astăzi vom cerceta cuvîntul Domnului cu privire la...".

2.3.8.2. Subiectul poate fi enunţat în mod indirect:

„Multe lucruri par importante muritorului, dar nici una nu este mai Iimportantă ca jertfa Domnului Isus", după care urmează predica ce prezintă jertfa lui Isus.

2.3.8.3. Subiectul trebuie păstrat secret

Şi numai la urmă să reiasă din tratare, care a fost subiectul pe care predicatorul 1-a prezentat. în zilele noastre, cînd oamenii sînt predispuşi să diversificării gîndirii, este mai bine să fie captivaţi de la început prin anunţarea subiectului de predică.

2.4. Sumarul sau esenţa predicii

Cea de a patra piatră fundamentală a predicii este sumarul predicii. Elementul acesta necesită o aleasă atenţie din partea fiecărui predicator. Sumarul predicii este exprimarea subiectului într-un fel mai complet; este o scurtă prezentare a subiectului, aşa cum îşi propune predicatorul să-1 dezvolte. Dacă subiectul răspunde la întrebarea: „Despre ce se predică în această predică? ', sumarul predicii răspunde la întrebarea: „Ce este această predică?". Cu alte cuvinte, predica este cuprinsă în sumarul nedezvoltat, iar sumarul este predica condensată.

în mod practic sumarul este exprimarea predicii într-o singură frază declarativă, simplă, dar şi cuprinzătoare. Sumarul nu trebuie să cuprindă nici un cuvînt de prisos, în afară de adevărul subiectului, într-o ordine cumulativă. Acest sumar are de-a face cu forma şi substanţa mesajului predicii. Cîteva exemple vor clarifica această problemă. Predicatorul A. A. Cowen, predicînd despre Cina Domnului, din textele: Exod 12:26 şi Matei 26:26-27 - a avut

subiectul: „Ospăţul libertăţii", la care a avut următorul sumar: „Ceea ce Domnul Isus şi ucenicii Săi au sărbătorit în „camera de sus" a fost un nou viitor, pregătit în dragostea divină, pentru inimi credincioase şi i-a asigurat că vor fi eliberaţi de toate înrobirile". La subiectul: „Ce este un creştin?", predicatorul a predicat esenţa în următoarele cuvinte: „Aceasta este virtutea relaţiei noastre cu Hristos, că noi ne putem numi creştini. Şi, de la bun început, această relaţie a însemnat cel puţin cinci lucruri. Comparaţi aceasta cu o stea cu cinci colţuri în egală mărime şi importanţă".

Pentru a putea înţelege şi mai bine ideea exprimării esenţei predicii să privim aceasta şi în raport cu scopul şi subiectul. Scopul este ceea ce noi dorim ca predica (adevărul propovăduit) să facă în viaţa ascultătorilor ori ceea ce noi dorim ca ascultătorii noştri să facă, drept răspuns la acest mesaj. Subiectul este ceea ce predicăm exprimat într-o propoziţie simplă, iar esenţa sau sumarul este prezentarea întregii predici într-o singură frază, aşa încît aceasta să poată fi uşor înţeleasă şi reţinută de ascultători.

Exemplu: din textul: Isaia 6:8-9 - subiectul ar putea fi: „Misiunea Bisericii în lumea prezentului". Esenţa predicii ar fi: „Nădejdea pentru lumea în care trăim constă în traducerea credinţei noastre în acţiune". Scopul acestei predici ar fi să-i determinăm pe ascultători că misiunea lor, ca creştini, este să mărturisească lumii credinţa lor prin trăire. O predică cu subiectul: „O nouă zi şi o nouă viaţă", ar putea avea sumarul: „Tu poţi începe viaţa din nou în Domnul". Fosdick, în predica din Filipeni 4:22 - a avut subiectul: „Creştini, în ciuda tuturor împrejurărilor", iar sumarul: „Creştinismul, în esenţă, înseamnă o victorie spirituală în faţa unor circumstanţe ostile". La subiectul: „Jertfa de mulţumire", din Luca 17:11-19, sumarul ar fi: „Adevărata mulţumire pe care noi o datorăm Domnului se manifestă prin jertfă". Scopul este de a determina pe ascultători să nu precupeţească nici o jertfă pentru a-şi exprima mulţumirea şi recunoştinţa către Dumnezeu pentru ceea ce a făcut El pentru noi.

Sumarul poate fi prezentat printr-o frază ori chiar prin două sau trei, cuprinzînd astfel şi punctele principale. Se pare însă că exprimarea mai scurtă este mai eficientă. La citirea sau audierea unei predici, este de observat că predicatorul repetă fraza comprimată a conţinutului său în mai multe rînduri şi, de fapt, toate părţile predicii servesc pentru a dovedi şi explica această afirmaţie, care este esenţa predicii. Uneori, sumarul poate fi prezentat cu cuvinte introductive ca: „Mi-am propus astăzi să vorbesc despre... arătîndu-vă că...". Aici este prezentată esenţa. Sau: „Duhul Domnului mi-a pus pe inimă să vă vorbesc despre... (subiectul) şi să vă arăt că... (esenţa)". Alteori, şi acest element se deduce, dar pentru ascultători este mult mai bine dacă sumarul este prezentat cît de cît formal, în introducere, apoi repetat de mai multe ori,

pentru a se întipări în mintea lor. înţeleaptă este prezentarea sumarului (care este esenţa predicii şi va contribui, esenţial, la eficienţa predicii). în pregătirea predicii, stabilirea sumarului, ca şi a scopului, are mare rol spre a direcţiona gîndurile predicatorului.

în concluzie: acestea sînt elementele de bază ale predicii. Nici una nu trebuie să fie trecută cu vederea cînd ne pregătim pentru predică. Predicatorul trebuie să stabilească precis, în faţa Domnului, ce scop urmăreşte cu predica respectivă şi să-1 urmărească pînă la capăt. Cazul fericit ar fi să-1 nudă pe ascultător spunînd: „Frate, de cînd am auzit predica aceasta am hotărît cutare şi cutare lucru". La care predicatorul să răspundă: „Slavă Domnului, acesta a fost scopul urmărit". Cu multă grijă şi responsabilitate, predicatorul trebuie să aleagă textul potrivit şi să formuleze subiectul în aşa fel, încît şi el şi toţi ascultătorii să poată şti clar despre ceea ce a predicat. Apoi, nici o predică nu este cu adevărat pregătită şi gata pentru a fi ţinută sau scrisă, înainte ca predicatorul să poată exprima în scurte cuvinte esenţa sau nucleul mesajului, aşa încît totul să fie clar ca şi cristalul. Cu cît predicatorul va lucra mai mult cu aceste elemente, cu atît le va gusta valoarea şi va avea siguranţă mai multă în construirea

predicilor sale, ca nişte instrumente în mîna lui Dumnezeu pentru mîntuirea altora şi edificarea Bisericii lui Hristos.
[i2]Ibid., p. 46 «IbkJ.
52

53
CAPITOLUL 3
ELEMENTELE FORMALE ALE PREDICII (STRUCTURA PREDICII)
O dată aşezată o fundaţie sănătoasă, predica urmează să se dezvolte potrivit unui plan bine stabilit, care constituie structura propriu-zisă a predicii. în vederea pregătirii unei predici eficiente, predicatorul trebuie să se familiarizeze cu elementele formale (care constituie structura predicii).
Este bine cunoscut faptul că o vorbire organizată, o lucrare scrisă şi cu atît mai mult o predică trebuie să aibă cuprinsul încadrat de o introducere şi o încheiere adecvată.
Structura unei predici constituie osatura pe care aceasta este construită şi care face ca predica să atingă scopul ei. în timp ce se accentuează necesitatea unei structuri pentru predică, trebuie remarcat şi faptul că o predică trebuie să aibă şi un conţinut adecvat şi că o bună structură nu atrage atenţia asupra ei înşişi.
Nu se poate accentua îndeajuns cît este de important ca predica să aibă o structură adecvată. în favoarea unei structuri, ne vorbeşte întreaga Biblie. Toate cuvîntările profeţilor sînt bine structurate. Istoria predicării, de asemenea, ne dovedeşte importanţa structurilor. Cei mai mulţi predicatori au construit predicile după o anumită structură. Principiile structurii sînt, de asemenea, prezentate în lucrările de artă : muzică, poezie, literatură, precum şi în cele mai importante activităţi ale omului. Astfel se impune concluzia necesităţii structurii organizate pentru o predică homiletică.
Structura sănătoasă a unei predici îl ajută pe predicator la pregătirea şi la formularea predicii. Un ajutor deosebit constituie structura în cazul predicării la inspiraţia de moment. întotdeauna structura îl va ajuta pe predicator la susţinerea predicii deoarece aceasta influenţează pînă şi emoţiile şi mintea sa.
Mai mult, structura predicii este importantă pentru auditoriu. Aceasta va uşura urmărirea predicii, înţelegerea şi reţinerea ei. O predică organizată va stîrni şi va menţine mult mai mult atenţia ascultătorilor.
Mintea omului răspunde mult mai bine lucrurilor organizate. Ordinea este o caracteristică a cerului şi a bisericilor Domnului Isus (ICor. 14:33). Aşa că o bună ordine şi organizare în predică va face ca aceasta să fie cu adevărat creştină şi homiletică şi să fie bine primită de către ascultători. Domnul Isus (în predicile Sale), Apostolul Petru (la Rusalii), Apostolul Pavel (în predica de la Atena), a avut fiecare o bună organizare.
Blackwood, op. cit., p. 125 [2]Ibid., pp. 126-129 Broadus, op. cit., pp. 79-81
54

întrucît cuprinsul cere o deosebită atenţie, va fi prezentată, mai întîi, studierea acestuia, fără însă a tolera cel puţin gîndul că introducerea şi încheierea ar fi neglijabile. Acestora trebuie, de asemenea, să li se acorde atenţia cuvenită. în ceea ce priveşte ordinea de lucru, predicatorul va porni de la: stabilirea scopului, alegerea textului, formularea subiectului; după care urmează: studierea textului, prelucrarea cuprinsului; şi în sfîrşit: pregătirea ncheierii şi a introducerii.
3.1. Cuprinsul predicii
Cuprinsul unei predici eficiente trebuie să fie bine conturat prin diviziunile sau punctele principale ale acestuia, care urmează să fie dezvoltate prin explicaţii cursive sau puncte secundare. O astfel de organizare a predicii va adăuga mult la efecienţa acesteia.
Există o varietate întreagă de posibilităţi de structurare a materialului de predică în diviziuni sau puncte principale. Din cauza rutinei sau a tradiţiei caracteristice unei anumite perioade sau unui anumit loc, predicatorii cad adesea în greşeala utilizării unuia singur sau a două tipuri de modele privind planul predicii, şi astfel, multe alte posibilităţi sînt pur şi simplu neglijate.
3.1.1. Punctele principale
Ne vom ocupa mai întîi de diviziunile mari, principale, ale predicii, care sînt de o deosebită importanţă.
3.1.1.1. Numărul punctelor principale
în ceea priveşte numărul punctelor principale sînt mai multe posibilităţi:
3.1.1.1.1. Predici cu patru puncte principale
Autorităţi clasice în materie de oratorie - ca Aristotel - au divizat fiecare vorbire în patru puncte principale:
I. Exordiumul - în cadrul căruia se declară şi se enunţă subiectul, scopul şi se stîrneşte atenţia şi curiozitatea, cît şi interesul ascultătorilor. Uneori aceasta se face prin umor sau exprimarea mîniei vehemente, legate de subiectul care urmează să fie prezentat.
II. Naraţiunea - în cadrul căreia se prezintă poziţia actuală a timpului în materia respectivă, istoricitatea

problemei şi alte informaţii necesare.
White, op. cit., p. 89
55
III. Dovedirea sau probarea afirmaţiei - argumentarea - ce cuprinde ideile propuse, motivele şi efectele acestora.
IV. Peroraţia - care cuprinde o recapitulare sentimentală a cuprinsului, cu scopul de a influenţa emoţiile şi a determina răspunsuri şi acţiuni; peroraţia fiind cea mai importantă parte a unei vorbiri formale.
Această formă clasică a jucat un rol important în predicarea Cuvîntului, pentru multă vreme, în decursul istoriei creştinismului. Pentru omul modern, această formă este destul de greoaie. Faimoasa metodă de predică, în bisericile negrilor, urmează întocmai modelul aristotelian cu punctele:
- întîi vă voi prezenta... (aceste adevăruri),
- apoi vi le voi explica,
- după aceea le voi stîrni,
- şi apoi le voi preciza.

Metoda predicatorilor gali era aceeaşi, cu excepţia faptului că ei urmau ordinea în sens invers. Metoda lor era exprimată prin următoarele expresii:
- începe de jos,
- continuă încet,
- ţinteşte sus şi ia foc,
- apoi aşază-te, într-o furtună de aplauze.

3.1.1.1.2. Predica cu trei puncte principale

Această organizare a fost şi încă mai este frecventă, şi, din multe motive, justificată. în anumite timpuri şi pentru anumite cercuri, acest tip de predici era chiar obligatoriu . Cîteva motive bine întemeiate justifică- de fapt acest tip de predici:
a) Cei mai mulţi oameni pot să-şi amintească mai bine trei lucruri, cu foarte puţin efort, însă dacă le pretinzi să reţină patru, cei mai mulţi vor rămîne cu două, pe cînd din trei vor reţine trei.
b) Trei puncte oferă destulă varietate de gînduri fără a pretinde prea mare efort de memorie sau a distrage atenţia.
c) Mai mult, forma de bază a argumentării silogistice constă din trei afirmaţii: premisa majoră, premisa minoră şi concluzia. Acest fel de judecată logică este uşor de reţinut. Exemple:
P.maj. Toţi păcătoşii trebuie să se pocăiască. P.min. Aceşti oameni sînt păcătoşi.
Conc. Deci ei trebuie să se pocâiască.
P.maj. Toate păsările călătoare părăsesc ţara. P.min. Aceste păsări părăsesc ţara. Conc. Deci sînt păsări călătoare.
în mod natural, cele mai importante discursuri se călăuzesc după următoarele întrebări: „Ce este?", „De ce aşa?", „Şi ce urmări are?". Sau: explicaţie, dovedire şi aplicaţie. Numărul trei dă ideea de complet şi nu poate fi un apogeu fără cel puţin trei paşi. Folosirea repetiţiei de trei ori este comună în Biblie. „Sfînt, sfînt, sfînt" (îs. 6:3), „cereţi, căutaţi, bateţi..." (Matei 7:7). Astfel, acest tip de predici va continua să fie folosit mult în predicarea Cuvîntului lui Dumnezeu, întrucît răspunde din plin nevoii pentru tratarea unui subiect. Exemplu: învierea din morţi poate fi bine explicată în baza ideilor: este promisă, este posibilă, este aşteptată.

3.1.1.1.3. Predica cu două puncte principale

De multe ori, predici excelente pot să aibă cuprinsul bine explicat în numai două puncte principale. Aceasta în special cînd cele două puncte prezintă un contrast, un paradox sau o inversiune logică. Una dintre cele mai puternice predici ţinute în ultimele secole, a fost predica lui William Carey, rostită în 1792, din textul Isaia 54:2,3. Deşi textul oferă mult mai multe adevăruri, Carey a lăsat la o parte tot ceea ce ar fi diminuat scopul lui de a încuraja zelul pentru misiune şi a formulat două puncte principale pentru faimoasa sa predică. El a cugetat asupra textului şi a dedus că acesta arată ce se va întîmpla şi deci şi ce trebuie să facă Israel în această situaţie. Astfel el a precizat:
I. - Aşteaptă de la Dumnezeu lucruri mari.
II. - încearcă pe Dumnezeu cu lucruri mari.

Carey, fiind pantofar, s-a spus despre această predică a lui că a fost cea mai bună pereche de pantofi pe care a făcut-o vreodată. Cu aceasta el a deschis epoca misiunii moderne.
Aceste sînt cele mai frecvente tipuri de predici în ceea ce priveşte numărul de puncte sau diviziuni principale ale cuprinsului.
Unii autori de homiletică opinează şi pentru predici cu un singur punct principal. Thomas Chalmers, un adevărat maestru al amvonului, a predicat din Evrei 11:8, predica cu subiectul: „Viaţa ca o aventură în credinţă". El a tratat trei aspecte ale acestei călătorii: curaj, perseverenţă şi nădejde.
Broadus, p. 91 56
°White, p. 91

Acest tip de predică mai este numită şi „predică diamant", pentru că are o singură idee centrală, dar poate să fie analizată după diferitele faţete ale acestei idei.
Asemenea structură este potrivită pentru predicile scurte, care pot să fie chiar foarte puternice.
Un alt exemplu ar putea fi din Matei 28:20. <u>însoţirea predicatorului de către Domnul Isus</u>
I. - în trăirea de fiecare zi.
II. - în propovăduirea Cuvîntului.
III. - în încercările vieţii.
Sau din textul Luca 24:34, ar putea fi predicat subiectul: <u>Hristos este cu adevărat viu</u>
I. - Aşa cum ne spun Scripturile.
II. - Aşa cum mărturisesc ucenicii.
III. - Aşa cum mărturiseşte trăirea creştină.
„ Predica diamant" poate fi folosită şi atunci cînd predică doi predicatori unul după altul. Al doilea va căuta să atingă un aspect din text care n-a fost atins de antevorbitor. Se pretează şi la predică inspirată de moment. Trebuie însă o iluminare a Duhului Sfînt pentru ca prin acest tip de predici mesajul să fie rotunjit şi întreg, precum şi plasat cu dibăcie în inimile oamenilor.
Nu este însă exclusă nici posibilitatea de a împărţi o predică şi în cinci sau chiar şapte puncte principale. în asemenea cazuri, punctele trebuie să urmeze ordinea naturală şi, dacă este posibil, să fie folosite diferite elemente ajutătoare ca: stea cu cinci colţuri, scară cu şapte trepte, etc, pentru a determina pe ascultători să reţină. în acelaşi timp, ele trebuie să aibă o formulare simplă. Tipul de predici toreene sînt de obicei cu mai multe puncte principale, iar cele secundare sînt evitate.
3.1.1.2. Reguli generale de respectat cu privire la diviziunile principale ale predicii:
3.1.1.2.1. Predicatorul nu trebuie să folosească un anumit număr de diviziuni ale predicii numai din spiritul tradiţiei, cu riscul ca unul sau mai multe din puncte să nu spună nimic. Nu trebuie sacrificat fondul pentru o anumită
'Blackwood, op. cit., p. 125
°
Broadus, op. cit., p. 68 58
formă.
3.1.1.2.2. Predicatorul nu va împărţi conţinutul predicii, în mod mecanic, într-un anumit număr de puncte. Exemplu: <u>femeia din Samaria</u>: - femeia, -fîntîna, - apa; sau <u>fiul risipitor</u>: - a plecat de acasă, - a stat departe de casă, -s-a întors acasă. O mult mai bună împărţire a unei asemenea predici ar fi: -sătul de casa părintească, -lipsit de casă părintească, -doritor după casa părintească, - întors la casa părintească.
3.1.1.2.3. Predicatorul va face totul pentru a lăsa ca diviziunile naturale ale textului să determine felul diviziunii predicii. Exemplu: Psalmul 27:4 cere o predică cu două puncte. Deşi se pare că textul conţine mai multe lucruri, el cuprinde un singur lucru dorit, pe care-1 analizează în două părţi. Psalmistul doreşte să stea permanent în casa Domnului şi să se închine permanent înaintea Sa, în care el vede frumuseţea Domnului şi se minunează de templul Lui. ICorinteni 13:13 pretinde o predică cu trei puncte principale. (Exemplu:
<u>Valori trainice în viaţa creştină</u>
Introducere:
Apostolul Pavel, după ce face o incursiune în întreaga „casă de valori", pe care o apreciau atît de mult corintenii imaturi, după ce dezvăluie adevărata valoare a fiecăruia dintre darurile duhovniceşti, prezintă trei valori care rămîn şi care sînt de neapărată trebuinţă în adevărata trăire creştină. Acestea sînt:
I. - Credinţa reală.
II. - Nădejdea tare.
III. - Dragostea eternă. ,
pe cînd Fapte. 2:42, una cu patru puncte principale. Exemplu:
<u>Pilonii de bază ai închinăciunii creştine</u>
Introducere:
Istorie de veacuri ai creştinismului dovedeşte zbuciumul bisericii creştine privind felul de închinăciune al acesteia. Ciupercăria de practici tradiţionale au ajuns să înăbuşe adevărata închinăciune. De aceea se impune urmărirea închinăciunii în viaţa Bisericii Primare. Textul Fapte. 2:42 ne prezintă „pilonii de bază" ai închinăciunii creştine, aşa cum vedem din practica bisericii primului veac:
I. - Aprofundarea Scripturilor (învăţătura apostolilor).
II. - Părtăşia frăţească (legătura frăţească).
III. - Practicarea Cinei Domnului (frîngerea pîinii).
59
IV. - Practicarea rugăciunii (în rugăciuni).
3.1.1.2.4. Predicatorul va folosi pe cît posibil forme variate şi nu va predica în aceeaşi zi, două predici cu

acelaşi număr de puncte principale, în aceeaşi biserică. Variaţia este de mare folos în predicare.

3.1.1.3. Reguli de aur privind punctele principale ale predicii.

Pentru a obţine o predică eficientă, cîteva reguli sînt de neînlăturat şi respectarea acestora va face plăcută predica.

3.1.1.3.1. Regula unităţii

Predicatorul trebuie să aibă grijă ca predica sa să fie unitară. De aceea el va căuta să lege fiecare punct principal, în mod natural, de subiectul predicii şi legătura naturală între acestea. Faptul acesta se realizează mai greu în cazul predicilor textuale şi expoziţionale. Predicatorul va urmări, şi în aceste cazuri, să realizeze unitatea din punct de vedere doctrinar ori din punctul de vedere al unui fapt, al unui personaj istoric sau al aplicaţiilor practice. în tot cazul, predica trebuie să fie unitară, să aibă un singur subiect şi potrivit acestuia, o idee care să străbată întreg conţinutul şi cuprinsul predicii.

3.1.1.3.2. Regula ordinii

Predica trebuie să fie caracterizată de ordine, atît în ceea ce priveşte raportul dintre punctele principale şi subiect, cît şi raportul dintre acestea, în sensul acesta, punctele principale trebuie să fie clar distincte unul de altul, trebuie să urmeze unul după altul, în sensul de a crea continuitate, şi, în sfîrşit, ordinea gîndirii trebuie să conducă spre un apogeu, adică să urmeze o ordinea ascendentă. Apogeul trebuie să fie în directă relaţie cu scopul predicii. Unii oratori consideră că apogeul trebuie să fie la început. Există apogeu intelectual şi emoţional. Apogeul intelectual poate să fie la început, dar apogeul emoţional este bine să fie la sfîrşitul predicii. Atingerea unui apogeu la sfîrşitul predicii o va face eficientă şi-i va determina pe ascultători să-i urmeze învăţăturile.

3.1.1.3.3. Regula proporţiei

Punctele principale ale predicii trebuie să fie simetrice. Nici unul nu trebuie să fie atît de cuprinzător, încît să trateze tot subiectul sau atît de scurt, încît să poată fi neglijat sau inclus în altul. Cu cît predica va fi mai bine proporţionată în ceea ce priveşte materialul inclus în fiecare diviziune principală, cu atît structura predicii va fi mai plăcută, iar predica, mai clară şi mai atractivă.

3.1.1.3.4. Regula înaintării

Cu fiecare punct, predica trebuie să avanseze spre concluzia sa. Predicatorul nu trebuie să se repete şi nici să bâtă pasul pe loc, ci să înainteze. Fiecare punct principal trebuie să se ocupe de un aspect specific al subiectului şi gîndurile secundare punctului principal nu trebuie, sub nici un motiv, să se repete la un altul. în felul acesta, apogeul emoţional va fi la sfîrşit, deşi apogee minore vor apărea la fiecare punct al predicii. Exemplu: John Wesley a predicat din Luca 16:9 subiectul: „Folosirea banilor" şi a avut următoarele puncte principale:

I. - Cîştigă atît de mult cît poţi.
II. - Economiseşte atît de mult cît poţi.
III. - Dăruieşte aşa de mult cît poţi.

Fiecare punct a avut un oarecare apogeu pentru că a exprimat gînduri contrastante, dar apogeul major a fost la urmă, atingînd scopul predicii de a orienta pe ascultători spre dărnicie.

3.1.1.4. Forma gramaticală a punctelor principale

Din punct de vedere gramatical, punctele principale ale predicii pot, de asemenea, să îmbrace o varietate de forme. Cîteva dintre ele constituie grupul celor mai obişnuite, rămînînd ca, potrivit inspiraţiei, priceperii, pregătirii şi stăruinţei în muncă, fiecare predicator să dezvolte gama acestora cu propriile forme.

3.1.1.4.1. Punctele principale substantivale

Puncte principale substantivale sînt acelea exprimate prin idei substantivale. Adică, adevărurile scoase din text sînt exprimate prin substantive cu atributele lor (adjectivale sau substantivale-genitivale). Predicatorul va trebui să ţină seama că asemenea puncte seamănă foarte mult cu unele subiecte, aşa că el va trebui să exprime subiectul foarte clar şi să evidenţieze cu claritate că toate punctele lui principale se raportează la subiectul predicii, fără a se confunda vreunul cu subiectul. Fiecare va trebui să fie bine înpachetat şi clar raportat la celelalte şi mai ales la subiect. Exemplu: Primul martir (Fapte. 7:51-60). La primul martir al credinţei observăm:

I. - Credinţă puternică;
- credinţa lui Ştefan.
II. - Mărturie convingătoare;
- mărturia lui Ştefan.
III. - Viziune strălucită;
- viziunea lui Ştefan.

Fiecare punct principal, la ambele formulări, are o directă legătură cu subiectul predicii pe care-l descrie, apoi punctele principale sînt plasate

într-o ordine progresivă, pe bază dogmatică: credinţă, mărturie, viziune. Punctele principale

substantivale pot fi scoase prin mai multe metode:
- cristalizînd calităţile unui personaj ce constituie subiectul;
- sintetizînd lucrarea personajului din subiectul predicii;
- meditînd şi scoţînd adevărurile înrudite sau derivate din subiect şi aflate în text;
- luînd substantivele ce se găsesc în text şi formînd propoziţii ce exprimă adevăruri în legătură directă cu subiectul predicii;
- cugetînd logic şi trasformînd realităţile din text în idei de formă substantivală;
- substantivizînd alte părţi de vorbire din text, păstrînd însă ideea generică şi originală.

Alte exemple de predică cu puncte principale substantivale ar putea fi: Apele de la Mara (Ex. 15:22-27)
Introducere:
După succesul de la Marea Roşie, care a declanşat cîntarea de laudă, Israeliţii ajung la Apele de la Mara. Aşa-i şi în viaţă. Exemplu: Cazul lui Naomi - Mara.
„Apele de la Mara" ne vorbesc despre:
I. - Dezastrul amărăciunii.
II. - Miracolul transformării.
III. - Perspectiva vieţii îndulcite.

Actul măreţ al mîntuirii (Luca 19:1-10)
Introducere:
Mîntuirea este bunul cel mai de preţ. în casa lui Zacheu a intrat Mîntui-rea, s-a petrecut cu el acest act măreţ care constă din:
I. - Iniţiativă divină (Domnul a venit).
II. - Sete arzătoare a sufletului (el căuta).
III. - Primirea Mîntuirii (L-a primit).
IV. - Transformarea vieţii (devine altfel)
V. - Declaraţia Mîntuitorului (este fiu ...).

3.1.1.4.2. Punctele principale adjectivale

Punctele principale adjectivale sînt acelea care, în formularea lor, descriu, prezintă sau enunţă starea, însuşirea sau înfăţişarea subiectului.
Exemplu: Primul martir Ne propunem să arătăm unele însuşiri ale personajului din subiectul predicii: Cum a fost el?
I. - Neînfricat.
II. - Mărturisitor.
III. - Iubitor.
IV. - Rugativ.

Exemplu: Dragostea lui Dumnezeu (Ioan 3:16)
I. - Necuprinsă.
II. - Dăruitoare.
III. - Nepărtinitoare.
IV. - Eficientă.

Punctele principale adjectivale se obţin prin:
- prelucrarea şi prezentarea calităţilor substantivului din sintagma subiectului;
- caracterizarea trăsăturilor sufleteşti, din care au izvorît faptele subiectului;
- relevarea adjectivelor reale ale subiectului, prin transformarea altor părţi de vorbire.

Alte exemple de predică cu puncte principale adjectivale ar putea fi: Dimensiunile Crăciunului (Luca 2:1-20)
Introducere:
Crăciunul, naşterea Domnului, acţiune nemaipomenită, de dimensiuni extraordinare:
I. - Cerească (Cerul a contribuit).
II. - Pămîntească (Faptul s-a petrecut pe pămînt).
III. - Mondială (Toate categoriile de oameni au fost implicate).
IV. - Personală (Măria, Iosif, personal).

Căile posibile pe pămînt (Matei 7:13-14)
Introducer mîntul este brăzdat de căi ferate, şosele moderne, căi în aer, pe ape, poteci şi drumuri diferite, pe care călătoresc oamenii. Dar din punct de vedere spiritual sînt doar două căi:
I. - Calea largă (Calea pierzării).
II. - Calea îngustă (Calea fericirii).

3.1.1.4.3. Puncte principale conclusive

Puncte principale conclusive sînt acelea care, în formularea lor, sînt concluzii ale textului despre subiect sau în legătură cu subiectul. Acest fel

de puncte principale sînt, în general, exprimate printr-o propoziţie mai dezvoltată, fiindcă exprimă o concluzie întreagă, rezultată dintr-o judecată logică sau un silogism.
Exemplu: Primul martir:
I. - Cei credincioşi sînt prigoniţi de către cei necredincioşi.
II. - Prigoana nu poate smulge credinţa celor credincioşi.
III. - Domnul Isus veghează asupra credincioşilor Săi în prigoană.
Metoda de scoatere a punctelor principale conclusive constă în formarea unui silogism, folosind subiectul şi o altă idee din text. Concluzia silogismului este punctul principal propriu-zis. Exemplul de mai sus:
P. maj.: Primul martir a fost persecutat de necredincioşi.
P. min.: El era credincios.
Conc: Credincioşii vor fi prigoniţi de necredincioşi.(I)
P. maj.: Primul martir a fost crunt prigonit.
P. min.: El a rămas credincios în prigoane.
Conc: Prigoana nu poate smulge credinţa celor credincioşi.(II)
P. maj.: Primul martir a fost un credincios al Domnului Isus. P. min.: Domnul Isus a vegheat asupra lui în prigoană. Conc: Domnul Isus vegheedincioşilor Săi în prigoane.(III) Alte exemple de predici cu puncte principale conclusive:
Calificativul de la sfîrşitul vieţii (Matei 25:20-23)
Introducere:
Omul are parte de multe calificative în viaţă. Unele mai bune, altele mai puţin bune. La sfîrşitul vieţii are parte de calificativul unic acordat de către Dumnezeu. Exemple în text:
I. - Calificativul de la sfîrşitul vieţii, are de a face cu personalitatea omului (rob bun şi credincios).
II. - Calificativul de la sfîrşitul vieţii are de a face cu faptele omului (ai fost credincios).
III. - Calificativul de la sfîrşitul vieţii vizează răsplătirea (intră în bucuria stăpînului...).
Provocările Crăciunului (Luca 2:1-20)
Introducere:
Actul întrupării Domnului Isus a fost un act deosebit de provocator. De aceea şi Crăciunul rămîne o sărbătoare provocatoare. Aşa cum, atunci,
toate sferele existenţei (personală, familială, politică, rurală, urbană, etc.) au fost atinse, tot astfel se întîmplă la fiecare Crăciun. Să observăm cele mai de seamă provocări ale Crăciunului.
- Crăciunul provoacă pe aleşi Domnului (A venit la ai Săi, dar ei nu L-au primit).
- Crăciunul provoacă pe cei simpli şi dispreţuiţi (păstori).
- Crăciunul provoacă pe potentaţii vremii (Irod).
I.
II.
HI.
IV. - Crăciunul provoacă pe religioşii formali (Cărturari şi farisei).
V. - Crăciunul provoacă pe înţelepţii sinceri (magi).
Indiferent de form folosită, punctele principale ale predicii trebuie să fie clare, să aibă o formulare cît mai scurtă şi să fie în legătură directă cu subiectul. Ele descriu subiectul predicii într-un mod specific şi dau posibilitatea ascultătorilor să guste adevărurile predicii.
Predicatorul trebuie să manifeste o grijă deosebită în ceea ce priveşte trecerea da la un punct principal la altul, adică „mişcarea predicii". Cîteva elemente ce pot fi folosite în scopul unei bune avansări:
- trecerea se poate marca printr-o pauză,
- printr-o schimbare a vocii,
- prin folosirea unor cuvinte şi expresii specifice, de legătură, cum ar fi:
iarăşi.
mai mult.
mai departe.
următorul fapt.
pe de altă parte.
în al doilea rînd etc.
La ultimul punct se poate folosi expresia: în sfîrşit. De remarcat că întotdeauna aceste cuvinte de legătură se vor referi la subiectul predicii. Folosirea aceloraşi cuvinte de legătură, pentru trecerea de la un punct principal la altul şi pentru trecerea de la un punct secundar la altul sau pentru explicarea ideilor în cadrul punctului principal, duce la grave confuzii. Unii predicatori pricepuţi recurg chiar la o

scurtă recapitulare a ideilor din punctul principal, înainte de a trece la al doilea. Aceasta însă trebuie făcută foarte pe scurt. în cazul subiectelor toreene, întrebarea ce constituie subiectul va fi repetată cu fiecare punct.
în încheierea discuţiei despre punctele principale, va fi abordată şi problema anunţării acestora în cadrul susţinerii predicii. Este bine ca acestea să fie anunţate dinainte? în trecut, anunţarea punctelor principale ale predicii se făcea prşi publicarea lor înaintea predicării.
în unele cazuri, anunţarea înainte a punctelor principale ale predicii este de dorit, în special cînd este vorba de o predică mai grea, raţională. Predicatorul poate formula sumarul predicii în aşa fel, ca acesta să evidenţieze diviziunile predicii. Oricum, el va căuta să facă orice se poate
64
65
pentru ca predica să fie cît mai clară şi bine înţeleasă.

3.1.1.5. Tipuri de planuri de predici

Redăm în continuare cîteva tipuri stabilite, în ceea ce priveşte planul sau împărţirea predicii. Felurile în care predicatorul îşi poate împărţi predica, sînt de o varietate nelimitată şi fiecare predicator este liber să dezvolte o metodologie proprie de împărţire a predicii în puncte principale. Tipurile date mai jos pot folosi atît pentru a le practica, cît şi pentru deschiderea căii pentru dezvoltarea de noi şi noi planuri de predici.

3.1.1.5.1. Predica divizată în două puncte principale

Se mai numeşte şi planul gemenilor, pentru că jumătate de predică se cuprinde într-un punct şi jumătate, în celălalt. Cele două puncte contrastează sau se completează unul pe altul, lămurind astfel subiectul. Uneori punctul întîi prezintă aspectul negativ, iar punctul doi, aspectul pozitiv sau invers.
Exemplu: predicatorul Frederick W. Robertson a predicat despre „Vameşul şi fariseul" (din Luca 18:9-14) şi a exprimat cuprinsul predicii lui în două puncte: „Frumuseţea umilinţei creştine" şi „Pericolul mulţumirii de sine". De asemenea, din Marcu 14:41-42 el a predicat despre „Trecutul ireparabil" cu punctele: „Trecut ireparabil" şi „Viitorul oferit".
Predica din două puncte poate fi fu multe tipuri de predici. în cazul predicii doctrinare, la punctul întîi, s-ar putea prezenta doctrina, iar la punctul al doilea, aplicarea acesteia. La fel, predica biografică, de multe ori, ar putea fi frumos împărţită în două puncte. La primul punct ar putea fi prezentate părţile negative ale personajului, iar la punctul doi, cele pozitive. De exemplu:
împăratul Saul:
I. - Meritele lui Saul.
II. - Greşelile lui Saul.
Proorocul Ilie:
I. II.
Sau:
I. II.
Imaginea neputinţei umane.
Manifestarea puterii în unitate cu Dumnezeu.
Slăbiciune exemplară. Putere nemaipomenită.
Apostolul neamurilor:
T. Jones, op. cit., p. 103 66
I. II.
Sau:
I. II.
Pavel înainte de convertire.
Pa vel după întoarcerea la Dumnezeu.
- Prigonitor înverşunat.
- Serv umil al lui Dumnezeu.

S-ar putea afirma că aproape orice fel de predică poate fi tratată în baza unui plan cu două diviziuni (predica evanghelistică, doctrinară, biografică, ocazională etc). Predica cu două puncte mai poate fi folosită cu succes în cazul cînd predicatorul vrea să înceapă un ciclu dintr-o carte a Bibliei. Prima predică ar fi o predică generală despre carte. Punctul întîi: conţinutul, iar punctul al doilea: învăţăminte. O astfel de predică prezintă avantajul că nu va fi lungă şi va fi uşor reţinută de către ascultători, iar pentru predicator este uşor de pregătit şi de prezentat. Totul este ca predicatorul să aibă grijă să nu fie o predică uşuratică, fărţire artificială şi fără aplicaţie în viaţa ascultătorilor. Să nu uităm că la oricare tip de plan de predică este nevoie să respectăm toate celelalte reguli privind pregătirea şi susţinerea predicii.

3.1.1.5.2. Predici cu punctele principale în formă de întrebări

Punctele principale în formă de întrebări reprezintă, de asemenea, un fel de împărţire a predicii, foarte

răspîndit. Cele mai frecvente cazuri de formulare a punctelor principale ca întrebări, pot fi cu cele mai obişnuite întrebări: cine? ce? cînd? cum? unde? de ce? pînă cînd? pînă unde? John Wesley a predicat din Efeseni 2:8, predica: Mîntuirea potrivit prevederilor Bit
7/1
jliei cu punctele:
I. - Ce este mîntuirea?
II. - Ce înseamnă că sîntem mîntuiţi prin har?
III. - Cum sîntem mîntuiţi prin har?
Un alt exemplu de asemenea predică ar fi Isaia 43:1-5: Făgăduinţa dumnezeiască, cu punctele:
I. - Cine face făgăduinţa?
II. - Ce făgăduieşte El?
III. - Pe ce bază este făcută făgăduinţa?
IV. - Ce rezultă din această făgăduinţă?
w
Ibid., p. 104
67
Acest fel de puncte principale oferă predicatorului posibilitatea de a predica predici uşor de pregătit şi chiar poate stimula lenea pentru un predicator lipsit de conştiinciozitate. Predicatorul trebuie să insiste pentru o bună formulare a subiectelor de predică, iar întrebările ce formează punctele principale să fie semnificative şi instructive.
Prin această metodă este posibilă chiar o provocare diretătorilor şi o stîrnire a simţămintelor şi hotărîrilor personale. Pentru aceasta pot fi folosite şi alte cuvinte decît cele ce deschid întrebările clasice. Exemplu: 2Corinteni 5:20: împăcarea cu Dumnezeu poate avea punctele:
I. - Te-ai împăcat cu Dumnezeu?
II. - De ce nu vrei să te împaci astăzi cu El?
III. - Dacă da, trăieşti o viaţă demnă de aceasta?
IV. - Ai condus pe cineva la pacea lui Dumnezeu?
Acest fel de predică trebuie folosit cu multă grijă pentru a nu ofensa în nici un fel pe ascultători, ci spre a-i stimula să ia decizii în acord cu Cuvîntul lui Dumnezeu prezentat în predică.
3.1.1.5.3. Predici de tipul ..scară" sau cu diviziune sub formă telescopică.
In cazul acesta, textul este folosit pentru a arăta sau a stabili un adevăr central şi apoi se fixează diviziunile predicii. Fiecare se bazează pe cea anterioară şi duce astfel subiectul sau lămurirea acestuia la un nivel mai ridicat: ca un telescop sau ca o scară. Acest fel de împărţire a predicii poate să folosească mai ales la pregătirea de predici argumentative, care apelează mai ales la raţiune şi care intenţionează să determine pe ascultători să se dedice adevărului stabilit de subiect şi lămurit în punctele principale. Exemplu - Ioan 15:11 : Secretul fericirii:
I. - Adevărata fericire se obţine numai prin ascultare de voia Domnului.
II. - Voia lui Dumnezeu ne este descoperită numai în Hristos.
III. - Cunoaşterea lui Hristos are valoare numai în sensul ascultării de El.
Un exemplu de „scară" găsim sugerat şi în 2Împ. 1:5-7. Din Ioan 3:16, se poica:
Dragostea lui Dumnezeu, cu punctele: I. - Dragostea lui Dumnezeu este imensă.
li
II. - Imensitatea dragostei Lui a generat cel mai mare dar.
III. - Darul dragostei divine este mijlocul salvării lumii.
Alexander Makloren a experimentat acest fel de împărţire telescopică a predicilor într-o predică expoziţională, din Romani 8:17:
Elementele indispensabile în viaţa creştină:
I. - Nu este moştenire fără calitatea de fii.
II. - Nu este calitate de fii fără naştere din nou.
III. - Nu există naştere din nou fără Hristos.
IV. - Nu-L putem avea pe Hristos fără credinţă.
3.1.1.5.4. Predici cu punctele principale contrastante
Sînt acele predici în care se evidenţiază o situaţie contrastantă, care apoi mobilizează voinţa bazată pe convingerea adevărului. Exemplu: din Ioan 18:26 -faptul că Petru a fost identificat ca unul care fusese cu Isus, era suficient pentru a-1 avertiza că nu trebuie să fie lîngă focul străin, cu aprozii. De aici a fost sugerată predica cu punctele:
I. - Ai fost tu vreodată cu Hristos în grădină?
II. - Dacă da, ce faci tu acum, aici, la focul străin al trădării Lui prin lăcomia ta, dorinţa de conversaţie etc?

Alt exemplu: Dezastrele alcoolului (Prov. 23:29-35)
I. - Aeo binecuvîntare?
II. - Dacă nu, de ce-1 ajuţi să-ţi distrugă viaţa?
3.1.1.5.5. Predici cu puncte principale pe bază de clasificare
Acestea sînt probabil cele mai comune posibil. Ele împart oamenii sau lucrurile în diferite clase sau aplică adevărul la diferite domenii de viaţă. Joseph F. Newton a procedat la astfel de împărţire, în predica sa: Ce să faci cu viaţa de astăzi.[74] din Filipeni 1:21, cu punctele:
I. - Poţi să evadezi din viaţă.
II. - Poţi s-o trăieşti aşa cum este.
III. - Poţi s-o iei în serios.
/2Ibid.
White, op. cit., p. 97
"ibid., p. 98
WJones, op. cit., p. 105
68
69

IV. - Ţi-o poţi încredinţa lui Dumnezeu.
Sau, alt exemplu: Singurul ajutor ce ne poate satisface în nevoi (Ps. 91:1; Ps. 46:1), cu punctele:
I. - Nevoi în ispitiri.
II. - Nevoi în necazuri.
III. - Nevoi în îndoieli.
IV. - Nevoi în păcat.
V. - Nevoi în neprihănire.
Alt exemplu: Sîngele lui Isus Hristos. soluţia spălării păcatelor (lloan 1:7);
I. - Păcatele de comitere.
II. - Păcatele de omitere.
III. - Păcatele ascunse.
IV. - Păcatele cunoscute.
3.1.1.5.6. Tipul hegelian de divizare a conţinutului predicii.
Filozofia lui se baza pe exprimarea ideii prin: TEZĂ, ANTITEZĂ şi SINTEZĂ. Metoda lui a trecut şi în predicare la formularea punctelor principale ale predicii, în care primul punct exprimă teza (sau ideea propriu-zisă), al doilea exprimă opusul acesteia, iar al treilevărul enunţat, ce rezultă din conflictul dintre cele două. M. M. Clow a predicat, din Marcu 9:5, predica Mănăstirea şi mulţimea, cu punctele:
I. - Binecuvîntările orelor de mănăstire.
II. - Blestemul acestora.
III. - Păstrarea spiritului de mănăstire în mulţime.
Un alt exemplu: Rugăciunea creştină (Matei 6:5-15), cu punctele:
I. - Măreţia stării de rugăciune.
II. - Pericolele legate de rugăciune.
III. - Rugăciunea neîncetată în ciuda pericolelor.
3.1.1.5.7. Predici cu puncte principale bazate pe metoda Jocului probabilită-
IE*
Această formă este sugerată de jocul întrebărilor privitoare la subiect,
75.
Ibid., p. 106
16
Ibid.
70
după cum urmează: Este el acesta? Nu; Este el acesta? Nu; Atunci este el acesta? Da, el este. Exemplu: Viaţa creştină adevărată (Matei 7:24-27), cu punctele:
I. - Este viaţa creştină formală suficientă? Nu.
li. - Rezistă creştinismul formal în timpul încercărilor? Nu.
III. - Este viaţa creştină reală superioară? Da, este.
în multe feluri este posibilă împărţirea predicii. Atenţia trebuie acordată faptului de a nu fi superficială şi mecanică, ci, preocedînd la un studiu complet al textului, să rezulte întotdeauna predici cu o bună împărţire şi de o aleasă eficienţă. Varietatea va fi întotdeauna nespus de folositoare pentru biserică.
3.1.2. Punctele secundare
Al doilea element al cuprinsului predicii îl constituie punctele secundare sau subdiviziunile cuprinsului.

în trecut, în Germania şi Anglia, era o regula ca fiecare predică să aibă puncte principale şi secundare, clar evidenţiate. Acesta este şi stilul spurgeonian de predică.
Mai nou nu se dă atîta importanţă formulării punctelor secundare in prezentarea' cuprinsului predicii. Faptul acesta ajută la limitarea predicii. Predicile cu puncte principale şi secundare, clar şi distinct formulate şi prezentate în mod formal, de obicei cer mai mult timp pentru prezentarea lor. Pe cînd o explicare cursivă a punctului principal face ca predica să fie mai
restrînsă. ,,
în afară de predicile cu subiecte toreene, toate celelalte predici pot ti dezvoltate pe bază de diviziuni şi subdiviziuni ale subiectului. Predicatorul trebuie să aibă un sistem propriu de susţinere a predicii, astfel ca să reiasă clar punctele principale - fiecare referindu-se la subiect - , iar din acestea, punctele secundare, care derivă direct din punctul principal la care se refera. Punctele secundare nu vor fi anunţate în public. Ele există pentru a ajuta pe predicator în discutarea punctului principal, nu pentru a deruta pe ascultător. De aceea, ele trebuie să decurgă ca o explicare cursivă.
Punctele secundare pot fi formulate potrivit unei game mai largi şi variate de forme gramaticale. Următoarele tipuri de puncte secundare vor servi la oferirea unor modele de împărţire a predicii, cît şi la deschiderea unor orizonturi pentru noi tipuri de puncte secundare, potrivit cu talentul şi puterea inventivă a fiecărui predicator. Anumite feluri de puncte secundare se potrivesc, mai mult sau mai puţin, la anumite feluri de puncte principale. Predicatorul trebuie să dispună de o vastă posibilitatepunctelor secundare, pentru a le putea adopta întotdeauna pe cele mai potrivite, după caz. Astfel putem distinge:

3.1.2.1. Puncte secundare formate din idei de acţiune si exprimate cu ajutorul verbelor - idei verbale.
Acest fel de puncte secundare se potrivesc mai ales la punctele principale substantivale, deşi, uneori, se potrivesc şi la cele adjectivale şi conclusive sau la alt fel de puncte principale. Exemplu: Primul martir:
I. - Credinţa puternică - Ce face aceasta?:
1. - dă răbdare,
2. - dezbracă de egoism,
3. - asigură colaborarea Duhului,
4. - însenineză situaţiile grele.

Fiecare din aceste idei este exprimată printr-un verb. Astfel de puncte secundare sînt foarte puternice şi mobilizatoare, oferind predicatorului bune posibilităţi de aplicare practică a învăţăturilor.
Şi în formularea punctelor secundare se poate observa o progresie, în sensul unei cît mai competente iluminări a punctului principal. Punctele secundare emană şi lămuresc subiectul. Acestea trebuie să fie reale, să poată fi văzute în textul biblic (în adevărul Sfintei Scripturi), care oferă materialul necesar pentru acestea. Ele, de asemenea, trebuie să se potrivească cu viaţa a-scultătorilor şi să trezească interesul acestora.
3.1.2.2. Punctele secundare atributive
Sînt acelea care sînt formulate prin idei atributive, adică idei care lămuresc substantivul (din punctul principal) din punctul de vedere al calităţilor acestuia şi îl prezintă prin atribute. Exemplu: Primul martir:
I. - Credinţa puternică - Cum este aceasta?:
1. - necesară,
2. - hotărîtoare în viles în timp de crize,
3. - încurajatoare,
4. - biruitoare.

Ideile atributive se pot uşor găsi prin căutarea răspunsului la întrebarea: Cum este?, referindu-se la substantivul din punctul principal. Este indicat ca la fiecare dintre acestea să se folosească sinonime cît mai multe spre a descoperi noi variante. Ordinea este importantă şi în cazul acesta, pentru a conduce la un apogeu al punctului principal.
3.1.2.3. Punctele secundare prepoziţionale
Punctele secundare prepoziţionale se formează cu ajutorul prepoziţiilor, referindu-se la subiectul din punctul principal. Exemplu: Primul martir:
I. - Credinţă puternică:
1. - în Dumnezeu,
2. - în Domnul Isus,
3. - în Cuvîntul Domnului.

Ideile prepoziţionale oferă o varietate nespus de largă, putînd fi formulate cu multe diferite prepoziţii ca: în, din, despre, cu, prin, fără, pentru, contra, pînă. la etc. Predicatorul va căuta să folosească de fiecare dată pe cele mai potrivite pentru cazul tratat. în timp ce punctele secundare la diferitele puncte principale e bine să fie de diferite forme, punctele secundare la acelaşi punct principal trebuie să fie

formulate cu aceeaşi prepoziţie sau să fie toate de acelaşi fel.
Şi acum un exemplu ce cumulează punctele principale şi cele secundare:
Primul martir (Fapte. 7:51-60)
Introducere:
Ştefan, primul martir al credinţei creştine ne oferă modelul pentru toţi cei ce vor să se consacre în totalitate lui Dumnezeu. Găsim la el:
I. - Credinţă puternică care:
1. - uria,
2. - dă răbdare în încercări,
3. - asigură biruinţa.
II. - Mărturie convingătoare care:
1. - străpunge conştiinţele,
2. - tulbură pe împotrivitori,
3. - poate să conducă la mîntuire.
III. - Viziune strălucită care este:
1. - luminoasă,
2. - cerească,
3. - încurajatoare.

3.1.2.4. Puncte secundare cauzative

Puncte secundare cauzative sînt cele care dezvăluie cauzele ce au determinat substantivul din punctul principal. Exemplu: Primul martir:
I. - Credinţa puternică:
1. - pentru că îl cunoaştea pe Dumnezeu,
2. - pentru că ştia să evalueze just lucrurile,
3. - pentru că dorea cerul.

Alte conjuncţii ce pot fi folosite pentru formularea punctelor secundare cauzative sînt: deoarece, fiindcă. întrucît etc.

3.1.2.5. Puncte secundare concesive

Punctele secundare concesive se formează din idei concesive, circumstanţiale. Exemplu: Primul martir:
I. - Credinţa puternică:

72

73

1. - deşi erau puţini credincioşi în timpul lui,
2. - deşi avea împotriviri,
3. - deşi avea să plătească cu viaţa lucrul acesta.

Ideile concesive pot fi exprimate, de asemenea, prin locuţiunile con-juncţionale: cu toate că. chiar dacă, măcar că etc. Acest tip de puncte secundare sînt, de asemenea, puternice, întrucît evidenţiază subiectul punctului princist cu situaţiile existente.

3.1.2.6. Puncte secundare comparative

Acestea procedează la compararea subiectului (din punctul principal) cu alte cazuri asemănătoare. Ele se formulează cu ajutorul locuţiunilor adverbiale: după cum, precum, aşa că etc. Exemplu: Primul martir:
I. - Credinţă puternică:
1. - aşa cum au avut toţi eroii credinţei (Avraam, Noe, etc),
2. - aşa cum era necesar în acele vremuri,
3. - aşa cum se cuvine să aibă fiecare creştin. Priceperea predicatorului se va vedea în găsirea exemplelor tipice privind
fiecare afirmaţie a punctului principal.

3.1.2.7. Puncte secundare consecutive

Punctele secundare consecutive sînt cele ce se formează cu ajutorul conjuncţiilor şi locuţiunilor conjuncţionale: încît. astfel. încît (că), aşa că etc, ce indică consecutivitate. Aceste idei se ocupă de urmarea provocată de substantivul din punctul principal. Exemplu: Primul martir:
I. - Credinţă puternică:
1. - încît a rezistat clipei de încercare,
2. - încît duşmanii au rămas de ruşine,
3. - încît şi-a atras admiraţia cerului şi a lumii.

Acest fel de puncte secundare se potrivesc la orice fel de puncte principale şi la orice fel de predică. Avem următoarele exemple:
Poziţii privind salvarea divină (Gen. 19:12-29)
Introducere:
Istoria salvării lui Lot este sugestivă şi ne ilustrează diferite poziţii faţă de salvare.

I. - Fiinţe care se pierd. (v. 12-14)
1. - o parte dintr-o familie credincioasă,
2. - deşi Dumnezeu a dorit să-i salveze,
3. - deşi li s-a propovăduit mesajul salvării.
II. - Fiinţe salvate.
1. - datorită credinţei,
2. - datorită ascultării,
3. - datorită ajutorului divin.
III. - Oameni care se pierd după ce au fost salvaţi.
1. - întrucît au preţuit lucrurile părăsite,
2. - întrucît au dispreţuit harul.

Sa la nuntă. El să fie la

Domnul Isus la nuntă (Ioan 2:1-12)

Introducere:

Domnul Isus a sfinţit căsătoria prin prezenţa fiecare nuntă şi în fiecare familie. Să observăm:

I. - Prezenţa Sa la nuntă.
^■i 1. - potrivit naturii Sale (om),
2. - potrivit nevoilor oamenilor,
3. - potrivit invitaţiei făcute.
II. - Rolul Domnului Isus la nuntă.
1. - de Cel la care se apelează,
2. - de a porunci,
3. - de a transforma.
III. - Urmările prezenţei Sale.
1. - rezolvă crizele,
2. - devine centrul preocupării,
3. - fundamentează credinţa.

Odihna sufletului (Matei 11:28-30)

Introducere:

Cea mai mare nevoie, odihna sufletului, este mereu căutată. (Ps. 55:6)

I. - Dătătorul odihnei (vă voi da).
1. - Cel care ne iubeşte,
2. - Cel care a venit la noi,
3. - Cel care a luat poverile noastre.
II. - Primirea odihnei.
1. - în urma venirii la El,
2. - în urma despovărării de păcat,
3. - în urma încrederii în El.
III. - Cadrul odihnei (jugul Lui).
1. - înseamnă conlucrare cu El,
2. - înseamnă ucenicie la picioarele Lui (învăţaţi),
3. - înseamnă ascultare de El.

Ţinînd cont de toate aceste precizări, privind împărţirea cuprinsului predicii, şi de orice altă sugestie izvorîtă din iluminarea Duhului Sfînt, un

predicator va putea pregăti o predică bună, cu un cuprins adecvat şi un substanţial conţinut de idei, care apoi, întregită cu o bună introducere şi o bună încheiere, va fi plăcută pentru ascultători şi va aduce roade pentru Domnul.

3.2. încheierea predicii

Predica structurată bine din punct de vedere homiletic va fi, în mod necesar, încadrată de încheiere şi introducere.

Este în general cunoscut faptul că introducerea şi încheierea predicii sînt două părţi ale predicii cel mai neglijate, deşi amîndouă sînt nu numai esenţiale şi însemnate, dar şi hotărîtoare pentru eficienţa predicii. McComb afirmă că aceste două părţi ale predicii sînt cele susceptibile spre a fi ruinate. Acestea sînt părţile cele mai slabe ale predicilor mediocre.[7] Se spune că unul dintre sfaturile frecvente ale marilor predicatori este: „Pregăteşte bine prima fază a predicii, pregăteşte-o şi pe ultima şi apoi pune-le cît mai aproape erea şi încheierea trebuie să fie plasate la sfîrşitul procesului de pregătire a predicii. De preferinţă, introducerea este bine să fie pregătită chiar după ce a fost pregătită şi încheierea.

încheierea predicii este de obicei considerată cea mai dificilă parte a predicii, pentru a fi pregătită. Probabil, de multe ori, încheierea predicii este, din cauza aceasta, chiar şi mai neglijată de către unii predicatori, în special cînd predicatorul predică la inspiraţie. Predicile slab pregătite sau cele nepregătite vor deveni, de multe ori, prea lungi. Se va observa, mai ales, că predicatorul nu poate să-şi încheie predica. Aşa cum Peter D. Monson afirmă, predicatorii care nu şi-au pregătit bine predica şi încheierea acesteia vor ajunge de multe ori ca predicatorul care a întrebat în mod retoric: „Şi ce să vă mai spun «fraţilor»?' La care unul dintre ascultători a spus: „Spune Amin şi aşază-te jos!" Aristotel spunea că încheierea sau „peroraţia" este partea cea mai mult ţinută minte de ascultători, pentru că este ultima parte auzită. Broadus menţionează faptul că mulţi oratori de seamă au acordat o mare importanţă încheierii mesajului lor, considerînd-o, după introducere, cea mai vitală parte a predicii. încheierea este partea organică a predicii, care o completează din toate punctele de vedere. Aşa cum R. E. White precizează, încheierile sînt slabe din mai multe motive. în multe cazuri

18

Illion T. Joncs, *Principles and Practice of Preaching* (Abingdon, Nashville, 1979), p. 152

PeterD. Monson, *Using the Bible Series in Preaching* (Swindon, England: Bible Society, 1984), 106

p. 106

19

R. E. O. White, *A Guide to Preaching* (London: Pickering & Inglis LTD 1973), p. 106 John A. Broadus, *On the Preparation and Delivery ofSermons* (San Francisco: Harper & Row,

20

Publishers7Î979), p.T08

76

predicatorul devine obosit cînd ajunge să pregătească încheierea. Alteori, incheierea este slabă, pentru că mesajul este slab şi neînsemnat, iar inima predicatorului lipseşte din acesta. Mai mult, încheierea slabă poate apărea şi din faptul că predicatorul se adînceşte din plin în pregătirea şi predarea cuprinsului predicii şi consideră că aceasta este ceea ce trebuie să reţină ascultătorii şi uită de încheiere. în sfîrşit, încheierea slabă se datoreşte mai tnult faptului că predicatorul nu are concluzii puternice pentru că el nu are un scop clar şi precis şi atunci predica se încheie din întîmplare, cînd i s-au terminat resursele, ca o lumînare. Fiecare încheiere slabă face din predică o şansă pierdută.

3.2.1. Definiţia încheierii

Una dintre cele mai potrivite definiţii ale încheierii predicii o putem deduce din afirmaţiile lui A. Blackwood. El arată că încheierea este partea predicii dedicată înnoirii accentuării scopului predicii. Este partea finală a predicii, cînd imprimăm adevărurile exprimate în timpul predicii. încheierea va declara pentru ultima dată ideea centrală şi subiectul, cît şi obiectivele specifice ale predicii. încheierea trebuie să curgă ca un rîu, crescînd în volum şi putere. Ea are menirea să conducă cele discutate în cuprinsul predicii, la un sfîrşit potrivit şi eficient. Este ca dragostea între celelalte virtuţi, legîndu-le pe toate celelalte împreună. încheierea îi conduce pe ascultători la o decizie faţă de cele auzite în predică. Astfel, deşi aplicaţiile pot fi şi trebuie să fie împrăştiate în tot cuprinsul predicii, încheierea este partea predicii care va concentra cît mai mult posibil din aplicaţiile legate direct de subiectul şi problematica predicii. Rolul încheierii este să ţintuiască adevărurile predicate în mintea şi inima ascultătorilor, să-i înveţe şi să-i determine să le aplice în viaţa lor de fiecare zi.

în sensul acesta, Ilion T. Jones sugerează că o bună încheiere va cuprinde o frază de tranziţie, numită „cuvînt-pod", pentru a lega încheierea de corpul predicii. Expresii ca: „în sfîrşit", sau „în încheiere" poate că nu sînt cele mai potrivite pentru acest scop, deoarece de multe ori acestea sînt folosite pentru a introduce ultimul punct din predică. Poate expresii sau locuţiuni ca: „ţinînd seama de (sau: că...)"; „aşadar"; „dat fiind (că ...)" ;„avînd în vedere (că...)"; sau „şi acum", cu care predicatorul va lega încheierea de introducere şi subiect, sînt foarte potrivite.

Apoi, Jones arată că încheierea trebuie să cuprindă şi cîteva referinţe la adevărurile prezentate în predică; poate recapitulînd gîndurile sau sugerînd

*V*White, op. cit., pp. 106 şi 107

W.Andrew Blackwood, *The Preparalion of Sennons* (New York: Abingdon-Cokesbury Press, 1947), p. 162

77

ideile prezentate. încheierea va include şi material de iluminare a minţii ascultătorilor faţă de cele predicate, unele expresii determinative, în vederea aplicării în viaţă a adevărului predicat, cît şi o frază puternică, concludentă; care poate fi un citat, o declaraţie, o avertizare sau un sfat pe care ascultătorii să-1 ia cu privire la ceea ce li s-a spus în predică. De aceea, predicatorul nu trebuie să precupeţească nici un efort pentru a pregăti şi a avea excelente încheieri la predicile sale.

3.2.2. Principii de bază pentru încheierea predicii

Cîteva principii de bază respectate cu stricteţe vor ajuta pe predicator în această privinţă. Toţi autorii în materie insistă pe ideea că o încheiere bună trebuie să aibă anumite calităţi specifice:

3.2.2.1. încheierea trebuie pregătită cu grijă

Este un adevărat sacrilegiu să laşi predica să se încheie la întîmplare. Cu nimic altceva omul nu procedează astfel. încheierea trebuie pregătită cînd predicatorul este odihnit, nu ca un apendice, ci ca o

parte esenţială a predicii. Uneori, poate, va trebui schimbată încheierea pregătită, pentru a da loc simţămintelor provenite din inspiraţia momentului, dar cel mai bine este ca inspiraţia momentului, la încheiere, să fie combinată cu încheierea bine pregătită dinainte. Simţămintele de moment să se adauge pregătirii. Oricum încheierea predicii se va pregăti numai după ce cuprinsul predicii este gata.

3.2.2.2. încheierea trebuie să fie naturală

Adică să fie ceva ce fiecare să poată simţi că trebuie spus pentru a încununa cele afirmate anterior. De aceea, în încheiere, nu se vor mai adăuga idei noi şi material suplimentar. încheierea trebuie să urmeze după tratare, foarte natural, prin intermediul unor expresii ca: „aşa că", „astfel", „în consecinţă" etc. încheierea accentuează ceea ce s-a spus deja. în mod deosebit, încheierea să nu conţină apologii. Acestea îşi au locul în alte părţi ale predicii, unde pot să fie argumentate.

3.2.2.3. încheierea trebuie să fie personală în scopul ei

Chiar dacă în timpul predicii predicatorul mai face uz de adresări oratorice, în încheiere el va vorbi direct ascultătorilor săi. El este mesagerul lui Dumnezeu ca să-i îndemne, să insiste, să-i provoace în mod personal. De aceea, în încheiere, el va folosi pronumele: „tu!, „voi", „ţie", „vouă", rostite cu toată reverenţa, precum şi „noi", „nouă", „al nostru" etc, pentru a da

Jones, op. cit., pp. 162-165 [24]White, op. cit., p. 100

mesajului o notă personală, caldă, apropiată. De aceea, expresii ca: „îţi reamintesc deci..." ori: „vă reamintesc deci, dragi ascultători ...", „vă rog dar..." sau chiar: „iau azi cerul şi pământul de martori că..." - sînt potrivite pentru o bună încheiere. Din încheiere nu trebuie să lipsească emoţiile; desigur acestea să nu fie ieftine, ci reale, pentru a mişca voinţa ascultătorilor.

3.2.2.4. încheierea trebuie să fie scurtă clară şi precisă

Mai mult ca oricînd şi oriunde, la încheiere, predicatorul trebuie să fie precis - în exprimare, concis şi clar - în prezentare. Nu numai că trebuie să ştie precis ce vrea să spună, dar şi ascultătorii predicatorului trebuie să înţeleagă ce vrea să spună el. încheierea trebuie să fie atît de lungă cît este necesar, iar „aminul' să nu vină drept ceva mult aşteptat, ci să apară la timpul potrivit. Trei fraze vor fi suficiente, dar niciodată nu trebuie să fie mai mult de şase.

3.2.2.5. încheierea trebuie să fie pozitivă şi afirmativă

Orice aspecte negative ale subiectului trebuie să apară doar în cuprinsul predicii. încheierea este partea afirmativă şi încurajatoare ca să determine la decizie, consacrare şi nădejde. încheierea trebuie să stimuleze la acţiune (Isaia 60:1): „Scoală-te şi luminează-te...". Sau o determinare indirectă, dar puternică, aşa cum încheie Domnul Isus predica de pe munte sau Pavel, predica de la Atena şi Petru, predica de la Rusalii. Este cu desăvîrşire exclusă folosirea ideilor de probabilitate sau de încercare (dacă este posibil), în încheiere, ca: „Eu aş sugera..." sau „probabil că ar trebui", „probabil că aţi putea încerca..." etc. Astfel de expresii, în încheiere, ar slăbi total mesajul predicii şi efectele acestuia. „Porneşte", „începe", „fă", „crede în Domnul Isus", „apucă viaţa" etc. - sînt toate expresii potrivite pentru încheiere.

3.2.2.6. încheierea trebuie să fie energică, viguroasă

încheierea trebuie să conţină forţă de acţiune, fără însă să fie bombastică şi necontrolată. Ea trebuie să exprime o notă de necesitate şi urgenţă, o notă explicativă. Să exprime atît pasiune, cît şi compasiune; atît tandreţe, cît şi furie. Predicatorul nu trebuie să se epuizeze înainte de a atinge punctul încheierii. Un bun exemplu de încheiere găsim în: Iosua 24:14-16 şi Matei 7:24-26.[26]

3.2.2.7. încheierea trebuie să fie variată

Predicatorul nu trebuie să încheie predicile sale în acelaşi fel. Stereotipurile

[J]Ibid.

Broadus, op. cit., p. 11

trebuie evitate cu hotărîre. După cum felul subiectelor, organizarea materialului, tipul predicilor şi totul trebuie să fie variat, cu atît mai mult încheierile trebuie să fie variate; atît de variate, încît să fie întotdeauna surprinzătoare pentru ascultători. Cu siguranţă că încheierile vor varia şi potrivit cu diferitele tipuri de predici, cît şi cu diferitele scopuri urmărite cu fiecare predică. Este cu totul negativ să încheie cineva toate sau cele mai multe predici ale sale în acelaşi fel. Faptul acesta îl va degrada şi-i va reduce dimensiunile personalităţii sale ca predicator.

3.2.3. Cîteva tipuri de încheiere

în vederea determinării predicatorilor să fie variaţi în ceea ce priveşte încheierea predicilor, iată cîteva tipuri de încheiere semnalate de cei mai mulţi autori în materie:

3.2.3.1. încheiere recapitulativă

în multe cazuri este bine ca predicatorul să repete în încheiere şi să reafirme gîndurile principale din predică. Aceasta nu înseamnă să repete predica. Repetarea, în încheiere, se face nu pentru a le afirma din nou, separat, aceste gînduri, ci mai degrabă, pentru a le pune împreună în jurul subiectului şi a le concentra pentru a avea efect de convingere şi decizie. în sumarul recapitulativ, predicatorul poate

sublinia încă o dată textul explorativ şi subiectul, şi, în modul cel mai frecvent, el va proceda la o scurtă recapitulare a punctelor principale ale cuprinsului. Desigur, aceasta nu trebuie făcută în mod mecanic, ci cu simţul şi accentele necesare. în încheierea sa recapitulativă, predicatorul va urmări firul gîndirii logice exprimat în subiectul şi punctele principale ale predicii sale, folosind chiar alte expresii; desigur, din cele care sînt cît mai apropiate de sufletul şi condiţia a-scultătorilor săi. Va face ceea ce Vinet numeşte „un resume", accentuînd punctul central al predicii sale.[27] Sumarul unei predici, în încheierea acesteia, trebuie să fie succint, energizant şi orientat înainte, în sens aplicativ pentru ascultători.

3.2.3.2. încheierea aplicativă

Astfel de încheiere este potrivită, mai ales, în cazul predicilor istorice, în cursul cărora ne ocupăm de prezentarea unor evenimente. Aşa că, în încheiere, este bine venită o aplicare a gîndurilor la ascultători şi la timpul prezent. De multe ori este bine ca aplicaţiile adevărurilor din predică, să fie distribuite în încheiere pe categorii de ascultători: prieteni, fraţi, surori, tineri sau bătrîni, distribuind adevărurile potrivite fiecăruia. în asemenea cazuri, predicatorul nu trebuie să încerce să domine voinţa oamenilor, ci să apeleze

27
Alexander Vinct, *Homiletics,* ed. 3-a (New York: Harper & Bros, 1937), p. 158

la inimile acestora, ca ei înşişi să aleagă ofertele predicii sale, de bună voie.[2<?] Exemplu: în cazul predicii lui Iosua şi a lui Petru la Rusalii. Nu trebuie uitat faptul că o bună aplicaţie va cuprinde şi indicaţii practice şi sfătuiri concrete, privind felul practic în care pot fi experimentate anumite învăţături; va arăta oportunităţi, îndatoriri sau provocări ce decurg din adevărurile prezentate în predică.

3.2.3.3. încheierea apelativă

Este aceea prin care predicatorul face un apel direct la ascultătorii săi, în încheierea predicii lui. Asemenea încheiere este potrivită la predicile ce prezintă o provocare, iar în încheiere cauţi să determini ascultătorii la o anumită acţiune. Asemenea apel trebuie să fie potrivit cu scopul predicii. La predicile de evanghelizare, predicatorul va ruga pe ascultătorii săi să se pocăiască, să creadă în Domnul Isus, să-L accepte ca Mîntuitor. în cazul predicilor doctrinare sau moralizatoare, apelul poate fi făcut, de asemenea, în vederea dedicării de sine pentru aceste adevăruri predicate. Folosind această metodă, Spurgeon, chiar cînd predica la 5000 sau 23000 de oameni, îl făcea pe fiecare să înţeleagă că Dumnezeu îi vorbeşte personal.

Apelul trebuie făcut cu grijă şi cu respect şi consideraţie faţă de: Cuvîntul Sfînt, personalitatea ascultătorilor şi lucrările Duhului Sfînt. Nu predicatorul trebuie să convingă pe ascultător, ci Duhul Sfînt să-şi facă lucrarea. Predicatorul însă să fie un indicator clar şi distinct pentru călătorul pe cărarea vieţii. Sînt cu desăvîrşire interzise presiunile psihologice asupra ascultătorilor. Acestea ar putea conduce în cel mai fericit caz doar la hotărîri de moment sub impresia sentimentului. Uneori, acestea duc chiar la dispreţuirea lucrării de evanghelizare. încheierea apelativă nu trebuie să fie ceva de rutină, ci trebuie să fie făcută atunci cînd mesajul în sine şi Duhul Sfînt o cer. Aşa cum Broadus afirmă, predicatorul nu trebuie niciodată să urmărească excitarea emoţiilor de dragul acestora; nu va face din ele scop, ci mijloace pentru stimularea acţiunilor corespunzătoare.

3.2.3.4. încheierea poetică

Atunci cînd predicatorul închei3 predica prin recitarea unui vers dintr-o poezie sau cîntare - care însumează conţinutul predicii sau vine ca o aplicaţie la aceasta, el face o încheiere poetică. Versul citat trebuie să fie ales şi recitat cu grijă şi să fie indicat şi autorul, iar dacă sînt versuri proprii să nu se facă nici un caz de faptul acesta. Chiar recitarea unor texte poetice din Scripturi este binevenită. Va trebui mare grijă la alegerea pasajului poetic folosit; poate

[28]*B.* C. Brown, ir. şi alţii, *Steps to* ***the Sermm*** **(Nashville, Tennessee: Broadman Press, 1963), p.** 123
Blackwood, op. cit., p. 163 *30,*
Broadus, op. cit., p. 114

fi un vers de poezie sau cîntare, precum şi un psalm din Sfînta Scriptură. Se ştie că poporul român este înclinat spre poezie şi aşa este sufletul omului în general. însă o operă poetică de mare valoare va genera efecte măreţe. Nu se poate merge la întîmplare. Predicatorii înclinaţi spre poezie vor face totul să evite „artă pentru artă" sau folosirea uşuratică a versurilor.

3.2.3.5. încheierea ilustrativă

Este cînd predicatorul încheie cu o ilustraţie potrivită. Desigur, ilustraţia trebuie aleasă, de asemenea, şi spusă cu multă grijă, ca să arunce lumină asupra scopului predicii. Predicatorul trebuie să aibă grijă ca nu cumva prin ilustraţia spusă la încheiere să pervertească simţurile şi emoţiile ascultătorilor şi să le dirijeze în altă direcţie. Ilustraţia, în încheiere, nu trebuie spusă de dragul acesteia sau de dragul destinderii ascultătorilor, ci de dragul iluminării conţinutului. O minunată încheiere de acest fel găsim la Predica de pe Munte, înainte de ilustraţie este reluat scopul, apoi ilustraţia vine ca o precizare în acest sens.

3.2.3.6. încheierea declarativă

Este încheierea prin care predicatorul exprimă o declaraţie categorică în legătură cu cele prezentate în predică şi care readuce în faţa ascultătorilor cele mai importante gînduri exprimate în predică. Exemplu: Fapte 2:36. Asemenea încheiere este, de fapt, o combinaţie între cea „recapitulativă" şi cea „aplicativă", dar accentul este pe declararea adevărului predicat cu autoritate. Cînd sînt reuşite, aceste încheieri sînt nespus de eficiente.

3.2.3.7. încheierea liturgică

Este încheierea prin care predicatorul conchide predica sa printr-o rugăciune de invocare adresată lui Dumnezeu, privitor la ascultătorii săi, în legătură cu cele cuprinse în predică. în aceste cazuri, predicatorul trebuie să se ferească îndeosebi de artificialitate. în invocarea sa, el poate chiar să cuprindă o sumară recapitulare a gîndurilor din predică. El nu trebuie să se rupă de masa ascultătorilor, ca şi cum finalul predicii ar fi între el şi Dumnezeu. El încă predică pentru ascultătorii săi, chiar pe cînd face încheierea. Se pare că Hrisostom a folosit prin excelenţă metoda liturgică. Trebuie remarcat faptul că pe cînd unele din aceste tipuri de încheiere de predică vor fi folosite singure, aşa cum sînt prezentate, predicatorul va putea uneori să combine două sau trei tipuri din acestea, obţinînd o veritabilă şi eficientă încheiere pentru predica sa.

Oricare ar fi tipul încheierii folosite, predicatorul trebuie să dea cuvenită atenţie acestui fapt şi să lucreze efectiv pentru a pregăti la o bună predică o cuvenită încheiere, ca să obţină cuvenite rezultate şi satisfacţii.

82

3.3. Introducerea predicii

3.3.1. Definiţia şi scopul

Fiecare predică trebuie să aibă şi o introducere. Aceasta este partea primă a predicii, prin care strecurăm înaintea ascultătorilor subiectul şi scopul predicii, cît şi sumarul acesteia. Prin introducere stîrnim interesul ascultătorilor pentru predica ce urmează şi îi pregătim pentru a o înţelege. Introducerea prezintă, în principiu, idei care vor fi dezvoltate în cadrul cuprinsului predicii; trebuie pregătită numai după ce tot restul predicii a fost pregătit şi este necesar să cuprindă referiri la subiectul sau ideea centrală a predicii.

Scopul predicatorului cu introducerea este nu numai să obţină rezultate intelectuale, ci să obţină şi rezultate spirituale şi practice, adică să-i facă pe ascultători să dorească şi să aştepte desfăşurarea predicii, ca în cazul lui Moise - Deuteronom 4:1; Isaia 28:14; Ştefan - Fapte 7:2; Domnul Isus - Matei 15:10. Se spune că Cicero a afirmat că introducerea unei cuvîntări are rol în stîrnirea interesului, asigurarea favorului şi pregătirea conducerii. Predicatorul înţelept va folosi toate acestea în formularea introducerii predicii sale.

De asemenea, introducerea are rolul de a stabili raportul dintre predicator şi ascultătorii săi, cît şi între ei toţi şi Cuvîntul care de fapt vorbeşte. Prin introducere, predicatorul va căuta să captiveze atenţia ascultătorilor săi. Potrivit afirmaţiei lui Henry Grady Davis, atenţia şi interesul ascultătorilor în biserică sînt cu uşurinţă orientate în altă parte. Şi aceasta este experienţa binecunoscută de fiecare predicator. Predicatorul are datoria să-i captiveze pe ascultători, pentru ceea ce are el să le spună, deoarece urechile şi mintea lor sînt cu uşurinţă atrase în cu totul altă parte. El poate face aceasta stabilindu-le direcţia gîndurilor, făcînd tranziţia de la lucrurile naturale la cele spirituale (cum a făcut Domnul Isus cu Samariteanca) şi dovedindu-le importanţa şi relevanţa mesajului/[4] în cadrul introducerii, este plasată adresarea propriu-zisă către ascultători. Aceasta trebuie să fie exprimată cu multă atenţie, să fie respectuoasă, potrivită cu categoriile de ascultători prezenţi, fără a fi însă măgulitoare. Expresii ca: „Scumpi fraţi şi surori în Domnul Isus şi iubiţi prieteni" sau „îndoliată familie şi onorată adunare..." etc. Pe lîngă faptul că predicatorul va ţine seama de categoriile de

31

52

Ibid., p. 98

White, op. cit., p. 113

Grady Davis, *Design for Preaching* (Philadelphia: Fortress Press, 1958), p. 187

J Daniel Baumann, *An Introduclion Io Contempomry Preaching* (Michigan: Grand Rapids, 1981), pp. 136 şi 137

83

ascultători, vizîndu-i direct pe cei reprezentativi (familie, mire-mireasă), el va ţine cont şi de împrejurare şi de tipul predicii. Va folosi diferitele tipuri de predică spre a fi inventiv, fără a fi vulgar sau exagerat. Exemplu: la o predică de înmormîntare va putea să se adreseze cu cuvintele: „Iubită familie îndoliată şi dragi călători pe drumul scurt al vieţii..."

3.3.2. Surse şi tipuri de introduceri

în mare măsură tipul introducerii este generat de sursa de unde aceasta este luată sau de care se leagă în mod direct. Aşadar, ţinînd seama de aceste considerente, se pot distinge mai multe feluri de introduceri:

3.3.2.1. Introducere ce provine din textul predicii

Aceasta este în cazul în care textul necesită o explicaţie sau o încadrare în contextul său, fapt care ar

arunca o lumină asupra subiectului. Astfel de introduceri pot relata pe scurt sensul istoric şi relatările geografice ale textului, care ar ajuta la înţelegerea acestuia. Exemplu: Isaia 53: originalitatea în cartea Isaia.

Nici un predicator nu trebuie să uite că în introducere, datoria lui este să lege mintea şi simţămintele ascultătorilor săi de textul predicii lui. Aceasta se poate foarte bine face printr-o prezentare concretă a textului. Peter Marshal, capelan al Senatului Statelor Unite, predicînd din textul: „Cine s-a atins de mine?" (Marcu 5:30), a început predica astfel: „Aceasta este o întrebare electrizantă, dacă îţi dai seama cine a pus întrebarea şi în ce circumstanţe". Fără îndoială că au fost conectate imediat minţile ascultătorilor.

3.3.2.2. Introducerea legată de subiectul predicii

în cazul acesta predicatorul va arăta semnificaţia subiectului ales, motivul pentru care 1-a ales şi, poate, împrejurările în care s-a decis pentru predica-rea subiectului. Va accentua mai ales valoarea lui pentru ascultători. Dacă este necesar, predicatorul va aduce explicaţii privind cuvintele mai grele din subiectul predicii. în cazul unor doctrine, predicatorul va pregăti pe ascultători, în cadrul introducerii, prin declararea importanţei doctrinelor respective şi, mai ales, va relata despre izvorul competent al provenienţei unui astfel de subiect. Exemplu: la o predică despre botez, va fi bine de introdus: „învăţătura aceasta a fost predicată şi practicată de însuşi Domnul Isus". Cu cît va putea să facă subiectul mai senzaţional, cu atît predicatorul va lega pe ascultători mai tare de predica lui şi îi va determina să-1 asculte cu mai mult interes.

3.3.2.3. Introducerea legată de viată

Adică, în introducerea predicii lui, predicatorul va apela la problemele
care sînt la ordinea zilei în viaţa ascultătorilor, făcînd referire directă la subiectul predicii sale. Astfel de introduceri sînt strîns legate de viaţa de toate zilele şi de problemele curente, care au ecou general în mintea ascultătorilor. Pentru aceasta, predicatorul trebuie să cunoască pe ascultători, marile probleme ale zilei şi interpretarea acestora de către ascultători. Predicatorul, de asemenea, va ţine cont de felul de predică, felul ascultătorilor şi ocazia la care rosteşte predica respectivă. Exemplu: apostolul Pavel la Atena. Datoria predicatorului este să încadreze problemele vieţii de fiecare zi ale ascultătorilor săi în cadrele adevărului biblic şi să aducă prin predica sa, răspunsul Bibliei, soluţiile divine la problemele umane.

3.3.2.4. Introducerea legată de ocazia dată

în unele cazuri, predicatorul va introduce predica sa, făcînd referiri la ocazia specifică, în care se ţine serviciul divin respectiv. Astfel de introduceri sînt potrivite la predicile ocazionale sau la ocaziile speciale ale anumitor sărbători sau evenimente.

3.3.2.5. Introduceri legate de faimoase citate

Sînt acelea în care predicatorul porneşte de la un citat celebru, care are legătură directă cu subiectul predicii sale. Exemplu: un citat celebru din cuvîntarea lui F. D. Roosevelt - „Singurul lucru de care să-ţi fie frică este frica"'[36] - ar fi potrivit la o predică moralizatoare ce combate frica. Predicatorul va avea grijă să arate, pe cît posibil, cine este autorul citatului. Pot fi folosite măreţele citate ale Bibliei, dar şi unele din ziare, din literatură sau chiar din unele experienţe personale, ca baze ale unor introduceri reuşite. Avînd în vedere că citatele trebuie să fie scurte, acestea trebuie să fie completate cu alte tipuri de introduceri. De multe ori, asemenea introduceri, care sînt bine raportate la subiect, vor fi deosebit de eficiente.

3.3.2.6. Introducerea ilustrativă

Este atunci cînd predicatorul va începe predica sa cu o ilustraţie potrivită, în cazul acesta, ilustraţia aleasă trebuie să conducă, cumva, la subiectul predicii. Cel mai reuşit caz este atunci cînd apogeul ilustraţiei este tocmai subiectul predicii. Introduceri de felul acesta sînt deosebit de folositoare. în acelaşi timp, predicatorul poate să prezinte ca ilustraţie, o întîmplare din propria sa viaţă, desigur aleasă şi prezentată cu grijă pentru a înlătura suspiciunile.

3.3.2.7. Introducerea interogativă

O întrebare iscoditoare al cărei răspuns ar lega pe ascultători de subiectul predicii şi care ar fi relevant în ceea ce priveşte cuprinsul predicii - constituie o bună metodă de introducere a predicii. Predicatorul trebuie ca, în cuprinsul

35
Manşon, op. cit., p. 61
36
Brown, op. cit., p. 128

predicii, să trateze întrebarea ridicată de introducere sau, prin răspunsul la întrebare, să lege pe ascultători de subiectul predicii. Reluarea întrebării, în încheierea predicii, şi prezentarea răspunsului printr-o scurtă încheiere recapitulativă, ar face ca predica să apară ca un monolit, bine închegată, o

operă bine întipărită şi nespus de folositoare. Dacă întrebarea este dintre cele ce frămîntă mintea ascultătorilor, efectul nu va întîrzia să se arate. Exemplu: Predicînd despre Iov, Fosdick a început predica sa astfel: „în această dimineaţă întîmpinăm o veche întrebare: «Cum putem noi să credem într-un Dumnezeu bun într-o lume ca aceasta?» în cîte inimi nu stăruie această întrebare?" Aducînd Biblia să răspundă la această întrebare, va cauza deplină satisfacţie şi multă mîngîiere în viaţa credincioşilor, care sînt tulburaţi de multele situaţii nesatisfăcătoare din această lume.

3.3.3. Calităţile unei bune introduceri

Introducerea este poate una dintre cele mai importante părţi ale predicii, dacă nu chiar cea mai importantă, şi cu toate acestea, una dintre cele mai neglijate. O bună introducere va avea următoarele calităţi:

3.3.3.1. Introducerea predicii trebuie să fie bine pregătită

Predicatorul să nu mizeze pe exprimarea cîtorva cuvinte luate la întîm-plare, drept introducere. Introducerea trebuie să fie bine pregătită. în scopul acesta, se indică de către specialişti ca măcar două fraze din introducere să fie pregătite în scris: prima frază de început şi fraza cu care introducerea se leagă de cuprins.

3.3.3.2. Introducerea bună trebuie să fie strins legată atît de subiectul predicii, cît şi de conţinutul acesteia.

Nu este permis ca, în introducere, să discutăm ceva ce este cu totul altceva decît ce vom trata în predică. Pe bună dreptate se afirmă că sînt introduceri care „nu introduc". Ele pot fi bune povestiri, dar conţinutul lor nu are nimic comun cu predica şi astfel de introducere e ca un pod rupt la mijlocul rîului, peste care nu poţi trece dincolo.

3.3.3.3. Introducerea trebuie să fie scurtă şi specifică

Scurtă, în sensul că aceasta nu trebuie să fie mai lungă decît 10-15 procente din predică şi trebuie să se ocupe cu un singur gînd şi să nu promită mai mult
decît predicatorul va fi în stare să trateze. Introducerea trebuie să fie adaptată în mod specific la predică, să nu fie ceva general şi imprecis, bună pentru orice predică şi astfel fără efect.

Ca regulă generală, introducerea ar trebui să fie pregătită după ce întreaga predică este gata. în felul acesta, predicatorul va fi în stare să pregătească o bună introducere, care să conducă la o bună organizare şi tratare a predicii sale. Pregătind cu grijă competentă cuprinsul, încheierea şi introducerea predicii, predicatorul va deţine o structură adecvată a predicii sale şi, mai ales, va obţine rezultate îmbucurătoare.

Considerînd toate cele învăţate pînă în prezent, se poate stabili următorul procedeu privind pregătirea unei predici eficiente:

- procedează la o alegere competentă a textului predicii,
- studiază textul în mod competent,
- defineşte precis scopul predicii tale,
- formulează un subiect potrivit,
- aranjează-ţi materialul, împărţind conţinutul în puncte principale şi secundare,
- adaugă ilustraţii potrivite,
- pregăteşte o bună încheiere,
- pregăteşte o introducere competentă,
- scrie predica întreagă,
- studiază predica cu atenţie,
- pregăteşte schiţa predicii,
- susţine predica, permiţînd Duhului Sfînt să te inspire, atît în susţinere, cît şi în pregătire.

în felul acesta, în atmosfera credincioşiei faţă de Dumnezeu şi faţă de biserică, cît şi faţă de slujba la care predicatorul este chemat, el va fi gata să urce treptele amvonului, încredinţîndu-se Duhului Sfînt şi mîinii atotputernice a lui Dumnezeu, pentru a-şi îndeplini astfel bine slujba de propovăduire a Cuvîntului, de vorbire din partea lui Dumnezeu.

Baumann, op. cit., pp. 140 şi 141

Broadus, op. cit., p. 106

39 Manşon, op. cit., p. 62

87

CAPITOLUL 4

CLASIFICAREA PREDICILOR

Predica cuprinde proclamarea „bunei vestiri" - a Evangheliei Domnului Isus Hristos - spre mîntuire sau ca mărturie pentru toţi oamenii. Ea conţine prezentarea şi explicarea adevărurilor Sfintei Scripturi pentru a fi aplicate în viaţă. Prin predicare sinceră şi corectă, se sfinţeşte Numele Domnului, se face voia Sa şi se lărgeşte împărăţia Sa, cuprinzînd tot mai mulţi oameni. Prin predicare, oamenii de diferite stări sociale, rase, culori şi de diferite stări morale, învrăjbiţi prin păcat - au devenit fii ai împărăţiei lui

Dumnezeu şi au fost înfrăţiţi pe pământ. De aceea, orice efort pentru a îndeplini cît mai bine această slujbă de propovăduire a Cuvîntului nu este prea mare. Predicile prin care se îndeplineşte această mare încredinţare a slujitorilor Domnului, pot fi clasificate după mai multe criterii. Clasificarea poate fi: după cei ce ascultă predicile - credincioşi sau necredincioşi; tineri, bătrîni sau copii; după ocaziile la care se predică; după materialul cuprins în predică; după scopul pe care-1 avem; cît şi după structura predicii în sine şi în raport cu textul de predicat.

Pentru a putea avea o privire de ansamblu a felurilor de predici, cei mai mulţi homileticieni stabilesc în general trei criterii de clasificare a predicilor:

I. După structura homiletică a predicii,
II. După natura sau subiectul predicii,
III. După felul planului predicii sau felul în care este împărţită predica.

După ce am discutat despre diferitele feluri de diviziuni principale ale predicii, care echivalează cu clasificarea după felul planului de predică, rămîne să discutăm, în acest capitol, restul de criterii de clasificare a predicilor, după cum urmează:

4.1. Clasificare după structura homiletică

4.1.1. Predici expoziţionale sau exegetice

Acest fel de predici sînt cele predicate la început, în bisericile primare. Predicarea expoziţională este comunicarea conceptului biblic - ce derivă din text şi care este dedus printr-un studiu istoric, lexical şi literar al pasajului biblic - în contextul ei şi pe care Duhul Sfînt îl aplică mai întîi la personalitatea şi experienţa predicatorului, apoi, prin el, ascultătorilor săi. Aceasta este poate cea mai completă definiţie aşa cum o redă Haddon W.

88

Robinson.

Predica expoziţională este predica în care textul predicii, în sine, este subiectul ei şi întreaga ei desfăşurare se face pe baza lui, adică atît diviziunile principale, cît şi subdiviziunile predicii izvorăsc din textul predicii. Acestea se numesc: expoziţionale (pentru că prin ele se face o expunere a textului -o adevărată expoziţie) şi exegetice (pentru că, ocupîndu-se cu tălmăcirea unui text biblic, respectă toate regulile hermeneuticii, expunînd apoi conţinutul prin elementele structurale ale predicii). Unii au mai numit acest fel de predică şi „omilie", care constă în explicarea curentă a textului şi a fost practicată mai ales de către părinţii bisericii, în frunte cu reprezentantul acestui fel de predicare: Ioan Hrisostomul - Ioan Gură de Aur. De precizat însă că a lua un pasaj din Biblie şi a-1 explica nu înseamnă încă predică expoziţională. O predică trebuie să fie unitară, să aibă un subiect, un sumar, o idee definită şi toate explicaţiile asupra textului trebuie să contribuie la elucidarea ideii centrale exprimate în subiect. Textul din care se pregăteşte predica expoziţională poate fi o parte dintr-un verset, un verset întreg, cîteva versete, un întreg capitol, un episod, un incident, o întreagă carte chiar, din care vom urmări cu grijă ideea centrală a predicii.

Iată cîteva exemple din acest tip de predică, care vor aduce mai multă lumină asupra acestui concept. A. W. Blackwood citează un exemplu de predică expoziţională, în baza textului din „Isaia" 6:1-8, pe care o intitulează:

<u>Un om tînăr la închinăciune</u> (Isaia 6:1-8)

I. - Viziunea unui tînăr despre Dumnezeu.
II. - Viziunea unui tînăr despre păcat.
III. - Viziunea unui tînăr despre curăţie.
IV. - Viziunea unui tînăr despre slujire.

încadrînd şi mai bine subiectul în contextul şi împrejurarea dată, acest text ar putea genera predica expoziţională:

<u>Omul gata pentru slujirea divină</u> (Isaia 6:1-8)

în v. 8 Isaia se declară gata pentru a fi trimis în marea lucrare; observăm la un astfel de om:

■'Haddon W. Robinson, *Expository Preaching* (USA: Baker Book House Company, 1980), p. 20 [2]Broadus, op. cit., p. 58 Blackwood, op. cit., p. 68

89

I. - Viziune corespunzătoare despre Dumnezeu, (v. 3-4) -
1. - Care Se dezvăluie în Templu, (v. 1) -
2. - Pe care-L prezintă pe scaun de domnie.
3. - Care este înconjurat de ostile cereşti.

II. - Viziune corectă faţă de sine. (v. 5) -
1. - Se vede păcătos el însuşi.
2. - îşi vede clar vinovăţia (buzele).
3. - Vede mediul stricat în care trăieşte.

III. - Viziune corectă privind îndepărtarea păcatului, (v. 6-7) -
1. - Curăţia este opera divină.

2. - Curăţarea se face prin ardere.
3. - Curăţarea cuprinde distrugerea şi îndepărtarea păcatului.
IV. - Declaraţie corespunzătoare a con sacrării.
1. - în urma auzirii chemării.
2. - în conştienta responsabilităţii.
încheiere: „Cine este gata pentru chemarea divină?" Slava lui Dumnezeu (Ps. 19:1-14)
Introducere: Dumnezeu este nevăzut dar îşi revelează slava Sa în multe feluri. O adevărată pricepere a slavei Sale ne-ar face să fim mereu în stare de adorare, slăvire şi umilinţă.
I. - Slava Domnului este descoperită în natură.
1. - Prin grandoarea cerurilor.
2. - Prin mersul zilelor şi ale nopţilor.
3. - Prin acţiunea soarelui şi aştrilor.
II. - Slava Domnului este revelată în Legea Domnului.
1. - Care este desăvîrşită (v. 7-8) neprihănită.
2. - Care este instructivă (v. 7-8), dă înţelepciune, luminează.
3. - Care este plăcută (mai dulce ca fagurele).
III. - Slava Domnului afectează fiinţa umană.
1. - Conduce la pocăinţă, (v. 12) -
2. - Inspiră la umilinţă, (v. 13) -
3. - îndeamnă la evlavie, (v. 14) -
în cazul acesta întregul psalm este folosit pentru a evidenţia slava Domnului sugerată în primul verset. Fiecare dintre diviziunile predicii ar putea fi folosită pentru a forma o predică expoziţională. Exemplu: versetele 7-11 ar putea fi folosite pentru a dezvolta expoziţional subiectul:
Caracteristicile Cuvîntului Domnului

1. - înviorează.
2. - Dă înţelepciune.
3. - înveseleşte inima.
II. - Curat. De aceea:
1. - Luminează ochii.
2. - Rămîne în veac.
3. - Călăuzeşte în adevăr.
III. - Valoros.
1. - Mai valoros ca aurul.
2. - Mai dulce ca mierea.
3. - Mai avantajos ca orice cîştig.
Astfel de prezentare biblică va fi acceptată şi primită cu uşurinţă şi plăcere de către fiecare ascultător, întrucît este o relatare a cuvîntului.
Portretul luminos al Mîntuitorului (Iuda 24-25)
Introducere: Deşi este scurtă epistola vorbeşte despre Domnul Isus şi încheie prezentînd un strălucit portret al Lui.
I. - Cine este Domnul Isus?
II. - Este Mîntuitor (singurul).
1. - Este Dumnezeu (singurul).
2. - Este singurul Domn (al nostru).
III. - Ce poate face Domnul Isus pentru noi?
1. - Ne poate păzi de cădere.
2. - Ne poate ajuta să stăm curaţi în faţa judecăţii.
3. - Ne poate face să stăm cu bucurie în faţa Domnului.
IV. - Ce se cuvine Domnului Isus?
1. - Slavă şi cinste.

2. - Putere şi stăpînire.
Aşa cum precizează Broadus/ predicile expoziţionale pot fi de multe feluri. Acestea se pot construi în baza unui singur cuvînt (ca: „dragoste", „har"), a unui paragraf, a unui capitol, a unei cărţi, a unui episod, a unei naraţiuni etc.
Iar Blackwood afirmă că foarte multe texte din Biblie se pretează la acest tip de predici. Aproape fiecare paragraf din Evanghelia după Ioan, Parabolele Domnului Isus din Evanghelia după Matei, naraţiunile din Fapte, cît şi prima parte din Apocalipsă oferă material bogat pentru predici

I.
- Desăvîrşit.
Broadus, op. cit., pp. 59 şi 60
90
91
expoziţionale. Herold E. Knott demonstrează că şi în baza unor psalmi se poate pregăti foarte bine predică de tip expoziţional. Desigur, şi alte texte din Vechiul Testament sînt potrivite.
Caracterele biblice pot fi prezentate foarte bine într-o predică expoziţio-nală, care va lua forma planului „Gemeni". La punctul întîi va fi prezentată viaţa personajului conform textului biblic, iar la punctul al doilea vor fi arătate învăţămintele ce decurg din aceasta.
Fratele iubitor (Genesa 37:1 - 50:26)
Introducere: Iosif este tipul fratelui iubitor şi iertător. El îl reprezintă pe Domnul Isus.
I. - Istoria fratelui iubitor.
1. - Copilăria sa.
2. - Conflictul cu fraţii săi.
3. - înălţarea sa ca guvernator al Egiptului.
4. - Mărinimia faţă de fraţii săi.
5. - Sfîrşitul vieţii lui.
II. - învăţăminte din istoria vieţii fratelui iertător.
1. - Simţămîntul chemării divine.
2. - Providenţa divină în toate lucrurile.
3. - Parcurgera „văii umilinţei".
4. - Exercitarea corectă a chemării.
5. - întrezărirea scopului divin.
După modelul de mai sus poate fi tratat fiecare personaj biblic. Predicile astfel obţinute vor fi eficiente şi plăcute tuturor ascultătorilor.
4.1.1.1 Foloasele predicii expoziţionale
Predica expoziţională este de o deosebită valoare. Foloasele acestui fel de predici sînt în primul rînd pentru predicator, care va ajunge să le îndrăgească şi să cunoască succese şi satisfacţii deosebite în lucrarea de propovăduire.
4.1.1.1.1. Predica expoziţională ne conduce pe urmele paşilor primilor creştini. Aceştia predicau mai ales expoziţional. Ei transmiteau cuvîntul Domnului. De aceea predicarea în primul veac a fost deosebit de eficientă. Tălmăcind cu grijă şi transmiţînd adevărul Sfintelor Scripturi, vom gusta şi noi din satisfacţiile şi succesele primilor creştini, iar cei din jur vor
Blackwood, op. cit., pp. 69 şi 70
Harold E. Knott, *How to Prepare a Sermon - an Expository Sermon* (Cincinnati, Ohio: The Christian Restaoration Association, 1977), pp. 126 şi 127
gusta din cuvîntul dat nouă.
4.1.1.1.2. Predica expoziţională deţine, transmite şi imprimă un conţinut şi caracter absolut biblic. Nici un alt fel de predică nu dă asemenea autoritate divină predicării Cuvîntului. Predica expoziţională este o reală transmitere a Cuvîntului, a adevărului dumnezeiesc.
4.1.1.1.3. Predica expoziţională scoate din zăcâmîntul bogat al adevărurilor Sfintelor Scripturi metalele preţioase ale învăţăturilor lor. Biblia este comoara ce deţine adevărurile divine. Prin predica expoziţională, acestea sînt aduse la lumină şi oferite cu toată strălucirea lor, ascultătorilor.
4.1.1.1.4. Predica expoziţională dă ocazie să fie tălmăcită în mod strict şi textele mai grele şi controversate. Unele texte trebuie interpretate în profunzime, ceea ce se poate realiza prin predica expoziţională.
4.1.1.1.5. Predica expoziţională dă predicatorului satisfacţia transmiterii Cuvîntului Sfînt, a adevărului biblic, iar ascultătorilor, auzirea Cuvîntului.
4.1.1.1.6. Asigură producerea efectelor propovăduirii Cuvîntului. De aceea spunea apostolul Pavel lui Timotei să predice Cuvîntul (2 Timotei 3:15).
4.1.1.1.7. Scuteşte pe predicator de ispita de a predica propriile gînduri, filozofia sa, lucrurile lumii etc. Dumnezeu vorbeşte prin Biblie.
4.1.1.1.8. Predica expoziţională poartă, în cel mai potrivit fel, forţa autorităţii divine, îndreptată spre

oameni din partea lui Dumnezeu. Datorită foloaselor considerabile ale predicii expoziţionale, deşi acestea pretind o intensă muncă exegetică, metoda este tot mai mult folosită. Există predicatori de prestanţă care o folosesc chiar în exclusivitate. Pentru încurajarea folosirii pe scară largă a predicii de acest fel, fără însă a tinde spre extremism, cîteva recomandări în această privinţă vor fi de real folos.

4.1.1.2. Recomandări practice privind predicile expoziţionale întrucît predica expoziţională este atît de importantă, cîteva recomandări, urmate cu grijă, vor face din ea un mijloc eficient, cu adevărat, pentru transmiterea cuvîntului:

4.1.1.2.1. Să se urmărească unitatea predicii

Aceasta este prima cerinţă imperioasă pentru o predică expoziţională. Unitatea este necesară pentru instruire, convingere şi determinare. Gîndurile dispersate, oricît ar fi de bune, nu ating scopul pe care-1 urmăreşte o predică. Unitatea trebuie urmărită cu orice preţ.

92

93

4.1.1.2.2. Să se ia fiecare text cu sensul şi înţelesul său original Predicatorul nu are voie să forţeze textul biblic, introducînd ceea ce nu este în text. Apostolul Pa vel spune: „Să nu stricăm Cuvîntul" (2 Cor. 4:2).

4.1.1.2.3. Să nu se predice texte prea lungi

Pentru că, în cazul acesta, tălmăcirea ar fi doar superficială şi ar diminua eficienţa. Oricum, chiar în cazul folosirii unor texte mai lungi, pentru ca predica să fie expoziţională, trebuie să se respecte principiul de bază: atît subiectul, cît şi punctele principale şi cele secundare izvorăsc din textul de predică.

4.1.1.2.4. Să fie respectată o ordine logică a structurii

Este bine ştiut că mintea omului este pregătită pentru a-şi însuşi lucruri ordonate şi aşezate într-o succesiune logică.

4.1.1.2.5. în sfîrşit, tălmăcirea textului trebuie să fie făcută simplu şi aplicativ. Predicarea nu este un discurs teoretic, ci o îndrumare concretă a Cuvîntului. Respectînd aceste reguli, oricine - inspirat de Duhul Sfînt -va putea pregăti şi susţine predici expoziţionale bune şi eficiente.

4.1.2. Predici textuale

4.1.2.1. Predicile textuale se caracterizează prin:

Subiectul care provine din textul de predică iar diferite părţi ale textului sînt folosite ca diviziuni principale ale predicii; cu alte cuvinte, diviziunile principale sînt oferite de text, care sînt discutate, apoi pe baza Sfintelor Scripturi. Exemplu:

<u>Dezvăluirea harului lui Hristos</u> (2Corinteni 8:9)

I. - Bogăţia Domnului Isus.

II. - Sărăcia Domnului Isus.

III. - îmbogăţirea noastră prin El.[7]

Exemplul de mai sus este sugerat în cartea *On the Preparation and Delivery of Sermons,* a lui Broadus. Prezentul autor însă a uzat de cele arătate la „forma gramaticală a punctelor principale" şi a formulat în felul acesta fiecare punct. De asemenea, se poate uşor observa tipul hegelian de plan de predică cu teză, antiteză şi sinteză, care, pregătite bine şi susţinute sub călăuzirea Duhului Sfînt, sînt predici deosebit de eficiente.

Un bun exemplu de predică textuală este predica lui C. H. Spurgeon: <u>După cum şi aşa</u> (Coloseni 2:6)

Introducere: Amintirea experienţei lor în convertire este motivul păstrării fidelităţii faţă de Hristos.

I. - Faptul declarat: „Voi aţi primit pe Isus Hristos Domnul".

1. - Personalitatea celui ce a primit pe Isus Hristos Domnul.
2. - Caracterul întreit al celui ce L-a primit pe Hristos.
3. - Nepăsarea faţă de posibilitatea primirii.
4. - Siguranţa primirii: „Voi L-aţi primit pe El".

II. - Sfatul dat: „Aşa să umblaţi în El". A umbla înseamnă:

1. - Viaţă.
2. - Continuare.
3. - Activitate.
4. - Progres.

III. - Modelul prezentat - „Aşa cum L-aţi primit . Cum a fost El primit?
1. - Cu recunoştinţă.
2. - Cu umilinţă.
3. - Cu bucurie.
4. - Cu eficienţă.
5. - Fără rezerve.
încheiere: Să dovedim aceste calităţi în viaţa de fiecare zir
Făgăduinţa raiului (Luca 23:43)
Introducere: Scoaterea din Eden, - Visul dintotdeauna - Reîntoarcerea
I. - Există posibilitatea intrării în rai:
1. - Pentru tîlhari chiar.
2. - Pentru oricine.
3. - Pentru tine.
II. - în rai se ajunge doar prin Isus Hristos:
1. - Cunoscîndu-L pe El.
2. - Crezînd în El.
3. - Pocăindu-ne înaintea Lui.
4. - Urmîndu-L pe El.
III. - Ajungerea în rai cu El este imediată:
1. - Spiritual, de îndată ce creştem. (Col. 3) -
Broadus, op. cit., p. 54 94
8
Knott, op. cit., p. 121
95
2. - Prin moarte, îndată ce sfîrşim alergarea.
deosebită autoritate;
De remarcat că legătura dintre punctele principale şi subiect se face prin mijlocirea textului biblic. Ideile principale sînt luate din textul biblic, fie prin gîndire logică, fie că sînt luate direct din forma prezentării textului. Alt exemplu de predică textuală de Paşti.
Ofertele Celui înviat din morţi (Luca 24:36-43)
Introducere: După înviere, în seara aceleiaşi zile, Domnul Isus apare în mijlocul ucenicilor adunaţi împreună. El aduce cu sine daruri măreţe ce le oferă ucenicilor.
I. - Pacea Sa - Şalom (v. 36) -
1. - Cu Dumnezeu, (datorită ispăşirii păcatelor) -
2. - Cu Sine, (datorită prezenţei Lui) -
3. - Cu semenii, (datorită înfrăţirii în jertfa Sa) -
II. - Rănile Sale. (v. 39) -
1. - Care garantează identitatea Sa.
2. - Care garantează tămăduirea sufletului, (Isaia 53:5) -
3. - Care garantează intrarea noastră în cer.
Spurgeon zicea: „Ce-mi va da mie dreptul să intru în ceruri... numai sîngele Tău, numai jertfa Ta".
III. - Părtăşia Sa. (v. 41-43) -
1. - în viaţa de fiecare zi.
2. - în lucrare.
3. - în slavă. La masă cu El.
IV. - Mesajul Său.
1. - Care are în vedere oferta mîntuirii pentru toţi.
2. - Care trebuie transmis de ucenici.
3. - Care va fi însoţit de Duhul Sfînt.
încheiere: Cel înviat, oferă aceleaşi oferte şi azi![9]
4.1.2.2. Avantajele predicii textuale
Predica textuală prezintă importante avantaje. Acestea influenţează pe ascultători, pentru că:
4.1.2.2.1. Sînt biblice
Oamenilor le place să audă ce spune Biblia şi astfel predica are o
Blackwood înşiră cele mai multe avantaje şi dezavantaje ale predicii textuale în cartea sa *ne Preparation of Sennons* la pp. 56-63
4.1.2.2.2. Sînt uşor de priceput
Cei ce nu cunosc Biblia vor accepta mai uşor ce spune Domnul, iar cei ce cunosc vor constata că este aşa cum le ştiu din Scripturi;
4.1.2.2.3. Ajută mult la instruirea religioasă, doctrinară sau morală a ascultătorilor

Prin Cuvîntul lui Dumnezeu se edifică Templul viu al lui Dumnezeu.
4.1.2.2.4. Aduc mari rezultate
Duhul Sfînt foloseşte doar Cuvîntul lui Dumnezeu. Aşa se explică succesul celor din primul veac. Ei propovăduiau Cuvîntul. Acesta este secretul succesului real al marilor evanghelişti.
4.1.2.3. Dezavantajele predicii textuale
La prima vedere, predica textuală are şi unele dezavantaje:
4.1.2.3.1. Nu prezintă prea multă varietate
Predicatorul trebuie să stea lîngă text. Acesta poate fi înlăturat prin predicarea întregii Biblii care este ea însăşi destul de variată. Totodată, prin iscusinţa sa, predicatorul va folosi o largă varietate de forme pentru a prezenta adevărurile din textul biblic;
4.1.2.3.2. Nu pot fi atinse anumite laturi ale vieţii
Care nu sînt prezentate în Biblie. Dar se ştie că cel puţin fiecare problemă din viaţă este înrudită cu un text biblic. Biblia este Cartea Vieţii;
4.1.2.3.3. Se creează impresia că predica este îngustă
De fapt, predica textuală se extinde în profunzime, nu pe orizontală -ceea ce de multe ori este avantajos.
4.1.2.4. Recomandări:
Recomandăm cîteva aspecte care vor ajuta pe predicator să pregătească şi să susţină o predică textuală eficientă:
4.1.2.4.1. Formulaţi-vă un subiect specific, care rezultă din text Predicatorul să nu încerce să lege gîndurile lui pe marginea textului, ci să ia din text gîndul lui Dumnezeu. A proceda altfel înseamnă a strecura învăţături străine, pe care Duhul Sfînt nu le-ar putea folosi.
4.1.2.4.2. Păstraţi textul în propriul său context
Studiind contextul, predicatorul va şti intenţia autorului şi aceasta este adevărata lege în interpretarea Sfintei Scripturi.
96
97
4.1.2.4.3. Folosiţi diviziunile exacte ale textului
Gîndurile secundare, cît şi ilustraţiile vor fi luate apoi din altă parte din Scriptură pe baza celor izvorîte din text. Trebuie precizat că nu este absolut obligatorie păstrarea ordinii textului. Aranjarea gîndurilor principale ale unei predici, în ordine logică, chiar dacă aceasta diferă de aranjarea lor în text, va adăuga mult la eficienţa predicării.
4.1.2.4.4. Folosiţi numai acele părţi din text care corespund subiectului pentru a face aplicaţii practice
Textul cuprinde şi material suplimentar sau gînduri teoretice. Predicatorul va păstra pe cele suplimentare pentru o altă predică, iar în această predică se va ocupa de aspectele care pot fi aplicate în viaţa de toate zilele. Aceasta va imprima vitalitate şi energie predicii. In felul acesta, predicile textuale vor fi foarte utile şi vor aduce multă roadă şi deplină satisfacţie predicatorului. Predicile textuale sînt unele dintre cele mai uşoare şi ca atare sînt potrivite pentru începători. Desigur că şi predicatorii experimentaţi vor găsi multă odihnă şi satisfacţie, predicînd textual Sfintele Scripturi. Se impune însă ca textul să fie tratat în profunzime şi să nu se cedeze ispitei înşiruirii unor gînduri banale, de suprafaţă.
4.1.3. Predicile deductive
Asemănătoare cu predicile textuale sînt şi predicile deductive.
4.1.3.1. Dezvoltarea predicilor de acest gen se face dintr-o serie de deducţii din textul inspirativ. Acestea constituie punctele principale ale predicii. Exemplu:
Trădarea Domnului Isus (Matei 26:50)
Introducere: Textul conţine ultimul apel către Iuda şi arată pînă unde merge Dumnezeu pentru a cîştiga pe cel pierdut.
I. - Răbdarea dragostei lui Hristos:
1. - Prieten înseamnă a fi un tovarăş apropiat, un bun cunoscut.
2. - Noţiunea de prieten are un sens profund la Domnul Isus.
3. - Dragostea Lui este oferită tuturor, oricît ar fi de păcătoşi.
II. - Pledoaria dragostei lui Hristos:
1. - Arată păcatul.
2. - Caută să-l facă să-şi dea seama ce face.
3. - Caută să-l facă să înţeleagă fondul lucrurilor.
III. - Respingerea dragostei lui Hristos:
1. - Perseverarea în păcat: vînzare, trădare.
2. - In ciuda oricăror apeluri.
3. - în ciuda oportunităţilor.
10
Prigoana lui Saul (Fapte. 9:4)

Introducere: Prigonitorul a devenit credincios, prigonit.
I. - Prigoana este o lucrare a celor necredincioși:
1. - Cum a fost Saul.
2. - Cum a fost Cain.
3. - Cum a fost Iuda.
II. - Prigoana împotriva credincioşilor este împotriva lui Dumnezeu:
1. - Pentru că ei sînt ai Lui.
2. - Pentru că El e unit cu ei.
3. - Pentru câ ei sînt mădularele Lui.
III. - Domnul Isus priveşte asupra prigonitorilor:
1. - Ca să-i oprească.
2. - Ca să-i salveze.
3. - Ca să-i transforme.
Credinţa mare (Matei 15:21-28)
Introducere: Domnul Isus se bucură de mărturia cananencei şi laudă credinţa ei evaluînd-o ca fiind mare.
I. - Credinţa mare se ridică împotriva Diavolului, (v. 22) -
1. - Care este dușmanul lui Dumnezeu şi al omului.
2. - Care s-a confruntat cu El.
3. - Care mai are putere de ispitire.
II. - Credinţa mare apelează la Domnul Isus:
1. - Recunoscîndu-L ca Domn, „Doamne".
2. - Recunoscîndu-L ca om „Fiul lui David".
3. - Prezentîndu-I situaţia.
III. - Credinţa mare depăşeşte obstacolele:
1. - Obstacolul aşteptării, (nu i-a răspuns) -
2. - Obstacolul legii divine, (Evrei, neamuri) -
3. - Obstacolul umilinţei (căţei) - încheiere: Fie să avem credinţă mare!

Expresiile din punctele principale nu constituie unităţi concrete sau diviziuni ale textului, ca în cazul predicii textuale. Ele sînt deducţii din textul ales. Predicile deductive sînt dificil de pregătit, însă au o deosebită nuanţă practică. Deducţiile în sine sînt o formulare concretă a ceea ce prezintă textul

10
Knott, op. cit., p. 128
98
99

în cuprinsul lui.

4.1.3.2. Aceste predici solicită:
- dibăcie în folosirea textului,
- pătrundere adîncă în natura omului,
- apreciere concretă a caracterului persoanei sau persoanelor de care vorbeşte textul,
- o justă apreciere a realităţii afirmaţiilor a practicabilităţii celor declarate.

Deducţiile nu trebuie să fie fantezii, ci realităţi cuprinse în adîncimea textului. Folosirea cu grijă şi cu iluminarea şi călăuzirea Duhului Sfînt a acestui fel de predici, va face pe predicator să guste el însuşi din dulceaţa Cuvîntului Sfînt şi va hrăni bine pe ascultători.

4.1.4. Predici subiective

Definiţie: Sînt acele predici în care numai subiectul este scos din textul de predică, iar diviziunile predicii, punctele principale derivă din subiect, în mod independent de text. Subiectul este geneza predicii şi textul este mai puţin luat în considerare, după aceea. Subiectul este divizat şi tratat potrivit cu propria lui natură. Exemplu:
Minunăţia Domnului Isus (Isaia 9:6)
Introducere: Vă voi vorbi despre Cel mai minunat om care a călcat vreodată pe pămînt.
I. - Minunat în naşterea Lui:
1. - Prevestită.
2. - Reală.
3. - Miraculoasă.
II. - Minunat în misiunea Lui, prin:
1. - învăţătura Sa.
2. - Prin pildele Sale.
3. - Prin viaţa Sa.
III. - Moartea Sa:

1. - Agent - răscumpărătoare.
2. - Circumstanţă - groaznică.
3. - Cum a suferit - voluntară.
IV. - învierea Sa:
1. - Biruitoare.
2. - Inclusivă.
3. - Veşnică.
încheiere: El a fost minunat în toate.
li
Umilinţa credinciosului (lPetru 5:5-6) Introducere: importanţa subiectului.
I. - Caracteristicile umilinţei:
1. - Nu se evidenţiază.
2. - Se oferă în tăcere.
3. - Se jertfeşte.
II. - Necesitatea umilinţei:
1. - Pentru a beneficia de har.
2. - Pentru a fi folositor.
3. - Pentru a scăpa de păcat şi judecată.
III. - Rezultatele umilinţei - binecuvîntările:
1. - Aduce slavă lui Dumnezeu.
2. - Este binecuvîntare pentru alţii.
3. - Asigură înălţare divină.
Haruri din izvorul harului (Ioan 1:14-17)
Introducere: Definirea harului: Este un dar nemeritat în contrast cu Legea lui Moise. Domnul Isus este izvorul harului din care primim multe haruri.
I. - Harul iertării păcatelor:
1. - în urma păcăinţei.
2. - Prin credinţă, (Fapte. 13:39; Ef. 1:7) -
3. - Pentru orice păcătos.
II. - Harul trăirii creştine:
(Prin har ne este asigurată trăirea creştină Ps. 32:9)
1. - Provine din trăirea Sa în noi.
2. - Provine ca recunoştinţă pentru ceea ce a făcut pentru noi.
III. - Harul conlucrării cu El: (ICor. 15:10) - v
1. - De aceea putem lucra cu bucurie.
2. - De aceea sîntem gata de sacrificiu, (2Cor. 12:15) -
3. - De aceea privim spre răsplătire, încheiere: Fie ca harul să nu fie în zadar!
4.1.4.2. Avantajele predicii subiective 4.1.4.2.1. Asigură cu uşurinţă unitatea predicii, care este esenţială.
Knott, op. cit., pp. 122 şi 123
100
101
4.1.4.2.2. Ajută pe predicator să-şi formeze mintea în sensul analizelor logice şi sistematice, un lucru iarăşi foarte important.
4.1.4.2.3. Predica este mai convingătoare, mai ales pentru minţile mai luminate şi orientate spre o gîndire logică.
4.1.4.2.4. Dă posibilitatea de a atinge şi discuta subiecte mai grele, pentru că nu este neapărat nevoie să se păstreze limitele textului. Prin acest fel de predică se pot trata şi subiecte mari şi actuale din viaţa cotidiană şi chiar diferite de cele din Biblie. în aceste predici, se poate folosi şi materialul informativ din alte surse, din ştiinţă, literatură, care trebuie să fie prezentate după o bună pregătire.
4.1.4.3. Dezavantajele şi posibilele neajunsuri
Predicarea subiectivă este metoda oratorului prin excelenţă şi prezintă următoarele pericole.
4.1.4.3.1. Obişnuieşte pe predicator să predice fără text biblic, ceea ce îl poate determina să devină un vorbitor religios, ca în cazul unei conferinţe, în loc să fie un adevărat predicator. Predicatorul care predică mult predici subiective, va pierde biblicitatea amvonală şi reputaţia - mai ales la noi, unde Biblia este foarte iubită. Se pierde specificul predicii baptiste.
4.1.4.3.2. întăreşte puterea de convingere asupra ascultătorilor. Duhul Sfînt va străpunge inimile cu sabia Sa - Cuvîntul lui Dumnezeu.
4.1.4.3.3. Se ajunge la preţuirea predicii şi nu a ascultătorilor, adică predicatorul va predica de dragul predicii, făcînd artă pentru artă şi nu căutînd să atingă scopul Duhului Sfînt. Predicatorul va ţine să atingă idealul predicii sale, dar poporul are nevoie de hrană spirituală.
4.1.4.3.4. Pune pe predicator în pericolul de a-şi epuiza curînd resursele; ştiind că Biblia este izvorul nesecat

de resurse pentru subiecte de predică. Predicile subiective sînt uşor de pregătit şi asigură predicatorilor tineri material suficient pentru întreaga predică (ceea ce este foarte important la începutul carierei pastorale). Deşi unii predicatori consideră că, predicînd subiectiv, nu se predică Biblia, A. W. Blackwood - care prezintă unele din avantajele şi dezavantajele acestui tip de predică -enumera predicatori de mare prestigiu care au folosit metoda cu deosebit succes şi rezultate. între aceştia sînt menţionaţi: Chrisostom (Ioan Gură de Aur), Thomas Chalmers, Horace Bushnell, William M. Clow şi alţii. Desigur că acest tip de predici nu trebuie să fie folosit prea des şi să fie
intercalat cu cele expoziţionale şi textuale, iar în predică să se folosească argumentarea biblică cît mai mult posibil. Deseori, predicile doctrinare vor fi pregătite după tipul subiectiv.

4.1.5. Predici subiectiv - textuale

Pentru eliminarea pericolelor predicii subiective o altă variantă sau soluţie este predica subiectiv - textuală. Aceasta este predica în care diviziunile ei derivă atît din text, cît şi din subiect. Exemplu:

Atitudini faţă de Domnul Isus (Isaia 53:3)

I. - Atitudine de dispreţ şi părăsire.
II. - Atitudine de admiraţie şi totuşi părăsire.
III. - Atitudine de admiraţie şi urmare.

Primul gînd principal este extras din text. Următoarele două sînt din subiect.

Păcătoşii şi oferta iertării (Luca 7:36-50)

I.
II.
III.

- Cei nepăsători pierd iertarea.
- Cei ce se pocăiesc primesc iertarea.
- Cei iertaţi trebuie să trăiască o viaţă sfîntă.

Acest fel de predici ajută şi îl salvează pe predicator. Odată ce unele tipuri de predici prezintă avantaje faţă de altele, se recomandă folosirea tuturor acestor metode. Folosirea unei singure metode va produce monotonie. Ceea ce este important este ca predica să fie inspirată, proaspătă şi originală. Multitudinea felurilor de predici oferite dă fiecăruia această posibilitate. Fără împlinirea acestor condiţii finale, fiecare predică, folosită cu respectarea acestor rînduieli, poate să fie eficientă la timpul şi locul ei. El trebuie însă să se păzească de artificii, de pericolele predicii subiective, deoarece acest tip foloseşte o puternică bază biblică şi totuşi lasă loc dezvoltării.

4.2. Clasificarea predicilor după conţinut

Pe lîngă clasificarea după structura lor homiletică, predicile se mai clasifică şi după conţinutul lor. După felul materialului prezentat în predică, acestea pot fi:

Blackwood, op. cit., pp. 111-118 102

13

Broadus, op. cit., p. 57

103

4.2.1. Predici doctrinare

4.2.1.1. Definiţie

Datorită naturii credinţei creştine predicile doctrinare sau teologice sînt predici de o primă importanţă. Predica doctrinară sau teologică este aceea care expune unele învăţături de bază ale credinţei creştine sau explică aşa numita „doctrină" cu scopul de a fi înţeleasă şi acceptată de ascultători.

„Doctrina" este o învăţătură a Domnului Isus, practicată de apostoli şi biserica primară. Totalitatea adevărurilor biblice, privind un anumit subiect, cumulate şi aranjate sistematic, formează doctrina biblică privitoare la subiectul respectiv. Astfel s-au formulat doctrinele privind: păcatul, răscumpărarea, mîntuirea, regenerarea, sfinţirea, viaţa veşnică etc, care stau la baza vieţii creştine. Broadus precizează că prezentarea doctrinei este prima îndatorire a predicatorului, deoarece „Adevărul este circuitul sanguin al evlaviei".

De aceea prezentarea corectă a doctrinelor biblice este o îndatorire sacră a fiecărui predicator, întrucît respectarea adevărului biblic este condiţia mîntuirii păcătoşilor şi condiţia zidirii trupului lui Hristos. Exemplu:

Judecata de Apoi (Matei 25:31-33) - tratare textuală

I. - Judecata de Apoi va avea loc la venirea Domnului:
1. - întrucît va veni ca Domn şi Stăpîn.
2. - întrucît va avea dreptul de judecător.
3. - întrucît nu va mai fi timpul harului.

II. - Judecata de Apoi va cuprinde toată omenirea:
1. - Fără deosebire de naţionalitate sau rasă.
2. - Fără să se caute la faţa omului.
3. - Fără posibilitatea de a lipsi.

III. - Judecata de Apoi aduce dreaptă răsplătire:
1. - Potrivit cu dreptatea judecătorului.
2. - Potrivit cu trăirea fiecăruia.

Judecata de Apoi (Matei 25:31-33) - tratare expoziţională

I. - Divină:
1. - Făcută de Domnul - judecătorul „va veni în slavă".
2. - Asistată de îngeri - „cu sfinţii îngeri".
3. - Cu demnitate, „pe scaunul slavei".

II. - Generală:
1. - Toţi oamenii vor fi adunaţi.
2. - Prezenţa va fi obligatorie.
3. - Fiecare va fi judecat personal. III. - Dreaptă:
1. - După caracter.
2. - După faptele fiecăruia.

Judecata de Apoi (Matei 25:31-33) - tratare subiectivă

I. - Necesitatea judecăţii de apoi:
1. - Din pricina dreptăţii divine.
2. - Din pricina setei umane după dreptate.

II. - Judecătorul din Ziua de Apoi - Domnul slavei:
1. - Din pricină că este Fiul lui Dumnezeu.
2. - Din pricină că este Fiul omului.
3. - Din pricină că a oferit mîntuirea.

III. - Temeiul judecăţii de apoi - cărţile:
1. - în baza conştiinţei.
2. - în baza legii.
3. - în baza principiilor harului.

încheiere: Cînd trîmbiţa Domnului va anunţa judecata.

Oricum ar fi pregătite, aceste predici sînt foarte necesare în bisericile baptiste. Prin acestea se face edificarea sufletelor asupra doctrinelor din crez; prin ele se face instruirea credincioşilor. De aceea, au fost numite şi pedagogice. De asemenea, învăţăturile străine şi greşite, în biserică, învăţături ce vor fi totdeauna semănate de cei ce răspîndesc neghina minciunii diavolului, pot fi combătute foarte bine prin acest fel de predici.

4.2.1.2 Recomandări privind predicile doctrinare

4.2.1.2.1. Pentru a predica o predică doctrinară predicatorul trebuie să fie clar cu doctrinele respective. Datoria fiecărui predicator este să fie clar cu fiecare doctrină biblică şi să se străduiască ca şi fiecare membru a bisericii lui să aibă aceeaşi claritate. Aceasta va duce la o viaţă creştină reală în cadrul bisericii, cît şi la eficienţă în confruntarea cu învăţăturile eretice şi duşmănoase. Tratarea greşită de la amvon a unei doctrine duce la pagube incalculabile.

4.2.1.2.2. Predicarea doctrinară trebuie să fie cuprinzătoare, adică să cuprindă toate doctrinele. Un predicator creştin trebuie să insiste asupra doctrinelor mari, de bază, oricît ar părea de familiare. în acelaş timp, nu trebuie neglijate nici doctrinele considerate minore. Predicatorul bun

[M]Ibid., p. 62

15

Ibid., p. 62

104

105

poate uza de serii de predici doctrinare, ţinute pentru anumite perioade din fiecare an calendaristic.

4.2.1.2.3. Claritatea este regulă de aur în predica doctrinară. în cadrul unei predici, nu se va încerca să se trateze o doctrină integrală, ci se va trata o singură latură, pentru a asigura o bună tratare. întotdeauna se va urmări latura cea mai necunoscută sau mai necesară, iar în cazul unei serii de predici se va trata doctrina în ordinea naturală a învăţăturii. Exemplu:

Pocăinţa:
- natura pocăinţei,
- necesitatea pocăinţei,
- dovezile pocăinţei,
- legătura pocăinţei cu credinţa etc.

De asemenea, de dragul clarităţii, o doctrină trebuie să fie prezentată în termeni simpli; termenii teologici trebuie explicaţi în cuvintele vorbirii curente.

4.2.1.2.4. Predica doctrinară trebuie să fie pozitivă. Nu este nevoie să fie polemică, ci să fie o prezentare a adevărului care, astfel, are puterea să elimine neadevărul şi falsitatea.

4.2.2. Predici etice, morale

4.2.2.1. Definiţie

Predicile morale se ocupă de special cu trăirea creştină, atît din punct de vedere individual, cît şi social. în aceste predici se insistă pe partea aplicativă a unei învăţături, care prezintă idealurile creştine pentru viaţa de toate zilele şi dă indicaţii pentru atingerea acestor idealuri. După cum creştinismul are doctrine distincte, tot aşa el are şi o etică clară şi precisă.

Etica sau trăirea creştină este strîns legată de ideea mîntuirii prin har şi credinţă. Domnul Isus a insistat asupra trăirii corecte, iar apostolii Petru şi Pavel au insistat asupra unei trăiri sfinte a credincioşilor. Astfel un predicator al Evangheliei va predica etica creştină pe baza Evangheliei mîntuirii prin har. Datoria lui este de a face clare principiile moralei creştine şi de a da îndrumări pentru aplicarea acestora în viaţa fiecărui membru al bisericii, în familie şi în societate.

Mai mult, predicatorul nu se va limita doar la întipărirea principiilor morale generale ci, după pilda Domnului Isus, va insista la aplicarea principiilor etice în problemele de fiecare zi, ale vieţii de toate zilele. în predicile sale, predicatorul va mustra păcatele de comitere şi de omitere, va îndemna la o trăire conform Sfintelor Scripturi. Exemplu:

<u>Dărnicia creştină</u> (Maleahi 3:10-12)

I. - Oamenii Domnului trebuie să dea pentru Domnul:
1. - Aşa au făcut cei din Vechiul Testament.
2. - Aşa au făcut cei din Noul Testament.
3. - Aşa au făcut promotorii credinţei.

II. - Credincioşii care nu dăruiesc arată că nu sînt legaţi de cauza Domnului:
1. - Precum arată Cuvîntul - unde este comoara voastră...
2. - Precum dovedeşte experienţa vieţii.

III. - Cine nu dă nu se poate aştepta să primească:
1. - După cum este în orice domeniu.
2. - După cum este şi drept.

<u>Binecuvîntarea dărniciei</u> (Maleahi 3:10-12)

- tratare textuală

I. - Dumnezeu aşteaptă darurile noastre:
1. - Spre a dovedi iubire faţă de cauza sfîntă.
2. - Spre a servi cauzei Sale.
3. - Spre a dovedi că nu sîntem legaţi de lume.

II. - Dumnezeu aşează dărnicia în Biserică:
1. - Deoarece Biserica e reprezentantul Său.
2. - Deoarece Biserica e mijlocul lucrării Sale.

III. - Dumnezeu făgăduieşte răsplătirea dărniciei:
1. - întrucît El apreciază lucrarea noastră.
2. - întrucît El nu rămîne dator.
3. - întrucît El are de unde plăti.

4.2.2.2. Recomandări privind predicile morale

4.2.2.2.1. Predicile morale trebuie adresate credincioşilor.

Noi trebuie să fim consecvenţi cu adevărul că nu se pot culege struguri din mărăcini şi cei fireşti nu pot să trăiască potrivit Duhului lui Dumnezeu.

4.2.2.2.2. Predicile etice trebuie să fie pozitive şi constructive şi nu negativiste. Prezentînd adevărurile afirmative ale credinţei creştine, vom vesteji latura opusă, ce trebuie evitată sau înlăturată. în general, oamenii ştiu ceea ce nu trebuie să facă; ei au nevoie de instruire în ceea ce trebuie să facă. Exemplu: este mult mai bine să arătăm cum să se construiască o familie puternică decît să arătăm că nu este voie să divorţeze.

Ibid., pp. 65 şi 66

106

107

4.2.2.2.3. Predicatorul va căuta să cîştige dragostea şi încrederea ascultătorilor înainte de a-i provoca cu mesajul etic.

în sensul acesta, se afirmă că, în general, predicatorii tineri nu e bine să predice predici morale. Oricum, cîştigîndu-le încrederea şi trăind el însuşi ca exemplu, predicatorul va putea să îndrume pe oricine pe calea plăcută Domnului. Predicatorul trebuie să fie adevărat păstor pentru a putea să predice liber predici morale. Credincioşii sînt gata să asculte de un adevărat păstor.

4.2.2.2.4. Predicatorul care recurge la predici etice trebuie să înceapă de unde se găsesc ascultătorii săi şi cu răbdare şi insistenţă să păşească din treaptă în treaptă spre idealul dorit de Scriptură. în sensul acesta predicatorul va fi atent să nu impună legi ce sînt aparte de Evanghelia Domnului Isus sau de Biblie. Asemenea lucru este o greşeală, ce se soldează cu consecinţe grave.

4.2.3. Predici de evanghelizare - evanghelistice

4.2.3.1. Definiţia

Predica în care se aduce ascultătorilor „Vestea Bună" - Evanghelia Domnului Isus Hristos şi în care se urmăreşte chemarea oamenilor la Hristos, întoarcerea lor la Dumnezeu, este o predică de evanghelizare sau evanghelis-tică. Cu alte cuvinte predica de evanghelizare este proclamarea mesajului de întoarecere la Dumnezeu.

Predica de evanghelizare va prezenta starea de cădere a omului în păcat, cît şi singura cale de scăpare, prin Domnul Isus. Mai mult ca oricînd, în predica de evanghelizare, predicatorul îl predică pe Isus Hristos cel răstignit, persoana Lui, viaţa Lui, moartea Sa ispăşitoare pe cruce, învierea Sa glorioasă din morţi, înălţarea Sa şi revenirea Sa în slavă. Toate acestea, prezentate cu scopul de a-i determina pe oameni să se întoarcă la Dumnezeu să fie mîntuiţi. Predica de evanghelizare trebuie să fie centrală în preocuparea fiecărui predicator, întrucît, prin aceasta, el contribuie la realizarea scopului Bisericii lui Hristos - de cîştigare a oamenilor pentru împărăţia lui Dumnezeu (Matei 28:19-20). Tot prin predicile de evanghelizare se produce înviorarea bisericii şi se produc adevăratele treziri spirituale. Ele ajută la acumularea slavei veşnice (Dan. 12:3).

Predicile de evanghelizare pot fi de mai multe feluri după forma lucrării de evanghelizare:

4.2.3.2. Predici de evanghelizare obişnuite. Sînt cele ce se rostesc în fiecare duminică, la ora stabilită. De obicei duminica după-masă;

4.2.3.3. Predici de evanghelizare în ciclu.

Adică predicile rostite într-un ciclu organizat - o săptămînă. Acestea pot

fi ţinute de mai mulţi predicatori, dar e mai bine cînd acelaşi predicator face această lucrare. Predicatorul local, de asemenea, poate să facă aceasta;

4.2.3.4. Predici de evanghelizare speciale.

Sînt cele ţinute la ocazii speciale: congrese, conferinţe, înmormîntări, jubilee etc.

Fiecare predicator trebuie să fie un bun evanghelist. Pentru aceasta el trebuie să aibă următoarele calităţi:

- o viziune clară asupra păcatului şi asupra nevoilor sufletului uman. Să nu uite că păcatul distruge tot ce e bun în om şi să nu fie nicicînd mulţumit de starea mediocră a bisericii, ci să dorească tot mai mult atingerea culmilor de trăire spirituală;
- o viziune clară despre dragostea lui Dumnezeu, manifestată în Domnul Isus Hristos, pentru mîntuirea păcătosului şi însoţirea pînă în veşnicie a celor mîntuiţi. Să priceapă singurul remediu prin sîngele de la crucea Lui;
- o dragoste fierbinte pentru sufletele pierdute şi dorinţa de a-i conduce la mîntuire. Exemplu:

<u>Mesajul marelui Mîntuitor</u> (Matei 11:28)

I. - Chemarea la mîntuire:
1. - Făcută de însuşi Mîntuitorul.
2. - Adresată păcătoşilor.
3. - Adresată tuturor.

II. - Mijlocul mîntuirii:
1. - Este Mîntuitorul, Biruitorul păcatului - jertfa.
2. - Este Mîntuitorul - care poate despovăra.
3. - Este Mîntuitorul - care doreşte salvarea.

III. - Starea celor mîntuiţi - odihnă:
1. - Care a fost pierdută prin cădere.
2. - Care e atît de necesară sufletului.
3. - Care satisface sufletul uman.

<u>Chemarea dulce a mîntuirii</u> (Isaia 55:1-13)

I. - Necesitatea mîntuirii:
1. - Rezultă din elementele simbolice prezentate: apă, vin, lapte;
2. - Rezultă din compararea cu alte lucruri necesare.

II. - Preţul mîntuirii:
1. - Mîntuirea este aşa de scumpă, că nimeni nu o poate obţineuc mijloace proprii.
2. - Mîntuirea este oferită în dar, încît oricine o poate avea fără

bani.
III. - Urgenţa mîntuirii - v. 6:
109
1. - Pînă este posibilă.
2. - Pînă nu este prea greu.
3. - Acum e momentul cel mai potrivit.
Actul măreţ al mîntuirii (Luca 19:1-10)
Introducere: Mîntuirea sufletului este cel mai de seamă fapt în viaţa unui muritor, căci: „Ce ar folosi unui om să cîştige toată lumea dacă şi-ar pierde sufletul". Textul ne arată cum un vameş a primit mîntuirea.
I. - Iniţiativa divină:
Domnul Isus trecea prin cetate şi s-a oprit.
1. - Izvorîtă din dragoste; (Ioan 3:16; Luca 19:10) -
2. - Determinantă la acte neaşteptate.
II. - însetare profundă:
1. - Caracteristică fiecărui suflet; (Ps. 42:1) -
2. - Nu se astîmpără cu lucruri pămînteşti; Zacheu avea bogăţii,
rang,faimă dar, nu avea mîntuire. Origen: „Sufletele noastre sînt din Tine şi nu se vor odihni pînă nu se odihnesc în Tine."
III. - Acceptarea binecuvîntată: (A avut loc oferta şi acceptarea)
1. - Imediată. Să nu se amîne.
2. - Cu bucurie.
IV. - Transformare fundamentală: (Primindu-L pe Isus se transformă)
1. - Obţinută în urma pocăinţei.
2. - Dovedită în viaţă.
V. - Declaraţie dumnezeiască: (Domnul declară)
1. - Privitor la obţinerea mîntuirii - a intrat.
2. - Privitor la calitatea celui mîntuit - Fiul lui Avraam.
încheiere: Să primim mîntuirea Lui!
Predica de evanghelizare este cea mai gingaşă, pentru că prin ea ne apropiem de oameni care nu sînt membri în biserică şi poate nici credincioşi, uneori potrivnici, şi este nevoie să le cîştigăm simpatia, încrederea şi bunăvoinţa, pentru a-i determina să se analizeze pe ei înşişi şi astfel să ajungă să ia hotărîri pentru pocăinţă şi credinţă. în aceste predici, trebuie să fim deosebit de clari, să dispunem de multă căldură în cuvintele folosite şi în mesajul transmis şi, mai ales, trebuie să vorbim cu convingere.
4.2.4. Predici biografice
4.2.4.1. Definiţie
Predica în care ne ocupăm de viaţa unui personaj din Biblie, luată sub toate aspectele, şi ale cărei trăsături sînt ori recomandate, ori înfierate, se
110

cheamă predică biografică.
Biografiile sînt într-adevăr surse bogate de învăţăminte şi sînt adevărate ilustrări ale vieţii în diferite împrejurări.
La predicile biografice se va scoate adevărul esenţial al vieţii personajului biblic, ştiind că fiecare personaj din Biblie întruchipează anumite trăsături de caracter ce pot fi evidenţiate fie pentru încurajarea, fie pentru apărarea vieţii creştine de astăzi. Vor fi prezentate acele adevăruri din viaţa personajului biblic, ce pot fi aplicate la vieţile ascultătorilor. Exemplu:
Proorocul Daniel - Preaiubitul din Haldeia - (Daniel 6) Introducere: împrejurarea în care a ajuns la Haldeia.
I. - Omul rugăciunii:
1. - Care are un program de rugăciune - de trei ori pe zi.
2. - Care nu renunţă la rugăciune, chiar cînd îi este interzis.
3. - Care este ascultat.
II. - Omul care nu face compromisuri:
1. - în ce priveşte religia sa.
2. - în ce priveşte legea şi naţiunea sa.
3. - în ce priveşte datoria sa.
III. - Omul binecuvîntat de Domnul:
1. - Cu înţelepciune.
2. - Cu ocrotire.

3. - Cu ajutor în încercări.
4. - Cu biruinţă.
încheiere: Nu e de mirare că Dumnezeu îl numeşte om scump şi preaiubit. Dorim noi să primim acest calificativ? Să fim oamenii rugăciunii, să nu facem compromisuri şi vom fi binecuvîntaţi!
Proorocul focului - Ilie
I. - înflăcărat:
1. - încît se ridică împotriva păcatului poporului.
2. - încît se ridică împotriva religiilor false.
3. - încît se ridică şi împotriva păcatului regelui. Avem noi
asemenea rîvnă pentru Domnul sau sîntem duşi de valuri?
II. - Loial:
1. - Chiar cînd i se părea că e singur.
2. - Chiar cînd decăderea era mare.
III. - încercat. Cel ce este folosit de Dumnezeu în lucrarea Sa nu este
scutit de încercări. Dimpotrivă, parcă se înmulţesc tot mai mult.
1. - Prin pericole naturale - secetă, foamete, ispite.
2. - Prin pericole sociale - Izabela, regele, poporul.
IV. - Răsplătit:
111
1. - Cu eliberarea din ispită.
2. - Cu ascultarea rugăciunii.
3. - Cu scutirea de moarte.
încheiere: Ce imagine vei lăsa în urma ta şi unde vei merge?
Recomandări
Pentru a pregăti şi a prezenta o predică biografică bună vom ţine cont de următoarele:
- biografia prezentată trebuie să fie vrednică de a fi prezentată. Să fie un exemplu bun, în viaţa căruia să se poată vedea lucrarea harului lui Dumnezeu;
- să nu fie folosite exemplele rele sau discutabile;
- exemplul să fie dintre cei ce au sfîrşit cu bine viaţa lor pe pămînt. Oricît ar fi de bun începutul, dacă sfîrşitul este negativ nu e bine să constituie subiect separat de predică;
- personajul să fie dintre acele ce oferă suficient material biblic, cît şi imagini ce ilustrează viaţa creştină. Să fie biografia care vorbeşte;
- predicatorul va face totul ca să lege predica biografică de Domnul Isus, „persoana" care este modelul în spatele tuturor celor care sînt vrednici de urmat.

4.2.5. Predici ocazionale

4.2.5.1. Definiţie

Predicile ocazionale sînt predicile pe care le rostim la ocaziile deosebite ale Bisericii Domnului: botez, Cina Domnului, binecuvîntare de copii, înmormîn-tări etc.
Ca şi celelalte predici, predicile ocazionale se bazează pe un text biblic bine ales şi pot fi pregătite după oricare din formele studiate. Este normal ca în predică să primeze ocazia respectivă, dar şi predica ocazională trebuie să fie hrisocentrică şi să vorbească stărilor sufleteşti ale ascultătorilor, hrănindu-le cu mana cerească. De asemenea, se va avea grijă să se folosească, pe cît posibil, orice ocazie pentru a face şi evanghelizare, cît şi edificarea privind doctrinele legate de acea ocazie sau aspectele etico-morale etc. Cînd aceste ocazii sînt bine folosite, conduc la o bogată roadă în viaţa bisericii.

4.2.5.2. Predici de botez

Ocazia botezului Nou-Testamental este de o deosebită importanţă în bisericile baptiste. Prin aceasta, biserica împlineşte porunca lui Dumnezeu în actul ascultării. La predicile de botez vom reţine următoarele:
Dr. Alexa Popovici, op. cit., p. 59 112
- Să avem grijă să fie pozitive, adică să arătăm ce este, nu ce nu este botezul, precum şi cîte şi ce fel de binecuvîntări rezultă din împlinirea actului.
- Să se evite polemica violentă împotriva altor practici privind botezul, fără a lăsa însă vreo umbră de îndoială sau neclaritate, privind învăţătura Sfintelor Scripturi.
Prezentînd actul botezului, aşa cum a fost poruncit de Domnul Isus, mărturisindu-l în claritatea, simplitatea, frumuseţea, puterea şi măreţia lui, vom apăra în sufiecientă măsură botezul. Cîteva texte potrivite pentru predici de botez: Matei 28:18-20; Marcu 16:16; Galateni 3:26-27; Tit 3:5-6; Evrei 10:22; lPetru 3:19-22; Apoc. 7:9-17; Fapte 16 etc. Exemplu:
Săvîrşirea botezului Nou-Testamental (Fapte. 8:26-40)
Introducere: Botezul a fost poruncit de către Domnul Isus. El însuşi S-a botezat. Este un act de ascultare, mărturia mîntuirii. Textul prezintă săvîrşirea botezului.

I. - Botezul se săvîrşeşte cu cei care înţeleg Scripturile: (v. 30,31,35)-
1. - Care-L au în centru pe El.
2. - Care trebuie propovăduite.
II. - Botezul se săvîrşeşte cu cei care au primit mesajul:
1. - Ceea ce duce la pocăinţă.
2. - Ceea ce determină la credinţă.
3. - Ceea ce se dovedeşte în dedicare.
III. - Săvîrşirea botezului aduce satisfacţie:
1. - în inimă.
2. - în lucrare.
3. - în ceruri.
încheiere: Să împlinim tot ce trebuie împlinit!

4.2.5.3. Predici de Cina Domnului

Predica rostită la Cina Domnului - o altă ocazie în cadrul serviciilor divine ale bisericilor - trebuie să servească la cunoaşterea şi înţelegerea acestui eveniment şi la pregătirea credincioşilor pentru o participare demnă la Cina Domnului. Predica va determina autocercetarea şi dorinţa, credinţa şi dragostea, ca şi bucuria de a participa la Masa Sfîntă.
Predicile la Cina Domnului trebuie să fie scurte şi să fie rostite pe un ton demn, pastoral, duios. Pastorul, în acest caz, este slujitorul care conduce pe cei credincioşi la masa şi la părtăşia Mîntuitorului. Cîteva texte adecvate: Ps. 51; Ps. 22; Ps. 32:5; Isaia: 1:18; 43:24-25; 53:3-6; Matei 5:6; Luca 22:15; lSamuel 16:7; ICor. 11:23-28; lloan: 1:8-9; 2:1-2; Isaia 6:4-7; Mica 6:8; Osea 2:19-20; Matei 26:26-30; Apoc. 3:20; lPetru 1:14-18 etc. Exemplu:

Monumentul celei mai înverşunate lupte (ICor. 11:23-32)
Introducere: Cina Domnului e un monument al celei mai înverşunate lupte şi a celei mai glorioase biruinţe.
I. - Monument al comemorării: (v. 25-26) -
1. - Pomenim ce s-a întîmplat pe Golgota.
2. - Vestim ce s-a întîmplat pe Golgota. (vezi Ps. 137) -
II. - Monument al participării:
1. - Ceea ce înseamnă însuşire.
2. - Ceea ce înseamnă închidere. (Rom. 6) -
III. - Monument al condiţionării:
1. - Considerăm trupul Domnului.
2. - Ne cercetăm pe noi.
3. - Verificăm relaţia cu alţii.
IV. - Monument al perspectivei:
1. - Perspectiva bucuriei în viaţă.
2. - Perspectiva participării la masa cerească.

4.2.5.4. Predici de cununie

Evenimentul căsătoriei unui tînăr cu o tînără este nespus de sărbătoresc. Cu asemenea ocazie, se vor căuta texte şi subiecte ce tratează despre: întemeierea, condiţiile, binecuvîntările şi simbolistica căsătoriei, cît şi din acelea care vorbesc despre: sfinţenie, scopul şi conducerea unui cămin creştin. Slujitorul adevărului nu e angajat să vorbească decorativ, sentimental sau vulgar nici la nunţi. Şi în aceste ocazii, el este mesagerul Evangheliei şi slujitorul Domnului pentru nevoile sufleteşti ale membrilor bisericii, legate de căsătorie.
Predica de nuntă va fi simplă, bazată pe adevărul veşnic al lui Dumnezeu şi cu totul potrivită pentru popor, precum şi pentru cei ce intră în legămîntul cununiei. Texte recomandate: Gen: 1:27; 2:18,24; Matei 19:6; Marcu 10:11; ICor. 7:10; Prov. 24:3-4; 31; Luca 1:6; Efeseni 4:12; ICor. 13:4-7; Gal. 3:18-19; Efeseni 5:22-28; Gal. 6:2; Ps. 127:1; Prov. 12:4; 18:22; Rut 1:16-17; Ioan 2:1-11; Ps. 37:4-5.
Exemplu:
Biserica din familie (Coloseni 4:15)
Introducere: Familia e menită să fie casa lui Dumnezeu şe este carac terizată de:
I.
- Prezenţa lui Dumnezeu glorioasă:
1. - Acesta a fost mediul original al familiei.
2. - Aceasta este dorinţa lui Dumnezeu.
3. - Aceasta este garanţia fericirii.
(„Ferice de casa unde este Domnul" cîntare)

II. - Raporturi nemaiîntîlnite:
1. - Raport de egalitate; Iş şi işa (lPetru 3:7) -
2. - Raport de ordine. Nu ierarhie, ci ordine, bărbatul: capul;
soţia, supusă îndragoste.
III. - Slujiri binecuvîntate:
1. - Slujirea Cuvîntului - Biblia, centrală.
2. - Slujire reciprocă - unul altuia = raiul.
3. - Slujire prin cîntare. (Efeseni 5) -
IV. - Perspective strălucite:
1. - De a rămîne tare. Deşi este urmărită de duşman, nici porţile
iadului nu o biruie.
2. - De a creşte; (Ps. 127) -
3. - De a moşteni slava.
încheiere: Fie familia aceasta o adevărată biserică!

4.2.5.5. Predici de înmormîntări

Serviciul de înmormîntare este o ocazie specială atît pentru cei rămaşi în familie, cît şi pentru predicator şi biserică. Predicile de înmormîntare nu sînt uşoare. Ele pretind un text bine ales şi mult tact din partea predicatorului. Cu aceste predici el se adresează mai ales celor rămaşi în urmă şi predicînd Cuvîntul lui Dumnezeu el poate mîngîia şi îmbărbăta. Deşi evidenţierea virtuţilor şi credincioşiei celui plecat este un efect deosebit, predicatorul va avea grijă să nu predice mortul şi să fie drept în aprecierile sale şi cît se poate de succint. Tot astfel se va evita umbrirea vieţii celui plecat şi se va aduce lumina veşniciei asupra celor ce sînt în viaţă.

Propovăduirea la catafalcul defunctului are în vedere cîteva aspecte de seamă:
- o aducere aminte despre faptul că toţi sîntem trecători şi că se apropie sfîrşitul;
- o ultimă mărturie a dragostei pentru cel plecat în veşnicie;
- o mărturie publică a nădejdii învierii prin Hristos biruitorul, în ciuda ravagiilor evidente ale morţii, şi o mărturie a Evangheliei împărăţiei lui Dumnezeu;
- pregătirea pentru a ne întîlni cu Dumnezeu.

Predica de înmormîntare trebuie să-L aibă în centrul ei pe Hristos cel înviat.

întrucît, în asemenea ocazii, ascultătorii sînt de mai multe feluri, sînt necunoscuţi şi foarte sensibili, se va avea în vedere mărturia mîngîierii şi a credinţei vii în Hristos cel înviat, mărturia credincioşiei şi dragostei în Hristos, realitatea privind moartea teribilă a lumii în păcat şi moartea veşnică, precum şi realitatea privind judecata de apoi, harul salvator şi viaţa veşnică.

Lîngă sicriu sau lîngă mormîntul deschis, prin Cuvîntul lui Dumnezeu şi tact sfînt, putem face mult pentru cauza împărăţiei lui Dumnezeu şi a sufletelor. Texte posibile: Gen: 3:19; 2Tim. 1:10; 2Împ. 20:1; Iov 14:1-2; 19; Ps. 32:4-7; Ps. 23; Ps. 103: 15-18; Luca 19:20; Mat. 22:32; Iov 5:17-27; Iov 10:22;

11:25-35; 14:1-3; 17:2-16; Amos 4:12; îs. 26:19-21; ICor. 15:24; 42-44; 56-57; Fii. 1:21-23; 3:20; ITes. 4:13-14; lPetru 1:1-4; lloan 3:2 etc.

Pentru serviciile de înmormîntare a copiilor propunem: Marcu 10:13-16; Gal. 4:26-27; ICor. 13:3-6; Gen. 22:2; Ex. 22:29; lSam. 3:15; 2Sam. 12:15-25. O bună alegere a textului este nespus de folositoare la înmormîntări. Exemplu:

<u>Calificativul de la sfîrşitul vieţii</u> (Matei 25:20-23)

Introducere: Oamenilor le plac frumoasele calificative din partea altora. La sfîrşitul vieţii, calificativul îl dă Stăpînul, Domnul.
I. - Calificativul final are de-a face cu personalitatea omului:
1. - întrucît aceasta e de primă importanţă, (rob bun şi credincios)
2. - întrucît trăirea derivă din ceea ce sîntem.
3. - întrucît de aceasta depinde moştenirea.
II. - Calificativul final vizează faptele:
1. - Făcute cu credincioşie.
2. - Făcute pentru Domnul. („Mie Mi-aţi făcut")

3. - Făcute din dragoste.
III. - Calificativul final dezvăluie răsplătirea:
1. - Constă în intrarea în ceruri.
2. - Constă în bucurie veşnică.
3. - Constă în încredinţări veşnice, încheiere: Ce calificativ vei primi în clipa morţii?

4,2.5.6. Predici de binecuvîntare a copiilor

Cînd o familie aduce pe noul născut înaintea Domnului, este un bun prilej de a ne îndrepta spre Cuvîntul viu al lui Dumnezeu. Cu această ocazie, vom evidenţia mulţumirea pentru chemarea părinţilor la supremul act al procreării, nădejdea în Domnul pentru asigurarea pîinii, datoria părinţilor în creşterea şi educarea copiilor, cît şi în întoarcerea lor la Dumnezeu etc. Texte potrivite: lSam. 2; Ex. 3; Ps. 128; 127; din Evanghelii - despre Isus şi copilaşi etc. Eemplu:

<u>Domnul Isus şi copilaşii</u> (Marcu 10:13-16)

Introducere: Sfînta Scriptură - Cartea vieţii - se ocupă şi de copii şi creşterea lor.
I. - Aducerea copiilor la Domnul Isus:
1. - Este un act onorabil.
2. - Este un act ce întîmpină împotriviri.
3. - Este un act apărat de Domnul Isus.
II. - Aprecierea copiilor de către Domnul Isus:
1. - Ca exemplu: Matei 18:14; ICor. 14:20; Ps. 131
2. - Ca model în primirea împărăţiei:
- pe gratis; (N-au cu ce plăti) -
- se bucură.
III. - Binecuvîntarea copiilor de către Domnul Isus:
1. - Prin luarea în braţe.
2. - Prin binecuvîntare (nu botez), încheiere: Fie copiii noştri binecuvîntaţi de El!

Tot astfel, predici ocazionale vor fi pregătite şi la sărbătorile creştine speciale: Naşterea Domnului, Schimbarea la faţă, moartea Domnului, învierea Domnului, înălţarea Domnului şi Pogorîrea Duhului Sfînt. Predicatorul Evangheliei va folosi orice altă ocazie pentru a aduce Cuvîntul lui Dumnezeu omului, în situaţiile unde el se găseşte, pentru a-1 ajuta să vină la Dumnezeu şi să fie binecuvîntat. Fiecare asemenea ocazie va fi prilej de nouă consacrare a predicatorului pentru a fi o unealtă bună în mîna Domnului.

116
117

CAPITOLUL 5

ELEMENTELE FUNCŢIONALE ALE PREDICII

Pentru ca o predică să-şi poată atinge menirea ei, pe lîngă elementele de bază care îi asigură o puternică temelie şi cele structural-formale care îi dau o formă plăcută, predica trebuie să dispună şi de anumite elemente care să-i asigure funcţionalitatea, să o facă lucrătoare în viaţa ascultătorilor. Acestea au fost numite elemente funcţionale, deoarece ele fac predica funcţională/

Funcţiunile predicării izvorăsc din nevoile multiple ale sufletului uman, ca: nevoia de convertire, de instruire în adevărul lui Dumnezeu, de creştere în caracter şi spirit, de creştere în viaţa spirituală, de inspiraţie şi însufleţire în acţiuni creştine, familiale, bisericeşti şi sociale. Astfel, funcţiunile predicării pot fi: evanghelistică, teologică, etică, devoţională etc.

Pentru ca o predică să poată să-şi atingă una sau mai multe din aceste funcţiuni, aceasta trebuie să folosească anumite elemente funcţionale care sînt, în general, următoarele: explicaţia sau expoziţia, argumentarea, aplicaţia şi ilustraţia. De multe ori, unele se suprapun cu altele, însă este strict necesar ca fiecare să fie cunoscută şi folosită corespunzător. Ca elemente funcţionale, acestea trebuie folosite în proporţia cea mai potrivită, în raport de scopul sau felul fiecărei predici. Astfel, predica de evanghelizare va apela mai mult la sentiment; o predică doctrinară va fi mai mult argumentată; o predică didactică va fi mai mult explicativă etc.

5.1. Explicaţia

In mod frecvent, în cursul predicării este nevoie de explicaţie. Explicaţia este faptul de a lămuri un adevăr, o idee, un lucru sau o împrejurare istorică. Multe pasaje din Biblie nu sînt înţelese sau sînt greşit înţelese, iar unele sînt tratate cu uşurinţă. Multe adevăruri doctrinare, chiar foarte importante, sînt adesea mărturisite de către credincioşi, dar sînt doar parţial înţelese. Astfel, de multe ori, se cere să folosim explicaţia. Adevărata predicare trebuie să fie nu numai convingătoare, ci şi instructivă prin explicaţie. Oamenii trebuie să ştie ce şi cum să împlinească anumite lucruri. Multe lucruri care sînt interesante şi înţelese pentru unii, sînt cu totul noi pentru alţii şi deci este mare nevoie de explicaţie. Desigur, atenţionările făcute de Broadus sînt de o reală importanţă şi anume: predicatorul nu va încerca să insiste în explicarea unui lucru care nu este adevărat; el nu va încerca să explice ceea ce nu înţelege

el însuşi; de asemenea, nu se va insista în explicarea lucrurilor ce nu
pot fi explicate (ex: adevărul Sfintei Treimi); asemenea lucruri trebuie proclamate aşa cum le prezintă Biblia - ele constituie tainele lui Dumnezeu; apoi, nu se va cheltui timpul preţios de predică explicînd lucruri ce nu necesită explicaţie.
Explicaţia poate fi: directă sau concentrată, cînd este la începutul predicii, şi: indirectă sau răspîndită, cînd este plasată în toată predica, iar ascultătorul, abia la sfîrşit are clară întreaga imagine a celor prezentate în text.
Explicaţia mai poate fi principală; cînd se explică faptul din text, şi: incidentală, cînd se explică anumite idei emise de predicator, pentru a fi mai bine cunoscute. La fel există explicaţia subiectului:
5.7.7. *Explicaţia - în general*
Explicaţia, în general, cuprinde următoarele etape sau elemente:
5.1.1.1. Definiţia este operaţia de determinare a însuşirilor proprii unui lucru, unei noţiuni, unui fapt sau unei idei etc. Haddon W. Robinson spune că definiţia stabileşte limite.[3] Exemplu: Matei 28:19: mîntuirea, ucenicii etc. Definiţia este foarte importantă şi necesară, oriunde se întîlneşte o idee încă neclară ca: iertare, credinţă, pocăinţă, cer, iad, rai, bucurie, pace lăuntrică
i etc. Predicatorul trebuie să poarte de grijă ca toţi ascultătorii să înţeleagă noţiunile folosite de el. Pentru a defini un termen - sau o idee, vom proceda la plasarea acestuia în clasa mai largă a lucrurilor de care aparţine, arătînd, totodată, şi în ce se diferenţiază; clasificare ce explică atît asemănări, cît şi deosebiri. Exemplu: Cerul este locul deplinei fericiri, locul opus iadului; pe
| cînd iadul e locul de unde lipseşte Dumnezeu, cerul e locul prezenţei Sale nemijlocite.
Uneori, definirea se face eficient şi prin sinonime. Pentru o mai precisă definire predicatorul va folosi dicţionarele de limbă, dicţionare biblice şi etimologice, precum şi enciclopedii şi lexicoane, în care sînt explicate cuvintele din originalul textelor.
5.1.1.2. Descrierea este următorul pas în procesul explicării şi este de două feluri:
5.1.1.2.1. Tabloul este înfăţişarea poetică a unui peisaj din natură, a unei localităţi sau a unui eveniment (o luptă, naşterea etc.) Tabloul poate fi mai extins, prezentînd amănunte, sau poate fi mai sumar, în detalii generale.
Broadus, op. cit. pp. 127-198. John A. Broadus dedică mai multe capitole din cartea sa, *On the Prepamtion and Delivery of Sernions,* descrierii pe larg, a elementelor funcţionale ale predicii.
[1] [2]Ibid., op. cit. p. 130
[5]Haddon W. Robinson, *Biblicul Preaching* (Grand Rapids, Michigan: Boker Book House, 1980), p. 139

Exemplu:
„în partea de sus a Iordanului, ca la comandă apele s-au oprit şi s-au îngrămădit în straturi, formînd un zid ce creştea cu repeziciune, înălţîndu-se tot mai sus, parcă venea să străjuiască cu respect, trecerea poporului sfînt în ţara făgăduită acestuia din vechime. în partea de jos a albiei rîului, ultimele şuviţe de apă se scurgeau printre pietrele zvîntate, cărînd cu ele şi ultimele depuneri de nămol, pentru a lăsa astfel cale nu numai liberă, dar cu adevărat uscată, pe unde să se înfăptuiască marele plan al trecerii miraculoase a Iordanului."
5.1.1.2.2. Portretul reprezintă descrierea trăsăturilor fizice şi sufleteşti ale unui personaj.
Exemplu:
„Obosit, cu privirea tristă şi cu faţa posomorită şi uscată sub bătaia vîntului pustiului, care-i arunca nisipul mărunt în ochi, s-a îndreptat spre pustie, tîrîndu-şi mantia ce-i spînzura în dezordine pe trupul de statură înaltă. S-a aşezat sub un ienupăr. Părul vîlvoi şi faţa arsă de soarele nemilos, trădau un suflet răvăşit şi singuratic. Biruit de întristare şi oboseală, cu pleopele strînse peste ochii împăienjeniţi, implorînd moartea, adormise omul ce nu avea să moară niciodată."[4]
Atît explicaţia prin tablouri, cît şi prin portrete, se va răspîndi prin toată predica, pe cînd vom prezenta diferite lucruri sau persoane, mai ales în cazul elementelor mai puţin cunoscute. Portretele se vor executa în baza anumitor indici biblici şi se va avea grijă să fie date trăsăturile reale şi autentice, fără a îmbrăca haina legendei.
şi timpul prezenta
din istorie cu împrejurarea.
5.1.1.3. împrejurarea.
Tot în cadrul explicaţiei se va arăta ţara, locul privire la evenimentul respectiv; adică se va împrejurarea, de obicei, este evidenţiată prin:
- calitatea persoanei;
- locul (sfînt, profan, public, privat);

- cauze de acţiuni; • ,
- modul în care s-a acţionat (drept, nedrept, cinstit);
- timpul (pace, război, secetă, belşug).

în concluzie: în general, explicaţia va cuprinde: definiţia, descrierea şi împrejurarea. Explicaţia este de fapt partea tălmăcirii textului, care adaugă mult la claritatea şi frumuseţea predicii.

5.7.2. *Explicaţia textului predicii*

Explicaţia textului biblic este funcţiunea de bază a predicării.

5.1.2.1. Exegeza textului

Cînd este vorba de explicaţia propriu-zisă a textului biblic, trebuie reţinut că exegeza propriu-zisă este procesul prin care predicatorul însuşi ajunge la înţelegerea textului. De precizat că în exegeza amvonală, predicatorul vine cu rezultate şi nu cu procesul de ajungere la aceste rezultate. La limita strictului necesar şi util se vor folosi cunoştinţele de limbi originale şi se vor prezenta părerile comentatorilor mai importanţi, prin: selectarea punctelor potrivite şi prezentarea lor. Pasajele paralele din Biblie vor aduce întotdeauna lumină semnificativă. Să nu uităm că ascultătorii din biserică preferă să li se prezinte elucidări concrete ale pasajelor din Cuvîntul Domnului, prin scurte explicaţii introductive, şi nu filozofii exegetice greoaie.

5.1.2.2. Povestirea

Are, de asemenea, o deosebită importanţă în predicare. Unii o consideră chiar practicabilă în exclusivitate, cînd este vorba de scrieri istorice, biografice, dramatice etc. Scriitorii antici au uzat de această metodă în explicarea textului biblic. Predicatorul, la rîndul său, e chemat să folosească povestirea ca vorbitor şi să o utilizeze, în special pe baza povestirilor biblice. Povestirea va fi totdeauna subordonată obiectului şi scopului predicii. Predicatorul nu trebuie să uite că acţiunea povestirii sale nu provine din propria lui artă, ci din conţinutul textului biblic şi numai punerea acţiunii în limbajul zilei, pentru a fi gustată de ascultătorii săi, este arta lui în povestire.

în special, cînd predica tratează despre un personaj minor sau eveniment mai puţin familiar, este important ca povestirea să fie destul de largă pentru a familiariza pe ascultători cu faptul nou sau cu personajul respectiv.

Cînd predica este despre un personaj sau un eveniment cunoscut, predicatorul poate să recurgă la atingerea punctelor caracteristice ale istoriei respective, pentru a deduce învăţătura ce formează obiectul. Exemplu: în istoria lui Iosif, Iov, Ioan Botezătorul sau Daniel; exemplu: Ştefan şi Pavel la Antiohia Pisidiei - fiecare prezintă un sumar diferit al istoriei israeliţilor. Apostolul Pavel, în două vorbiri diferite, povesteşte propria lui convertire, accentuînd în fiecare, detalii potrivite cu scopul şi nevoia auditorilor săi.

în povestire, predicatorul se va axa fie pe un eveniment din istoria personajului respectiv, fie pe o latură a caracterului acestuia. Exemplu:

Notele aparţin autorului 120

în capitolul introductiv al acestei cărţi, vorbind despre mesajul predicatorului, am prezentat în sumar principiile de bază ale muncii exegetice in baza regulilor Hermeneuticii.

Broadus, op. cit., p. 132

121

predicînd despre umilinţa lui Moise, în relatare, este bine venită prezentarea acelor circumstanţe din viaţa lui care sînt nefavorabile dezvoltării umilinţei şi astfel, va evidenţia subiectul prin lumina provenită dintr-un contrast. în cazul acesta, povestirea va oferi puternice aplicaţii la viaţa ascultătorilor. Povestirea, de multe ori, survine în cadrul introducerii. Astfel, aceasta nu trebuie să fie prea lungă, trebuie să corespundă cu încheierea predicii şi să fie respectată regula proporţiei.

De multe ori, predicatorul va avea ocazia să folosească anumite istorisiri biblice ca ilustraţii, privitor la tema sa centrală. Folosirea acestor ocazii, prin povestiri frumoase, aduce multă binecuvîntare, întrucît acestea sînt iubite de cogii, tineri şi vîrstnici, în biserică, deoarece sînt semnificative pentru viaţă.

în ceea ce priveşte stilul povestirii, predicatorul va avea grijă să nu folosească o vorbire declamatorie; aceasta ar fi o greşeală de neiertat. Aşa cum într-o povestire se prezintă o situaţie din viaţă, tot astfel vorbirea trebuie să fie potrivită cu viaţa.

5.1.2.3. Descrierea

Este o altă latură a explicării textului biblic şi este necesară pentru separarea scenelor unei naraţiuni sau pentru prezentarea altor scene biblice. Exemplu: în cazul introducerii unei predici sau în folosirea ilustraţiilor istorice din Biblie etc.

Pe de altă parte, puterea de descriere face parte dintr-un dar natural, însă fiecare predicator trebuie să se instruiască pe sine însuşi pentru povestire şi descriere.

Povestitorul bun trebuie să vizeze, fie în mod natural (fizic) fie în imaginaţia sa, obiectul povestirii lui. El va trebui să înceapă prin obţinerea de informaţii corecte despre scena sau obiectul în cauză. Astfel, pentru a putea nara sau descrie cu adevărat scene biblice, predicatorul va trebui să devină familiar cu geografia biblică şi cu alte elemente şi obiceiuri ale evreilor din timpul respectiv. Predicatorul va privi

ca la un peisaj sau la un tablou, pentru a i se înaripa imaginaţia, apoi se va opri asupra punctelor ce-l interesează. Cadrul povestirii lui trebuie să fie scurt, precis şi distinct, dar punctele ce formează obiectul lui, vor fi prezentate cu unele dintre cele mai sugestive detalii. Secretul unei bune povestiri este ca povestitorul să stimuleze imaginaţia ascultătorilor pentru a vedea ceea ce el însuşi vede. Aceasta se poate face folosind tabloul sau portretul, cum am văzut în cazul explicaţiei, în general.
în descriere, predicatorul e liber să uzeze şi de propria imaginaţie, purtînd o deosebită grijă în ceea ce priveşte armonizarea reală a lucrurilor. Exemplu: descrierea scenei din casa Martei şi a Măriei. Descrierea însă nu trebuie să fie făcută pentru ea însăşi, numai pentru ca povestitorul sâ-şi valideze talentul de povestitor.
Ca regulă generală: întîi trebuie ca povestitorul să vadă clar şi apoi să descrie sugestiv, în puţine cuvinte.

5.1.2.4. Imaginaţia

Este facultatea de a crea în mintea noastră anumite scene, imagini, pe care apoi le împărtăşim prin viu grai sau prin scris, în aşa fel încît să poată fi văzute sau percepute şi de cei ce le ascultă ori le citesc. R. E. O. White numeşte imaginaţia „ochiul sufletului" şi o consideră ca pe cel mai mare dar uman ce contribuie la frumuseţea predicării. Iată mai jos un exemplu de imaginaţie:
„Imaginaţi-vă că a sosit momentul cînd a sunat trîmbiţa de argint. Dintr-o dată se aşterne o linişte a groazei asupra întregului Univers. Stelele, luna şi soarele fug de groaza prezenţei celui ce apare ca un fulger pe norii cerului şi le orbeşte pe toate. Mormintele se deschid şi eliberează trupurile care au fost deţinute, devenite acum nemuritoare şi depăşind legile simţurilor limitate, în acelaş timp, oamenii care mai sînt în viaţă, simt fiorul fierbinte al unei metamorfoze fulgerătoare, prin care devin apţi pentru veşnicie; ca la comandă, prin faţa fiecăruia se derulează filmul trăirii în viaţa vremelnică. Cei care altădată batjocoreau pe Hristos, aleargă la munţi şi îi imploră: ‚Acoperiţi-ne!', iar credincioşii Lui simt apropierea undei calde a dragostei iubitului lor Mire aşteptat de mult. E ziua venirii Lui, ziua mult aşteptată, ziua socotelilor."
Trei elemente folosite în imaginaţie o înfrumuseţează:
- coloritul viu. De observat, schimbarea bruscă şi radicală a imaginii din timpul vieţii şi din ziua venirii Domnului, cu scene precise („batjocoreau", „aleargă spre munţi", „îi imploră' etc);
- pitorescul joacă, de asemenea, un rol important în imaginaţie. Un tablou imaginar trebuie să întrunească calităţile frumosului;
- naturaleţea. Imaginaţia trebuie să nu folosească fantasticul, ci realităţi cu totul naturale.
„Ca la comandă, prin faţa fiecăruia se derulează filmul vieţii efemere." Numai dacă e naturuîă imaginaţia pătrunde în suflet.
Un mare rol îl au inversările de situaţie: „Cei care altădată batjocoreau aleargă la munţi şi-i imploră." Tot astfel, şi gradaţia tabloului imaginat, descrierea trebuie să fie în continuă creştere.
Necesitatea imaginaţiei. Imaginaţia este foarte folositoare, deci necesară. Fără ea, predicatorul n-ar putea vedea în mintea sa predica şi aceasta ar rămîne necunoscută ascultătorilor. Ca arhitectul priceput, şi predicatorul vede culmile şi adîncimile predicii lui înainte de a urca la amvon. Prin imaginaţie, unele scene biblice, aduse ca argumente sau ilustraţii, sînt văzute aievea de ascultători. Exemplu: trecerea Mării Roşii; jertfirea lui Isaac; lepădarea lui Petru. Scenele biblice vor fi „gustate" prin imaginaţie.
White, op. cit., p. 157 [S]White, op. cit.
122
123
Imaginaţia ajută la imprimarea adevărurilor biblice în mintea ascultătorilor. O prezentare rece, ştiinţifică - este sortită uitării, pe cînd o prezentare prin imaginaţie - este întipărită în simţuri şi inimă (un predicator a predicat despre iad atît de sugestiv, că oamenii s-au prins cu mîinile de stîlpii balcoanelor)
Imaginaţia trebuie şi poate fi cultivată prin:
- traiul în natură. Natura place. Nimeni nu s-a plictisit de natură. Cîmpul verde cu flori, pîrîiaşul şoptind uşor şi coborînd voios din munte, malul mării cu apele de necuprins, muntele cu fruntea scăldată în soare - toate stîrnesc imaginaţia predicatorului. Mai mult, geologia şi astronomia vor lărgi sfera imaginaţiei. Observarea, contemplarea şi reflectarea în natură
- vor dezvolta puterea imaginaţiei;
- arta şi literatura sînt alte mijloace de a dezvolta puterea imaginaţiei. Nu fiecare înţelege la fel natura, dar sînt oameni dotaţi, poeţi, scriitori sau sculptori care o redau într-o operă de artă şi ne ajută s-o înţelegem. Predicatorul trebuie să citească, să observe, să asculte etc;
- exerciţiul continuu cu descrierea: a unui peisaj, a unei zile trăite, a unui fapt petrecut, a unui eveniment. Exerciţiul acesta trebuie făcut nu o dată, ci trebuie să devină un obicei, o deprindere pentru a antrena imaginaţia noastră.
Prin imaginaţie, predicatorul va adăuga mult la explicaţia şi frumuseţea subiectului şi ale lucrurilor predicate.

5.1.2.5. Invenţia

Este o altă metodă de explicare a unor noţiuni şi adevăruri. Gîndurile sau ideile noi, produse prin cugetare proprie, se numesc invenţii. Ea este necesară fiecărui predicator. Cel care este lipsit de puterea aceasta a greşit cînd şi-a ales această slujbă. E drept că unele minţi sînt mai creative decît altele, dar fiecare predicator trebuie să creeze pentru că aceasta îl va face original şi proaspăt.

Invenţia trebuie să fie naturală, să nu intervină imposibilul sau fantasticul.

Invenţia trebuie să fie directă, adică dintr-un adevăr cunoscut să apară gîndul nou, fără să fie nevoie de altele suplimentare. Invenţia este o afirmaţie a unui adevăr clar, acceptabil, pentru care mintea ascultătorilor nu are nevoie de probă.

Exemplu: Evrei 11 - Nu este nimeni menţionat în Biblie care să fi fost plăcut lui Dumnezeu fără credinţă. Capitolul 11 este capitolul oamenilor plăcuţi lui Dumnezeu. La starea de „plăcuţi lui Dumnezeu" se ajunge prin credinţă.

Procesul de invenţie se realizează prin mai multe posibilităţi:

5.1.2.5.1. Se ia un adevăr izolat şi se meditează asupra lui Exemple: din ideea „iad" se obţin alte idei: - chin veşnic, - stare de pierzare definitivă, - înăbuşirea speranţei, - loc şi stare de pedeapsă, -absenţa binelui, - locul absenţei lui Dumnezeu, - chinul dorurilor

neîmplinite; din ideea „nemurirea sufletului" se pot deduce: - existenţa unei alte lumi, - întîlnirea cu cei plecaţi, - partea eternă a omului, -superioritatea sufletului faţă de trup etc.

5.1.2.5.2. Se iau două idei si se combină

Exemplu: din combinarea ideilor „pocăinţă şi credinţă" se pot extrage ideile: experienţe necesare şi posibile oricărui om; condiţiile mîntuirii; acţiuni necesare naşterii din nou etc; ascultare şi răbdare.

5.1.2.5.3. Se compară două idei

Exemplu: „legea şi harul": - harul eliberează, - legea înrobeşte; - harul e mult mai uşor decît legea. Harul uneşte pe oameni, - legea îi desparte. Legea se termină unde începe harul. Legea împovărează, - harul uşurează.

5.1.2.5.4. Se ia o idee şi se analizează

Exemple: din ideea „răbdarea sfinţilor" vom obţine: - tăcerea în suferinţă, - asigurarea calmului, - acceptarea situaţiei; din analizarea ideii „siguranţa mîntuirii" obţinem: - săvîrşirea iertării şi împăcării cu Tatăl, - dobîndirea cetăţeniei cereşti, - întrezărirea fericirii eterne şi gustarea ei încă de aici. Gîndirea inventivă se poate dezvolta prin:

Acumulare - care este acea înmagazinare a ideilor ce le avem de la alţii şi asupra cărora cugetăm. In cazul nostru, din Biblie luăm aceste idei de bază sau germinatorii. Acumularea se face prin citirea Bibliei sau a altor cărţi dogmatice şi ascultînd alte predici şi prelegeri.

Reflecţia (gîndirea). Adevărurile acumulate trebuie rumegate prin operaţia minţii care meditează adînc şi examinează cu atenţie propriile gîndiri. Predicatorul trebuie să fie un mic filozof; mintea lui trebuie să facă lucrul minerului (să se coboare în adînc, în toate straturile adevărului).

Exerciţiul este repetarea continuă şi intensă în acţiunea de gîndire. Adevărul acumulat este introdus în minte, întors pe toate părţile, filtrat. Din acest exerciţiu se vor naşte idei noi, plăcute.

în felul acesta, prin inveţie se va aduce o deosebită contribuţie la explicarea textului biblic, în cadrul predicii (teme: Mila, Propovă-duirea şi primirea Cuvîntului; Străduanie şi nepăsare; Siguranţa răsplătirii).

Operaţiunea gîndirii inventive depinde de două lucruri:

de gradul de cultură şi formarea minţii în procesul de cugetare. Nu toţi sînt la fel. Unii sînt mai adînci, alţii, mai superficiali. Apele adînci sînt liniştite. Unii gîndesc imediat, alţii, în timp. E natural ca unul - cu un grad de cultură mai înaintat - să fie mai rodnic, iar altul cu mai puţină cultură, mai sărac în invenţie. Se poate însă şi

invers, depinde şi de puterea de cugetare;

de starea sufletească a omului. Aceeaşi persoană, în anumite stări, poate naşte gînduri foarte adînci şi, uneori, curg unele după altele, iar alteori, gîndul e sec, gol şi fără putere. Deci predicatorul e dator să caute:

- să-şi cultive gîndirea;

- să-şi încălzească sufletul prin rugăciune, citire;
- să folosească timpul şi atmosfera favorabilă cugetării.

Sugestii practice:

Pentru a ajunge la o cît mai bună, deci pozitivă gîndire inventivă, se va ţine seama de următoarele:

caută să produci gînduri, nu vorbe. Cînd cugetăm, să nu ne gîndim la vorbe, ci să căutăm idei. Vorbele sînt doar vehicule ale gîndurilor, ce vin de la sine;

faceţi-vă timp pentru cugetare; timp în care să petreceţi cu voi înşivă, cu Dumnezeu, cu adevărul;

notaţi-vă imediat, pe hîrtie, ideile descoperite, fără o ordine, una după alta; trierea se va face la vremea potrivită; la început, să nu fim prea pretenţioşi. Trebuie să scriem şi cele mai neînsemnate observaţii, căci după ele vor urma altele. Nu te mulţumi însă cu cele de început!

să se caute formarea minţii în sensul cugetării. Mintea omului e leneşă. Predicatorul trebuie să o pună la contribuţie. în orice ocupaţie să luăm un subiect şi să cugetăm la el;

alegeţi la începutul săptămînii mai multe subiecte şi cugetaţi asupra lor în continuu. Diferitele întîmplări din timpul săptămînii ne vor ajuta la formarea de gînduri noi;

să căutăm să ne formăm un sistem de gîndire propriu, adică un model după care să gîndim totdeauna. Ţinînd cont de acestea, vom fi eficienţi în gîndirea inventivă.

5.1.2.6. Citatul şi declamaţia

Sînt alte unelte retorice, prin care se realizează o bună explicaţie a textului biblic. Citatul este recitarea din memorie a unui pasaj, verset sau frază din Biblie, în timpul predicii.

Declamaţia este recitarea, din memorie, a unei strofe sau a mai multora dintr-o poezie sau cîntare.

Amîndouă sînt elemente poetice ce înfrumuseţează predica. Cînd sînt mai multe sau mai lungi, pot fi citite din Biblie. Dar citarea din memorie va influenţa mai mult pe ascultători.

în cazul citatului sau al declamaţiei, trebuie să avem grijă ca acestea să fie

g

Sugestiile practice date de Dr. Alexa Popovici, în Cursul de „Homiletică" (pp. 23 şi 24), sînt de o deosebită importanţă în privinţa gîndirii inventive.

făcute într-un ton potrivit, iar mimica şi gesturile să nu contrazică citatul sau declamaţia. De asemenea, predicatorul va avea grijă să le plaseze la locul cel mai potrivit în predică şi va pregăti cu grijă calea fiecăruia. Prin declamaţie şi citat se ajunge la bune rezultate:

- se imprimă predicii un caracter plăcut, poetic, care nu oboseşte; se ştie că poporul nostru iubeşte poezia;
- se îmbogăţeşte predica cu multe versete biblice, prin care oferim Duhului Sfînt posibilitatea de a lucra (Ef. 6:17). în fiecare paragraf, să avem măcar un citat din Sfintele Scripturi;
- se oferă un orizont larg gîndirii; poezia dispune de imagini alese ce se impun minţii ascultătorilor;
- citatul oferă o recreaţie intelectuală în timpul predicii; fiind cunoscut de ascultători, îi odihneşte şi este şi o variaţie.

Predicatorul trebuie să insiste să înveţe multe versete biblice ca să aibă la îndemînă, în orice împrejurare, un stoc bogat de acest gen. îndrumări pentru întrebuinţarea citatului şi declamaţiei:

- Citatul sau declamaţia trebuie să sprijine în mod natural ideea de care se leagă, altfel, nu îşi poate atinge scopul sau chiar poate deruta.
- Citatul sau declamaţia nu trebuie să fie lungi; dacă sînt prea lungi se pierde ideea. Dintr-un context mai lung al citatului se va alege doar partea care se subordonează înţelesului ideii, ca să nu dispersăm gîndirea ascultătorilor.
- Dacă se cunoaşte, să fie anunţat autorul, apoi, printr-o frază frumoasă, să se introducă citatul.
- Pe cît posibil să fie memorate; cînd declamăm este bine să privim pe ascultători. Altfel farmecul e pierdut.

5.1.2.7. Originalitatea

O deosebită importanţă, în explicaţia textului, o are originalitatea. Ideile pot fi de două feluri: originale şi împrumutate. Originalitatea este ceea ce am produs noi înşine - crezul nostru, ideile noastre - pe care nu le-am luat de la alt gînditor sau scriitor. înainte de a consulta oricare alte comentarii sau cărţi ce se ocupă de anumite texte biblice, datoria predicatorului este să stea în faţa lui Dumnezeu în cugetare

profundă şi rugăciune, să muncească personal cu uneltele exegetice şi să producă gînduri originale. Originalitatea constituie o îndatorire de onoare şi de considerare justă a Cuvîntului lui Dumnezeu, a harului oferit fiecărui slujitor sincer şi a propriei personalităţi. Predicatorul care nu va căuta şi originalitatea, se va desfiinţa pe sine însuşi. A fi original înseamnă a exista în sine.
Originalitatea poate fi:
5.1.2.7.1. Absolută - atunci cînd scoatem la iveală gînduri, idei care n-au mai fost niciodată cunoscute. în lumea ideilor e foarte greu să fi absolut original, adică să naşti un gînd pe care nu 1-a mai avut nimeni, nicăieri,
127
niciodată. Unii spun că e chiar imposibil.
5.1.2.7.2. Relativă - o poate avea orice om (iarpredicatorul trebuie să o aibă);
este aceea cînd ne-am inspirat din gîndurile altor vorbitori sau scriitori,
apoi am ajuns noi înşine la gînduri noi.
Pentru a lucra în mod original, predicatorul trebuie să treacă mai multe
obstacole:
Descurajarea. Pentru că nu pot fi absolut originali, unii nu caută nici originalitatea relativă. Refuză să gîndească şi adună doar materialul din alte părţi, ciugulind de ici, decolo. Noi să avem curaj! Dumnezeu ne-a dat minte, şi prin Duhul Sfînt, în urma rugăciunii, El ne-o luminează.
Nepăsarea faţă de propria capacitate îi face pe unii să nu cugete. Ei se consideră în stare, oricînd, să ţină o cuvîntare şi poate că o şi fac, dar aceasta va fi numai de suprafaţă şi numai din cele înmagazinate înainte, iar nu ceva proaspăt.
Superficialitatea gîndirii. Mulţi se mulţumesc cu o gîndire de suprafaţă, care e mai comodă, şi nici nu încearcă măcar să o adîncească.
In concluzie, predicatorul va putea să împrumute idei, dar nicidecum să plagiaze. Termenul „plagiat" vine de la romani. Plagiatoru era un hoţ de oameni liberi, pe care îi vindea ca sclavi. Mai tîrziu, termenul s-a introdus în literatură. Este un termen odios, aplicat tîlharilor de idei. Plagiatul înseamnă preluarea ideilor altora şi prezentarea acestora ca şi cînd ar fi proprii.
Ideile însă circulă, de aceea există permisiunea de a împrumuta ideile altora.
Recurgînd la plagiat, predicatorul nu se pregăteşte, nu produce nimic, ci predică o predică învăţată. împrumutarea e în cazul cînd - după ce am meditat asupra subiectului şi am scos tot ce am putut scoate şi după ce citim ceea ce au spus alţi comentatori cu privire la acest subiect - vom lua unele idei ale acestora pentru a le completa pe cele proprii. Astfel, predica e născută din cugetare proprie^ şi din sentimente proprii, iar ideile de umplutură sînt luate de la alţii. în cazul împrumutării, e cinstit să şi anunţăm de la cine am luat ideea, dacă cunoaştem autorul - cu numele. Un predicator care plagiază va pierde calitatea şi va falimenta.

5.2. Argumentarea

De multe ori, explicaţia în sine nu este suficientă cu toate formele ei. într-o predică sînt mai multe învăţături: unele care sînt acceptate de ascultători, iar_ altele trebuie adeverite, susţinute şi dovedite că se întemeiază pe adevăr.
încercarea de a dovedi că o idee, un adevăr relativ nou este cuprins în
128
altele (admise mai dinainte), se numeşte argumentare. Argumentarea este o operaţie a inteligenţei, prin stabilirea unei legături între două idei: una admisă şi alta relativ nouă, care însă e cuprinsă în prima. Predicatorul trebuie oricînd să-şi poată argumenta afirmaţiile, nu de dragul argumentării, ci al adevărului. De asemenea, dacă este o persoană înclinată spre argumentare, să nu caute să argumenteze artificial ceea ce nu crede cu adevărat.
Broadus consideră că cele mai importante căi de argumentare sînt: mărturisirea, inducţia, analogia şi deducţia.

5.2.1. Argumentarea prin mărturisire

Pentru a stabili adevărul în mintea unor ascultători, calea cea mai directă şi simplă este prin a spune propria experienţă şi observaţie. Astfel, predicatorul devine martor a ceea ce el însuşi a experimentat, a văzut sau a auzit. Unii chiar afirmă că nimeni nu trebuie să meargă mai departe. Experienţa produce o adevărată opinie: „am fost orb şi acum văd", „credem pentru că noi L-am văzut şi ştim că El este Hristosul". Desigur, îndată după experienţă, urmează judecata şi opinia. între judecată sau opinie şi experienţă trebuie să se facă o clară distincţie. Astfel, predicatorul poate folosi propria experienţă, cît şi experienţa altora, împodobită cu propria judecată sau opinie. în sensul acesta, ne putem folosi de mărturisirile din Sfînta Scriptură în legătură cu Domnul Isus. De precizat că mărturisirile duşmanilor sînt de o deosebită valoare (exemplu: duhurile necurate, dracii etc.) Şi tot astfel, cele privitoare la alţii. Predicatorul Evangheliei va folosi în argumentarea sa, ca bază, afirmaţiile Sfintelor Scripturi, iar cînd acestea trebuie argumentate, o va face cît se poate mai simplu şi cu toată competenţa.

5.2.2. Argumentarea prin inducţie

Inducţia este operaţia minţii prin care noi deducem că dacă ceea ce ştim este adevărat într-un caz particular, va fi adevărat în toate cazurile de aceeaşi natură şi în aceleaşi situaţii; adică este o deducţie sintetică, generalizată dintr-o experienţă - ori o regulă generală - dedusă dintr-un număr suficient de cazuri particulare.[77] Inducţia este cea mai caracteristică argumentare. Inducţia trebuie să fie dedusă dintr-un număr apreciabil de cazuri şi pe baza unei analize corespunzătoare, fără a proceda uşuratic şi tendenţios.

io

n

Broadus, op. cit., p. 132

Noah Knowles Davis, *Elements of Inductiv logic* (New York: Harper & Bros, 1895), pp. 6 şi

Exemplu: păcatul minciunii, şi al urii, şi al beţiei duce la iad, deci toate păcatele duc la iad.

Domnul Isus, prin exemplul crinilor de pe cîmp şi al păsărilor cerului, demonstrează grija lui Dumnezeu faţă de ai Săi. Tînărul bogat: „Cît de anevoie vor intra cei bogaţi". Unele argemente devin foarte puternice, cînd dintr-un exemplu foarte simplu, concret, obiectiv, se deduce o regulă imuabilă.

Exemplu: banul Cezarului; dragostea părintească a lui Dumnezeu, ilustrată prin dragostea părinţilor pămînteşti.

5.2.3. Argumentarea prin deducţie

Deducţia este procesul mental prin care deducem un adevăr particular dintr-un adevăr mult mai general. Deducţia este în general obţinută prin silogisme.

- Toată Scriptura este adevărată şi obligatorie.
- Această doctrină este din Scriptură.
- Deci această doctrină este adevărată şi obligatorie.

în cazul deducţiei, aceasta trebuie să fie logică şi să nu fie doar o afirmaţie personală; să rezulte, cu adevărat, dintr-un adevăr general.

Orice silogism are o premiză majoră - care exprimă un concept general -, o premiză minoră - care exprimă un concept special, subordonat primei - şi o concluzie - care e raportul dintre cele două şi are subiectul (gramatical) comun cu premiză minoră, iar predicatul (gramatical) cu premiză majoră.

Exemplu:

- Fiecare virtute este vrednică de laudă.
- Modestia este o virtute.
- Deci modestia este vrednică de laudă.

Fiecare predicator va avea grijă să folosească premize care sînt în acord cu Cuvîntul lui Dumnezeu şi care sînt acceptate de către ascultători. în felul acesta şi concluziile vor fi binevenite şi argumentate, eficiente.

5.2.4. Argumentarea prin analogie

Analogia este argumentul prin care constatăm mai multe lucruri, care sînt la fel, în mai multe puncte recunoscute de noi:

- Cine rabdă ca Domnul Isus,
- cine iubeşte ca Domnul Isus,
- va fi răsplătit ca Domnul Isus.

Cu cît sînt mai multe puncte la fel, cu atît argumentul e mai tare.

Broadus, op. cit., p. 154 130

5.2.5. Sugestii practice privind argumentarea

Argumentarea este nespus de importantă în predicarea Cuvîntului. Predicatorul este dator să afirme Cuvîntul; de multe ori, să-1 argumenteze, apoi să-1 explice. De tăria şi corectitudinea argumentării va depinde aplicabilitatea puternică a învăţăturilor.

Următoarele sugestii practice - prezentate, în mare, şi de Broadus - sînt foarte importante pentru a folosi argumentarea aşa cum se cuvine:

- nu încerca să argumentezi nimic ce nu eşti sigur că este adevărat şi crezi că nu poate fi dovedit;
- începe argumentarea de la ceva care este unanim recunoscut şi acceptat. Lucrul acesta este foarte important, deşi de multe ori neglijat;
- foloseşte argumentul în mod inteligent, căutînd să produci o impresie asupra minţii ascultătorilor. Caută să te pui în situaţia ascultătorilor şi încearcă să vezi ce efect are argumentul privit din punctul lor de vedere. Faptul acesta, de multe ori, face pe predicatorul educat să fie mai abstract şi inaccesibil minţii maselor, pentru că este tentat să enunţe principii abstracte şi să tragă concluzii generale, pe cînd cei needucaţi argumentează din cunoştinţele lor de fiecare zi şi îşi bazează concluziile pe fapte concrete. Predicatorul trebuie să vorbească familiar cu masele şi totuşi să păstreze gîndurile adînci, aşa cum a fost Marele învăţător;

- caută în general să depinzi de argumentele scripturale şi preferă-le pe cele ce nu sînt discutabile. In special, cînd prezinţi o problemă controversată. Nimic nu este aşa de puternic şi potrivit ca Biblia şi aceasta are o comoară de material fără limită;
- nu căuta să spui totul o dată, ci alege un număr potrivit de argumente. Ca în cazul lui Ghedeon - trei sute de soldaţi adevăraţi, din multe mii care au venit la întîmplare;
- evită formulele tehnice în faţa publicului, caută să fii cursiv şi natural în explicaţie;
- ca stil, argumentul trebuie să fie clar, precis şi puternic, dar în acelaşi timp, simplu.

5.3. Aplicaţia

Un alt element component al predicilor este aplicaţia care nu este nicidecum o parte secundară sau subordonată, ci o parte cu adevărat centrală. Spurgeon consideră aplicaţia: adevărata parte a predicii. Datoria predicatorului este de a vorbi ascultătorilor săi şi să-i determine să aplice cele

"ibid., p. 161-163

14

Broadus, op. cit., p. 165

auzite la propria lor viaţă. Predica trebuie să fie ceva personal pentru ascultători. De aceea unii autori au numit-o convingere.

Prin aplicaţie, voinţa predicatorului, potrivit adevărului divin, apelează la voinţa ascultătorilor. Predica din care lipseşte apelul la voinţa ascultătorului şi la trăirea concretă a acestuia, nu şi-a atins scopul. Partea concludentă a predicii - încheierea - cuprinde în mare măsură aplicaţii, dar aplicaţia poate să apară şi alte părţi ale predici. Deoarece aceasta este de fapt ţinta predicării în sine, aplicaţia influenţează toate elementele predicii, întrucît aceasta o face cu adevărat eficientă.

în secolul trecut, aplicaţia era plasată, în general, la încheiere şi era anunţată în mod formal (exemplu: în predicile lui Jonathan Edwards); ceea ce constituie o adevărată slăbiciune a predicii supraformalizate.[75] O scurtă şi neformală aplicaţie este întotdeauna mai potrivită. în general, fiecare gînd important al predicii trebuie explicat de îndată ce este prezentat, conducînd, astfel, toate gîndurile spre un rezultat comun.

Aplicaţia în general cuprinde trei lucruri distincte:
- aplicaţia propriu-zisă - în care se arată ascultătorului cum se aplică adevărurile predicii la propria-i persoană;
- sugestia practică - care indică modul cel mai potrivit de îndeplinire a îndatoririlor prezentate;
- convingerea sau determinarea - care este apelul propriu-zis pentru ca ascultătorul să răspundă potrivit cu cele indicate.

5.3.7. *Aplicaţia propriu-zisă*

Este aceea care arată ce instrucţiuni practice sînt oferite ascultătorilor. Uneori, acestea sînt făcute cu fineţe, dar trebuie ca degetul să fie pus pe rană, pe anumite principii, obiceiuri, practici, atitudini, motive, prejudecăţi, dispoziţii, nevoi - ca predica să fie eficientă. Uneori sînt suficiente unele remarci (exemplu: în viaţa unor tineri), dar trebuie să fie făcute aşa de concret, ca să atingă simţămintele şi voinţa.

Unele aplicaţii se adresează ascultătorilor în masă, altele, unor anumite categorii sau feluri de ascultători (tineri, bătrîni, membri, prieteni etc). Predicatorul va fi foarte atent cu aplicaţiile privind pe cei neconvertiţi. De un deosebit efect este şi ceea ce ascultătorii îşi atribuie lor ca aplicaţie, fără ca aceasta să le fi fost adresată. Nu este potrivit să se facă aplicaţie la un anumit individ, în mod personal, şi/sau unui grup foarte restrîns. Asemenea aplicaţii fac mai mult rău.

Aplicaţia sub formă de deducţie trebuie să fie făcută cu multă grijă. Trebuie să urmeze logic din subiectul discutat şi să aibă importanţă practică.

[ij]Ibid., p. 166

Predicatorul să nu facă tot felul de deducţii străine de subiectul lui (exemplu: beţivul, deducem că ... putem bea pe bază de logică). Se va limita la cele ce se aplică la simţurile şi voinţa ascultătorilor şi-i va determina să acţioneze.

Aplicaţia va fi adesea prezentată cel mai bine sub formă de lecţie, învăţătură şi nu trebuie să aibă o nuanţă formală. Predicatorul nu este asemenea celui ce vorbeşte de la catedră către inferiori. Mai degrabă el va vorbi în general, despre învăţături ce le putem extrage.

Deci aplicaţia propriu-zisă poate lua formă de remarcă, deducţie sau învăţătură; dar acestea trebuie să apară în mod simplu, natural şi variat.

5.3.2. Sugestii practice

Privind cea mai bună cale de practicare a celor cerute. Pentru a da astfel de sugestii predicatorul trebuie să dispună de o bogată experienţă şi gîndire observatoare şi uneori de un tact delicat, întrucît este cea mai importantă parte a activităţii predicatorului. De exemplu: cînd cineva argumentează unele îndatoriri generale (rugăciunea personală sau în familie; citirea Bibliei etc), este foarte necesar să se dea sugestii practice despre modul de aplicare a acestor lucruri. Exemplu: mărturisirea păcatelor. O

misionară, vorbind unor predicatori, le-a sugerat ca, seara, cînd se roagă să pună pe o hîrtie, în scris, fiecare păcat sau greşeală făcută în timpul zilei. Apoi să le aducă fiecare, pe rînd, în faţa Domnului, în actul pocăinţei, după care să ardă hîrtia şi să mulţumească Domnului pentru iertarea acordată în baza sîngelui Domnului Isus. Chiar şi dintre cei mai sceptici au putut observa că lista a devenit destul de lungă, iar bucuria iertării destul de mare. Credincioşii au impresia că multe îndatoriri ale lor sînt impracticabile, deci trebuie arătat cum pot fi practicate. Aceasta trebuie să o facă predicatorul, recunoscînd sincer că deseori este dificil pentru el însuşi să aplice anumite lucruri.
De asemenea, sugestiile practice sînt importante în sfera trăirii sociale (familie, întreprindere, şcoală etc.) a credincioşilor. Predicatorul trebuie să atingă punctele slabe şi viciile sociale şi să proclame principiile creştine. Să nu se lase influenţat de spiritul de grup sau clasă. El este un profet al lui Dumnezeu. El trebuie să întrebe concret: „Unde este fratele tău?" Pentru aceasta are nevoie de o bună cunoaştere a situaţiei sociale înconjurătoare şi, în felul acesta, va judeca cu justeţe societatea şi va putea să indice soluţia bună şi dreaptă.

5.3.3. Apelul pentru răspuns concret, convingere

Este, se pare, partea cea mai importantă a aplicaţiei. Nu este destul să convingem pe oameni de adevăr, nici să sugerăm cum se poate aplica practic o învăţătură, ci trebuie să insistăm să se aplice. Aşa a făcut apostolul Pavel (2Cor. 5:20). Chiar cînd cineva înţelege datoria sa şi ştie cum să o îndepli-

nească, uneori o neglijează; de aceea, trebuie insistat să fie aplicată.

5.3.3.1. Insistenţa nu se face numai prin rugămintea fierbinte, ci chiar prin prezentarea motivelor concrete pentru acţiune. Trebuie arătat de ce e necesar lucrul acesta. Desigur motivele trebuie să fie vrednice şi în armonie cu morala creştină. Predicatorul poate apela la dorinţa după fericire şi la starea de nefericire. Scriptura apelează la simţurile obligaţiilor morale, la nădejde, la frică pentru timp şi eternitate. Domnul Isus foloseşte deseori expresia: „Vă este de folos". Cu aceasta se poate introduce cel mai neplăcut apel la acţiune; chiar nedorită, dar avantajoasă. O dorinţă pentru plăcerile unei vieţi curate sau pentru fericirea cerului constituie aspecte binevenite la credincioşi, dar nu vor conduce pe oameni la Hristos, deci acestea trebuie combinate cu alte motive, în cazul evanghelizării, ca să arătăm că sînt bune şi folositoare.
Dorinţa după bunătate şi sfinţenie este foarte răspîndită, mai ales înainte de moarte. Acest lucru trebuie folosit. Predicatorul să nu uite că inima omului este sensibilă la aceste dorinţe şi posibilităţi. Aşa că va arăta frumuseţile sfinţeniei şi ale binelui şi va conduce pe ascultători să le facă de dragul acestora, nu numai pentru un avantaj temporar şi să-1 prezinte în comparaţie cu răul.
Un alt motiv este dorinţa de recunoaştere şi prestigiu. Mulţi se simt neimportanţi şi simt nevoia de a fi importanţi. Trebuie arătat că aceasta se poate cel mai bine în Hristos. Dumnezeu a dat pe Fiul Său pentru fiecare din noi şi fiecare sîntem nespus de importanţi. El a făcut din fiecare un copil al lui Dumnezeu, un prinţ ceresc.
Apoi un alt motiv este nevoia de siguranţă. Creştinismul nu ne poate oferi eliberare de greutăţi şi viaţă mai lungă, dar ne poate da siguranţă (o altă viaţă - Ioan 6:37); siguranţa eternă e în Hristos. Trebuie făcut cît se poate de clar că oferta lui Hristos e crucea şi jugul Său, care, conjugate cu multele binecuvîntări de toate naturile, dau întregul complex al vieţii creştine profund fericite în El.
Dar cel mai de seamă motiv este dragostea. în această viaţă dragostea e marele antagonism al egoismului. Cei ce nu iubesc pe nimeni vor deveni tot mai egoişti. Aşa că predicatorul va insista ca: oamenii să iubească pe cei din jurul lor; părinţii pe copii; soţul pe soţie; fraţii pe fraţi şi prieteni. Biblia arată clar că omul trebuie să iubească pe Dumnezeu şi din această iubire trebuie să izvorască trăirea lui corespunzătoare. Păcatul 1-a înstrăinat de această dragoste. Hristos, Dumnezeul-Om, a venit să ne împace, să ne răscumpere şi să restabilească dragostea între om şi Dumnezeu: „Oricine îşi pierde viaţa pentru Mine o va cîştiga..." arată motivul dragostei pentru Hristos. Predicatorul trebuie să insiste asupra acestui motiv.
în sfîrşit, un alt motiv este admiraţia. Poporului trebuie să i se arate că sînt lucruri admirabile ce se pot face faţă de Dumnezeu şi oameni („Bine, rob bun... rob rău, nebunule..." a spus Domnul Isus). Fiecăruia îi place să fie admirat. Acest fapt trebuie folosit pentru a apela la conştiinţa ascultătorilor. Biografiile biblice oferă material şi motive pentru stîrnirea admiraţiei.

5.3.3.2. Insistenţa se mai face şi prin stimularea simţurilor, a sentimentului. Predicatorul trebuie să fie cald în întreaga vorbire, dar mai ales cînd doreşte să convingă pe oameni să ia hotărîri. Şi noi, ca şi Mîntuitorul şi apostolii, trebuie nu numai să convigem pe ascultători, dar şi să-i determinăm să ia hotărîri din inimă. Fără îndoială, predicatorul nu va stîrni emoţiile de dragul acestora, ci de dragul unor acţiuni temeinice şi nicidecum pentru aplauze şi popularitate; altfel, ar însemna să satisfacă pe ascultători, în fire, şi pe sine însuşi, tot firește.
Pentru o stimulare naturală a emoţiei ascultătorilor, predicatorul trebuie să simtă mai întîi el însuşi, nu

să joace teatru.
Cel mai dificil lucru este ca predicatorul să simtă ceea ce trebuie. Lucrul acesta nu se realizează prin eforturi de voinţă, nici prin schimbări artificiale de voce sau gesturi. El trebuie să-şi sensibilizeze şi să-şi cultive simţurile prin contactul cu adevărul Evangheliei, rugăciune şi consacrare de sine, cu dragoste pentru Dumnezeu şi pentru oameni.
Predicatorul nu trebuie să insiste ca ascultătorii să simtă, ci să prezinte motivaţii generatoare de sentimente ca: frică, dezgust, mirare, mînie, bucurie, entuziasm, fericire etc. în scopul acesta, predicatorul va folosi intens imaginaţia. Exemplu: descrierea răstignirii, a zilei judecăţii, agonia iadului. Comparaţiile sînt de asemenea foarte eficiente în provocarea emoţiilor (Ps. 103:13). „Deci dacă voi, care sînteţi răi, ştiţi să daţi daruri bune copiilor voştri, cu cît mai mult Tatăl vostru, care este în ceruri, va da lucruri bune celor ce I le cer!" (Matei 7:11) Cît de precis este motivat îndemnul şi este stimulată îndrăzneala de a cere orice lucru de la Tatăl nostru ceresc.
Apelul la emoţii se face, de obicei, în încheiere, dar este potrivit adesea şi în introducere (exemplu: înmormîntări) sau după fiecare punct principal, dar atunci trebuie să crească gradat.
Fără nici o îndoială, aplicaţiile sînt de primă importanţă în predică. De fapt, aplicaţiile fac dintr-o simplă cuvîntare religioasă o adevărată predică homiletică.
Pe lîngă folosirea cît mai competentă a acestor proceduri privind aplicarea adevărului pronunţat, predicatorul onest va trebui să ţină cont şi de unele principii de aplicare a Cuvîntului Scripturii la ascultătorii săi contemporani. Thomas D. Lea, în broşura sa, *A Practicai Guide to Help Christians Study and Understand the Bible,* prezintă cîteva principii privind aplicarea Cuvîntului astfel:[76]
- Cuvîntul Bibliei trebuie aplicat potrivit semnificaţiei reale a acestuia. Prin studiu corect exegetic se va căuta mai întîi sensul real al fiecărui text, apoi se va trece la aplicarea Cuvîntului. în felul acesta, se va observa că: în Fii. 3:2, nu-i vorba de cîini; că Ef. 4:26, nu-i un îndemn

Thomas D. Lea, *A Guidefor the Joumey: Survival Kit 3. A Practicai Guide to Help Christians Study and Understand the Bible.* (U. K. Convetion Press, 1986), pp. 34-40

la mînie; ITes. 5:17 nu caută să ţină pe creştin tot timpul pe genunchi; iar ITim. 5:23 nu îndeamnă la a bea băuturi alcoolice.
- Biblia trebuie folosită ca o carte de principii. îndrumările din Biblie nu sînt detaliate şi specifice în toate privinţele, ci sînt generale. Astfel, în Fapte. 2:42-45, ne ne învaţă să copiem practica bisericii primare, privind economia, ci să avem în vedere pe cei lipsiţi. Vom considera şi textele din Iac. 5:1-5; lloan 3:17; Fapte. 5:1-11.
- Promisiunile trebuie aplicate corect. în Biblie sînt promisiuni universale, aplicabile tuturor (Ioan 3:16); promisiuni rezervate poporului Domnului (lPet. 5:7); promisiuni personale (Iosua 1:9); promisiuni condiţionate (Iac. 4:8; lPet. 5:6).
- Biblia trebuie aplicată ţinînd cont de diferenţele de cultură şi de natura societăţii. Ceea ce la Corint însemna „sărutare sfîntă" poate însemna la noi o „strîngere de mînă călduroasă". Spălarea piciorelor îndeplinită de către Domnul Isus (în Ioan 13) nu este, nicidecum, menită să constituie un ceremonial creştin, ci este ilustrarea slujirii în umilinţă.
- Biblia trebuie aplicată cu înţelepciune. In unele texte sînt folosite hiperbole sau alte figuri de stil. Aplicarea acestora ad-litteram ar constitui grave abateri de la învăţătura Scripturilor (Mat. 5: 29-30; Mat. 5:38-42; Mat. 18:1-22).

Ţinînd cont: atît de aceste principii, cît şi de felul în care se pot face aplicaţiile privind învăţăturile Scripturilor, predicatorul va hrăni Biserica cu pîinea din ceruri, cu adevărul fără greş al Sfintelor Scripturi şi va propăşi în lucrarea sa.

5.4. Ilustraţia

Un alt element funcţional al predicii este ilustraţia, care este povestirea în predică a unui fapt sau a unei întîmplări trăite sau imaginate, pentru a pune în lumină, a proba sau explica un adevăr sau o idee din predică. Etimologic, „a ilustra" înseamnă „a aduce lumină asupra unui subiect", „a face clar un gînd sau idee". Astfel, ilustraţia este un element funcţional atît de important în predică, încît unii autori consideră folosirea ilustraţiilor un adevărat criteriu pentru diferenţa dintre predicile mediocre şi excelente.
Importanţa ilustraţiilor în predică decurge din natura minţii umane înclinate să cuprindă lucrurile în mod viu. Mathew Arnold consideră că o afirmaţie, cît de corectă sau ştiinţifică ar fi, nu are nici un efect asupra celor mai multe minţi, dacă nu e ilustrată practic.[77] Ilustraţia îl ajută pe ascultător să aplice adevărurile la propria sa viaţă.
De reţinut că Marele învăţător a fost exemplul suprem în folosirea tuturor tipurilor şi felurilor de ilustraţii, în tot felul de împrejurări, în predicile sale.
Iar apostolii, de asemenea, au folosit din plin ilustraţiile.

5.4.1. Funcţiunile ilustraţiilor

Ilustraţiile pot fi folosite în predică cu diferite scopuri, pentru a îndeplini diferite funcţiuni ca:

5.4.1.1. Funcţiune clarificatoare

Ceea ce înseamnă că ilustraţia este folosită pentru a explica un adevăr, pentru a clarifica adevărurile credinţei, pentru a face adevărul concret. Aşa cum prin întruparea Domnului Isus Cuvîntul etern a devenit trup (Ioan 1:14), tot aşa, prin ilustraţii, adevărul pronunţat devine realitate de viaţă, practicabil. în sensul acesta a rostit Domnul Isus majoritatea pildelor Sale. Exemplu: pentru a dovedi grija Tatălui, a clarificat-o prin exemplul crinilor de pe cîmp şi a păsărilor cerului etc.

în multe cazuri, o ilustraţie bine aleasă serveşte drept pod de legătură între timpurile biblice şi timpul prezent, explicînd termenii biblici în cuvintele şi practicile actuale. Exemplu: ispăşirea făcută de Domnul Isus pentru noi, explicată cu situaţia cînd judecătorul care trebuia să-şi pedepsească mama, a luat pedeapsa asupra sa. De asemenea, ilustraţiile fac legătura între sfera spirituală şi sfera fizică a lucrurilor. Exemplu: pilda samariteanului milostiv, ilustrînd calitatea de „aproapele nostru". Pentru aservi ca explicaţie eficientă, ilustraţia trebuie să evidenţieze un adevăr concret, să exprime un verb tranzitiv, aplicativ, care nu mai are nevoie de nici o explicaţie în plus. Adevărata ilustraţie explicativă impune replica în sensul unei concrete aplicaţii.

5.4.1.2. Funcţiune argumentativă - sau doveditoare

Uneori, adevărurile enunţate sînt raţionale şi de structură grea în privinţa înţelegerii. Astfel, cele afirmate au nevoie să argumentate printr-o ilustraţie pentru a deveni practice, experimentale. Exemplu: apostolul Pavel, în „Romani" (6 şi 7), foloseşte trei ilustraţii pentru a înfiera atitudinea unora de a justifica trăirea în păcat pe baza mîntuirii prin har. Astfel el ilustrează pe cei mîntuiţi prin har, folosind analogiile: - credincioşii sînt morţi faţă de păcat şi vii pentru o nouă viaţă; ei nu mai sînt sclavi ai păcatului, ci ai neprihănirii şi ei nu mai sînt căsătoriţi cu legea, ci cu un nou bărbat, Hristos.

5.4.1.3. Funcţiune ornamentală

Uneori ilustraţia este folosită pentru a înfrumuseţa un adevăr bine cunoscut şi înţeles. Se ştie că omul nu este numai o fiinţă raţională, ci şi emoţională; de

Jones, op. cit., p. 136 136

18

Broadus, op. cit., p. 180

137

aceea, este atras de lucrurile frumoase. Astfel de ilustraţii sînt luate din natură sau artă; un peisaj din natură, un tablou. Evangheliştii mari ca D. L. Moody, Spurgeon şi Billy Graham - au adăugat mult la valoarea predicilor lor, prin măiestria cu care au plasat ilustraţiile ornamentale, făcînd adevărul predicat foarte atractiv. Oricum, cei ce înclină, din natură, spre asemenea ilustraţii, vor fi atenţi ca nu cumva prin acestea să diminueze mesajul în sine, făcînd artă pentru artă.

5.4.1.4. Funcţiune stimulatoare a atenţiei- sau cuceritoare

în sensul acesta, predicatorul va folosi astfel de ilustraţii în introducere, cu care să capteze interesul ascultătorilor pentru subiectul prezentat. Şi poate şi mai mult, în timpul predicii, cînd atenţia scade. Astfel, istoria lui Iosif, a fiului risipitor etc., va stimula la atenţie pe tineri şi bătrîni, pe părinţi şi copii.

5.4.1.5. Funcţiune impresionabilă

Adevărurile prezentate prin ilustraţii sînt mult mai bine întipărite în mintea ascultătorilor. Ele impresionează mai adînc inima şi sufletul. Cineva a spus că un predicator poate să-şi repete predica după şase luni, dacă îşi schimbă ilustraţiile, care se ţin minte pentru multă vreme.

5.4.1.6. Funcţiune stimulatoare la acţiune

De multe ori, printr-o ilustraţie bună, în care se arată că o persoană a făcut ceea ce predicatorul vrea să facă ascultătorii săi, îi determină pe aceştia să treacă la acţiune. Asemenea ilustraţii sînt potrivite mai ales la încheiere, prin care se arată ascultătorilor cum să aplice cele predicate. Asemenea ilustraţii vor mişca voinţa ascultătorilor şi îi vor determina la acţiune.

Oricare ar fi funcţiunea spre care este îndreptată o ilustraţie din predică, predicatorul trebuie să ţină minte următoarele: să nu folosească ilustraţia ca scop în sine şi ca deviere de la adevărul ilustrat; să nu urmărească o anumită ilustraţie cu predica sa, ci invers: să folosească ilustraţiile ca pe nişte ferestre spre adevăr. Se va respecta ceea ce a spus Augustin: „Spune adevărul deplin, plăcut şi mişcător!"

5.4.2. Tipuri de ilustraţii

Ilustraţiile nu sînt numai de diferite funcţiuni, dar şi de diferite tipuri. Pentru a îndeplini diferitele funcţiuni ale ilustraţiilor predicatorul va trebui să folosească diferite tipuri de ilustraţii.

5.4.2.1. Ilustraţia dintr-o singură expresie

Este cea mai simplă ilustraţie. Exemplu: „biciuire sîngeroasă", „clopotele

138

şi orologiile vesteau miezul nopţii".[79] Pentru asemenea ilustraţie, cuvintele trebuie bine studiate şi alese. Exemplu: să fim credincioşi fruntaşi în rugăciune. „Să fim buni pescari" etc.

5.4.2.2. Ilustraţii formate dintr-o sumară combinaţie de cuvinte

Exemplu:[20] „păcatele se asociază ca verigile unui lanţ, formînd lanţul nelegiurilor care înrobeşte fiinţa

umană" sau „un om fără Dumnezeu este ca o frunză ruptă dintr-un copac". în acest tip de ilustraţie, se folosesc metaforele şi comparaţiile, deseori. Exemplu: Domnul Isus, spune: „Voi sînteţi sarea pămîntului şi lumina lumii"; ori: „El este ca un pom sădit lîngă izvor de ape". Şi acest tip pretinde o aprofundare şi studiu intens al cuvintelor şi ideilor.

5.4.2.3. Ilustraţii prin citare de versuri sau proză

Exemplu: la ideea „Tribut Bibliei": „Această carte conţine gîndirea lui Dumnezeu, situaţia omului, calea mîntuirii, nenorocirea păcătosului, fericirea mîntuitului " etc.

5.4.2.4. Exemplul detaliat

Este tipul cel mai frecvent folosit şi este de mai multe feluri. Poate fi o povestire, un incident, o anecdotă, o experienţă personală, un eveniment istoric, o parabolă sau un exemplu imaginat. S-a afirmat că acest tip de ilustraţii a fost folosit, în mod preponderent, de către George W. Truett; ele sînt frecvente în predicile sale.

5.4.3. Surse de ilustraţie

Predicatorul poate folosi ilustraţii din toate domeniile de viaţă şi existenţă. Pentru a stimula pe predicator în căutarea materialului ilustrativ, chiar în domeniile neglijate de el, pot fi indicate următoarele surse:

5.4.3.1. Biblia

Este prima sursă potrivită pentru materialul ilustrativ de predică, întrucît ea conţine astfel de material referitor la orice subiect şi situaţie. De asemenea, Biblia oferă material cunoscut şi deci ilustraţiile vor fi uşor înţelese. Aceasta va impresiona pe ascultători, va adăuga la credibilitate şi va stimula cunoaşterea Cuvîntului. Multe din istorisirile din Vechiul Testament cu

[19]Ibid., p. 183 [20]Ibid., p. 184

[21]*H.* C. Brown, jr, şi alţii, op. cit., p. 72

Avraam, Iosif, Samson, Rut, Samuel, David, Goliat, Namaan, Elisei, Ilie etc. - sînt urmărite cu viu interes.

5.4.3.2. Viaţa de toate zilele

Lucrurile înconjurătoare şi viaţa însăşi, precum şi natura oferă un inepuizabil izvor de ilustraţii. Predicatorul evanghelic va avea ochii deschişi în toate direcţiile şi mintea trează pentru a vedea imagini ale manifestării adevărului etern. Exemplu: Domnul Isus a observat: iarba, florile, păsările, pescuitul, construcţiile etc. şi le-a folosit ca vehicule ale adevărurilor Sale. Nu mai puţin sînt importante relaţiile sociale, familia, societatea şi alte categorii sociale, cu tot ce le caracterizează şi le preocupă. Observarea copiilor şi a bătrînilor, a bolnavilor, a oamenilor de ordine, a săracilor sau bogaţilor -oferă bogat material ilustrativ.

5.4.3.3. Experienţe personale

Formează încă un cîmp vast de material ilustrativ. Acestea sînt foarte eficiente şi folosite din plin de predicatori ca: Spurgeon, Finney şi Moody. Predicatorul trebuie însă să aibă grijă să nu spună întîmplări care i-ar diminua relaţia cu unii credincioşi sau i-ar închide oportunităţile pastorale, din lipsă de încredere. O specială grijă va avea predicatorul ca, prin aceasta, să nu alunece pe panta evidenţierii lui sau a familiei sale şi nici a discreditării de sine, fără însă a se prezenta ca un om ideal, perfect.

5.4.3.4. Experienţele altora

Sînt, la fel, surse de bune ilustraţii. Trebuie însă să avem grijă să nu lezăm persoanele sau bunul lor nume sau să profităm de confidenţele încredinţate nouă.

5.4.3.5. Literatura

Predicatorul trebuie să fie un bun cititor. Cărţile de literatură, de ştiinţă şi poate, în mod deosebit, ziarele oferă predicatorului bune surse pentru ilustraţii proaspete şi eficiente. Predicatorul va căuta să citească biografiile şi autobiografiile marilor oameni ai credinţei, nuvele, maxime, fabule, cărţi de predici, reviste şi ziare şi, cu un ales spirit de observaţie, va căuta să strîngă nectarul adevărului, ca harnica albină din fiecare floare.

5.4.3.6. Istoria

Este cu adevărat materialul inepuizabil de ilustraţii. Istoria nu este altceva decît prezentarea vieţii şi deci ilustrează viaţa în mod fidel. Mai mult, nici nu este prea bine cunoscută şi deci va aduce şi o notă de curiozitate şi stimulare a interesului.

5.*4.3.7. Imaginaţie proprie*

Predicatorul poate uza şi de propria imaginaţie pentru a inventa ilustraţii care, de asemenea, sînt deosebit de eficiente. In sensul acesta predicatorul

trebuie să-şi dezvolte puterea de imaginaţie şi abilitatea de a vedea lucrurile, cît şi de a le arăta altora. în general, predicatorul va căuta să evite să se prezinte pe sine prea des în ilustraţiile sale. Domnul Isus a evitat de multe ori să Se prezinte pe Sine ca subiect al unor evenimente. Deci ilustraţiile nu vor fi la persoana întîi.
Folosirea dialogului va face ca ilustraţia să fie mişcătoare şi eficientă.
5.4.4. Sugestii finale
Cîteva sugestii finale vor folosi fiecărui predicator pentru o bună plasare a ilustraţiilor:
5.4.4.1. Nu vă grăbiţi să apelaţi la ilustraţie, si nu o folosiţi ca generatoare de idei, ci invers. Mai întîi trebuie să existe ideea şi apoi căutaţi ilustraţia adecvată. Folosirea greşită a ilustraţiei aduce prejudicii mesajului.
5.4.4.2. Să aveţi siguranţa că aţi ales ilustraţia potrivită, care să sublinieze ideea şi să nu producă nici o confuzie ascultătorilor, derutîndu-i de la adevăr.
5.4.4.3. Căutaţi să ilustraţi fiecare idee care cere să fie ilustrată, darnu faceţi exces de ilustraţii. O casă nu trebuie să aibă prea multe ferestre.
5.4.4.4. Căutaţi să învăţaţi bine ilustraţia şi spuneţi-o pe de rost. Dacă nu cunoşti o întîmplare în detaliile necesare, renunţă la ea. Un student a vorbit despre Hrisostom ca despre „marele predicator din secolul al XVIII-lea" plasîndu-1 deci cu 1400 de ani mai tîrziu. Acelaşi lucru trebuie urmărit cînd folosim ilustraţii din ştiinţă, medicină, astronomie etc. Printre ascultători s-ar putea să fie specialişti. Să ne ferim de asemenea greşeli grosolane.
Este important ca, în timpul relatării ilustraţiei, predicatorul să aibă un contact vizual cu ascultătorii, ca să le producă şi să le simtă reacţia. De aceea, se vor spune pe dinafară.
5.4.4.5. Ilustraţiile trebuie să fie scurte şi variate. Spurgeon spune că ilustraţiile sînt ferestrele, nu casa. Şi nu folosiţi aceleaşi ilustraţii tot timpul, pentru că ele nu se uită.
Ilustraţia bună şi eficient spusă va avea o introducere scurtă, o acţiune, un punct culminant şi o concluzie - sau aplicaţie. Exemplu: un predicator a spus o ilustraţie: „Să ne imaginăm un soldat în timpul războiului, un soldat tînăr ajuns pe un pat de spital. Alături, chirurgul care i-a amputat mîna sfîşiată de schije; cînd tînărul se deşteaptă, îi spune: „îmi pare rău că a trebuit să-ţi pierzi mîna". Soldatul a protestat: „Nu am pierdut-o, am dat-o". Soldatul a fost destul de inteligent să ştie că era o mare diferenţă între a-şi fi pierdut mîna şi a-şi fi dăruit-o. Starea lui sufletească era schimbată prin faptul că înţelesese acest lucru.

Totdeauna punctul culminant trebuie păstrat pînă la momentul oportun şi trebuie să vină ca o concluzie de viaţă a ascultătorilor, pentru problemele de viaţă discutate.

CAPITOLUL 6 STILUL PREDICII

După ce am stabilit CE vom predica, adică, conţinutul predicii şi ordinea în care vom prezenta acest material, mai rămîne însă ceea ce Cicero considera ca fiind cel mai important lucru pentru un vorbitor şi anume, CUM să spunem; adică, stilul predicii şi felul de prezentare, de susţinere.
Tot astfel, Ladislau Galdi citează pe Giacomo Devoto, care numeşte stilul „orice manieră de expresie literară ... care se adaptează unui gen ... sau unei tematici." Iar Dicţionarul limbii române moderne afirmă că stilul este: „Mod propriu de exprimare într-un anumit domeniu al activităţii omeneşti, pentru anumite scopuri; fel propriu de a exprima al unei persoane." Considerînd aceste afirmaţii, se întrezăreşte importanţa fără echivoc a stilului în glorioasa lucrare de proclamare a Cuvîntului lui Dumnezeu.
Termenul „stil" vine de la numele unui instrument de fier ascuţit - „stilus" - cu care romanii scriau pe tablele lor acoperite cu ceară. Mai tîrziu, termenul a fost folosit pentru a descrie felul scrierii unei persoane, inclusiv tipul de cuvinte şi de propoziţii folosite într-o compunere. Cu alte cuvinte, stilul este felul în care cineva îşi exprimă gîndurile în scris.
După cum nici măcar două persoane nu sînt identice, în scrisul lor de mînă sau în caracterul lor, tot astfel şi stilurile diferă de la persoană la persoană. Se ştie că Buf fon obişnuia să spună: „Stilul este omul". Fiecare predicator trebuie să aibă stilul propriu, să-şi păstreze individualitatea, dar să-şi îmbunătăţească continuu stilul în predicile sale.

6.1. Importanţa stilului

Cel mai important lucru pentru un predicator, fără îndoială, este conţinutul predicii, adică să aibă ceva de spus. Aceasta nu înseamnă însă că stilul, modul în care e prezentat conţinutul, ar fi fără importanţă. Stilul corect face conţinutul clar şi memorabil. Stilul este vehicolul comunicării. în această privinţă va trebui să afirmăm împreună cu homileticianul Vinet: „Experienţa tuturor timpurilor şi mărturiile tuturor învăţătoriloe ne prezintă ca incom-

Ladislau Galdi, *Introducere în Stilistica literară a limbii române* (Bucureşti: Editura Minerva, 1976), p. 11
[2]D.L.R.M., p. 200
[5]Broadus, p. 200
4 Brown, Jr. fi. a. p. 138
143
parabile următoarele două afirmaţii: (1) Că noi nu trebuie să ne fălim cu aceea că vom avea un stil bun fără un fond interesant de idei. (2) Apoi, chiar cu un fond de idei substanţial şi interesant, nu trebuie să considerăm că stilul va veni de la sine." Numai în felul acesta predicatorul va fi, „ca un om încercat, ca un lucrător care n-are de ce să-i fie ruşine, şi care împarte drept Cuvîntul adevărului." (2Tim. 2:15).
Stilul în predică este important datorită următoarelor motive:
6.7.7. *Predica este o comunicare orală cu ascultătorii*
Spre deosebire de materialul scris, cel predicat este o comunicare directă adresată ascultătorilor în mod instantaneu. Prin predică, predicatorul caută să capteze nu numai auzul şi mintea ascultătorilor, ci şi voinţa lor. Scopul predicii este să obţină un răspuns din partea ascultătorilor. Predicatorul va face totul să efectueze o predicare eficientă, o reală comunicare a Cuvîntului divin. El nu va uita niciodată că, în timp ce o parte mai obscură şi dificilă dintr-un eseu scris, poate fi recitită, o parte neclară dintr-o predică este pierdută pentru totdeauna sau creează un impact nedorit în viaţa celui ce o aude. Ceea ce s-a spus greşit intr-o predică, uneori nu mai poate fi reparat niciodată. Deci atenţie! Atenţie!
6.7.2. *Importanţa stilului*
Apoi, stilul în predică este important pentru că predicarea e o comunicare către un grup mixt de ascultători. Ascultătorii prezenţi în faţa predicatorului sînt foarte diferiţi ca vîrstă, nivel de cultură şi educaţie sau religie şi tradiţie, cît şi în stări sufleteşti (cu care vin la biserică).
Un judecător din Kentucky a criticat predicatorii din districtul lui pentru că predicau în termeni profesionali. El a spus: „Dacă un judecător sau un doctor ar vorbi în termeni profesionali unei audienţe, mijlocii, nici chiar predicatorii nu ar înţelege. Un prieten a spus unui predicator: „De ce nu renunţi la jargonul pseudo-ştiinţific şi să vorbeşti poporului tău în limba ta maternă?"[7]
Predicatorul trebuie să ţină cont de toate aceste lucruri. De asemenea, să nu uite că în faţa lui stau oameni cu diferite nevoi şi probleme la care predica trebuie să fie un adevărat răspuns. El va face totul ca mulţimea ascultătorilor
Alexander Vinet, *Homiletics,* 3erd. ed. (New York.: Irison, Blakeman, Taylor, 1871), p. 353 Brown, Jr. şi. a. pp. 139-144 şi Jones, pp. 169-173
să fie captivată de vorbirea sa, să devină o comunitate de ascultători, dintre care nimeni să nu plece nehrănit din Casa Domnului.
6.1.3. Predicarea este o comunicare către generaţia prezentă
Predicatorul trebuie să predice celor ce trăiesc astăzi, oamenilor culturii din timpul lui. De aceea, în pregătirea stilului predicii se impune un studiu profund în „comunicarea creştină". Se pun, aici, probleme privind natura ascultătorilor contemporani şi dacă astăzi mai merge un limbaj simbolic pur religios, mulţi ascultători nici nu sînt familiarizaţi cu limbajul creştin consacrat. Aşadar, va putea predicatorul să găsească un punct de contact prin care ascultătorul să-şi poată aplica Evanghelia la propriile lui nevoi? Predicatorul trebuie să pună adevărul Evangheliei în cuvintele şi cultura timpului său, căutînd să rămînă credincios revelaţiei divine. El va face aceasta printr-o continuă îmbunătăţire a propriului său stil, ca şi prin interpretarea regulilor de interpretare a Bibliei.
6.2. Stilul verbal, predicatoricesc (homiletic)
Este momentul cînd trebuie amintit faptul că predicarea implică folosirea unui stil verbal, care diferă de stilul folosit în scriere. Este un stil ce se adresează urechilor ascultătorilor în mod direct. Martin Luther, reformatorul, a insistat pentru folosirea unui stil direct şi colocvial în predicare. El a spus că în biserică trebuie să se vorbească aşa cum se vorbeşte acasă, în „limba maternă", comună tuturor.
6.2.7. *Stilul verbal prin cuvinte simple*
Se realizează prin folosirea cuvintelor simple. A folosi în predică cuvinte greu de înţeles pentru ascultători sau pentru o parte din aceştia, este un adevărat sacrilegiu. Asemenea cuvinte nu numai că îl vor face pe ascultător să nu înţeleagă mesajul, dar îl vor conduce la concluzii greşite. Un credincios din Anglia, ascultînd pe un predicator tînăr predicînd, a spus: „De mulţi ani vin la această biserică aducînd cu mine Biblia. Astăzi constat că aduc cu mine o carte nepotrivită, deoarece se pare că ar trebui să aduc cu mine Dicţionarul lui Webster."[9]
Jones, op. cit., p. 171 144
[S]Ibid., p. 174 [9]Ibid,, p. 176
145
6.2.2. Stilul verbal prin cuvinte specifice .
Se realizează prin folosirea cuvintelor specifice. Predicatorul Evangheliei trebuie să utilizeze cuvinte cît se poate de specifice. Acestea vor fi întotdeauna mai expresive decît cuvintele generale. Cuvinte care conţin acţiune în ele; substantive concrete; verbe tranzitive în acţiune activă; cuvinte care aduc imagini în minţile ascultătorilor. Exemplu: în loc de: „Experienţa convertirii mele va fi întotdeauna

plăcută mie", este mult mai eficient a spune: „îmi voi aminti întotdeauna cu plăcere de ziua convertirii mele.""[0]

6.2.3. Stilul verbal prin un număr mic de cuvinte

Se realizează apoi şi prin folosirea unui număr mic de cuvinte. Din nefericire se poate spune despre unii predicatori că au darul de a spune puţin sau nimic în multe cuvinte. Cel care transmite Cuvîntul divin nu va folosi niciodată două cuvinte în cazul în care unul singur este deajuns. Vor fi înlăturate prepoziţiile, conjuncţiile, adverbele şi adjectivele care pot fi eliminate. Se spune că tatăl unui tînăr predicator i-a cerut fiului său ca în fiecare sîmbătă seara să-i redea într-o telegramă de cincizeci de cuvinte, esenţa predicii ce urma să o predice duminica. Exerciţiul a fost foarte folositor. "

6.2.4. Stilul verbal prin fraze scurte

în sfîrşit, stilul verbal se realizează folosind fraze scurte şi corecte. Al Fasol sugerează limitarea unei fraze la maximum douăzeci de cuvinte/[2] Frazele lungi şi complicate, cu multe propoziţii subordonate, vor face pe ascultători să înţeleagă cu greu ceea ce predicatorul doreşte să spună, vor conduce la înţelegere greşită, iar unii vor înceta să mai urmărească firul ideii prezentate. Cu fiecare frază, predicatorul trebuie: „să pună punctul pe i, cît mai repede". în loc de a spune: „între Evanghelii se găseşte şi Evanghelia după Luca, din care versetul 1, capitolul 4 constituie textul nostru de predică pentru astăzi", se va spune: „Textul predicii de astăzi este Luca cap. 4, versetul 1".

Tot legată de corectitudinea frazelor şi topica ţine şi ordinea corectă a cuvintelor în propoziţie şi a propoziţiilor în frază. Fiecare predicator va

Fasol, op. cit., p. 72 Jones, op. cit., p. 176

[i2]Fasol, op. cit., p. 71

învăţa regulile de bază ale gramaticii, care îl vor ajuta pe el să exprime clar ceea ce gîndeşte, iar pe ascultători, să înţeleagă. Regulile gramaticale sînt unelte prea importante în munca proclamării Cuvîntului ca un predicator saşi permită a le neglija.

6.3. Caracteristicile stilului

O dată stabilit stilul potrivit în predicare, sînt importante şi elementele care determină ca stilul să fie eficient. Pentru ca stilul predicii să fie eficient, acesta trebuie să fie caracterizat de claritate, să fie captivant, energic şi frumos.

6.3.1. Claritate

Predicatorul trebuie să fie clar în gîndirea sa şi să comunice ascultătorilor cu claritate mesajul. Despre Wesley se spune că a început să predice într-un stil elevat, dar dîndu-şi seama că servitoarea sa nu-l înţelege, şi-a schimbat stilul."

6.3.1.1. Claritatea este necesară în ceea ce priveşte scopul şi ideile predicii. Dacă predicatorul nu e clar cu ceea ce are de predicat, desigur că nici

ascultătorii nu vor înţelege. Lipsa de scop precis duce la multă neclaritate şi ineficientă în predică.

6.3.1.2. Claritatea decurge şi din identificarea cu ascultătorii.

Dacă predicatorul nu-şi cunoaşte ascultătorii şi nu-i înţelege, nu-i va putea captiva cu vorbirea sa. Predicatorul trebuie să vorbească potrivit cu starea ascultătorilor săi. El va evita să vorbească sub nivelul sau peste capetele ascultătorilor; va folosi limbajul uzual, captivînd astfel pe majoritatea ascultătorilor. Aşadar, predicatorul va ţine cont de împrejurările în care vorbeşte şi de nivelul audienţei. Atît Domnul Isus, cît şi apostolul Pavel au vorbit sufletului oamenilor în fiecare împrejurare.

6.3.1.3. Claritatea se realizează printr-o bună folosire a limbii. Predicatorul va căuta să folosească cuvintele potrivite şi adecvate, precum

şi o structură corectă a propoziţiilor şi a frazelor. Acelaşi cuvînt poate să aibă diferite semnificaţii, în diferite împrejurări sau contexte. în mod special, în cazul termenilor abstracţi; de exemplu - cuvintele: „templu", „adevăr" etc. Ordinea şi asocierea corectă a cuvintelor este nespus de importantă pentru a nu crea confuzii. Exemplu: în loc de: „Scaunul costă o sută de lei, pe care

Brown, jr. şi a. op. cit., p. 144

stau", se va spune: „Scaunul pe care stau costă o sută de lei".

O bună folosire a limbii înseamnă a alege întotdeauna limbajul cunoscut şi înţeles. Cuvintele tehnice trebuie evitate în predică. De multe ori, chiar cele teologice ca: „justificare", „sanctificare" etc. Uneori chiar cuvintele: „credinţă", „har" etc. trebuie traduse în cuvinte mai uzuale. Predicatorul va ocoli cuvintele străine, neologismele şi arhaismele care pot deruta pe ascultători. Cînd va folosi cuvinte din limbile originale, în care s-a scris Biblia, va căuta să dea o explicaţie competentă. Partea tehnică, exegetică, este pentru biroul de studiu, nu pentru amvon. Predicatorul va folosi limbajul vieţii fără să devină vulgar. Lectura şi audierile la radio vor ajuta pe predicator în cultivarea stilului.

O bună folosire a limbii înseamnă a folosi cuvinte specifice, concrete. Cuvintele e bine să fie mai degrabă concrete decît abstracte şi mai ales specifice decît generale. Exemplu: Domnul Isus nu a zis: „Priviţi natura, cum se dezvoltă şi cît e de frumoasă..." El a zis: „Uitaţi-vă la crinii de pe cîmp...",

ilustrînd astfel grija Tatălui ceresc. Predicatorului nu trebuie să-i fie frică să folosească cuvinte concrete.
Cuvintele inutile trebuie eliminate. Expresii ca: „iubiţi fraţi şi surori"; „astăzi"; „în această zi"; „dimineaţă" etc, nu numai că nu au rost, dar derutează pe ascultători şi-i plictisesc.
Propoziţiile şi frazele trebuie să fie bine conturate. în general, acestea trebuie să fie scurte, dar chiar mai lungi fiind, claritatea lor se impune. Ca o regulă generală: fiecare propoziţie sau frază trebuie să spună un singur lucru. Exemplu: „Bătrînul învăţător al legii, Nicodim, care s-a dus la Domnul Isus noaptea şi şi- a destăinuit secretele sufletului său, era interesat în viaţa veşnică". Aceasta spune că Nicodim era interesat în viaţa veşnică. în sensul acesta predicatorul trebuie să cunoască principiile elementare ale compoziţiei şi ordinea cuvintelor în propoziţie şi frază, aşa cum s-a arătat la stilul verbal.

6.3.2. Stilul eficient este stilul captivant

Nu este suficient ca predicatorul să aibă un stil clar; el trebuie să nu fie plictisitor, ci atrăgător. Sînt mai multe căi prin care se poate captiva publicul:

6.3.2.1. Prin adresarea directă

Aceasta înseamnă să se vorbească în aşa fel, încît ascultătorii să fie implicaţi în mod direct. Dacă din primele momente ale predicii, predicatorul reuşeşte să captiveze pe ascultători, încît să-şi pună întrebarea: „De unde ştie ele ce mi s-a întîmplat mie în săptămîna aceasta?", înseamnă că este o predică foarte captivantă şi eficientă. Aceasta se poate realiza astfel ridicînd o problemă, punînd o întrebare ori oferind o ilustraţie (ce implică un aspect din viaţa cotidiană) care, apoi, să fie legată de textul predicii. Este mult mai bine să începi cu: „Noi toţi, cei ce sîntem aici..." şi apoi să faci legătura cu textul, decît cu: „Apostolul Pavel a...". Aceasta nu înseamnă să neglijăm textul, ci
să-1 aplicăm direct la ascultători. Harry Emerson Fosdik a folosit astfel de tehnică în predica sa: „When Prayers means Power". Primele trei propoziţii ale sale au fost: „Sînt trei căi pe care omul primeşte ceea ce caută, ce doreşte - gîndind, lucrînd şi rugîndu-se. în privinţa primelor două, nimeni nu se îndoieşte, dar îndoielile sînt multiple asupra celei de a treia." La fel, George W. Truett a implicat de la început ascultătorii în predica sa: „Cea mai ridicată bunăstare a familiei", cu fraza: „Textul nostru, în această dimineaţă, ne spune despre cea mai ridicată bunăstare a celor ce sînt legaţi de noi în mod afectiv, prin legăturile trupeşti şi de sînge ale căsătoriei". Şi aceasta, din textul despre familia lui Lot. în felul acesta, vom implica pe ascultători de la început şi vor şti că este vorba despre ei. Predicînd Vinerea mare despre felul în care diferite persoane au acţionat la locul răstignirii, am putea cointeresa pe ascultătorii noştri, punînd de la început întrebarea: „Ce putem obţine la Golgota?"

6.3.2.2. Stilul captivant se obţine şi prin folosirea timpului prezent

Adică, prin aplicarea adevărurilor direct la ascultători. Aceasta nu înseamnă să schimbăm sensul istoric sau gramatical al textului, ci să-1 aplicăm la situaţiile prezente. Exemplu - Care afirmaţie trezeşte mai mult interes?: „Doctrina lui Pavel despre disciplina Bisericii" ori „Să urmărim ca Biserica să fie Biserică" fie „întîmpinarea crizelor în căsătorie" sau „înlăturarea neajunsurilor la nunta din Cana". E clar că folosind o vorbire dinamică, la prezent, şi aplicînd adevărul la situaţia prezentă a ascultătorilor, vom captiva mult mai uşor pe ascultători. Aceasta va fi o predică pentru astăzi, nu o lectură despre trecut sau un studiu biblic, privind o întîmplare interesantă din viaţa Domnului Isus pe pămînt.

6.3.2.3. Un stil captivant se poate obţine şi prin folosirea contrastului Domnul Isus a folosit această metodă adesea în predicarea Sa şi prin aceasta
a exercitat un efect deosebit asupra ascultătorilor Săi. Exemplu: contrastul prezentat de cei doi păcătoşi din pilda „fiului risipitor". Acelaşi lucru în pilda spusă în casa lui Simon Fariseul sau a celor doi care s-au suit să se roage la templu etc. Ascultătorii au fost şocaţi, pentru că ei s-au regăsit uşor în toate acestea. Această metodă determină pe ascultători să ia decizii şi înlătură poziţia de simplu spectator. Folosirea contrastului, de asemenea, dă o notă de varietate în predică. Astfel, fraze care evidenţiază un contrast, o naraţiune dramatică, o ilustraţie sau o demonstraţie, vor face ca predica să fie captivantă. Cu siguranţă că porţiunea din „Predica de pe munte" marcată de cuvintele Domnului Isus: „Aţi auzit că s-a zis... dar Eu vă spun..." au constituit una dintre cele mai şocante adresări, nu numai pentru cei din

[74]Ibid., p. 152 [75]Ibid., p. 153

timpul Domnului Isus, ci şi pentru noi cei din secolul al XX-lea (Matei 5:21-48).

6.3.3. Energia stilului

Stilul eficient este şi energic sau puternic. De multe ori, aceasta se referă la felul de susţinere a predicii. Cînd predicatorul predică cu patos, cîştigă atenţia ascultătorilor; însă stilul energic, care deţine forţă, e mai mult decît atît. Aici e vorba de convingerea vorbitorului şi transmiterea acesteia în mod implicit ascultătorilor. Desigur, claritatea şi calitatea de a fi captivant în stil imprimă şi energie acestuia. Energia stilului se realizează însă, în mod deosebit, prin forţa personalităţii, felul pronumelor folosite şi prin faptul că este concis.

6.3.3.1. Forţa personalităţii care nu se poate învăţa

Ea este o parte a caracterului şi experienţei persoanei. Vorbitorul trebuie să aibă o gîndire şi simţire energică, pasională. Predicatorul trebuie să simtă mesajul în toate fibrele fiinţei sale. Dacă o predică nu-l impresionează şi nu-l hrăneşte pe predicator, desigur că nici pe ascultător nu-l va impresiona şi hrăni. Broadus consideră că forţa personalităţii este cheia adevăratei oratorii. El afirmă că un predicator poate predica predici acceptabile, însă dacă un om nu are forţa caracterului, un suflet pasionat, el nu va fi, niciodată, cu adevărat elocvent.

6.3.3.2. Energia stilului depinde şi de felul pronumelor folosite

S-a pus de multe ori întrebarea: Trebuie, oare, ca predicatorul să folosească persoana a doua sau întîi? („tu/noi (trebuie) să faci/facem ceva" sau „eu/noi (trebuie) să fac/facem ceva").

Este adevărat că cele mai puternice predici, în special cele de nuanţă profetică, vor fi pronunţate în termenii: „tu" şi „noi".

Insă forţa se realizează şi prin identificarea predicatorului cu poporul său şi nicidecum prin separarea de el. Excluderea de sine de la mesajul Evangheliei înseamnă mîndrie spirituală. Predicatorul se va include în închinăciune şi predică dacă acestea îi vorbesc mai întîi lui însuşi. Aşadar, chiar şi atunci cînd predicatorul foloseşte „tu" sau „voi" o va face în spiritul lui „eu" sau „noi".

6.3.3.3. Stilul energic este stilul concis

Aceasta nu înseamnă întotdeauna predică scurtă; chiar şi o predică de 15

16

'ibid., pp. 156-158 Broadus, op. cit., pp. 210-211 150

minute poate fi lungă. Mai degrabă stilul concis are de-a face cu înlăturarea terminologiei şi a repetărilor inutile. De asemenea, predica poate să-şi piardă din energia ei spre încheiere, cînd predicatorul spune în mod formal: „şi în concluzie...". Sau cînd se apropie tot timpul de momente caracteristice încheierii, fără să încheie, de fapt. Predica trebuie să fie concisă, în sensul că este mişcătoare concret spre ţinta şi scopul propus, din pas în pas, în mod fluent şi progresiv.

6.3.4. Frumuseţea stilului

Predica trebuie să aibă şi un stil frumos, elegant. Aceasta înseamnă că predicatorul să satisfacă dorinţa de frumos şi plăcut a ascultătorilor. Frumuseţea stilului nu va fi urmărită de dragul acesteia în sine însăşi, ci de dragul clarităţii şi eficienţei predicii. Frumuseţea stilului în predică se poate realiza cu ajutorul unui limbaj figurativ, al figurilor stilistice şi retorice. Acestea vor face ca predica să fie curgătoare sau festivă. Limbajul figurativ este deosebit de important şi la fel de frecvent în vorbirea de fiecare zi şi cu atît mai mult în predică. în special, în porţiunile poetice ale unei vorbiri, cînd se elimină limbajul figurativ nu mai rămîne aproape nimic. Exemplu:

„E o stîncă ce de veacuri" - metaforă.

„Stă în valuri ca un far" - comparaţie.

De aceea şi folosirea lor în mod corect, în predică, va da un colorit viu acesteia şi o va face eficientă.

6.3.4.1. Figurile de stil

Care au darul să dea un colorit viu, poetic şi variat predicii, trebuie cunoscute de fiecare student în homiletică şi folosite astfel, ca, în fiecare duminică, predicile să fie mai frumoase, mai atractive şi mai eficiente. Cele mai frecvente sînt:

- *Comparaţia* este o figură de stil prin care se evidenţiază însuşirea sau starea unui obiect, ale unei persoane sau acţiuni, prin compararea acestuia cu alt obiect, altă acţiune, idee sau persoană cu însuşiri asemănătoare, dar care este mai cunoscut(â) sau mai sugestiv(ă). Exemplu: „Omul îndoielnic este ca valul mării bătut de vînt într-o parte şi alta"; „Deşi îndurerată, privirea Mîntuitorului legat în lanţuri era clară ca seninul cerului. Şi cu multă bunăvoinţă 1-a privit pe Petru, care începea să se zbată în încleştarea conştiinţei, care-1 privea ca un străjer temut".

Comparaţia poate fi în sens paralel sau comun, atunci cînd se face com-

78.

Ibid. p. 211

19

E. Eugene Hali şi James L. Heflin, *Proclaim the World! Tlie Basses of Preaching.* Nashville, Tennesee: (Broadmann Press, 1985), p. 199

151

pararea a două lucruri comune ca sens (Exemplu: Ps. 103:11,13) sau poate fi un contrast (Matei 6:28-29).

Comparaţiile făcute în baza elementelor din natură sau din viaţa de toate zilele sînt foarte eficiente în predică.

- *Metafora* este figura de stil prin care se schimbă sensul propriu al unui element într-un sens impropriu, cu ajutorul unei comparaţii din care lipseşte termenul de comparat. Cu alte cuvinte: este o analogie în baza unei comparaţii, fixată în mintea vorbitorului. Exemplu: „Cuvîntul Tău este o candelă pentru picioarele mele şi o lumină pe cărarea mea" (Psalmul 119:105); „Ce este biserica fără entuziasm? Este: Vezuviul fără foc, Niagara fără apă, bolta cerului fără soare etc"; „Conştiinţa celor

nemîntuiţi va fi viermele care va roade sufletele lor în veşnicii, fără întrerupere"; „Poate cineva să călătorească cu acceleratul vieţii fără să-şi pună problema în ce direcţie merge?"; „Voi sînteţi lumina lumii şi sarea pămîntului" etc.
Metaforele au fost mult folosite de Domnul Isus în predicile Sale şi folosite bine sînt deosebit de eficiente şi sugestive. Exemplu: „Eu sînt pîinea vieţii"; „Eu sînt apa vieţii" etc.
Metafora trebuie să fie reală şi clară, cît şi plăcută şi caldă. Viclenia poate fi prezentată prin şarpe sau vulpe, valoarea, prin aur etc. Metaforele dezgustătoare vor fi evitate. Predicînd în faţa diferiţilor ascultători, dintre care unii poate au experienţa neplăcută a unui canal defect în locuinţa lor, predicatorul va evita să spună: „Să fim nişte canale ale binecuvîntării cereşti". Mai degrabă va zice: „Să fim nişte conducte ale binecuvîntării cereşti".
- *Sinecdoca* este un trop care înlocuieşte cuvintele cu un înţeles prea general cu altele cu înţeles particular şi invers, pentru a sensibiliza şi înfrumuseţa stilul. Cu alte cuvinte: prin sinecdocă se extinde sau se restrînge însemnătatea expresiilor.
Sinecdoca se realizează pe mai multe căi:
- prin înlocuirea singularului cu pluralul şi invers. Exemplu: „Unde sînt Ghedeonii, Eliseii, Avraamii şi Samuelii de altădată care au fost exemple în fapte mari, în timpuri grele?" sau „Unde sînt Irozii, Pilaţii şi Caiafii care au persecutat pe creştinii dintotdeauna?"; „Creştinul sincer va urma pe Mîntuitorul în orice vreme".
- prin înlocuirea întregului cu o parte. Exemplul: „Pagina Scripturii a încurajat creştinii în prigoane"; „Nu-i mai calc pragul' .
- prin înlocuirea părţii cu întregul. „Şi tot oraşul a vorbit despre ei", în loc de: „Şi toţi cunoscuţii i-au discutat". Sau: „Şi toată lumea a rîs cînd a aflat de cele petrecute", în loc de: „Toţi au rîs cînd au aflat".
- prin înlocuirea generalului cu particularul, a speciei cu genul. Exemplu: „Pe aici vor trece toţi muritorii", în loc de: „toţi oamenii". Sau: „Ce minunat e să respiri aerul parfumat al rozelor de mai", în loc de „parfumul florilor".
- prin înlocuirea unui nume comun cu unul propriu şi invers. „Şi profetul
a vorbit poporului", în loc de: „Ilie a vorbit...". Sau: „Şi apoi izbăvitorul israeliţilor din mîna lui Madian a fost judecător", în loc de: „Ghedeon a fost judecător"; „Psalmistul cîntă Domnului", în loc de: „David cîntă Domnului". Sau: „S-a găsit şi un Iuda între ei", în loc de: „S-a găsit între ei un trădător".
Sinecdoca ajută la obţinerea unui colorit viu şi plăcut ascultătorilor şi ajută mult la energia stilului, în acelaş timp.
- *Metonimia* este figura de stil prjn care se înlocuieşte un termen cu altul, cu care se află într-o relaţie logică. Metonimia se realizează pe mai multe căi:
- prin înlocuirea întregului cu partea acestuia. Exemplu: „Şi astfel crucea a biruit", în loc de: „Creştinismul". Sau: „Semiluna a domnit multe secole", în loc de „Imperiul Otoman". „Ierusalime, Ierusalime, care omori pe prooroci şi ucizi cu pietre pe cei trimişi la tine; de cîte ori am vrut să strîng pe fii tăi, cum îşi strînge găina puii subt aripi, şi n-aţi vrut." (Luca 13:24). „Ierusalimul" în locul întregii naţiuni şi „fii"în locul întregii populaţii.
- prin înlocuirea operei cu autorul. „Cînd am citit pe Pavel", în loc de: „Cînd am citit scrierele lui".
- prin înlocuirea subiectului cu însuşirile acestuia. „Numai cel Atotputernic te mai poate ajuta", în loc de: „Numai Dumnezeu te mai poate ajuta". „Şi inima familiei 1-a luat în braţe şi 1-a sărutat, mîngîindu-1 cum numai o mamă ştie s-o facă".
- prin înlocuirea lucrului făcut din materie cu materia: „Le-a luat tot aurul din casă", în loc de „bani". „Era îmbrăcat în mătase", în loc de „haine din mătase".
- *Alegoria* este un procedeu artistic ce constă în exprimarea unei idei concrete prin mijloace artistice, o metaforă extinsă. Exemplu: Ps. 80:8-14 este o alegorie. Această metodă era foarte răspîndită în vechime. Morala din fabule este şi ea interpretarea unei alegorii. Alegoria este foarte des răspîndită în Vechiul Testament şi înfrumuseţează stilul predicării Evangheliei.
- *Hiperbola* este figura de stil ce constă în exagerarea dimensiunilor sau a importanţei lucrurilor, ajungîndu-se chiar la mărimi supranaturale. Hiperbola poate fi exagerare în creştere/mărire sau micşorare. Această figură de stil este frecventă la stilurile poetice şi nu este o încercare de a înşela, ci de a atrage atenţia cu privire la adevăr (Ioan 21:25; Numeri 13:32-33; 14:9; 2Samuel 1:17-23). Desigur, hiperbola e mult mai frecventă în cuvîntări politice, în reclame şi propagandă. Deşi este folosită şi în scrierile sfinte şi în predici, predicatorul nu trebuie să uite că aceasta constituie şi un procedeu periculos, mai ales cînd este folosită în argumentare. Ea poate fi folosită pentru accentuare. Alte texte Isaia 5:12; Matei 10:24; Ioel 1:6; Matei 6:3;5:20; Luca 10:40.
- *Personificarea* este figura de stil prin care se atribuie lucrurilor, animalelor sau fenomenelor din natură însuşiri omeneneşti. Ps. 114:43 (marea,

Iordanul) Ps. 19:2; Luca 13:40; Ps. 98:7,8; Ps. 85:11. „Cerurile spun slava lui Dumnezeu, şi întinderea lor vesteşte lucrarea mîinilor Lui. O zi istoriseşte alteia acest lucru, o noapte dă de ştire alteia despre el" (Ps. 19:1-2). „Voi, dealurilor şi munţilor, copaci care aţi străjuit scena acestui serviciu, spuneţi voi Celui Etern că azi, aici s-a vestit Cuvîntul Vieţii pentru fiecare" (Rom. 7).
Pentru o utilizare eficientă, personificarea trebuie să fie bine studiată înainte de a o folosi. Ea trebuie aplicată la obiecte cunoscute şi în sensuri naturale şi să nu trezească ilaritate. Exemplu: „O cioară neagră cînta frumos, în zori, pe o rămurică" sau „Cîntă, măgarule!". Bine folosită, personificarea dă gravitate celor spuse şi măreşte puterea de cugetare.
- *Simbolul* este procedeul literar care sugerează o idee sau o stare sufletească. Este întotdeauna o emblemă cunoscută şi deci conduce la priceperea cu uşurinţă a celor exprimate. Exemplu: „Atunci, în noaptea aceea senină, pe cînd luna străjuia deasupra Grădinii Gheţimani, înconjurată de stelele cele mai strălucitoare, Mîntuitorul a luat cu demnitate potirul morţii ca să-1 bea". în „Apocalipsa": 7 ramuri de finic, simbol al biruinţei.
- *Antiteza* este figura de stil care se bazează pe contrastul dintre două idei, expresii sau situaţii (2Cor. 12:1; 2Cor. 6:8-10). Acest procedeu imprimă o deosebită mobilitate predicii şi o face energică.
- *Epitetul ornant* este o figură de stil prin care se determină în chip expresiv un substantiv sau un verb. Calificativul laudativ sau injurios la adresa cuiva. Exemplu: „Daniel, eroul neînfricat al rugăciunii îşi deschide larg ferestrele şi priveşte sfidător şi demn peste umăr, la spionii cu urechile făcute pîlnie, care urmăreau meticulos fiecare mişcare a lui". Epitetul trebuie să fie plăcut, potrivit, să nu fie „forţat" şi să fie uşor de înţeles.
Frumuseţea stilului mai e determinată şi de figurile retorice. Spre deosebire de cele stilistice, care sînt caracteristice gîndirii, figurile retorice aduc frumuseţe în exprimarea orală şi fac apel la auz. Dintre cele mai uzuale în predicarea Evangheliei amintim:
- *Repetiţia* este figura retorică prin care se reia un cuvînt sau o expresie de mai multe ori, pentru a o imprima. Este des folosită în vorbirea Domnului Isus. Repetiţia poate fi de două feluri:
- anafora este repetiţia în care se foloseşte acelaşi cuvînt la fiecare început de propoziţie, într-o frază (Exemplu: Ps. 29:3-8: „Glasul Domnului"),
- epifora este repetiţia în care frazele sau propoziţiile sfîrşesc cu acelaşi cuvînt (Exemplu: ICor. 13:11). Bine folosite, repetiţiile împodobesc stilul predicii şi fac ca ascultătorul să-şi dea seama de ceea ce predicatorul accentuează.
- *Interogaţia* retorică este figura retorică în care vorbitorul strecoară adevărul prin interogaţie, fără însă a da răspuns; lăsîndu-1 pe ascultător să-1 dea, pentru a-i stîrni mai mult atenţia. Prin această metodă adesea se exprimă sentimentele de surpriză, de indignare şi chiar de ironie (Isaia 40:12; Iov 38:4-41).
- *Antifora* este tot o întrebare combinată cu un fel de repetiţie, care evidenţiază un exclusivism. Exemplu: „Cine ne poate însoţi în pribegia noastră şi ne poate mîngîia în necazuri pentru a ne duce victorioşi la cer?" „Duhul Sfînt, da, numai El e paracletul divin"; „Unde avem posibilitatea să ne întîlnim festiv cu Dumnezeu şi să sărbătorim împreună cu fraţii în fiecare duminică?" - „în casa Domnului, da, numai acolo ne înălţăm pe cele mai înalte culmi ale părtăşiei etc"; „Cine ne distruge viaţa şi ne umple sufletul de amărăciune?" - „Păcatul, numai el ne distruge".
- *Sinonimia* este figura retorică în care mai multe expresii cu acelaşi sens sau apropiate ca înţeles sînt enumerate împreună pentru a rezulta o claritate progresivă. Exemplu: „Biblia este cartea cărţilor, lumina pe cărarea credinţei, pîinea vieţii, sabia Duhului, cartea lui Dumnezeu pentru oameni". Această enumerare poate fi gradată: sau accentuată (Exemplu: „A nu respecta pe un vrăjmaş e păcat, pe străin, e o crimă, iar pe binefăcător, e o fărădelege"), sau descendentă („Cine poate fi sigur de viaţa lui un an, o lună, o zi?").
- *Eufemismul* este o figură retorică scurtă, care înlocuieşte expresiile aspre şi neplăcute cu altele mai frumoase. Exemplu: în loc de „a murit , „s-a mutat la cer", „a trecut la Domnul" (Ier. 23:14).
- *Concesia* este figura retorică prin care se admite ascultătorilor un lucru oarecare, dar aceasta numai spre a le atrage mai mult atenţia asupra netemeiniciei lucrului respectiv. Exemplu: Ecl. 11:9-10; 12:1. Sau: „Tineri dragi, voi ziceţi că vreţi să petreceţi, să vă folosiţi de viaţă, să vă simţiţi bine, poftiţi, faceţi-o, dacă nu vă mustră conştiinţa, dacă sînteţi siguri că trăiţi după voia lui Dumnezeu, dar să ştiţi că nu aceste lucruri îi plac Lui".
- *Mirarea* este figura retorică prin care predicatorul îşi exprimă mirarea sau surprinderea faţă de unele fapte îndeplinite, pe care s-ar părea că nu le înţelege. Exemplu: „Petru, este adevărat că te-ai lepădat de Mîntuitorul? Tu, care L-ai mărturisit prima dată; tu, care erai printre primii în orice chemarea a Lui; tu, care ai promis că te duci şi la moarte pentru El! Cîtă slăbiciune, ce clipă de întuneric! S-a întîmplat aceasta cu adevărat? Să spui tu că nu-L cunoşti?".
- *Dialogul* este figura retorică prin care predicatorul improvizează o stare de vorbă între două persoane asupra unui lucru. Aceasta se face ca să atragă atenţia şi să-1 determine pe ascultător să se verifice.

Exemplu: „Cînd vrei să mergi la casa Domnului vine diavolul şi-ţi şopteşte: - Eşti prea obosit astăzi, nu poţi pleca. - Dar trebuie să plec, nu am lipsit niciodată. - Alţii lipsesc mereu. - Dar eu sînt diacon. - Vei merge după-masă, poţi să te rogi şi acasă. - Dar acolo voi asculta o predică. -Predicatorul nu predică prea strălucit. - Acolo însă este prezenţa lui Dumnezeu".
Dialogul trebuie studiat bine şi astfel va fi deosebit de eficient, fiind încadrat în sfera gîndirii subiectului discutat. Aşa se pot atinge cele mai
154
155
sensibile adevăruri şi simţăminte.
- *Prevenirea* este figura retorică prin care predicatorul preîntîmpină obiecţiile ce s-ar putea ridica la ascultători, făcîndu-şi el însuşi aceste obiecţii şi răspunzînd la ele. Exemplu: „Te îngrozeşti de faptul că te vor lăsa prietenii dacă-L urmezi pe Isus. O, El este cel mai bun prieten şi apoi toţi ai Lui vor fi prietenii tăi. Mai mult, tu vei putea cîştiga şi pe prietenii tăi pentru El şi veţi fi fericiţi. Apoi nu promite El că cine va lăsa ceva pentru El va primi aici însutit? Nu pierzi nimic cînd îl urmezi pe El! De-abia atunci cîştigi totul!"
- *Exclamaţia şi avertizarea* sînt figuri retorice prin care predicatorul manifestă, prin grai, o pasiune puternică şi previne pe ascultători. Exemplu: „Vai de acel ce nu va asculta de Evanghelie!", „O, eu te avertizez, prietenul meu, tu nu te vei putea dezvinovăţi!", „O, dacă ai putea spune inimii tale, eu voi ruga pe Domnul prin Duhul Său cel Sfînt să te cerceteze, dar nu uita: aceasta poate fi ultima ta posibilitate!", „0, vai de voi, făţarnicilor care la biserică pozaţi în sfinţi, dar acasă şi în societate sînteţi adevăraţi demoni! Eu vă previn: întoarceţi-vă la Dumnezeu pînă nu-i prea tîrziu!"
Toate aceste figuri de stil şi retorice şi încă altele au darul de a înfrumuseţa stilul predicii. Predicatorul e chemat să le cunoască şi să le folosească spre binele cauzei lui Dumnezeu.

6.4. Dezvoltarea stilului

Observînd cîte lucruri sînt legate de stilul eficient în predicare, se pune întrebarea cum se poate dezvolta stilul de predicare. Cîteva căi prin care se poate dezvolta şi îmbunătăţi stilul, sînt:

6.4.1. Lectura

Predicatorul care doreşte să aibă predici eficiente trebuie să fie un om citit. Predicatorul va citi mult în domeniul teologiei, dar şi în orice alt domeniu de viaţă. De asemenea, este bine ca predicatorul să citească şi să studieze predicile altora şi apoi pe ale sale, fără însă a cădea în păcatul plagierii. Toţi marii predicatori au fost buni cititori, dar şi în ştiinţe: filozofie, psihologie, istorie etc. Predicatorul va citi discursuri politice şi sociale.
în mod deosebit, predicatorul care vrea să fie eficient va continua citirea Bibliei în mod consecvent, nu numai din interes profesional; dimineaţa ar trebui să fie timpul de citire a Bibliei, care să fie diferit de cel de pregătire a predicii. Predicatorul trebuie să folosească timpul călătoriilor pentru citit; sfatul potrivit pentru orice predicator este: „Citeşte, citeşte, citeşte!"
156
6.4.2. Studiul
Iată un alt procedeu pentru dezvoltarea stilului de predică:
- predicatorul va trebui să studieze cuvintele, gramatica, reguli de compunere şi de retorică.
- predicatorul va studia dicţionare de limbă pentru a putea vedea sensurile felurite ale unui cuvînt.
- predicatorul va studia şi oamenii cărora urmează să le predice. Prin intermediul pastoralei el va învăţa care sînt nevoile, capacitatea, caracterele şi limbajul ascultătorilor săi.
- predicatorul va învăţa şi arta comunicării în special arta „comunicării creştine" - şi va studia cărţi privind stilistica şi retorica.

6.4.3. Scrierea

Nimic nu va maturiza şi dezvolta stilul predicii atît de mult cît o va face scrierea predicii. Uneori, scrierea unei predici se face cursiv, dintr-o dată. Alteori, aceasta cere nenumărate ore de muncă.
Scrierea predicii, în mod normal, este pasul ultim în pregătirea ei. După ce scopul a fost fixat, subiectul şi textul descoperit, sumarul formulat, textul exegetat şi materialul adunat, iar schema trasată, urmează scrierea predicii. Fiecare predicator tînăr trebuie să facă eforturi pentru a-şi scrie predica în întregime. Aceasta, pentru a-şi maturiza stilul la modul ideal. Cîteva sugestii în scrierea predicii:
1. Cu schema şi materialul decis, scrie predica de la început la sfîrşit cît de repede posibil!
2. Corecteaz-o potrivit principiilor stilului eficient!
3. Transcrie din nou, dacă e necesar, şi lasă mintea să se odihnească cu privire la ea!
4. Pune manuscrisul şi studiază-1 înainte de predică, pînă cînd materialul devine o parte din tine!

Aceasta ar fi idealul. Oricum, fiecare predicator trebuie să facă cît mai mult posibil pentru a-şi dezvolta un stil propriu, eficient şi cu rezultate bogate în propovăduirea Evangheliei împărăţiei lui Dumnezeu.
Brown jr. şi alţii, op. cit., pp. 161 şi 162

157

CAPITOLUL 7

pastorului:

PREGĂTIREA PREDICII

Ca o regulă generală predicarea Evangheliei pretinde intensă pregătire. Respingem ideea că predicatorul ar putea să se limiteze la inspiraţia de moment deşi şi aceasta îşi are ocazional locul şi rolul ei în lucrarea de propovăduire. Duhul Sfînt, care la nevoie inspiră pe servul Domnului, pus în situaţie să predice fără o pregătire specială, expresă, prealabilă, va inspira cu atît mai mult şi mai profund pe cel ce în rugăciune, studiu şi meditaţie va căuta sfatul şi lumina lui Dumnezeu, privitor la mesajul pe care trebuie să-l transmită oricum, predicarea pretinde pregătire şi, cu cît pregătirea va fi mai temeinică, cu atît predica va fi mai eficientă.

Pentru a se predica cu eficienţă Evanghelia, Broadus recomandă o pregătire generală şi o pregătire specială.

7.1. Pregătirea generală

Predica nu este un lucru care se face dintr-o dată, ca un fabricat. Ea este un produs al inspiraţiei, trăirii, studiului şi al experienţei predicatorului. De aceea, în cadrul pregătirii generale se includ toate activităţile care ajută la obţinerea unui mesaj din partea lui Dumnezeu pentru biserică. în sensul acesta, toate studiile din trecut ale predicatorului, tot materialul citit, meditaţiile lui asupra diferitelor subiecte, rugăciunea, vizitele şi consultaţiile pastorale, contactele cu diferitele persoane cunoscute, incidentele experimentate sau cunoscute şi viaţa de fiecare zi, împreună cu caracterul şi temperamentul său, contribuie la eficienţa predicii şi constituie pregătirea generală a predicii. Harald E. Knott declară: „Nu există nimic în lume din domeniul informaţiilor, care să nu-1 ajute pe predicator cîndva în activitatea sa."

Experienţa a dovedit că cu cît un predicator dispune de un cîmp mai bogat şi de elemente multiple în cadrul pregătirii generale, cu atît are nevoie de mai puţin timp pentru pregătirea specială a fiecărei predici. Oricum, predicatorul cinstit va acorda atenţie corespunzătoare ambelor laturi ale pregătirii sale. în sensul acesta, pregătirea pastorului: intelectuală şi teologică, ca şi studiul continuu - sînt de strictă necesitate. Aceasta îl va echipa pe omul lui Dumnezeu cu resurse spirituale şi materiale inepuizabile. Mintea va fi eficientă numai cînd aceasta este pusă să lucreze în mod constant şi intensiv.

Cîteva lucruri trebuie precizate cînd este vorba de studiu în activitatea

Broadus, op. cit., pp. 238-246

Harald. E. Knott, *How to Prepare a Sermon - an Expozitory Sermon,* (Cincinati, Ohio: The Christian Restoration Association, 1977), p. 131

158

7.1.1. Pregătirea generală a predicatorului

Predicatorul va face totul să dispună de o cît mai înaltă pregătire culturală generală şi mai ales teologică. Mai mult, o dată cu încheierea studiilor la seminar, predicatorul trebuie să ştie că deabia a început să studieze şi că doar a primit liniile directoare pentru a fi în stare să studieze mai departe. Cărţile, ziarele, revistele, viaţa, oamenii, biserica, natura etc. sînt toate cîmp de explorat pentru predicatorul care vrea să fie în pas cu marile necesităţi ale zilei şi destoinic pentru orice lucrare bună în cadrul împărăţiei lui Dumnezeu.

în mod deosebit, predicatorul trebuie să aibă un program continuu de studiu al Bibliei. Aceasta înseamnă un program de studiu exegetic, istoric, cît şi de conţinut al Cărţii Sfinte. Un program anual de studiu al Bibliei pentru sine va fi de mare folos, atît privind pregătirea pentru predică, cît şi pregătirea ca personalitate în materie. Predicatorul trebuie să studieze Biblia ca un tot unitar sau pe cărţi, pe subiecte, pe doctrine, pe marile cărţi ale Bibliei, marile capitole, marii bărbaţi, femeile din Biblie etc. Teologia sistematică, teologia biblică, istoria Vechiului Testament şi a Noului Testament şi manuale de exegeză vor fi toate de un real folos. în acelaş timp, predicatorul îşi va forma şi o metodologie proprie şi va studia, în mod original, cuprinsul Sfintei Scripturi. Metoda colectării în plicuri, mari, numerotate şi purtînd fiecare pe el un anumit subiect (în plic predicatorul punînd fişe de lectură cu informaţii notate în timpul studiului său sau decupate din ziare şi reviste, conţinînd informaţii la subiect) - deci această metodă este recomandată de mulţi homileticieni. Cînd va avea loc pregătirea propriu-zisă a predicii, plicul va constitui „cămara" cu proviziile preţioase, din care va fi construită predica.

7.1.2. Locul de studiu al predicatorului

Predicatorul trebuie să dispună de un loc specific de studiu. Să aibă o cameră unde să se poată retrage şi să nu fie deranjat. Dacă e posibil, să aibă o cameră retrasă acasă, dacă nu, atunci măcar la biserică, unde să poată sta singur cu Domnul şi cu cărţile sale şi să se edifice. Numai în felul acesta el va putea medita, savura materialul citit şi va putea avea viziunea perspectivei lucrării şi bisericii Domnului.

159

7.1.3. Predicatorul are nevoie de o bună bibliotecă

Pentru predicator, cărţile bune sînt mai de preţ decît mărgăritarele. Diferitele versiuni ale Bibliei, cărţi de teologie şi cursuri, cărţi de istorie şi comentarii, dicţionare şi enciclopedii toate sînt de mare folos, împreună cu cărţi de diferite specialităţi şi beletristică. în orice caz, cartea cărţilor este şi rămîne cea mai importantă.

7.1.4. De o mare importanţă este şi timpul de studiu

Predicatorul îşi va planifica în aşa fel timpul săptămînal şi timpul zilei, încît timpul cel mai potrivit să fie dedicat studiului şi meditaţiei. De obicei, cîteva ore pe zi trebuie dedicate studiului. Cele mai fructuoase ore de studiu sînt cele de dimineaţă. Arta de a se culca la timp, de a se scula cît de dimineaţă posibil - este de o mare valoare pentru fiecare predicator. Ideal ar fi ca un predicator să poată studia patru ore pe zi, cinci zile pe săptămînă. Oricum, în vederea unei pregătiri eficiente şi competente pentru predicare, nu va fi uitat timpul necesar pentru rugăciune. Doar prin rugăciune predicatorul va intra în contact cu sfera iluminării divine şi-şi va deschide sufletul pentru a fi inundat cu adevărul divin şi etern. Unele ore de după-masă sînt, de asemenea, potrivite pentru studiu (şi chiar seara). Orele de sîmbătă şi de duminică vor fi rezervate în exclusivitate pentru pregătirea specială a predicii.

7.2. Pregătirea specială a predicii

Indiferent cît de vastă ar fi pregătirea unui predicator şi cît de mari cunoştinţe ar avea, el trebuie să acumuleze material şi să se pregătească specific şi în mod special pentru fiecare predică. Mulţi predicatori, după ce au acumulat un anumit stoc de predici, depind tot mai mult de pregătirea generală şi neglijează pregătirea specială. Faptul acesta duce necondiţionat la plafonare. Predicatorul poate fi proaspăt numai dacă pune material proaspăt în fiecare predică; ceva ce se potriveşte în mod special acelei predici şi acelei ocazii.

Desigur, fiecare predicator are metoda sa de pregătire a predicii, însă sînt cîţiva paşi care erau parcurşi de marii predicatori în pregătirea predicii şi aceştia ne pot ajuta să ne orientăm spre o bună pregătire.

Exemplu: George H. Buttrick a practicat şi a sugerat următoarea metodă:[5]

1. Alegeţi subiectul şi textul;
2. Studiaţi textul în contextul acestuia pînă constataţi semnificaţia reală a acestuia;
3. Studiaţi textul prin intermediul comentariilor;
4. Treceţi textul prin experienţa proprie, notînd orice idee ce apare, orice citat sau întîmplare care intervine. în felul acesta, se va aduna o masă excesivă de material;
5. Lăsaţi materialul să dospească în minte şi în subconştient, ca să acumuleze predica cît mai mult;
6. Lăsaţi imaginaţia să parcurgă liberă materialul;
7. Apoi scrieţi predica avînd în imaginaţie biserica ce urmează să asculte predica.

Henry Sloane Coffin a avut următoarea metodă:

1. Hotărîţi-vă asupra unei nevoi sau trebuinţe reale a bisericii;
2. Căutaţi un text care conţine acel mesaj în Evanghelie;
3. Studiaţi textul pentru a-i înţelege deplin semnificaţia;
4. Pregătiţi o schiţă cu note privind ilustraţiile;
5. Scrieţi predica - chiar dacă urmează să o susţineţi fără notiţe;
6. Corectaţi şi ajustaţi predica înainte de a merge la amvon.

Un alt mare predicator a dat următoarele sugestii din propria practică:

1. Predicatorul trebuie să pregătească propria predică numai fiind original va putea fi proaspăt.
2. Predicatorul nu trebuie să predice prea curînd un subiect care-i apare, ci să lasă să-i dospească în minte. în felul acesta, adevărurile ajung să se maturizeze în mintea sa.
3. Fiecare predică trebuie atîta frămîntată pînă predicatorul poate prezenta întreaga predică într-un mod foarte clar.
4. Predicatorul trebuie să consulte şi pe alţi predicatori cu privire la subiectul respectiv, în special pe cei interesaţi, dar nicidecum pentru a plagia.
5. Predicatorul să se gîndească la cel puţin vreo 12 oameni (bărbaţi şi femei) pe care îi cunoaşte şi, în timp ce se pregăteşte pentru predică, să gîndească în ce fel aceasta i-ar ajuta pe ei. (persoanele să fie foarte variate...)
6. Apoi, predica trebuie scrisă cu grijă, utilizînd „bijuterii stilistice", în modul cel mai potrivit.
7. în sfîrşit, o deosebită atenţie trebuie dată spre a purta în rugăciune întreaga predică, pregătind-o pentru a fi susţinută.

George A. Buttrick, *Jesus come Preaching* (New York: Charles Scribners'l Sons, 1931), pp. 160

H. A. Prichard, *Tlie Minister, the Method, and the Message* (New York: Charles Scribner's Sons, 1932), pp. 147-183

[5]J. H. Jowett, *Vie Preacher: His Life and Work* (New York: Harper & Bros, 1912), pp. 129-131

161

John A. Broadus a sintetizat următorii paşi în pregătirea predicii pe baza metodelor multor predicatori:

1. Primul pas - recomandă ca predicatorul să aibă mai multe texte care să fermenteze în mintea lui, să crească în „grădina lui homiletică" şi din care să se contureze predici. O predică trebuie să crească

cum înfloreşte un trandafir. Aşa cum a spus un alt predicator că predicile sale sînt ca merele dintr-un pom, pe care cultivatorul le culege pe rînd, pe măsură ce se coc. Sau ca un constructor care are mai multe case în curs de construire şi le îmlineşte treptat. Este vorba de a „incuba" material de predici în mintea şi notiţele predicatorului. Predicatorul va avea rezervorul plin, dacă a turnat tot timpul în el.

2. Al doilea pas în pregătirea specială este să alegi două texte specifice pentru duminica sau ocaziile următoare, devreme, în fiecare săptămînă. De preferat să fie urmată şi de o inspiraţie specială potrivit împrjurări-lor, iar dacă acasta lipseşte pe moment, vor fi selectate cele mai bune texte şi inspiraţia va veni.

3. După ce şi-a stabilit textele şi subiectele (natural şi scopul) predicatorul va scrie tot ce poate, privind aceste subiecte. Va nota propria interpretare, propriile gînduri şi păreri, impresii şi va culege ilustraţiile potrivite. Notînd toate acestea, predicatorul se va bucura de originalitate, atît de necesară şi va fixa uşor în minte propriul material.

4. Al patrulea pas va consta în completarea materialului cu ceea ce-i oferă alte surse. Va consulta comentarii, dicţionare biblice şi alte cărţi. Mai multe predici la acelaşi subiect vor fi foarte folositoare. El va nota orice fel de material care crede că-i completează subiectul predicii sale.

5. Cei mai mulţi predicatori pornesc apoi la organizare schematică schiţată a materialului, la formularea unui plan. Planul poate să fie sugerat de text sau din studierea diferitelor planuri de împărţire a predicilor. De remarcat că acesta nu trebuie să fie planul definitiv. încercarea variatelor tipuri învăţate va conduce la alegerea celui mai potrivit.

6. Este folositor apoi ca predicatorul să-şi facă timp să rostească propriul material de predică fie în gînd, în linişte, fie chiar stînd în picioare, în camera saji vorbind cu voce tare, ca şi cînd ar fi la amvon, în faţa bisericii. în acest timp, el va descoperi nevoia şi va adăuga nou material; adesea, însuşi predicatorul va putea să dezvolte stilul său oral de predică.

7. Următorul pas va consta în definitivarea planului predicii prin eventualele schimbări. Acum el poate să-şi rafineze organizarea materialului de predică.

8. în sfîrşit, materialul de predică urmează să fie scris. Ideal este ca fiecare predică să fie scrisă în întregime sau cel puţin o predică pe

Broadus, op. cit., pp. 244-245. Aceleaşi idei sînt redate de Ilion T. Jones, ca doisprezece paşi principali în pregătirea predicii. Jones, op. cit., p. 135

săptămînă. Iar pentru fiecare predică este necesar ca măcar introducerea, planul detaliat al cuprinsului şi concluzia sau încheierea predicii să fie scrise în întregime.

Considerăm că sugestiile lui Broadus cu cei opt paşi constituie într-adevăr un ideal - la propriu şi la figurat - care ar trebui să fie urmărit de către fiecare predicator. Următoarele precizări pot fi de folos. Aşadar, predicatorul va dispune de un carnet mai mare în care va „depozita" texte şi posibile subiecte. Pe cît posibil, acesta să fie chiar ca un repertoar alfabetic, cu subiecte pe feluri de servicii şi să-l poarte tot timpul cu sine. Din acest carnet, el se va decide, la începutul fiecărei săptămîni, asupra textelor şi subiectelor potrivite. Va avea apoi un caiet mai mare, acasă sau plicuri mari unde va aduna materialul de predici (fapt care se poate realiza şi prin altă metodă pe care o vom învăţa la capitolul despre con-struirea unui „rezervor" de material de predici). în acest caiet sau pe o coală din plic va scrie şi planul sumar al predicii. într-un al treilea caiet, mai mare şi ordonat, vor fi scrise predicile ce se scriu în întregime şi apoi, în final, pe schiţierul propriu-zis, se va scrie schiţa dezvoltată pentru amvon.

Fiecare persoană trebuie să-şi pregătească programul special de predici din timpul unei săptămîni şi, pe cît posibil, predicatorul se va decide încă din seara ultimei duminici (cînd va mulţumi lui Dumnezeu pentru lucrarea din săptămînă trecută), asupra celor două subiecte şi texte obişnuite din săptămînă viitoare. Cu această ocazie textul şi subiectul vor fi încredinţate lui Dumnezeu şi propriei minţi şi se vor deschide ferestrele spre puterile creatoare inspiraţionale din partea Duhului Sfînt.

De mare importanţă este adunarea a cît mai mult material pentru fiecare predică, apoi, după o oarecare „dospire" a acestuia, selectarea materialului ce se face punînd întrebările: Ce înseamnă acest subiect? Ce scop am cu această predică? Este acesta un adevăr practic? Cine are nevoie de acesta? De ce vreau să predic din acest subiect? Cît de mult din acest adevăr pot clarifica? în cîte alte feluri aş putea trata acest subiect?

în stabilirea subiectului şi a scopului, predicatorul nu va uita să privească adînc în text şi în viaţa ascultătorilor săi, în lumina, pînă la agonie, a călăuzirii Duhului Sfînt. Adunarea materialului brut să fie din surse cît mai variate, avînd la bază propriul material descoperit personal. Iar materialul ilustrativ să fie, de asemenea, din surse cît mai diferite. în tentativa planului predicii, din materialul brut el va încerca mai multe din modelele învăţate, pînă se va convinge că s-a hotărît asupra celui mai potrivit. Această schiţare a materialului adunat dinainte poate să-i ia predicatorului două-trei ore de muncă intensă şi cinstită.

Insistenţa în scrierea întregii predici e de mare importanţă, după cum şi pronunţarea în gînd dau cu voce tare a acesteia. Rostirea predicii va face ca predicatorul să fie un om gata de a urca la amvon, în timp ce

scrierea acesteia îl face corect în exprimare, apoi recitirea predicii îl face un om plin cu conţinutul acesteia. în timpul scrierii, predicatorul se va specializa în folosirea figurilor de stil care sâ fie cît mai variate, iar în timpul prerostirii acesteia va
162
163
şlefui figurile retorice. Toate acestea trebuie să fie făcute pînă sîmbătă dimineaţa, pentru cele două predici de duminică. Iar sîmbătă după-masă şi duminică, înainte de predici, timpul va fi rezervat pentru o revizuire finală a schiţei pe care o duce la amvon. Aceasta trebuie să fie pregătită cu grijă, prevăzută cu semne corespunzătoare, proprii, chiar dacă ar urma să nu fie folosită la amvon. în sfîrşit, el va încredinţa materialul şi pe sine Domnului său în rugăciune.
Pentru a parcurge toţi aceşti paşi importanţi, fiecare predicator va stabili cum e mai potrivit pentru sine. Propria metodă trebuie necontenit îmbunătăţită pînă este atinsă cea mai bună. Din primii ani se cere cu insistenţă o disciplină personală severă. Predicatorul trebuie să fie conştient de pericolele neglijenţei în pregătire sau alte obiceiuri nevrednice de această slujire. Pericolul ce duce la un păcat de neiertat împotriva lucrării, a propriei personalităţi şi chemări este foarte pregnant în tentativa de a lua schiţa altui predicator sau chiar întreaga predică şi a o folosi în mod „superficial şi imoral", cum spune Broadus. Predicatorii tineri să nu uite că un obicei, o dată format, este greu de înlăturat şi că păcatele împotriva adevăratei pregătiri a predicilor sînt multe şi sînt foarte variate, periculoase şi cu urmări nefaste. Pregătirea conştiincioasă, cu orice preţ, va cere muncă asiduă, dar se soldează cu rezultate bogate, perspective măreţe, roade îmbelşugate şi o conştiinţă curată şi împăcată.

CAPITOLUL 8

SUSŢINEREA PREDICII

Susţinerea predicii este punctul central al homileticii în ceea ce priveşte acţiunea predicării. Doar predica susţinută este un scop împlinit al întregii homiletici. Potrivit cu afirmaţia lui Jones, „o predică există numai atunci, cînd aceasta a fost susţinută, rostită." întreaga activitate de pregătire îşi găseşte valorificarea în timpul cînd, de la amvon, slujitorul Evnagheliei va comunica mesajul divin ascultătorilor săi. în predicarea propriu-zisă, predicatorul va culege roadele pregătirii sale homiletice sau va dovedi că nu este pregătit pentru aceasta.
Deşi susţinerea predicii este un act atît de important în faptul predicării este mult neglijat. Este adevărat că, mai întîi, contează să ai ceva de spus, dar, apoi, contează mult şi cum spui, cum comunici şi numai ţinînd cont de aceasta este posibil un progres evident în susţinerea şi astfel, în rezultatele predicii. Să urmărim deci în rezumat elementele legate de susţinerea predicii. Privind susţinerea predicii, mulţi autori competenţi arată că sînt mai mulţi factori ce trebuie studiaţi pentru o bună încoronare a unei munci şi strădanii homiletice ca: personalitatea, vocea, ţinuta şi gesturile predicatorului, precum şi metoda de susţinere a predicii.

8.1. Personalitatea predicatorului

Susţinerea eficientă a predicii are mult de-a face cu personalitatea predicatorului. Contează mult dacă predicatorul este o persoană capabilă care dispune de o bună şi echilibrată stare emoţională, o bună atitudine şi faţă de sine şi faţă de ascultătorii săi, şi mai ales o bună stare spirituală.
De o primă importanţă în predicare sînt emoţiile predicatorului, simţămintele interioare ale celui ce predică. Ceea ce o persoană este şi ceea ce simte el ca persoană, aceea va transmite cu întreaga lui fiinţă în actul predicării. Principiile emoţionale în susţinerea predicii întrunesc ceea ce se cheamă „patosul" în vorbire. Şi este bine ştiut că predica fără patos nu este predică, în predicare, predicatorul transmite adevărul prin propria personalitate.
Tot ceea ce un predicator este ca persoană şi ce simte va fi exteriorizat în susţinerea predicii. De aceea, predicatorul trebuie să fie ceea ce este. Să se
Ibid., p. 246 164
Jones, op. cit., p. 186
Brown, jr. şi alţii... op. cit., pp. 164 şi 165
Dwight E. Stevenson şi Charles F. Diehl, *Reaching People from the Pulpit* (New York & Bros, 1958), p. 77
165
ferească de supraestimare, dar şi de subestimare totală. De aceea, înainte de a merge la amvon, predicatorul va petrece suficient timp cu sine însuşi înaintea lui Dumnezeu. îşi va prezenta simţămintele, capacităţile, neputinţele, punctele tari şi cele slabe ale propriei personalităţi înaintea lui Dumnezeu şi le va încredinţa pe toate stăpînirii Duhului Sfînt spre a le foloi după buna sa plăcere. Reconsacrarea Domnului, cu întreaga fiinţă, înaintea fiecărei predici, este o regulă ce nu poate fi neglijată, dacă cineva doreşte să fie eficient în predicare.
Experienţa creştină a predicatorului va influenţa, de asemenea, patosul său în susţinerea predicii. Se va vedea clar dacă el trăieşte cu Dumnezeu (Fapte 4:13) şi dacă nu face această lucrare doar de silă sau din interes. Nesiguranţa caracterizează pe o astfel de persoană. Predicatorul creştin trebuie să trăiască el însuşi ceea ce predică altora. Patosul nu poate fi îmbunătăţit prin dorinţă sau sforţare proprie, ci prin a învăţa să te accepţi pe tine şi voia lui Dumnezeu şi aceasta se poate prin consultaţia pastorală a păstorului. S-a spus că fiecare păstor trebuie să aibă păstorul său. Aceasta mai ales cînd este vorba de piedicile ce-1 împiedică pe predicator să se lanseze liber în

transmiterea Cuvîntului. Dacă sînt poveri, trebuie împărtăşite, dacă sînt greşeli, mărturisite. Astfel, acoperit cu sîngele Mielului lui Dumnezeu, uns cu „untdelemnul" Duhului Sfînt şi ascuns în „norul" prezenţei divine, şi odihnindu-se în braţele Tatălui ceresc, predicatorul va servi ca o adevărată unealtă de comunicare a Cuvîntului către cei ce-L aşteaptă.
Emoţiile şi frica - privind mulţimea în faţă - ocazia, scopul şi conţinutul predicii, prezenţa diferitelor persoane - pot influenţa mult susţinerea în mod negativ. Emoţiile, pînă la un anumit punct, nu sînt de înlăturat, ba chiar, necesare în predicare. Dar este necesar ca predicatorul să-şi poată stăpîni emoţiile, ca să biruie frica: predicatorul trebuie să ştie că are o predică bazată pe adevărul etern, că s-a pregătit bine şi să se gîndească mai mult la nevoile ascultătorilor săi decît la felul cum predica lui va fi apreciată; ba mai mult, el trebuie să înveţe să se încredinţeze şi să se lase în mîna cea bună a Domnului care să-l folosească.
Emoţiile mai depind şi de starea fizică. Predicatorul va căuta să se relaxeze, să-şi liniştească muşchii, să privească pe ascultători în ochi şi îşi va acomoda respiraţia. Predicatorul va face totul să fie ceea ce trebuie să fie la amvon şi să fie el însuşi în cel mai natural mod. Predicatorul nu este un artist şi nu se va comporta ca atare la amvon. El este un vorbitor care se adresează fraţilor săi.

8.2. Vocea predicatorului

Vocea este cel mai de seamă instrument în lucrarea de predicare; de aceea, predicatorul trebuie să-şi cunoască, să-şi protejeze şi să-şi folosească la maximum potenţialul vocii sale pentru lucrarea Domnului. Vocea bună şi
166
îngrijirea acesteia este parte din îndatoririle legate de chemarea predicatoru-lui/
Mai întîi, predicatorul trebuie să se ferească de aşa-numita „voce a Canaanului" sau vocea prefăcută, de la amvon, care-i denaturează mesajul şi personalitatea şi derutează pe ascultători.
Dacă există deficienţe funcţionale, privind vocea predicatorului, acestea trebuie înlăturate prin intervenţii medicale şi tratament.
Deficienţele emoţionale însă trebuie înlăturate prin strictă disciplină şi exerciţiu de vorbire. Predicarea în faţa profesorului şi în faţa altora, cît şi la aparat, în vederea corectării, este foarte folositoare.
Toţi cei care se pregătesc pentru a sluji misiunea Cuvîntului Sfînt vor face bine să studieze profundf cărţi de specialitate privind vocea predicatorului. Asemenea cărţi redau amănunte privind mecanismul vorbirii umane: aparatul respirator producerea sunetelor, rezonanţa, articulaţia şi variaţia vocii etc.
Foarte important este ca fiecare predicator să descopere timbrul său vocal de bază şi apoi, în raport de asta, să ştie că fie o poziţie greşită, fie o respiraţie săracă, sau o nervozitate exagerată (emoţie) - toate au darul să modifice, să forţeze şi să obosească inutil vocea. în funcţie de aceasta şi în relaţie strînsă cu conţinutul predicii, cît şi cu împrejurarea şi locul în care predica este rostită, predicatorul va căuta să obţină variaţiile cele mai potrivite în exprimarea vocii sale. Schimbarea în intensitate a vocii, în armonie cu conţinutul şi interpretarea predicii, vor adăuga la eficienţă. în general sînt trei feluri de intonaţii care dau muzicalitatea predicii. Intonaţia joasă - care indică o afirmaţie, intonaţia de sus, indicînd întrebare, şi intonaţia circumflexă - sau de mijloc - ce indică îndoială sau nehotărîre.
O problemă curentă la predicatori este monotonia - care este numită „tonul predicatoricesc". Monotonia trebuie înlăturată cu orice preţ. Calea cea mai bună este vorbirea naturală, animată de semnificaţia predicii. Adică să se vorbească conversaţional, ceea ce nu înseamnă vorbire anemică, ci caldă, personală, vie care se adresează ascultătorilor. Predicarea este o „vorbire profesionistă" prin care urmărim scopuri diferite şi indiscutabile. Haddon W. Robinson face o analiză a unei vorbiri profesioniste vizavi de aceea a unui amator. El arată că în vorbirea publică amatorul spune cuvinte, pe cînd profesionistul este stăpînit de o adîncă dorinţă de a comunica. Predicatorul este vorbitorul care prin vorbirea sa caută să aşeze adevărul divin în mintea şi inima fiecărui ascultător, determinîndu-le voinţele în sensul trăirii conform Cuvîntului.
Pe lîngă că predicatorul va căuta să studieze şi principii de oratorie, o
4 Jones, op. c;t., p. 204
[5]Brown, jr. şi alţii..., op. cit., pp. 178 şi 179 [6]*U.* W. Robinson, op. cit., p. 194
167
deosebită grijă va avea să-şi păstreze în bună stare sănătatea şi aparatul fono-respirator.
O deosebită atenţie trebuie să aibă predicatorul în folosirea vocii la citirea textului biblic în public. De cele mai multe ori predicatorii au o mare lipsă în această privinţă. Pentru a realiza o bună citire a textului e nevoie de citirea textului cu voce tare, înainte de serviciu, folosind vocea pentru o interpretare potrivită cu textul şi punctuaţia.

8.3. Ţinuta, folosirea mădularelor de către predicator

Predicatorul duce trupul său cu sine la amvon şi întreaga lui fiinţă contribuie la o bună sau la o săracă susţinere a predicii. Mişcarea corpului şi a membrelor predicatorului, potrivit cu conţinutul predicii, va adăuga mult la transmiterea şi comunicarea mesajului. întrebarea este: Cum să folosească predicatorul corpul lui mai bine în transmiterea predicii?
Mai întîi, o bună folosire a corpului şi a membrelor nu este artă. Un bun orator niciodată nu va folosi trupul lui în mod artificial. Este necesar să fie o armonie între mesaj şi mişcarea organismului. De asemenea, predicatorul va evita cu orice chip stereotipurile. Mişcarea corpului depinde de personalitatea omului, de auditoriu, ocazie şi conţinut. Fiecare va căuta să fie el însuşi şi să-şi îmbunătăţească mişcările, dar fără să copieze pe cineva. Toate mişcările corpului, la amvon, trebuie să izvorească dinăuntrul predicatorului, să fie în armonie cu ceea ce el simte şi exprimă şi să fie expresive.
Legat de folosirea corpului la amvon, fiecare predicator va ţine cont de următoarele:

8.3.1. Aparenţa

Nu este indiferent cum apare predicatorul în public. Ţinuta lui ordonată sau dezordonată este prima care vorbeşte de îndată ce acesta apare la amvon. O ţinută dezordonată sau caraghioasă va fi un stăvilar în primirea mesajului. Cum afirmă Robinson, îmbrăcămintea predicatorului trebuie să fie confortabilă pentru sine, dar şi pentru ascultătorii săi, pentru auditoriul în faţa căruia se prezintă.

Predicatorul trebuie să se îmbrace potrivit modului acceptat în mediul său de viaţă, în cel mai îngrijit fel posibil. îmbrăcămintea trebuie să fie sobră şi nu excentrică, aşa încît să nu atragă privirile, distrăgînd atenţia de la mesajul proclamat. Potrivit afirmaţiei lui Al. Fasol, vorbitorul ar trebui să se întrebe:

„Cum va afecta apariţia mea felul în care ascultătorii mă privesc pe mine ca persoană?"[9] Cu alte cuvinte: „Ce fel de om ar putea să mă considere ascultătorii mei cînd mă prezint cu ţinuta mea înaintea lor?"

La noi în ţară, purtarea costumelor în multe culori nu prea este potrivită la amvon. Costumul mai închis, cămaşa albă sînt cele mai acceptate în foarte multe părţi din ţară.

8.3.2. Poziţia

Poziţia este alt element important în folosirea corpului la amvon. înainte de predică, predicatorul va şedea la amvon cu picioarele pe podea, însă într-o stare confortabilă. Va evita vulgaritatea şi rigiditatea şi va dovedi o poziţie de atenţie (nu somnolentă sau stînd în coate). Totodată, va evita şi mişcarea nervoasă a mîinilor, răsfoirea nervoasă a Bibliei sau a notiţelor, precum şi o privire insistentă într-o oarecare direcţie sau la o persoană.

în timpul vorbirii, de asemenea, poziţia trebuie să fie dreaptă, la amvon, cu mîinile pe amvon, cît mai comod şi într-un mod cît mai decent. Punerea mîinilor în buzunare este neadmisă la noi. Greutatea corpului va fi echilibrată pe ambele picioare, iar mişcările în spatele amvonului, vor fi naturale şi adecvate.

Fiecare mişcare la amvon trebuie să fie bine motivată. Mişcarea nu trebuie să fie o muncă obositoare care atrage atenţia ascultătorilor şi îi împiedică să asculte predica. Acestea sînt tulburătoare în cazul folosirii amplificării.

în ceea ce priveşte poziţia, este foarte important ca predicatorul să aibă un contact vizual permanent cu ascultătorii, mutîndu-şi privirile asupra întregii adunări.

Este cu totul inadmisibil ca predicatorul să-şi fixeze ochii într-un anumit punct şi să nu privească la oameni sau să privească mereu în schiţă, la amvon sau podea, precum şi să privească peste capetele oamenilor. Schiţa trebuie să fie atît de cunoscută, încît să permită oricînd desprinderea ochilor de la aceasta.

Sugestiile lui Al. Fasol privitor la contactul vizual sînt demne a fi considerate de fiecare predicator. Stabileşte contact vizual înainte de a rosti primele cuvinte. Menţine contact vizual pentru 75-90% din timpul predicii. Menţine contactul vizual şi în timpul întoarcerii paginilor.

Expresia feţei este iarăşi importantă, pentru că aceasta exprimă simţămintele interioare. Predicatorul trebuie să evite categoric o faţă inexpresivă şi apatică, cît şi o expresie încremenită (fie tristă, fie zîmbitoare, indiferent de conţinutul şi momentul predicii).

Brown, jr. şi alţii..., op. cit., p. 179 *H. W. Robinson, op. cit., p. 197 168

Al. Fasol, op. cit., p. 72 :0Ibid., pp. 74 şi 75

169

Aşa ceva ar trăda lipsă de sinceritate şi chiar ipocrizie. Expresia feţei trebuie să fie naturală, nu mecanică şi trebuie să exprime stările interioare, sufleteşti.

8.3.3. Gesturile

Acestea contribuie cel mai mult la susţinerea predicii. Gesturile, spune Robinson, sînt pentru vorbire ceea ce sînt diagramele pentru o carte; ele ajută pe vorbitor să explice şi să descrie. Mai mult, prin gesturi vorbitorul accentuează ceea ce spune, atît în vorbirea sa, cît şi în minţile ascultătorilor. Totodată, gesturile înviorează exprimarea vorbitorului, aşa că ele ajută la menţinerea interesului şi stimularea atenţiei ascultătorilor şi-i ajută să experimenteze ceea ce simte vorbitorul. Predicatorul vorbeşte cu toate membrele sale, dar mai ales cu mîinile, deşi excesul de gesturi este cu totul interzis, iar lipsa lor este şi ea păgubitoare. Gesturile prea frecvente păgubesc eficienţa predicii.

Există trei planuri - sau niveluri în care se efectuează gesturile la predică.

- Planul superior - care cuprinde zona de la umăr în sus.

Gesturile în această zonă sînt recomandate pentru însoţirea celor mai puternice şi reverenţioase mesaje.

- Planul sau nivelul mijlociu - de la umeri la brîu.

Este zona în care au loc cele mai frecvente gesturi, pentru că prin aceasta se exprimă cele mai puternice emoţii. Unii consideră că aceasta este unica zonă în care trebuie să gesticuleze predicatorii.

- Planul inferior - este zona mai de jos de brîu.

Prin gesturile din această zonă sînt exprimate gînduri şi sentimente negative. Această zonă este rar

folosită, pentru că este ascunsă de ochii ascultătorilor de către amvon.
Predicatorul trebuie să studieze toate aceste zone şi să le folosească conform îndrumărilor; atunci va deveni un bun comunicator al mesajului divin, fără să fie plictisitor.
După ce cunoaştem planurile sau nivelurile în care se produc gesturile, este important, acum, să studiem cîteva principii generale privind gesturile/[3] Este necesar să precizăm că gesturile nu sînt numai mişcarea mîinilor, ci şi
11
12
Robinson, op. cit., p. 190 Brown, jr. op. cit., p. 184
13
Broadus (în cartea sa *On the Preparation and Delivery of Sermons,* pp. 297 şi 298), ca şi Brown, jr. şi alţii (în *Steps to the Sermon)* p. 183, redau unele dintre regulile prezentate, privind gesturile în predicare; iar Robinson, în cartea sa *Biblical Preaching,* aminteşte doar trei dintre ele.
a ochilor, a corpului întreg (capul, umerii). Totuşi cel mai mult sînt folosite mîinile şi braţele.
Gesturile, ca orice altă acţiune a corpului, trebuie să izvorască, să fie motivate dinăuntru. în felul acesta, gesturile vor varia de la persoană la persoană şi nu va avea loc imitaţia, care este inadmisibilă. Imitaţia nu are valoare. în limbajul lui Robinson, gesturile trebuie să fie spontane. Adică gesturile se practică însă nu se planifică.
Gesturile trebuie să nu fie mişcări ascuţite, ci, mai degrabă, să fie în linie curbă, liniştite, dar precise.
Gesturile trebuie să fie sugestive, nu imitative. Adică pentru anumite acţiuni din mesaj vom aplica exact cum indică cuvîntul. Exemplu: pentru a arăta că a murit cineva, nu vom încerca să dăm ochii peste cap şi să ne trîntim la pămînt. Asemenea acţiuni trezesc doar ilaritate şi distrag atenţia de la mesaj.
Gesturile să nu fie în contratimp. Ele trebuie să preceadă cu o frîntură de secundă emfaza cuvîntului însoţitor sau să fie în acelaşi timp.
Gesturile să fie potrivite cu ocazia, numărul ascultătorilor şi cu conţinutul predicii. Ele nu trebuie să fie excesive în frecvenţă sau vehemenţă. Vehemenţa extremă produce repulsie în ascultător.
Monotonia trebuie evitată cu orce chip. Folosind acelaşi şi acelaşi gest, acesta devine nesemnificativ şi poate chiar să distragă atenţia sau să deruteze. Se spune că Spurgeon obişnuia să sfătuiască pe studenţii săi să vizualizeze efectele negative ale gesturilor nenaturale, să urmărească principiile gesticulaţiei naturale, apoi, cînd urcă la amvon să uite de toate acestea, concentrîndu-se cu onestitate asupra transmiterii mesajului încredinţat de Dumnezeu.
Atenţia trebuie mărită; predicatorul trebuie să-şi păstreze personalitatea şi naturaleţea. Pentru a corecta deficienţele în gesturi trebuie acceptat ajutorul unui prieten onest, care poate lucra la corectare. Cu privire la gesturile sale, mai ales cînd a constatat că acestea trebuie corectate, predicatorul se va ruga împreună cu poetul: „Ale mele mîini le ia, să lucreze în via ta!"
Cu această rugă el poate să-şi încredinţeze călăuzirii Duhului Sfînt şi strădania de a fi corect şi eficient în gesticulaţia sa, în comunicarea Cuvîntului Sfînt.
8.3.4. Metode de susţinere a predicii
în sfîrşit, să trecem la studierea metodelor care pot fi folosite în rostirea predicii:
14
Robinson, op. cit., p. 200
170
171
8.3.4.1. Susţinerea predicii prin citire
în decursul istoriei predicării au existat şi predicatori de succes ca Jonathan Eduards, John Henry etc, care au susţinut predicile prin scierea şi citirea manuscrisului, cuvînt cu cuvînt. Această metodă pare să aibă şi avantaje: oferă predicatorului mai mare uşurinţă şi siguranţă în predicare, asigură respectarea stilului şi a conţinutului predicii bine pregătite dinainte, asigură transmiterea predicii aşa cum a fost planificată, indiferent de situaţia şi condiţiile fizice nefavorabile, şi asigură prezentarea integrală a materialului citat pentru argumentare.
Oricîte ar fi avantajele predicării prin citire, nu poate fi trecut cu vederea că această metodă a fost eficientă doar la anumite persoane dotate cu unele daruri speciale, ce au întrecut neajunsurile citirii, care sînt mult mai mari şi mai multe şi anume:
- citirea predicii privează pe predicator de beneficiul inspiraţiei, provocat de prezenţa ascultătorilor;
- citirea predicii, prin natura acestui fapt, este mai puţin eficientă, încercarea de a pune patos într-o astfel de predică va fi artificială, tonul va deveni monoton şi gesturile vor fi întreruperi nenaturale. De aceea, psihologic s-a dovedit că vorbitul public, fără citire, este acel fel de predică în care se înlătură mai uşor barierele ce se interpun între predicator şi ascultător.
- contactul vizual, care are un rol deosebit în predicare, este înlăturat prin citire.
- cititul predicii este mult mai dezavantajos pentru vocea predicatorului. Vorbitul liber este cu mult mai uşor pentru laringele predicatorului.

- citirea predicii văduveşte pe ascultători şi de avantajele oferite de mimica predicatorului, care survine prin contactul direct cu aceştia.
- şi, în sfîrşit, predicatorul care se obişnuieşte să predice prin citire, în curînd îşi va da seama că nu mai poate să folosească nici o altă metodă. El va deveni robul manuscrisului.

Avînd în vedere multele dezavantaje se recomandă cu seriozitate evitarea acestei metode şi chiar se poate afirma că citirea predicii nu înseamnă predicare. Nu este la întîmplare faptul ca C. H. Spurgeon îşi sfătuia studenţii săi: „Vă avertizez foarte stăruitor împotriva citirii predicilor voastre, însă eu recomand scrierea lor, ca fiind cel mai sănătos exerciţiu în sensul unei predicări libere".

Chiar Jonathan Edwards, se spune că la bătrîneţe a regretat practica lui de citire a predicii şi a încercat să folosească şi alte metode.

75

8.3.4.2. Predicare prin recitare

Aceasta înseamnă ca predicatorul să scrie întreaga predică, să o înveţe pe dinafară şi să o recite din memorie. Această metodă dispune de toate

Jones, op. cit., p. 194 172

avantajele metodei superioare şi, în plus, oferă un contact direct cu ascultătorii şi dă posibilitatea de a avea forţă în prezentarea predicii. De asemenea, această metodă stimulează dezvoltarea memoriei predicatorului.

Sînt oameni dotaţi cu potenţialul special al memorării şi aceştia pot, într-adevăr, să atingă niveluri înalte în oratorie pe această cale.

Cu toate aceste avantaje, metoda suferă şi de unele dezavantaje:
- mintea predicatorului poate deveni atît de ocupată cu amintirea celor învăţate, încît nu poate folosi bogăţia oportunităţilor îmbunătăţirii şi împrospătării inspiraţiei de moment, în urma contactului cu ascultătorii;
- uneori, poate să intervină şi o evitare a unor cuvinte şi atunci să se instaleze o nervozitate păgubitoare.
- metoda pretinde mult mai mult timp pentru pregătire;
- apoi, recitarea din memorie poate, de asemenea, să producă un anumit grad de artificialitate în prezentarea predicii şi predicatorul va trebui să depună orice efort posibil pentru a deveni cît mai degajat în prezentare.

8.3.4.3. Predicarea liberă

Această metodă constă în pregătirea în scris a predicii, în întregime, după care predicatorul se familiarizează cu conţinutul, nu prin memorizare, ci mai mult prin identificare, apoi susţine predica fără nici o schiţă, la amvon. Afceastă metodă deţine toate avantajele metodelor anterioare, evitînd dezavantajele. Prin această metodă creşte puterea de afirmare a predicii şi eficienţa acesteia. Unii consideră că este o metodă perfectă şi că acesta a fost felul de predicare al profeţilor şi al Domnului Isus, asigurînd o comunicare liberă, de la inimă la inimă şi de la ochi la ochi, printr-o predică bine pregătită.

Oricum, şi această metodă cere o imensă cantitate de timp în pregătire, pentru scriere şi revizuirea, pregătirea întregului manuscris. Mai mult, metoda este în mare măsură dependentă de starea sănătăţii predicatorului. Fiind obosit el poate pierde firul vorbirii şi poate omite părţi importante din predică. Siguranţa la amvon poate fi pierdută. Pentru a utiliza cu succes această metodă, predicatorul trebuie să pregătească o schiţă clară pe baza unei dezvoltări logice, să folosească puţine citate. Această metodă se poate folosi mai uşor la predicile biografice. în această metodă care este foarte apreciată este necesar să precizăm următoarele:
- predicatorul trebuie să acorde o deosebită atenţie în cadrul pregătirii speciale şi să pregătească un plan simplu şi clar al predicii;
- cu grijă specială va trebui să parcurgă întregul material pregătit înainte de susţinere şi să facă o repetiţie precaută înainte de a pleca la amvon;
- predicatorul va învăţa să gîndească organizat şi să depindă de această gîndire organizată. Să nu uităm că, nefolosită, memoria devine leneşă, aşa că această metodă impune stimularea memoriei;
- predicatorul va îngriji de bunăstarea sa fizică şi psihică, astfel ca să poată gîndi şi reacţiona bine;
- în sfîrşit, predicatorul va apela la această metodă în baza credinţei. Va

173

pregăti predica cu multă rugăciune şi va cere călăuzirea Duhului Sfînt în prezentare. Broadus recomandă insistent această metodă, mai ales pentru predicatorii tineri, pentru a-i ajuta să se formeze.

8.3.4.4. Predicarea după schiţă

Este metoda ce constă din pregătirea predicii şi fixarea ei într-o schiţă prescurtată, care e folosită apoi la amvon, în timpul prezentării. Unii autori socotesc această metodă ideală. Aceasta înseamnă că predicatorul va pregăti predica, tot ce urmează să spună, dar nu şi modul sau felul precis în care va

spune. El îşi organizează bine gîndurile, le întăreşte pe baza citatelor biblice şi a altor referinţe şi ilustraţii, dar nu-şi scrie predica în întregime.
- Cel mai de seamă avantaj al acestei metode este că cere mai puţin timp în pregătire, ceea ce este atît de important.
- Apoi, folosirea notiţelor de pe schiţă dă predicatorului siguranţă şi îi şi permite să gîndească creator şi să exploreze ofertele inspiraţiei de moment, oferite de prezenţa ascultătorilor şi de forţa împrejurărilor.
- Mai mult, schiţa asigură folosirea materialului propus şi, în acelaşi timp, încurajează pe predicator la o vorbire naturală.
încă se consideră că această metodă e ameninţată şi de unele slăbiciuni ca:
- predica ar fi slab pregătită; prin această metodă, niciodată predica nu ajunge la o deplină maturizare;
- folosirea schiţei poate văduvi, la un moment dat, pe predicator de contactul vizual cu ascultătorii.
Oricum, pentru a beneficia din plin de această metodă, predicatorul va trebui să depună eforturi pentru o bună pregătire a predicii pînă la limita împlinirii acesteia. Va fi foarte folositor chiar să scrie predica în întregime şi după aceea să pregătească o bună schiţă. Apoi va căuta să se familiarizeze în aşa măsură cu materialul de predică, încît folosirea schiţei să nu-l distragă de la contactul cu ascultătorii şi de la resursele inspiraţiei de moment. în mod deosebit, va avea grijă să fie liber de schiţă în introducere şi, mai ales, în încheierea predicii sale.
8.3.4.5. Predicarea la inspiraţie de moment
Aceasta înseamnă predicare fără pregătire anterioară. Oricum, chiar şi această metodă pretinde o pregătire anterioară a gîndurilor, însă în ceea ce priveşte limbajul folosit, el rămîne în întregime pe seama inspiraţiei de moment; Această metodă determină o gîndire rapidă şi originală. Necesită mai puţin timp, lăsînd timp pentru lucrarea pastorală şi alte munci. Este eficientă în prezentare şi dispune de o iluminare concretă. Oferă predicatorului naturaleţe în vorbire şi libertate potrivit simţămintelor de moment şi este de multe ori iubită de poporul de rînd.
în anumite ocazii, fiecare predicator este nevoit să predice la inspiraţie de moment, dar nimeni nu trebuie să depindă de această metodă. Din cînd în cînd, să îndrăznească să o folosească. Predicatorul să nu uite că prin această

metodă nu se poate adînci prea mult în profunzimea adevărului. Şi dacă se obişnuieşte prea mult în felul acesta, pentru el va deveni o uşoară obişnuinţă, dar pentru ascultători, o tot mai grea experienţă. Predicarea la inspiraţie de moment rămîne să fie o experienţă ocazională şi mai ales să fie un rezultat al presiunii Duhului Sfînt, al împrejurărilor care o cer; să nu fie nicidecum o lungă vorbire.
Privind toate aceste metode, putem observa că cele mai indicate sînt: metoda recitării, a vorbirii libere şi a predicării după schiţă. Mai puţin recomandată, şi numai ocazional, este metoda inspiraţiei de moment; şi cel mai puţin, aproape nerecomandată, este cea a citirii predicii. Predicatorul tînăr va încerca mai multe metode, atît de dragul variaţiei, cît şi pentru a constata care metodă din cele recomandate se potriveşte mai bine cu natura şi împrejurările lui. Este mai recomandabil să se facă şi combinaţii, ca de exemplu: între metoda cu schiţă şi rostire liberă sau recitire şi cu schiţă, ori inspiraţie de moment în baza unei schiţe pregătite recent.
Cel mai important lucru este ca predicatorul să depună eforturi cinstite în pregătirea necesară, lăsîndu-se în mîna lui Dumnezeu, apoi să prezinte predica, venind ca un mesager dinaintea lui Dumnezeu, după metoda care i se potriveşte mai bine la momentul dat. O dăruire totală în braţele Domnului şi călăuzirii Duhului Sfînt, după o corectă pregătire, va asigura o predicare -eficientă şi cu fericite rezultate - a Evangheliei Domnului Isus Hristos, al cărui trimis este adevăratul predicator.

CAPITOLUL 9
DEZVOLTAREA UNUI PROGRAM DE PREDICARE
Pentru mulţi predicatori predicarea devine o povară, tocmai pentru că nu au un program de predicare pentru o oarecare perioadă şi de aceea sînt mereu puşi în faţa chinuitoarei întrebări: Ce voi predica? Sînt mulţi predicatori care nu pot să creadă că va veni o dată vremea cînd, cu fiecare subiect ce-l vor predica, vor fi obligaţi să pună deoparte alte cîteva subiecte, deşi ar fi dorit mult să le prezinte. Numai adoptarea unui plan pentru programul de predicare va elibera pe păstor de asemenea grijă, care se reînnoieşte cu fiecare săptămînă.
Sînt mulţi predicatori care nici nu încearcă să-şi stabilească un plan sistematic de predicare. Ei motivează aceasta prin aceea că trebuie să ţină cont de cerinţele bisericii şi de activităţile pastorale. Toate acestea trebuie luate în considerare, însă predicatorul trebuie să ştie că cea mai importantă datorie a lui este să predice Cuvîntul şi după aceea vine activitatea pastorală. Iar celelalte probleme administrative revin altor persoane: diaconi sau slujitori de alte tipuri şi categorii. Predicatorul

Evangheliei va declara, întotdeauna, împreună cu apostolul Pavel: „Hristos m-a trimis să propovăduiesc Evanghelia!" (ICorinteni 1:17; 9:16). Şi va auzi mereu, în sufletul său, sfatul pe care apostolul Pavel îl transmite colaboratorului său mai tînăr, cu atîta insistenţă: „Te rog fierbinte, înaintea lui Dumnezeu şi înaintea lui Hristos Isus ... propovăduieşte Cuvîntul, stăruieşte asupra lui la timp şi ne la timp..." (2Tim. 4:1-2). Mai mult, un bun plan de predicare nu numai că nu-1 încurcă pe predicator, ci chiar îl ajută la împlinirea tuturor îndatoririlor: Aşa că adevăratul motiv pentru evitarea unui asemenea plan se datoreşte: fie unei lipse pronunţate de disciplină, fie incapacităţii de a stabili nişte priorităţi, sau, poate, necunoştinţei de a construi un asemenea plan. în felul acesta, mulţi predicatori se mulţumesc să predice la întîmplare, se repetă adesea şi nu reuşesc să crească, să edifice bisericile încredinţate lor.
în favoarea pregătirii unui plan de predicare sînt multe argumente de seamă:
- predicarea este o activitate ce merită supremă atenţie şi planificare, întrucît predicarea sau proclamarea Cuvîntului şi a lui Dumnezeu este cea mai mare însărcinare dată oamenilor;
- planificarea va imprima adevăratul scop şi direcţia predicării. Aceasta va face ca predicarea să aibă o înaintare progresivă, atît pentru ascultători, cît şi pentru predicator;
- planificarea ajută pregătirea predicii şi o face mult mai uşoară. Predicatorul poate porni din timp la lucru şi poate folosi toate resursele pentru pregătirea predicii;
'jones, op. cit., p. 224 176
- planificarea elimină stresul apăsător, privind lipsa de pregătire a predicii;
- planificarea stîrneşte curiozitatea ascultătorilor.
Să urmărim acum cîteva metode de planificare şi dezvoltare a unui program de predicare.

9.1. Expunerea consecutivă a textului Bibliei

Una dintre metodele cele mai uşoare privind planificarea, dar poate cea mai dificilă de realizat, este expunerea consecutivă a textului biblic (1). Aceasta constă în alegerea unei cărţi din Biblie şi apoi expunerea întregului text - pasaj cu pasaj. Reformatorul Jan Calvin a folosit prin excelenţă această metodă. De asemenea, Criswell a petrecut mai mult de 18 ani predicînd Biblia în mod consecutiv. De altfel, sînt puţini predicatorii care fac lucrul acesta.
Pentru a folosi această metodă în mod eficient, predicatorul trebuie să apeleze la un studiu biblic sistematic, regulat. El va încerca să folosească pentru sine cîteva studii serioase ale Bibliei şi va face aceasta, petrecînd cîteva ore în fiecare dimineaţă, preocupîndu-se de acest studiu biblic. Predicatorul va trebui să aibă dorinţa de a acumula din aceste studii biblice personale, liste cu subiecte de predică, posibile pentru diferite ocazii şi în diferite scopuri. Metoda predicării textelor biblice consecutive poate fi direcţionată către grupuri de predici din anumite cărţi ale Bibliei.
Mai întîi, după o citire atentă şi un studiu profund al unei cărţi a Bibliei, predicatorul îşi va da seama că a prins mesajul principal şi general al cărţii, ca un întreg. La acest studiu, nu strică să pregătească o predică introductivă a unei serii de predici cu privire la întreaga carte. Exemplu: „începuturile hotărîtoare", din cartea „Gensa";ori „Biruinţa dragostei", din cartea „Rut"; ori - „Isus, Mesia lui Dumnezeu", din „Evanghelia după Matei" etc. „Adevărata iubire frăţească", din „Filimon".
Apoi, din fiecare carte din Biblie, predicatorul va fi în stare să extragă subiecte pentru diferite ocazii, tratînd consecutiv pasajele din cărţile respective, după cum poate şi să pregătească, mai întîi, cîte o predică din fiecare pasaj mai lung, ce formează o unitate structurală şi de mesaj. Exemplu: „Preistoria omenirii" sau „Istoria străveche a omenirii" (Genesa 1:1-11). Apoi, va trata textele în mod consecutiv, din fiecare secţiune a cărţii, după cum va putea şi alege, pas cu pas, subiecte ce i se pun pe inimă, din fiecare text. Exemplu: Ezechiel 21:7, „Anatomia pesimismului"; Osea 11:8, „Misterul dragostei"; Iona 4:10-11, „Profetul care nu acceptă iubirea universală a lui Dumnezeu"; Habacuc 1:13, „Problema răului triumfător"; „Mesia lumii" (Matei 16:16); „Prietenul divin al omului" (Luca 7:34); „Mulţumirea creştină" (Filipeni 4:12-13); „Un predicator al Domnului Isus" (ITim. 4:6); „Gardienii credinţei" (2Tim. 1:14); „Religia nealterată" (Iacov 1:27). Oricare carte din Biblie poate fi studiată şi predicată în felul acesta, în mod consecutiv.
O altă latură a alcătuirii unui plan, după metoda predicării consecutive a
177
textului, este prin a face o listă de subiecte de predici privind personajele biblice din cartea respectivă. Aceasta este o sursă inepuizabilă. în fiecare personaj pot fi văzute virtuţi ce pot fi recomandate sau vicii ce pot fi stîrpite; probleme privind personalitatea, dificultăţi emotive.
Să nu uităm că în „Vechiul Testament" personaje majore ca: Avraam, Isaac, Iosif, Moise, Debora, Ghedeon, David, Solomon, Ilie etc; şi în „Noul Testament": Iuda, Petru, Pilat, Pavel, Ştefan, Ioan, Marcu etc. în legătură cu toate aceste personaje se pot formula nu numai predicile biografice, ci şi predici ce vor evidenţia diferitele laturi ale caracterului sau ale activităţii şi ale trăirii acestora. Exemplu: „Omul credinţei" (Gen. 12:1-3; Evrei 11:8); „Ce poate face un om cu ajutorul lui Dumnezeu" (Judecători 6:12...); „Cel mai mare duşman al omului: el însuşi" (Jud. 15:11); „Omul cu inimă mare" (lSamuel 16:7b); „Omul înţelept prost" (lîmp. 4:29-31); „Misiunea voastră" (Efeseni 4:11-13); „Omul

care nu a cunoscut înfrîngerea" (Fapte. 7:59-81).
Sînt, de asemenea, şi personaje minore care însă ascund inestimabile materiale de predică: soţia lui Lot - Fiinţa cu gîndire duplicitară - (Gen. 19:26); Iehu, Haman - Victima propriei uri - (Estera 7:10); Caleb, Ana, Ionatan - Prietenia pasională - (lSam. 18:1); Şadrac, Meşac şi Abed Nego -Preţuirea convingerilor mai presus de viaţă - (Dan. 3:17-18); Măria şi Marta -Aprecierea valorilor - (Luca 10:38-42); Lidia, Luca - Doctorii creştini - (Col. 4:14) etc.
Prin această metodă, pot fi urmărite şi anumite incidente şi capitole importante din Biblie. Amintim doar cîteva din acestea pentru a ilustra vasta varietate de material de predică în Biblie.
Mai întîi în „Vechiul Testament" - Istoria Creării (Gen. 1-2); Istoria căderii (Gen. 3); Avraam şi Lot (Gen. 13); Isaac şi Rebeca (Gen. 24); Cele Zece Porunci (Exod 20). Din fiecare dintre acestea se pot forma şi pregăti chiar serii de predici. „Curajul lui Neemia" (Neemia 14); „Chemarea lui Isaia" (Isaia 6); „Promisiuni mîngîietoare" (Isaia 40); „Suferinţele servului Domnului" (Isaia 53); „Oferta harului" (Isaia 55); „Doctrina noului legămînt" (Ieremia 31); „Responsabilitatea individuală" (Ezechiel 14:18).
Tot aici intră cartea „Psalmilor", care a fost numită de Atanasie o „oglindă" pentru cei ce folosec psalmii, pentru că ei prezintă toate stările sufleteşti ale credincioşilor. Calvin i-a numit „Anatomia tuturor părţilor sufletului", iar Basilius i-a numit „Spitalul general al sufletului". Există cîte un psalm pentru fiecare ocazie de: închinăciune, bucurie, încercare, slăbiciune, tărie, încredere etc. Cei mai mulţi psalmi sînt potriviţi numai pentru o predică; unii pentru mai multe.
La fel şi Parabolele din „Vechiul Testament" ca: alegerea unui rege al copacilor (Jud. 9:7-15); parabola lui Natan cu oiţa (2Sam. 12:1-14); parabola cu via neroditoare (Isaia 5:1-7); parabola oalei lui Ieremia (Ieremia 18:1-4); parabola cu cele două surori din Ezechiel (Ezechiel 23:1-49); parabola oaselor uscate (Ezechiel 37:1-4); parabola cu firul de plumb al lui Amos (Amos 7:7-
Tot astfel, şi din „Noul Testament : istoria naşterii Domnului (Matei 1:18-2:12); ispitirea Domnului Isus (Matei 4:1-11); Predica de pe munte (Matei 5-7) - din care fiecare verset poate să fie o predică; trimiterea celor doispreze (Matei 10); parabolele împărăţiei (Matei 13); Schimbarea la faţă (Matei 17); învăţătura Domnului Isus despre copilărie (Matei 18:1-14); căsătoria şi divorţul (Matei 19:1-12); denunţarea fariseilor (Matei 23); Magna Carta Libertăţii Creştine (Matei 25) etc. Sau: pildele Domnului Isus, minunile Lui, suferinţele Lui etc. Tot aici intră şi evenimente din viaţa apostolilor Pavel, Petru, Ioan; Biserica primară; primii lucrători etc.
în felul acesta se pot urmări consecutiv textele care tratează aceste evenimente istorice din Sfintele Scripturi, începînd de la primele cărţi, din „Vechiul Testament" şi pînă la ultimele, „din Noul Testament". Exemplu: Cele şapte biserici, Cerul nou şi pămîntul nou (Apocalipsa 22).
Construind şi urmărind un plan după oricare din aceste laturi ale metodei consecutive de predicare, predicatorul va constata nu faptul că nu are ce predica, ci că are prea puţine ocazii să predice multele sale subiecte izvorîte din bogata şi inepuizabila comoară a Sfintelor Scripturi.

9.2. Urmărirea nevoilor bisericii

Se mai poate folosi, pentru pregătirea unui plan de predicare, şi urmărirea nevoilor bisericii, în vederea învăţării şi hrănirii sufletelor cu învăţătura sănătoasă. Nevoile spirituale cele mai frecvente ale bisericii sînt: evanghelizarea, aprofundarea doctrinelor, cunoaşterea principiilor etice, accentuării devoţionale, inspiraţionale şi de acţiune. în fiecare din aceste domenii pot fi pregătite serii de predici, pentru a fi predicate în anumite perioade din an. Nici una dintre acestea nu trebuie neglijată într-o biserică, pentru a se dezvolta uniform şi a deveni matură în toate privinţele şi în stare să îndeplinească lucrările lui Dumnezeu şi marea încredinţare dată acesteia.
Desigur că trăirea în mijlocul oamenilor, vizitele pastorale şi consultaţiile spirituale, cît şi profunda studiere a persoanelor şi a grupurilor de persoane din biserică îl vor ajuta pe predicator să observe imediat nevoile acute ale ascultătorilor săi. Discutînd apoi cu Dumnezeu în rugăciune, păstorul va găsi răspuns la fiecare, în Cuvîntul lui Dumnezeu, în baza căruia el va putea formula subiecte sau serii de subiecte de predici, tratînd aceste nevoi ale persoanelor. Printre acestea pot fi amintite nevoi legate de viaţa tinerilor, a bătrînilor, a celor căsătoriţi şi a familiilor, a celor necăsătoriţi, a pensionarilor, a muncitorilor etc. Pentru toate avem izvor nesecat de răspunsuri în Sfînta Scriptură, care aşteaptă să fie predicate.
Ibid., p. 228 178
179

9.3. Urmărirea perioadelor anului

9.3.2. împărţirea anului creştin

în sfîrşit, o altă metodă pentru dezvoltarea unui program adecvat şi folositor de predică este urmărirea perioadelor anului creştin. în cadrul unui asemenea plan de predică, pasaje specifice din Sfînta Scriptură sînt folosite pentru a prezenta viaţa Domnului Isus şi a bisericii Sale. Pregătit bine, un asemenea plan va produce o predică evanghelică Nou-Testamentară.
în cadrul metodei anului creştin, predicatorul poate, de fapt, să includă toate celelalte metode, urmărind

diferitele perioade ale anului; de aceea, este foarte important ca un predicator să fie capabil şi-şi facă propriul său plan anual de predicare şi să-l urmeze.
Paşii de pregătire a unui asemenea plan sînt:
9.3.1. Determinarea anului
S-ar putea spune că e simplu să considerăm anul de la 1 ianuarie la 31 decembrie. Avînd în vedere însă că un calendar bisericesc împarte anul în perioade ce corespund cu evenimente legate de viaţa Domnului Isus, uşor putem observa că toate sărbătorile creştine se cuprind într-o jumătate de an, începînd cu sfîrşitul lunii noiembrie, pînă la sfîrşitul lunii mai. Aşa că predicatorul va împărţi anul în două: perioada sărbătorilor creştine şi cea de a doua perioada din an. în jumătatea de an cu sărbătorile va cuprinde următoarele perioade bine definite de sărbătorile creştine:
- perioada Adventului - care include patru duminici înainte de Crăciun;
- perioada Crăciunului şi a Anului Nou - care cuprinde: sărbătoarea Naşterii Domnului, Revelionul, Anul Nou şi Săptămîna universală de rugăciune, cît şi sărbătoarea Botezului Domnului;
- perioada Pastelor - care cuprinde: Duminica Floriilor, Săptămîna mare, sărbătoarea învierii şi înălţarea Domnului,
- în sfîrşit, perioada Cincizecimii - cuprinzînd sărbătoarea Cincizecimii şi sărbătoarea „Sfintei Treimi". în felul acesta se acoperă prima jumătate a calendarului şi a anului creştin. A doua jumătate a anului, de pe la sfîrşitul lunii iunie, pînă la sfîrşitul lunii noiembrie, poate fi folosită pentru încadrarea altor sărbători legate de viaţa, istoria şi practica bisericii, ca:
- sărbătoarea mamei,
- sărbătoarea secerişului,
- sărbătoarea jubiliară,
- sărbătoarea de mulţumire - acesta e timpul în care vor fi ţinute şi predici pastorale şi ocazionale.
Atît Ilion T. Jones, în cartea sa *Principles and Practice of Preaching* (pp. 242-247), cît şi Andrew W. Blackwood, în cartea sa *Ţlie Preparation ofSermon* (pp. 259-261), prezintă sugestii privind pregătirea unui plan de predicare, urmărind perioadele calendarului anual creştin.

în al doilea rînd, trebuie determinate toate duminicile şi alte zile ale săptămînii în care se ţin servicii în biserică, de peste an. Vor fi luate în considerare: concediul predicatorului, săptămînile de evanghelizare - pentru a şti cîte şi ce fel de predici urmează să fie pregătite pentru fiecare an. De reţinut că: în fiecare lună, prima duminică este pentru Cina Domnului, cu predică adecvată.
în urma acestor determinări, predicatorul va şti de cîte feluri de predici (din fiecare categorie) va avea nevoie în fiecare an. Se recomandă ca această planificare să se facă în timpul concediului de odihnă, adică în vara anului precedent. Aceasta va da timp suficient predicatorului pentru o bună pregătire.
9.3.3. Folosirea unui dosar cu filă
Al treilea pas în această planificare este folosirea unui dosar cu o filă pentru fiecare predică sau un caiet mare, în care să se noteze paginile, începînd cu prima duminică din an, prima zi de peste săptămîna - din an, în care se ţine serviciu, şi în continuare. Este indicat dosarul, pentru că este mult mai uşor de manipulat în timpul pregătirii. Dosarul planului anual de predicare va cuprinde atîtea file cîte predici urmează să se ţină în anul care urmează. Cîte o filă pentru fiecare predică.
9.3.4. Determinarea datelor calendaristice
Următorul pas constă în aşternerea, pe fiecare filă a planului anual de predicare, a datelor şi a zilelor respective, cînd urmează să fie ţinute predicile. Apoi, pe fila din dosar va fi trecută ocazia, tema şi textul pentru fiecare duminică (şi seara) sau pentru fiecare zi, în cazul săptămînilor de evanghelizare sau al sărbătorilor. Ţinîndu-se cont de zilele şi perioadele specifice, legate de anul creştin, planul poate include o sinteză a metodelor de planificare a predicării. Exemplu: din expunerea consecutivă a textului biblic, vor fi acoperite cîteva duminici; din studierea cărţilor biblice ale săptămînii, din secţiuni din Scriptură, doctrine, personaje, evenimente etc. - toate, fiind notate în carnetul repertoar, vor oferi predicatorului material pentru acoperirea unei părţi din planul anual de predicare. Diferitele serii de predici evanghelistice, serii de predici din viaţa Domnului Isus sau a altor personaje biblice - vor acoperi alte părţi.
9.3.5. Completarea filei din planul de predicare
în sfîrşit, pasul următor constă în umplerea filei din planul de predicare. Pe fiecare filă va fi trecut textul specific, acolo unde este posibil, cît şi

subiectul şi diversele idei provenite din pregătirea generală, şi chiar un sumar al planului de predică. De aici va începe, apoi, pregătirea specială, la vremea potrivită. Graţie tehnicii moderne - care, în fiecare

stadiu, a fost folosită în scopurile înaintării lucrării lui Dumnezeu -, astăzi, mulţi predicatori pot folosi computerele şi alte mijloace moderne, care îi vor ajuta să-şi îndeplinească cu mult succes şi cu oarecare uşurinţă, chemarea de a împărţi drept Cuvîntul Adevărului. Toate acestea însă rămîn pe plan secundar, prioritară rămînînd călăuzirea Duhului Sfînt în tot adevărul şi toată lucrarea.
Cîteva lucruri trebuie considerate:
- predicatorul ar trebui să înceapă anul avînd planul general terminat. Următoarele elemente stabilite: textul, subiectul şi planul general; pentru primele trei luni este bine, de asemenea, să fie hotărît de la început. Planul detaliat e destul de bine să fie făcut cu trei luni înainte.
- planul de predicare să fie făcut cu suficientă variaţie, în fiecare an, avînd în vedere toate nevoile bisericii. După un plan cu accentul pe doctrină, va urma unul cu accentul pe morală etc; după anul în care au fost accentuate caracterele biblice, va urma unul bazat pe textele mari din Biblie etc.
- planul de predicare nu se anunţă şi poate fi şi schimbat, dacă este nevoie, cînd anumite evenimente apar şi impun o schimbare.
în încheiere, să urmărim avantajele unui plan de predicare după anul creştin. Deşi cere muncă multă şi atentă, planul anual de predicare va aduce multe satisfacţii.
Aceasta determină pe predicator să predice după Sfintele Scripturi şi se poate asigura o progresie continuă. Exemplu: înainte de Advent se poate predica din Vechiul Testament, arătînd cum Dumnezeu. S-a descoperit oamenilor (unul după altul), indicînd spre Cel Ce trebuia să vină; în timpul bogat al sărbătorilor de la Crăciun, pot fi folosite bogăţiile unei evanghelii ce prezintă viaţa Domnului Isus, încheind cu Pastele, înălţarea şi Pogorîrea Duhului Sfînt.
Cu un asemenea plan, predicatorul are posibilitatea să atingă în fiecare an toate adevărurile de bază şi îndatoririle de bază ale creştinismului.
Planul anual ajută pe predicator să-şi echilibreze predicarea pe săptămîni sau perioade potrivite pentru serii de predici. Cel puţin trei serii sau patru sînt impuse de anul creştin al sărbătorilor ca: Adventul, Anul Nou, Pastele şi Cincizecimea.
Anul creştin de predicare va ajuta pe ascultători să privească la Hristos şi să-1 descopere în toată lucrarea sa, în mod consecutiv.
Avînd în vedere toate acestea, precizăm că în timp ce lipsa de pregătire anterioară este foarte păgubitoare, pregătirea cu grijă va satisface atît pe ascultători, cît şi pe predicator şi-1 va conduce la adevărata maturitate.
182

CAPITOLUL 10

EVALUAREA PREDICII

Pentru a putea să ţină pas cu nevoile crescînde ale bisericii şi să se dezvolte potrivit cerinţelor zilnice, este nevoie ca predicatorul să fie în stare să-şi evvalueze propriile predici. Evaluarea predicilor nu este un lucru uşor de făcut. Aceasta implică, mai întîi, urmărirea scopului suprem al atingerii unor performanţe tot mai înalte privind proclamarea Cuvîntului. Apoi, privirile îndrăzneţe spre culmi înalte implică atît recunoaşterea predicilor şi imperfecţiunilor în predică, cît şi dorinţa de corectare şi îmbunătăţire.
R.E.O. White afirmă că preţul îmbunătăţirii predicării este critica de sine şi nesatisfacţia din propria predicare.
Predicatorul nu va uita nici o clipă că, de fiecare dată, predicile sale sînt evaluate de multe categorii de oameni. Şi nu întotdeauna această evaluare este făcută cu cele mai bune intenţii. Făcînd mai înainte evaluarea proprie, nu numai că va conduce, cu siguranţă, la substanţiale îmbunătăţiri, dar va face mai folositoare şi mai puţin vătămătoare critica altora. Predicatorul care îşi va evalua sincer predica, va fi conştient că el ştie mult mai bine decît oricine cît de mult a greşit şi cît de imperfectă a fost predica lui faţă de idealul de care el este profund animat.
Evaluarea predicii va începe cu o cîntărire onestă a acesteia înainte de a fi susţinută, rostită. Această evaluare va hotărî dacă o predică necesită să fie rostită la amvon sau trebuie încă lucrată.
în final, aceasta va duce la o mai mare confidenţă şi autoritate a predicatorului în predicare.
Al. Fasol sugerează că o predică, înainte de a fi predicată, trebuie evaluată privitor la autoritatea biblică a acesteia şi la claritatea predicii.
Desigur, este important de ştiut şi dacă predica a hrănit în timpul pregătirii, sufletul predicatorului. Dacă tratarea subiectului a răspuns la nevoile sale. Aceasta va constitui o bună garanţie a eficienţei predicii pentru ascultători.
Tot atît de importantă este şi convingerea că mesajul este primit de la Dumnezeu şi nu este un simplu rezultat al propriilor strădanii. Inspiraţia şi transpiraţia trebuie să se îmbine corespunzător în procesul de pregătire a predicii.
R.E.O. White, op. cit., p. 233
Al. Fasol, *Esentials for Biblicul Preaching. An Introduction to Basic Sermon Preparation* (Michigan, Grand Rapids, Beker

Book House, 1989), pp. 89-101
183
Pe scurt, predica rostită poate fi evaluată, fiind analizată din mai multe puncte de vedere:[5]
10.1. Organizarea predicii
La acest capitol se analizează elementele structural-formale ale predicii.
10.1.1. Introducerea
Atrage atenţia, stîrneşte curiozitatea? Atinge ea unele nevoi ale ascultătorilor, direct sau indirect? Conduce la subiect sau la ideea de bază a predicii, sau la primul punct al predicii? Urmăreşte ea un scop specific şi are o lungime potrivită? Este frumoasă din punct de vedere poetic? Se limitează ea la a introduce sau alunecă spre tratarea subiectului, producînd confuzii?
10.1.2. Structura
Cîte puncte principale are? Cum se raportează acestea la subiect, dar unele la altele? Prezintă ele o structură clară? Este dezvoltarea şi înaintarea acestora clară? Are predica o idee centrală? O poţi exprima într-o propoziţie? Cum se trece de la un punct la altul? Au ele o bună legătură - şi logică, şi psihologică? Cîte şi ce fel de puncte secundare are fiecare punct principal? Lămuresc acestea punctul principal?
10.1.3. încheierea
Are predica o încheiere sau se termină la întîmplare? Conduce predica spre un punct culminant? Ce fel de încheiere este? Conţine aceasta elemente apelative sau sugestii? Este încheierea o finalizare a predicii sau a ultimului punct principal din predică? Are încheierea legătură directă cu subiectul şi cu introducerea predicii? Nu este ea prea lungă şi nu alunecă spre introducerea altor idei noi, care rămîn apoi netratate?
Haddon W. Robinson în cartea sa *Biblica! Preaching* fpp. 217-220), redă **fişe de evaluare a** predicii care conţin aproximativ aceleaşi întrebări pe care le sugerează şi Al. Fasol, în cartea sa ,4 *Guide to Seif Tmproveinent in Sermon Deliveiy,* pp. 107-117
184
10.2. Conţinutul predicii
Cum este conţinutul ei? Este el biblic? Este acest subiect semnificativ, important? Este el potrivit ocaziei şi ascultătorilor? Este el potrivit ocaziei şi se bazează pe o exegeză reală, solidă şi corectă? Urmăreşte predica textul, în înaintarea ei? Conţine predica teologie profundă? Este analiza subiectului profundă? Este predica convingătoare? Sugerează conţinutul ei originalitate? Toate acestea sînt întrebări menite să conducă la o reală evaluare a conţinutului predicii. De asemenea, privind conţinutul predicii, se mai pot pune şi întrebări privitoare la materialul de sprijin al predicii. Argumentarea şi ilustrarea predicii: Este materialul ajutător o relatare logică la punctul şi ideea respectivă? Sînt acestea interesante; sînt destul de variate şi specifice şi sînt suficiente? Nu sînt ireale şi fantastice şi nu distrag atenţia de la adevărul prezentat?
10.3. Stilul predicii
Predica trebuie evaluată şi din punctul de vedere al stilului. Are predicatorul o exprimare gramaticală corectă şi foloseşte el un vocabular concret şi viu, expresiv, real? Foloseşte el cuvintele în mod corect? Prezintă vorbirea sa suficientă varietate? Are alegerea cuvintelor sale importanţă în ce priveşte eficienţa predicii? Este stilul său frumos, eficient? Foloseşte el suficiente figuri de stil şi sînt acestea corecte?
10.4. Susţinerea predicii
10.4.1. Consideraţii generale
Consideraţii intelectuale: vorbeşte predicatorul cu interes, este el în alertă? Simţi că-ţi vorbeşte ţie, că vorbeşte către ascultători? Este el prietenos şi respectuos în vorbire? Are el căldură în adresare? Nu este mieros şi artificial? Pronunţă corect cuvintele?
10.4.2. Consideraţii orale:
- este limbajul său uşor de ascultat?
- deţine o articulaţie clară?
- prezintă vorbirea varietatea necesară?
- există variaţii de la tonul de bază?
- există variaţii de forţă?
- foloseşte pauzele în mod corect şi eficient?
- corespund acestea cu conţinutul mesajului şi al împrejurării?
185
10.4.3. Consideraţii fizice:
- este organismul predicatorului angajat în vorbire?
- foloseşte gesturi? Sînt acestea corecte?
- sînt gesturile spontane largi, diferite şi definite?
- este el înclinat spre manierism deranjant?
- are o poziţie corectă la amvon?

- apare el ca fiind: în deplină concentrare, preocupat sau indiferent?
- are o expresie corectă a feţei?
- are contact vizual cu ascultătorii?

10.5. Eficienţa generală a predicii:

- este predica adaptată interesului ascultătorilor, ocaziei?
- este predica potrivită cu nivelul ascultătorilor?
- întîmpină aceasta şi rezolvă nevoile ascultătorilor?
- priveşte predicatorul în ochii ascultătorilor? îi are în vedere pe toţi?
- consideră predicatorul reacţiile ascultătorilor?

întregul sistem al unei eficiente evaluări impune ca, fie predicatorul însuşi prin înregistrarea şi ascultarea pe casete, fie prin aceia care sînt gata să-1 ajute în mod sincer, să analizeze sincer fiecare predică, din toate punctele de vedere, apoi în lumina şi călăuzirea Duhului Sfînt să fie gata să corecteze tot ce nu corespunde. în felul acesta, predicile vor fi plăcute, eficiente şi vor aduce reale şi bogate roade spre slava Mîntuitorului.

186

SOLI DEO GLORIA

BIBLIOGRAFIE

Baumann, J. Daniel, *An Introduction to Contemporani Preaching,* Grand Rapids, Michigan, Baker Book House, 1972. Blackwood, W. Andrew:

- *The Preparation of Sermons,* New York, Stone and Pierce, 1948.
- *Planing aYear's Pulpit Work,* Philadelfia, Westminster Press, 1943.
- *This Year of our Lord,* Philadelfia, Westminster Press, 1943.
- *The Fine Art of Preaching,* New York, The Macmillan co., 1973. Broadus, A. John, *On the Preparation and Delivery of Sermons,* Fourth Ed. San

Francisco, Harper & Raw 1979.

Brown, Jr., C. H., Clinard H. Gordon, Northcutt, J. Jesse, *Steps to The Sermon,* Nashvill, Tennessee, Broadman Press, 1963.

Bunaciu, Ioan, *Predicarea în bisericile baptiste,* Bucureşti, Uniunea Baptistă, 1976.

Dicţionarul limbii române moderne.

Fasol, AL:

- *A Guide to Seif Improvement in Sermon Delivery,* Grand Rapids, Michigan, Baker Book House, 1983.
- *Essentials for Biblical Preaching,* Grand Rapids, Michigan, Baker Book House, 1989.

Freeman, Harold, *Variety in Biblical Preaching,* Waco, Texas, Word Books Publishers, 1987.

Galdi, Ladislau, *Introducere în stilistica literară a limbii române,* Bucureşti, Editura Minerva, 1976.

Hali, E. Eugene şi Helfin, L. James, *Proclaim the World,* Nashville, Tennessee, Broadman Press, 1985.

Jones, T. Illion, *Principles and Practice of Preaching,* Nashville, Abingdon, 1956.

Lea, D. Thomas şi Latham, Bill, *A Guide for the Journey, Survival Kit 3. A Practicai Guide to Help Christians Study and Understanding the Bible,* Nashville, Convention Press, 1986.

Knott, E. Harold, *How to Prepare a Sermon - An Expository Sermon,* Cincin-nati, Ohio, The Christian Restoration Association, 1977.

Manşon, D. Peter, *Using the Bible Series in Preaching,* Swindon, England, Bible Society, 1984.

Oxman, G. Bromley, *Preaching in a Revolutionary Age,* New York & Nashville, Abingdon Press, 1944.

Perry, M. Lloyd, *Biblical Preaching for Today's World,* Moody Press, 1973.

Popovici Alexa, *Homiletica,* Curs dactilografiat la Seminarul din Bucureşti, 1949.

Robinson, W. Haddon:

- *Biblical Preaching,* Grand Rapids, Michigan, Baker Book House, 1980.

187

- *Expository Preaching,* Leicester, Intervarsity Press, 1989. Spurgeon, Charles:
- *Lectures to My Students,* New York, Sheldon and Co. 1875.
- *The Art of Illustration,* New York, Wilbur B. Ketchman, 1894.

White, R. E. O, *A Guide to Preaching.* London, Pickering & Inglis LTD, 1973.

188

BIBLIOGRAFIE CONSULTATĂ

1. Manuscrise:

Spurgeon, Charles Haddon, *Letters of C.H.Spurgeon to F.T. Snell written in 1887-1890, prezented to the Southern Baptist Seminary in 1961, by Howard E. Snell, the son of F.* 71 *Snell.*
Manuscripts of Adresses and Periodicals, Articles, Printed Copies of Sermon, Corected Gradly Proof etc, of Charles Haddon Spurgeon.

2. Cărţi:
Finney, Charles Grandison:
- *Finney on Revivals; the Highlights of the Sermons on Revival,* ed. E. Shelha-mer, Minneapolis, Minnesota, Minneapolis Dimension Books, 1974.
- *Lectures on Revival of Religion,* New York, F. H. Revell Co, 1868.
- Sermons on Gospel Themes, New York, F. H. Revell Co. 1876.
- Sermons on Important Subjects, New York, John S. Taylor, 1836. Moody, Dwight Lyman, Great Joy:
- Sermons and Prayers Meeting Talks, New York, E. B. Treat, 1877.
- Selected Sermons, Chicago, The Bible Institute, Colportage Association, n.d.
Spurgeon, Charles Haddon:
- Lectures to My Students, 3 Vols, London, Passmore and Alabaster, 1876-1877.
- The New Park Street Pulpit and *The Metropolitan, Tabernacle,* 62 Vols, London, Passmore and Alabaster, 1856-1917.

Editura Lumina Lumii, Germania
Tipărit pentru Institutul Teologic Baptist, Bucureşti
Toate drepturile rezervate
(c) Dr. Vasile Talpoş